

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

*Матеріали
Всеукраїнського круглого столу
(м. Дніпро, 3 червня 2022 року)*

Дніпро
2022

УДК 351.74
О-64

*Ухвалено до друку Науково-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 11 від 18 серпня 2022 року)*

О-64 Організаційно-правове забезпечення функціонування підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану : матеріали Всеукр. круглого столу (м. Дніпро, 3 черв. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 264 с.

У збірнику висвітлено теорію і практику діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану. Зокрема висвітлені питання щодо особливостей діяльності підрозділів превентивної спрямованості Національної поліції в умовах воєнного стану; особливостей управління підрозділами превентивної діяльності Національної поліції під час введення воєнного стану; оцінки ефективності правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану; діяльності підрозділів ювенальної превенції щодо недопущення вчиненню неповнолітніми особами правопорушень під час введення воєнного стану; діяльності підрозділів Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї; інформаційного забезпечення діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції; актуального досвіду діяльності підрозділів поліції зарубіжних держав під час війни та можливість його імплементації в Україні.

Для науковців, викладачів, здобувачів, працівників-практиків правоохоронних органів.

***Матеріали публікуються в авторській редакції.
Їхній зміст відображає персональну позицію
учасника круглого столу.***

Редакційна колегія:

д.ю.н., доц., Засл. юрист України **А. Е Фоменко** (голова); д.ю.н., професор, Засл. юрист України **Л. Р. Наливайко** (заст. голови); к.ю.н. **К. В. Бахчев**; к.ю.н., ст.н.с. **О. В. Бочковий**.

© ДДУВС, 2022
© Автори, 2022

ЗМІСТ

Логвиненко Б.

Участь поліції у заходах щодо дотримання
особами комендантської години 12

Миронюк Р.

Контроль поліції за обігом
вогнепальної зброї в період воєнного стану 15

Мороз В.

Особливості діяльності експертно-апеляційної ради
з питань ліцензування окремих видів господарської діяльності 20

Собакарь А.

Особливості міжвідомчої взаємодії суб'єктів, що здійснюють
заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству
і насильству за ознакою статті, в умовах воєнного стану 23

Ханькевич А., Шендрик В.

Окремі визначальні аспекти оперативно-розшукового
прогнозування в умовах дії воєнного стану 26

Бахчев К.

Перспективні напрями превентивної діяльності підрозділів
Національної поліції в умовах воєнного стану 30

Бочковий О.

Оцінка ефективності діяльності підрозділів превентивної
діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану 33

Дрок І.

Запровадження адміністративної відповідальності за порушення
встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану 35

Казначеев Д.

Діяльність правоохоронних органів України
в умовах воєнного стану 39

Нестерцова-Собакарь О.

Етика працівника поліції як різновид професійної етики
та невід’ємна складова підготовки поліцейських 41

Поливанюк В.

Взаємодія суспільства з Національною поліцією
на засадах партнерства 44

Саснко М.

Забезпечення та реалізація поліцейських повноважень
в частині застосування заходів примусу
під час дії режиму воєнного стану 46

Сабіров Р.

Особливості дотримання прав і свобод людини у діяльності
Міністерства внутрішніх справ України в умовах воєнного стану 50

Шнурко Я.

Окремі аспекти реалізації єдиної інформаційної
політики в умовах воєнного стану 53

Бодирєв Д.

Удосконалення вогневої підготовки в ЗВО системи МВС України 55

Бойко О.

Проблемні питання, які виникають під час реагування
поліцейськими на факти вчинення домашнього насильства 57

Дрок М.

Особливості несення служби поліцейськими у ЗВО зі специфічними
умовами навчання під час запровадження режиму воєнного стану 59

Завістовський О.

Інформаційне забезпечення професійної підготовки підрозділів
поліції превентивної діяльності в умовах воєнного стану 61

Плахотний А.

A farewell to arms... або зброю кожному? 63

Рижкова С.

Особливості профілактичної роботи
дільничних офіцерів поліції в умовах воєнного стану 66

Борисенко Т. Особливості отримання вогнепальної зброї в Україні під час дії воєнного стану	68
Гудим І., Арцебарська О. Адміністративна відповідальність громадян за вчинення правопорушень в умовах воєнного стану	72
Каліман М. Застосування зброї в умовах війни як фактор забезпечення національної безпеки	74
Каліман М. Діяльність Національної поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку	76
Марков Р. Важливість розвитку витривалості для працівників поліції	78
Пісоцька К. Адміністративній примус в діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України	81
Серединський І. Міжнародний досвід профілактики правопорушень, що посягають безпеку дорожнього руху	85
Тінін Д. Деякі особливості тактики дій поліцейських сектору превенції на повідомлення про безвісне зникнення дітей в умовах воєнного стану	88
Чоботько І., Нестеренко Н. Фізіологічні основи рухових якостей при зайнятті спеціальною фізичною підготовкою	90
Бубнов Б. Облік і зберігання зброї та боєприпасів	93
Булдакова А. Міжнародні стандарти та ключові особливості опитування неповнолітніх	95

Вівденко К.

Навчально-тренувальні поєдинки
та пов'язана з ними техніка безпеки 97

Вільхова Є.

Особливості написання часу після накладання турнікету 100

Вертепа К.

Оцінка ефективності правоохоронної
діяльності в умовах воєнного стану 103

Волкова А.

Організаційно-правові аспекти взаємодії правоохоронних
органів України з Інтерполом в умовах воєнного стану 106

Ворона Ю.

Психологічні фактори тактичної медицини 110

Гамій В.

Деякі історичні та психологічні аспекти становлення
гендерної політики в роботі сектору превенції
щодо протидії домашньому насильству 113

Гонтар А.

Вогнева підготовка як провідна роль для поліцейських 115

Григорчук Т.

Особливості управління підрозділами превентивної
діяльності Національної поліції під час введення воєнного стану 118

Грищенко С.

Особливості діяльності Національної поліції України
у сфері обігу зброї в умовах воєнного стану 120

Дорожкін А.

Вплив психологічних факторів на влучність стрільби поліцейських 123

Даваян К.

Виховання психологічного здоров'я особистості
в контексті актуальних проблем суспільства 125

Даваян К.

Мовні процеси у суспільстві як чинник
державотворення в умовах війни 127

Дворяк О.

Особливості діяльності поліцейських сектору превенції
під час реагування на повідомлення щодо домашнього насильства
відносно дітей в умовах воєнного стану 130

Дрімуш С.

Актуальний досвід діяльності підрозділів поліції зарубіжних держав
під час війни та можливість його імплементації в Україні 133

Жданюк Я.

Оптимізація навчально-методичного забезпечення
професійної освіти та підготовки персоналу Національної поліції 135

Жилов Т.

Превентивні заходи реагування поліції
на правопорушення під час воєнного стану 138

Зейкан В.

Проблеми підготовки, формування та розвитку військових фахівців
з організації фізичної підготовки та спорту у військах (силах) 141

Зубарєв Д.

Проблеми застосування поліцейського піклування
як превентивного поліцейського заходу 144

Зеленський Є.

Особливості запобігання правопорушенням
у сфері обігу вогнепальної зброї 146

Карюк А.

Діяльність підрозділів Національної поліції щодо запобігання
правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї 149

Качинська О.

Функції патрульної поліції під час дії воєнного стану в Україні 151

Коваленко О.

Окремі аспекти охорони публічного порядку
в умовах дії правового режиму воєнного стану 153

Коломоєць О.

Протидія домашньому насильству в умовах воєнного стану 156

Кочкіна Д.

Актуальні питання оволодіння правоохоронцями навичками
ведення вогню без традиційного прицілювання 158

Козирь В.

Діяльність підрозділів Національної поліції щодо запобігання
правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї 160

Крушеницький І.

Громадський контроль за діяльністю органів Національної поліції 163

Леженкін М.

Інформаційне забезпечення підрозділів
превентивної діяльності Національної поліції 165

Ленкова Т.

Правове регулювання діяльності працівників
Національної поліції України в екстремальних умовах 168

Литвишко В.

Проблеми розвитку та організації фізичної підготовки під час війни 171

Масько І.

Проблематика підготовки працівників
Національної поліції України в сучасних умовах 174

Могуренко І.

Фізичне виховання різних груп населення:
теоретичний аналіз проблеми формування і розвитку 176

Морозкіна Д.

Особливості перевірки транспортних засобів
в умовах воєнного стану в Україні на наявність небезпечних
та/або незаконних речовин і предметів на блокпостах 178

Муромцева Д.

Рівень фізичної підготовки поліцейських: вимоги відбору
на посаду та недоліки у фізичній підготовці поліцейських 181

Омельянець А.

Гендерний підхід до вогневої підготовки курсантів-дівчат:
теоретико-методологічні аспекти 184

Остапенко Б.

До питання удосконалення озброєння поліцейських 187

Остроумов М.

Особливості поліцейської діяльності під час воєнного стану 189

Пашкевич О.

Забезпечення охорони публічного порядку та безпеки
під час проведення мирних зібрань 192

Прасол Л.

Особливості застосування континууму сили
поліцейськими в сучасних умовах збройного конфлікту 195

Руденко А.

Легалізація вогнепальної зброї: реалії та ризики 197

Рогозіна В.

Проблемні питання службової підготовки
поліцейських в умовах воєнного стану 199

Рудницька К.

Проблеми удосконалення підготовки поліцейських 201

Сайгаченко Д.

Правові аспекти застосування вогнепальної зброї
поліцейськими в умовах воєнного стану 203

Сіверська З.

Особливості військових та територіальних формувань в період
воєнного стану: недоліки законодавчого регулювання 205

Сафонюк А. Діяльність підрозділів Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї	207
Сафонюк А. Проблеми та перспективи розвитку системи професійного відбору майбутніх правоохоронців в умовах воєнного стану	210
Сугак Д. Важливість фізичної підготовки в органах Національної поліції в умовах реформування	212
Сокур К. Окремі аспекти діяльності правоохоронних органів під час воєнного стану	214
Сміжак Б. Правові підстави видачі вогнепальної зброї цивільним особам в умовах воєнного стану	216
Старинець А. Несення служби курсантами в умовах воєнного стану	220
Сумін Є. Правові засади та мета застосування поліцейських заходів примусу працівниками правоохоронних органів	223
Судоплатов М. Характеристика внесених змін до деяких статей Закону України “Про Національну поліцію”	225
Тітова А. Діяльність підрозділів Національної поліції щодо застосування швидкісних і силових якостей у службовій діяльності	228
Тіцька І. Органи влади в умовах воєнного стану	230
Тутова В. Діяльність підрозділів Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї	232

Халус Ю. Актуальні проблеми фізичної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України	235
Шевчик Р. Правові підстави застосування вогнепальної зброї	237
Шлянчяк А. Сучасні критерії оцінки технічної підготовки поліцейських зі стрільби з пістолета	241
Шрамко Д. Деякі основи діяльності сектору превенції органів Національної поліції України під час дії воєнного стану при взаємодії з тимчасово переміщеними особами	243
Щербина Д. Механізм адміністративно-правового забезпечення дотримання прав і свобод людини в діяльності сектору превенції Національної поліції	245
Якимчук В. Робота правоохоронних органів під час воєнного стану та виявлення злочинів воєнного характеру в умовах сьогодення	248
Яланська Я. Спортивна медицина та реабілітація	251
Яланська Я. Розвиток фізичної культури та спорту в умовах сучасних тенденцій	253
Якимчук В. Професійна комунікація як основа підготовки поліцейських	256
Резолюція круглого столу	259

Борис ЛОГВИНЕНКО,
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

УЧАСТЬ ПОЛІЦІЇ У ЗАХОДАХ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ОСОБАМИ КОМЕНДАНТСЬКОЇ ГОДИНИ

Збройна агресія російської федерації обумовила необхідність запровадження в Україні воєнного стану. Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», такий стан є особливим правовим режимом, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1]. З дефініції воєнного стану випливає те, що його впровадження цього режиму може передбачати обмеження конституційних прав і свобод фізичних осіб, а також прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії відповідних обмежень.

Звертаючись, у свою чергу, до статті 64 Конституції України, слід констатувати заборону обмеження прав і свобод, крім визначених випадків та конкретизацією прав та свобод, які не підлягають будь-якому обмеженню: «Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції» [2].

В наведеному аспекті представляє інтерес можливість обмеження права на свободу пересування, гарантованого статтею 33 Конституції України [2]. Свобода пересування під час воєнного стану може бути обмежена внаслідок: заборони в'їзду/ виїзду на певну територію, проведенням бойових дій, впровадженням комендантської години та інших умов і обставин.

Що ж являє собою комендантська година і яка роль поліції у забезпеченні реалізації цього заходу правового режиму воєнного стану варто

розглянути детальніше. Так, поняття «комендантська година» закріплене п. 5 ч. 1 статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», відповідно до якого під нею розуміється заборона перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень [1].

Історично, поняття «комендантська година» (англ. – Curfew) походить від старофранцузького словосполучення «couvre-feu», під яким розуміється покритий вогонь. Попереднє уявлення про комендантську годину зводиться до закону Вільгельма Завойовника (1028 – 09.09.1087), яким передбачалося покриття всіх вогнищ під час восьмигодинного дзвону для запобігання розповсюдження пожеж у громадах. Перший офіційний наказ про комендантську годину був виданий у 1918 році Британською торгівельною радою і передбачав вимкнення світла розважальними закладами та магазинами для економії енергії об 22:30 під час Першої світової війни [3].

Сучасне уявлення про комендантську годину не є однорідним і відрізняється за своїм змістом у тих державах, де запроваджуються заходи, пов'язані із дією надзвичайних правових режимів.

Слід зазначити, що Законом України «Про правовий режим воєнного стану» окремо закріплено такий захід як комендантська година, а окремо визначено режим світломаскування (п. 5 ч. 1 статті 8 «Заходи правового режиму воєнного стану») [1].

Законодавчі положення щодо комендантської години деталізовані в Постанові Кабінету Міністрів України від 8 липня 2020 р. № 573, якою затверджено Порядок здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан [4].

Важливо відмітити, що на території, де запроваджено комендантську годину, забороняється перебування у визначений період доби на вулицях та в інших громадських місцях осіб без виданих перепусток, а також рух транспортних засобів. При цьому дозволяється перебування у визначений період доби на вулицях та в інших громадських місцях, де запроваджено комендантську годину, без виданих перепусток особам та рух транспортних засобів Збройних Сил, Держспецтрансслужби, Національної гвардії, Держприкордонслужби, Національної поліції, СБУ, ДФС, ДМС, ДСНС, які залучаються до здійснення заходів під час запровадження комендантської години, транспортним засобам спеціалізованого призначення, які виконують невідкладне службове завдання, за умови ввімкнення спеціальних світлових сигнальних пристроїв. Водночас, особи, які вчинили кримінальні та адміністративні правопорушення, затримуються в порядку, встановленому Кримінальним процесуальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення [4]. Остання теза стосується неможливості запровадження особливого порядку реагування на факти протиправної поведінки та здійснення провадження у справах про адміністративні та

кримінальні правопорушення з чим ми цілком погоджуємось.

Для забезпечення контролю за здійсненням заходів під час запровадження комендантської години створюється система пропускнуго режиму та за рішенням коменданта (за погодженням з військовим командуванням) особам видаються перепустки. Контроль за дотриманням особами комендантської години та спеціального режиму світломаскування здійснюється патрулями, які підпорядковуються коменданту. Слід зазначити, що до складу патрулів входять поліцейські Національної поліції та військовослужбовці Збройних Сил, а також можуть залучатися військовослужбовці Нацгвардії та Держприкордонслужби, що виконують покладені на них обов'язки на маршруті патрулювання, визначеному комендантом на території, де запроваджено комендантську годину [4].

Що стосується повноважень патруля, то таким особам в установленому законодавством порядку надано наступні права: 1) затримувати і доставляти в органи або підрозділи Національної поліції осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення; 2) перевіряти в осіб посвідчення, документи, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, або паспортні документи іноземця, особи без громадянства, документи, що підтверджують законність перебування на території України, та перепустки, а в разі їх відсутності – затримувати відповідних осіб та доставляти в органи або підрозділи Національної поліції для встановлення особи; за потреби проводити огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, які ними перевозяться; 3) вилучати в осіб предмети, які є знаряддям, засобом або предметом правопорушення, і передавати їх органам або підрозділам Національної поліції; 4) тимчасово обмежувати або забороняти на вулицях та дорогах, окремих ділянках місцевості та в інших громадських місцях перебування або пересування осіб, рух транспортних засобів, зокрема транспортних засобів іноземних, консульських установ чи представництв міжнародних організацій; виводити осіб з окремих ділянок місцевості та об'єктів, евакуювати транспортні засоби; 5) входити (проникати) на територію та у приміщення підприємств, установ і організацій, у житлові та інші приміщення, на земельні ділянки, що належать особам, під час припинення кримінального правопорушення та в разі переслідування осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, якщо зволікання може створити реальну загрозу життю чи здоров'ю осіб; 6) використовувати із службовою метою засоби зв'язку і транспортні засоби, що належать особам (за їх згодою), підприємствам, установам і організаціям, за винятком транспортних засобів іноземних консульських установ чи представництв міжнародних організацій, для запобігання вчиненню кримінального правопорушення, переслідування та затримання осіб, що підозрюються у вчиненні злочину, або для доставки до лікувальних закладів осіб, які потребують медичної допомоги, проїзду до місця злочину; 7) застосовувати відповідно до законодавства заходи фізичного впливу, зброю і спеціальні засоби.

В якості висновку можна зазначити, що органи Національної поліції відіграють важливу роль у заходах щодо дотримання комендантської години, адже на додачу до виконання основних завдань поліції, її особовий склад з числа поліцейських, залучається до участі у спільних патрулях та інших заходах спрямованих на забезпечення правового режиму воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996. 1996, № 30, Ст. 141.
3. Curfew. Wikipedia. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Curfew>
4. Питання запровадження та здійснення деяких заходів правового режиму воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2020 № 573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2020-%D0%BF#top>

Роман МИРОНЮК,
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

КОНТРОЛЬ ПОЛІЦІЇ ЗА ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Введення воєнного стану в Україні ставить нові виклики перед Україною, які за 30-річну історію існування сучасної незалежної України виникають вперше і зумовлюють застосування критичних (не властивих нормальному розвитку держави) норм, реалізація яких може через обмеження певних прав громадян забезпечити належну обороноздатність країни, створити можливості для відсічі збройної агресії та забезпечити конституційні права громадян, зокрема в тому числі на захист їх права власності [1]. Починаючи з 2014 року з моменту порушення територіальної цілісності України шляхом збройного вторгнення росії і до сьогодні і навіть після завершення війни нагальним є і буде залишатись питання обігу вогнепальної зброї та забезпечення належного контролю за її зберіганням, перевезенням та використанням. Напередодні початку повномасштабного військового вторгнення на територію України Верховною Радою України було прийнято за основу проект Закону «Про право на цивільну вогнепальну зброю», метою якого є посилення дотримання режиму законності в питаннях визначення правового режиму власності на зброю, закріплення основних прав та обов'язків громадян і юридичних осіб щодо виробництва, набуття,

володіння, розпорядження та використання зброї і боєприпасів, врегулювання інших суспільних відносин, що безпосередньо з цим пов'язані [2]. Законопроектом пропонується: визначити поняття права власності на цивільну вогнепальну зброю; визначити умови та порядок отримання громадянами України та юридичними особами документів про право власності на цивільну вогнепальну зброю; здійснити класифікацію цивільної вогнепальної зброї; розробити порядок видачі медичного заключення (висновку) про відсутність медичних протипоказань, які перешкоджають отриманню документу на цивільну вогнепальну зброю, який передбачає створення спеціальної інформаційно-довідкової системи з провадженням кваліфікованого електронного підпису особи, яка сформувала висновок; розробити порядок створення та ведення Єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї; визначити повноваження суб'єктів єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї; визначити загальні засади цивільного обігу (обороту) вогнепальної зброї та боєприпасів; визначити загальні засади здійснення права і виконання обов'язків власників цивільної вогнепальної зброї; встановити порядок отримання права на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси; визначити порядок страхування цивільної відповідальності власників цивільної вогнепальної зброї; передбачити обмеження щодо права на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси; передбачити використання цивільної вогнепальної зброї для самозахисту; визначити поняття зон вільних від зброї; передбачити державний контроль у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї. Слід відміти, що цей законопроект, лібералізуючи з одного боку обіг цивільної вогнепальної зброї в Україні, одночасно посилює відповідальність за її незаконне використання, зокрема пропонується внести до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та Кримінального кодексу України (далі – КК) зміни, якими: до переліку видів адміністративних стягнень додати ще один вид позбавлення спеціального права, наданого громадянину – права на володіння цивільною зброєю та бойовими припасами до неї; доповнити статтю 30 КУпАП після частини першої новою частиною, згідно з якою передбачається «Позбавлення наданого даному громадянину права на володіння цивільною вогнепальною зброєю та бойовими припасами до неї застосовується на строк до трьох років за порушення порядку користування цим правом або на строк від трьох до п'яти років за систематичне (три та більше разів протягом року) порушення порядку користування цим правом»; крім викладення в новій редакції статей 190 – 195 КУпАП, посилити адміністративну відповідальність шляхом збільшення штрафів, встановивши їх у розмірі від п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів. Так, розмір штрафу становитиме від 850 до 85000 грн., зокрема, за: порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу цивільної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї; порушення правил

зберігання або транспортування цивільної вогнепальної чи холодної зброї; порушення строків повідомлення про зміну місця постійного зберігання зброї; ухилення від реалізації цивільної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів; порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу цивільної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів; порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення цивільної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

В той же час слід зауважити, що цей законопроект є черговою спробою розширення можливостей для реалізації права фізичних осіб на вільне володіння цивільною вогнепальною зброєю, до якої законопроектом віднесено автоматичну вогнепальну зброю – вогнепальну зброю з автоматизованим перезарядженням, з якої, натиснувши один раз на спусковий гачок, можна здійснити більше одного пострілу. Однак громадська думка та думка політиків і правоохоронців розділилися з приводу вільного володіння вогнепальною зброєю цивільними особами, більшість з них з чим погоджуємось і ми визнають, що сьгоднішнє суспільство навіть в умовах воєнного стану не готове до належного (законного) зберігання та володіння і застосування цієї зброї, досить високий рівень напруги в суспільстві, неможливість якісної підготовки до володіння цією зброєю, низький рівень правової культури та особистої відповідальності можуть в сукупності призвести до неправомірного застосування вогнепальної зброї, що може призвести до летальних наслідків. І з іншої сторони повна заборона використання цивільної вогнепальної зброї і не бажання здійснювати поступові кроки до легалізації вогнепальної зброї (в першу чергу для самозахисту) може призвести і призводить до латентності цивільного обігу цієї зброї, що буде мати значно гірші наслідки. У зв'язку з цим слід підтримати прагнення законотворців та їх однодумців щодо поступового переходу до використання громадянами зброї починаючи від надання дозволу на вільне зберігання вогнепальної зброї для відстрілів гумовими кулями, застосування якої в більшості випадків не призводить до важких наслідків, проведення аналізу практики законності її застосування, і тільки після цього порушувати питання законодавчого урегулювання повноцінного вільного обігу вогнепальної зброї. Саме така ініціатива наразі, з моменту початку війни виникла у фахівців МВС України і сьогодні міністерству поставлено завдання підготовки проекту базового закону про вільний обіг цивільної зброї для самозахисту, який сподіваємось буде першою спробою законодавчого урегулювання права володіння та використання цивільної вогнепальної зброї.

Публічний, зокрема державний контроль за обігом вогнепальної зброї є одним із пріоритетних напрямків діяльності Національної поліції. Так, в статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» до основних повноважень поліції віднесено: здійснення контролю за дотриманням

фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ; приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв. Безпосередню реалізацію своїх повноважень у сфері контролю за обігом вогнепальної зброї Національна поліція здійснює через підрозділи (сектора) дозвільної системи, які входять до структури поліції превентивної діяльності і координація яких здійснюється через керівника управління (відділу) превентивної діяльності НП [3]. Основним інструментарієм діяльності даних підрозділів у сфері контролю за обігом вогнепальної зброї є Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затверджена Наказом МВС України 21.08.98 № 622. [4]. Цією інструкцією нормативно урегульовані такі форми контролю за обігом вогнепальної зброї, які здійснюють підрозділи дозвільної системи НП: 1) видача дозволів на придбання, зберігання, перевезення і використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї; 2) надання дозволів на відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи; 3) обстеження таких об'єктів, погодження укладення трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням спеціально визначених предметів і матеріалів; 4) проведення профілактичних заходів щодо попередження та припинення порушень правил дозвільної системи; 5) притягнення осіб до відповідальності в порядку, встановленому законом за вчинення правопорушень, пов'язаних з обігом вогнепальної зброї. Розділом 3 «Контроль за об'єктами дозвільної системи» цього положення визначено алгоритм дій підрозділів НП у сфері здійснення контролю за обігом вогнепальної зброї.

Щодо останніх нормативних змін порядку контролю за обігом вогнепальної зброї слід відмітити, що на період дії воєнного стану було прийнято Наказ МВС №170 від 01.03.2022 року, який спростив порядок надання дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану. Слід відмітити, що цей порядок стосується лише мисливської зброї, «травматична зброя» в ньому не підпадає під сферу спрощеного порядку видачі. В той же час варто висловити свою точку зору з приводу такого спрощення, адже спрощення порядку обігу зокрема отримання дозволу на носіння зберігання та застосування мисливської зброї може мати значні негативні наслідки для життя та здоров'я

громадян у випадку порушення порядку її застосування, адже травматична зброя має менш вразливі характеристики ніж мисливська вогнепальна зброя, під якою слід розуміти вогнепальну зброю, що відповідає вимогам, установленим до мисливської зброї технічним регламентом, а за його відсутності – національним (галузевим) стандартом, зокрема мисливські гвинтівки, карабіни та штуцери, гладкоствольні рушниці, гладкоствольні рушниці із свердловиною «парадокс» з нарізами 100-140 мм на початку або в кінці ствола, мисливські рушниці зі свердловиною «сюпра», комбіновані рушниці, що мають поряд з гладкими і нарізні стволи. Не досліджуючи всі технічні характеристики мисливської зброї, а вона може бути досить потужною, а також доволі частими є покращення її потужностей за рахунок незаконного переобладнання власниками зброї, слід резюмувати, що вимоги до отримання дозволу на зберігання, володіння та застосування мисливської зброї мають бути більш високими ніж до травматичної зброї.

В підсумку слід зазначити, що перехід до спрощеної системи надання дозволу на володіння вогнепальною зброєю для всіх фізично осудних громадян має бути поступовий і базуватись на таких засадах: забезпечення легального обігу вогнепальної зброї та жорсткого контролю за реалізацією; створення єдиного реєстру вогнепальної зброї; максимальна ідентифікація власників такої зброї; виключення формальних процедур отримання дозволу на зброю; створення можливостей для навчання власників зброї та надання відповідних документів, які підтверджують високий рівень таких знань та вмінь; належний а не формальний контроль за умовами зберігання даної зброї; запровадження процедури зупинення та позбавлення дозволу на зброю; підвищення рівня культури користування вогнепальною зброєю та ін.

Список використаних джерел:

1. Про введення воєнного стану у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року №64. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
2. Про право на цивільну вогнепальну зброю: Проект закону України № 5708 від 25.06.202. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/219896>.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст.379.
4. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України 21.08.98 № 622. Офіційний вісник України офіційне видання від 05.11.1998 р., № 42. Стор. 107. Ст. 1574.
5. Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану: Наказ МВС від 01.03.2022 р. № 170. Офіційний вісник України офіційне видання від 02.03.2022 р. Стор. 5. Ст. 953.

Віта МОРОЗ,
завідувачка навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем протидії
організованій злочинності та корупції
Навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКСПЕРТНО-АПЕЛЯЦІЙНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На шляху оптимізації процесів надання якісних адміністративних послуг стало набирають чинності 18 грудня 2019 року зміни до Закону України від 02.03.2015 № 222-VIII, «Про ліцензування видів господарської діяльності» (далі – Закон № 222), внесені Законом України від 02.10.2019 № 139-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності» [1, 2].

Якщо говорити про основні зміни та нововведення, що положенні в основі оновленого Закону № 222 звернемо увагу на основні нововведення що зазначені нижче.

Законом урегульовано питання особливостей ліцензування, що здійснюється відповідно до спеціальних законів.

Законом «Про ліцензування видів господарської діяльності» передбачено норму, згідно з якою виключно законами визначаються підстави для видачі ліцензії, залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, відмови у видачі ліцензії, переоформлення ліцензії, розширення та звуження провадження виду господарської діяльності ліцензіатом, зупинення, відновлення дії ліцензії повністю або частково, анулювання ліцензії повністю або частково і строки прийняття та набрання чинності рішеннями органів ліцензування. Встановлюються конкретні строки здійснення кожної дії органу ліцензування, спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи.

В Законі чітко встановлені норми з ліцензування, що застосовується лише до таких видів господарської діяльності, провадження яких становлять загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життя чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише у разі недостатності інших засобів державного регулювання.

А також, Законом дозволяється відтепер залучення на паритетних засадах представників профільних громадських організацій, суб'єктів

господарювання та/або їх об'єднань до процесу прийняття рішень Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування[2].

Відтепер, зазначені вище процедури ліцензування, що здійснюються відповідно до спеціальних законів, мають бути визначені виключно на рівні законів, а не на рівні підзаконних нормативно-правових актів.

Законом запроваджено зупинення дії ліцензії в повному обсязі або частково, а також порядок відновлення дії ліцензії, що була зупинена органом ліцензування. Зупинення дії ліцензії є більш ефективним заходом впливу, ніж анулювання ліцензії, оскільки його дія спрямована на недопущення вчинення ліцензіатом подальших порушень, та позбавляє ліцензіата права на провадження виду господарської діяльності лише протягом певного строку. Підстави, порядок зупинення та відновлення дії ліцензії визначені статтею 16 Закону № 222 «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Наступним нововведенням, що зазначено в Законі є удосконалення процедури оскарження дій органів ліцензування до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, що діє при спеціально уповноваженому органі з питань ліцензування.

Склад даної Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування формується за пропозиціями громадських організацій, суб'єктів господарювання та їх об'єднань, посадових осіб органів ліцензування та наукових установ і затверджується спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування. Законом встановлено, що відповідні представники громадських організацій, суб'єктів господарювання, їх об'єднань та науковців та органів ліцензування становлять 50 відсотків складу Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи.

В законі відтепер чітко зазначені підстави без яких, скарга може залишатися без розгляду, а саме: порушені у скарзі питання виходять за межі повноважень Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування; скарга подана після набрання чинності рішенням органу ліцензування, яке оскаржується (крім скарги щодо рішення органу ліцензування про відмову у видачі ліцензії, яку можна подати протягом місяця з дня прийняття такого рішення); скарга на дії органу ліцензування щодо порушення ним законодавства у сфері ліцензування розглядається в суді.

Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування розглядає скаргу по суті або відкладає її розгляд на наступне засідання Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування у разі неподання органом ліцензування запитуваних документів у встановлений строк або з інших підстав з обґрунтуванням причин перенесення такого розгляду.

Відкладення розгляду скарги відтепер допускається не більше двох засідань.

Закон передбачає положення, згідно з яким у разі прийняття рішення про задоволення скарги та внесення відомостей про прийняте розпорядження

спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування за результатом розгляду такої скарги до Реєстру розгляду скарг здобувачів ліцензій, ліцензіатів на дії органів ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування, така ліцензія залишається чинною, а суб'єкт господарювання залишається ліцензіатом відповідно до цього Закону.

Орган ліцензування зобов'язаний виконати розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування про розгляд скарги у строк, встановлений у цьому розпорядженні та зобов'язаний в установленій у розпорядженні строк з дати отримання такого розпорядження подати спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування інформацію про виконання вимог такого розпорядження разом із підтвердними документами.

Слід зауважити, що переважна більшість скарг (апеляцій) на дії органів ліцензування надходять від суб'єктів господарської діяльності з питань оформлення, видачі та анулювання ліцензій на право провадження господарської діяльності з оптової торгівлі лікарськими засобами, на роздрібну торгівлю тютюновими та алкогольними виробами, на посередництво у працевлаштуванні на роботу за кордоном тощо.

Рішення експертно-апеляційної ради мають характер експертних висновків і є обов'язковими для розгляду, а не для виконання. При цьому, обов'язковими до розгляду вони є лише для Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва.

Рішення експертно-апеляційної ради не може бути оскаржено у судовому порядку, оскільки рішення цього органу мають характер лише експертних висновків і носять рекомендаційний характер.

Таким чином, якщо органом ліцензування було прийнято рішення про анулювання ліцензії, а суб'єкт господарювання вважає таке рішення неправомірним, то у такого суб'єкта є можливість скористатися правом, передбаченим в Законі України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності", а саме оскаржити рішення органу ліцензування, шляхом подачі скарги до експертно-апеляційної ради або звернутися в загальному порядку до суду на його розсуд.

Слід наголосити на тому, що за невеликий час існування експертно-апеляційна рада набула певний досвід роботи і суб'єкти господарювання, права яких було порушено, вже відчули суттєву і дієву підтримку та допомогу у вирішенні своїх проблем.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII, «Про ліцензування видів господарської діяльності» // Відомості Верховної Ради //(ВВР), 2015, № 23, ст.158) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/139-20#Text>

2. Закон України від 02.10.2019 № 139-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності» // Відомості Верховної Ради //(ВВР), 2019, № 47, ст.310) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/139-20#Text>

Андрій СОБАКАРЬ,
завідувач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ І НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТТІ, В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Для забезпечення скоординованого оперативного та ефективного реагування на випадки домашнього насильства, у тому числі й щодо дітей, і для міжвідомчої взаємодії на різних рівнях Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», враховуючи вимоги Конвенції Ради Європи «Про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами», передбачив досить широке коло суб'єктів, які здійснюють заходи для запобігання і протидії домашньому насильству, поділивши їх на чотири категорії:

- спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- інші органи й установи, на які покладається здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб;
- громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах [2].

В Україні питання боротьби зі злочинами проти статевої свободи та статевої недоторканості, й особливо дітей, є одним із пріоритетних напрямів діяльності правоохоронних органів. Уповноважений Президента України з прав дитини Микола Кулеба повідомив, що кожна п'ята дитина в Україні потерпає від сексуального насильства, що свідчить про латентність цього злочину. За результатами досліджень міжнародних організацій з проблем насильства до дітей, проведених в 96 країнах, 1 млрд. неповнолітніх у світу, а це понад половина всіх дітей віком від 2 до 17 років, за рік зазнають емоційного, фізичного або сексуального насильства. Попри високу поширеність, випадки насильства щодо дітей часто приховують, залишаються непоміченими або не потрапляють у звітність. Наприклад, з огляду на результати здійсненого аналізу, кількість випадків сексуального насильства, про які повідомляли діти, у 30 разів більша, а кількість випадків фізичного насильства – у 75 разів більша, ніж цифри, наведені в офіційних звітах [1].

На сьогодні органи Національної поліції та прокуратури є першою ланкою реагування на заяви постраждалих осіб, а тому якість їхньої роботи визначає, чи буде розпочато адміністративне провадження або судове переслідування та чи будуть винні притягнені до відповідальності. Окрім того, через скоординовані дії з іншими інституціями (наприклад, кризовими центрами), ці органи можуть запобігати подальшим актам насильства та гарантувати безпеку постраждалих осіб. Наразі ж низька якість реагування, навпаки, позбавляє постраждалих бажання та рішучості заявляти про злочини, що потенційно збільшує ризик вчинення подальших актів сексуального насильства. Як повідомляється неурядовими організаціями, найчастіше постраждалі особи не звертаються до правоохоронних органів з остраху, що їм не повірять або не сприйматимуть їхні заяви достатньо серйозно, або через недовіру до системи правосуддя.

Питання міжвідомчої взаємодії у випадках домашнього насильства та насильства за ознакою статі (гендерно зумовлене насильство) врегульоване Постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі». Координацію взаємодії всіх суб'єктів, відповідно до цього Порядку, здійснює:

- на загальнодержавному рівні – Мінсоцполітики;
- на регіональному рівні – Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міська держадміністрація;
- на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці – районні, районні у м. Києві й Севастополі держадміністрації та виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад, у тому числі об'єднаних територіальних громад.

Координацію й моніторинг реалізації заходів у сфері запобігання й протидії домашньому насильству й насильству за ознакою статі на місцевому рівні здійснюють уповноважені особи (координатори) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції по забезпеченню рівності прав і можливостей жінок і чоловіків і по запобіганню та протидії насильству за ознакою статі. Перелік суб'єктів, які здійснюють заходи по запобіганню й протидії домашньому насильству, визначений у Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», а коло суб'єктів, які здійснюють заходи у цій сфері, – у Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

На сьогодні вдосконалення інституційних механізмів реагування на правопорушення проти статевої свободи і недоторканості, честі та гідності особи, протидії домашньому насильству й насильству за ознакою статі вбачається за рахунок:

- забезпечення оперативного реагування уповноваженими підрозділами Національної поліції на всі прохання про допомогу та захист, пов'язані із

сексуальним насильством;

– приділення великої уваги заявам щодо сексуального насильства навіть під час військових дій;

– проведення уповноваженими підрозділами Національної поліції після отримання заяви всебічної оцінки ризику та відповідним чином реагування, дотримання політики судового переслідування в тих випадках, коли є достатні підстави вважати, що злочин мав місце; здійснення співпраці та координації діяльності з іншими службами, особливо зі службами підтримки постраждалих, із використанням узгоджених протоколів та процедур зв'язку, обміну інформацією. Саме спеціалізовані підрозділи поліції та прокуратури, підготовлені та оснащені для реагування на всі форми гендерно зумовленого насильства, також вважаються ефективними, оскільки вони дозволяють накопичувати досвід та кваліфікацію щодо реагування на випадки такого насильства, їхня робота підвищує число розслідуваних випадків та позитивно впливає на досвід співпраці постраждалих осіб із правоохоронними органами. Однак спеціалізовані підрозділи поліції слід розглядати як механізм, що доповнює, а не замінює належні заходи реагування, що приймаються всіма поліцейськими та прокурорськими підрозділами. Саме тому необхідно забезпечити всеосяжну підготовку всіх співробітників поліції та прокуратури, а також додаткову підготовку та ресурси для спеціалізованих підрозділів;

– забезпечення відповідності діяльності правоохоронних та судових органів міжнародним стандартам та найкращим практикам, що включатиме розробку та введення в дію кодексів поведінки для співробітників поліції та прокуратури щодо реагування на випадки сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом. Вирішення цього питання постало із особливою гостротою у зв'язку із початком повномасштабної військової агресії російської федерації проти України;

– створення з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду спеціалізованих центрів із надання правової допомоги та розгляду справ щодо сексуального насильства щонайменше у найбільших адміністративно-територіальних одиницях держави, що забезпечить більш гендерно-орієнтований та чутливий підхід до розгляду відповідних справ, особливо в контексті війни, а також допоможе прискорити їх розгляд та притягнення винних до відповідальності;

– забезпечення ефективної міжсекторальної координації державних органів у протидії сексуальному насильству, що передбачатиме скоординоване надання медичних послуг, захисту, психосоціальної підтримки та доступу до правосуддя для потерпілих осіб;

– приведення судової системи України у відповідність до міжнародних стандартів, забезпечивши відповідність правових заходів для забезпечення своєчасного та оперативного провадження, правила доказування, судові процедури та зобов'язання, покладені на прокурорів, стандартам найкращих зарубіжних практик тощо.

Список використаних джерел:

1. Нікітіна-Дудікова Г. Ю. Правовий статус дитини, потерпілої від злочину проти статевої свободи та статевої недоторканості. *Юридична психологія*. 2020. № 2 (27). С. 87-94.
2. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>

Андрій ХАНЬКЕВИЧ,
професор кафедри
оперативно-розшукової діяльності
та розкриття злочинів факультету № 2
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор

Владислав ШЕНДРИК,
завідувач кафедри оперативно-розшукової
діяльності та розкриття злочинів факультету № 2
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

**ОКРЕМІ ВИЗНАЧАЛЬНІ АСПЕКТИ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ПРОГНОЗУВАННЯ
В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ**

Актуальність обраної тематики обумовлена особливостями діяльності підрозділів кримінальної поліції у специфічних умовах правового режиму воєнного стану, введеного на території країни.

Крім виконання функціональних обов'язків, пов'язаних із протидією загальнокримінальним правопорушенням, діяльність оперативних підрозділів кримінальної поліції, які спільно та узгоджено діятимуть під час підтримання громадської безпеки та правопорядку з військовим командуванням та військовими адміністраціями, також може бути спрямована на недопущення вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, перерахованих в Особливій частині Розділу I Кримінального кодексу України [1].

Ураховуючи, що на певний встановлений період дії положень Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [2] конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30–34, 38, 39, 41–44, 53

Конституції України можуть бути обмежені [3], реалізація законних повноважень оперативних підрозділів кримінальної поліції матиме певні особливості, пов'язані із реалізацією оперативно-розшукових можливостей.

В умовах активної й постійно змінюваної динаміки військових, політичних, економічних та кримінальних процесів, які суттєво впливають на відповідні сфери життєдіяльності держави й громадян під час протистояння воєнній агресії, діяльність правоохоронних органів, й, зокрема їх оперативних підрозділів, у чималому ступені залежить від об'єктивної оцінки оперативної обстановки, глибини проведення комплексного оперативного, тактичного та стратегічного кримінального аналізу та своєчасного реагування відповідними силами й засобами, чому в значній мірі сприятиме використання такого інструменту, як оперативно-розшукове прогнозування.

Дієве оперативно-розшукове прогнозування ускладнень оперативної обстановки або кримінальних ситуацій на окремих територіях за умов діючого воєнного стану залежить від ступеню вивченості та обізнаності фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності з особливостями організації підготовки та вчинення окремих видів кримінальних правопорушень. При цьому згадані особливості є синтезом спеціальних знань про видову кримінальну протиправність у галузях оперативно-розшукової діяльності, кримінології, криміналістики, психології, економіки тощо.

Кожна окрема видова модель злочинів наділена властивостями, що дозволяють казати про можливість її зміни й розвитку в часі, місці та конкретній ситуації. Якість видової моделі злочинів залежить від багатьох складових характеристик правопорушень, серед яких можна виділити характеристики особистості будь-якого потенційного правопорушника, організованої групи, злочинної та постзлочинної поведінки злочинців та жертв, соціального середовища та конкретної кримінальної ситуації, в якій готуються або/та відбуваються кримінальні правопорушення.

Ведення в реальному часі бойових дій на певній території (квартали міст, окремі населенні пункти), масова евакуація людей із небезпечних територій та тривале в часі знаходження евакуйованих людей у певних місцях створюють безліч додаткових можливостей вчинення правопорушниками таких злочинів, як умисне вбивство, незаконно позбавлення волі або викрадення людини, захоплення заручників, торгівля людьми, використання малолітніх дітей для заняття жебрацтвом, зґвалтування, сексуальне насильство, крадіжки всіх видів, грабежі, розбої, вимагання, шахрайство, привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем тощо.

В основному вчинення згаданих кримінальних правопорушень під час дії воєнного стану обумовлене тим, що правопорушникам часто відомі (або ними задалегідь проводяться розвідувальні заходи) місця ведення у населеному пункті активних бойових дій або ворожих обстрілів (наприклад, район Північної Салтівки у м. Харкові); місця тимчасового (довготривалого

або короткотривалого) безпечного перебування громадян під час артилерійських обстрілів й бомбардувань (наприклад, бомбосховища, станції метро, підвали багатоквартирних й приватних будинків); евакуаційні маршрути пересування громадян автомобільним (у тому числі місця тимчасових зупинок осіб, які евакуюються) і залізничним транспортом; маршрути й частота патрулювання населених пунктів (районів) силами Національної поліції, Національної гвардії та Збройних сил.

Більшість цих умов сприяють правопорушникам у реалізації їхніх протиправних умислів. Нерідко в ході підготовки до вчинення злочинів окремі правопорушники вдаються хитрощів – під час проведення розвідувальних заходів із визначення об'єктів протиправного зазіхання видають себе перед громадянами за представників державних органів виконавчої влади, військовослужбовців Збройних сил України, військовослужбовців Сил територіальної оборони Збройних сил України, працівників Національної поліції України, працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій тощо.

Спрощенню вчиненню кримінальних правопорушень деяких видів (навмисні вбивства, розбійні напади) служить наявність у правопорушників незаконно придбані або викраденої вогнепальної зброї або вибухових пристроїв.

Розуміння особливостей підготовки та вчинення злочинів дозволяє оперативним працівникам на практиці завчасно прогнозувати в умовах дії воєнного стану розвиток подій за участю потенційних правопорушників, комплексно й оптимально планувати використання всіх можливостей для проведення оперативно-розшукової превентивної діяльності, першочергові та подальші оперативно-розшукові заходи й негласні слідчі (розшукові) дії після відкриття кримінальних проваджень.

У загальному розумінні прогнозування – це отримання знань про ймовірний розвиток подій, – тобто про те, що поки що не існує в дійсності. Зазначимо, що прогнозування може бути застосованим тільки до достатньо стабільних систем, що оточують людину. Безсумнівно до таких систем можна також віднести й кримінальну протиправність з її численними типовими, повторюваними, достатньо стабільними характеристиками.

У сфері оперативно-розшукової діяльності прогноз – це якісний (іноді кількісний) опис майбутнього стану об'єкта оперативної уваги (наприклад, поведінки особи чи очікуваної події) на основі здатності передбачення цього стану, а також припущення появи достовірного й обґрунтованого практичним досвідом знання про ймовірну кримінальну подію.

Тому для оперативно-розшукового прогнозування поведінки об'єктів оперативної уваги працівникам кримінальної поліції / управлінь кримінального аналізу завжди необхідне залучення конкретних даних, додаткової інформації, що виходять за межі наявних даних, які беруться за основу для прогнозу. До таких інформаційних джерел можна відносити

інформацію, отриману від громадян конфіденційно, дані обліків Національної поліції, поліцейські звіти, матеріали архівних оперативно-розшукових справ та кримінальних проваджень тощо.

Таким чином, в умовах воєнного стану оперативно-розшукове прогнозування повинно стати основою побудови проактивної моделі діяльності оперативних підрозділів кримінальної поліції, спрямованою на здійснення відповідних оперативно-розшукових й загальних превентивних заходів в інтересах кримінального судочинства на певній території або галузі.

Результати оперативно-розшукового прогнозування сприятимуть:

- якісному й своєчасному інформуванню органів управління Національної поліції й військових адміністрацій про стан кримінальної протиправності як об'єкт впливу на громадський правопорядок;

- обранню важливих напрямів для миттєвої концентрації комплексних та точкових зусиль всіма доступними силами та засобами правоохоронних органів на критичних або пріоритетних напрямках в галузі контролю правопорядку в умовах воєнного стану;

- аналізу умов проведення та обранню конкретних оперативно-розшукових й загальних заходів превентивного спрямування для нейтралізації певних загроз кримінального й економічного характеру;

- створенню сприятливих умов для розробки основних управлінських програм й планів на надважливих напрямках охорони суспільної безпеки, громадського порядку та протидії кримінальній протиправності.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 24.02.2022).

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 24.02.2022).

3. Конституція України : Закон України від 26 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>. (дата звернення: 24.02.2022).

Костянтин БАХЧЕВ,
декан факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Підрозділи превентивної діяльності складають значну частину Національної поліції та відіграють вирішальну роль у ставленні громадян до поліції в цілому, адже безпосередньо контактують з великою кількістю громадян в процесі свої безпосередньої діяльності. Це обумовлено специфікою роботи структурних елементів таких підрозділів, які є першою ланкою в системі реагування на виклики суспільства щодо протидії порушенням прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Відповідно, до структури Департаменту поліції превентивної діяльності центрального апарату Національної поліції України віднесено: управління груп реагування патрульної поліції; управління порядку та публічної безпеки; управління офіцерів поліції; управління ювенальної превенції; управління масових і охоронних заходів; управління по контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи; управління аналізу та планування спеціальних заходів; управління забезпечення безпеки дорожнього руху; відділ впровадження системи автоматичної фіксації порушень правил дорожнього руху та аналізу стану доріг [1].

В умовах воєнного стану більш гостро відчувається рівень роботи поліцейських, які наділяються додатковими повноваженнями щодо організації евакуації людей з прифронтових територій, запобігання мародерства, виявлення диверсійно-розвідувальних груп, тощо. Водночас практичне застосування норм законодавства України, яке регулює діяльність поліції під час введення воєнного стану, спонукає до вироблення нових напрямків превентивної діяльності поліції, які раніше не були визначені.

Першим таким напрямком є запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану, реалізацію якого вбачаємо шляхом врегулювання певного кола суспільних відносин.

Зокрема, пропонуємо розширення переліку товарів, продаж яких обмежується в період воєнного стану. Для цього необхідно доповнити статтю 156 КУпАП [2] частиною 5, диспозицію якої викласти у такій редакції:

«Порушення встановлених обмежень щодо продажу пива, алкогольних та слабоалкогольних напоїв під час дії воєнного стану».

Також, на наш погляд, потребує розширення територія, на яку розповсюджуються більш жорсткі обмеження, за рахунок не тільки прикордонної смуги, а й прифронтової зони. Для цього доповнити статтю 202 КУпАП [2] частиною 2, диспозицію якої викласти у такій редакції: «Порушення комендантської години у межах прикордонної смуги, тобто перебування у певний період доби, під час дії воєнного стану, у межах прикордонної смуги та прифронтової зони, без спеціально виданих перепусток або посвідчень». Поняття прифронтової зони та приналежність конкретних територій України такій зоні також має бути визначено нормативно, наприклад, відповідною Постановою Кабінету Міністрів України у кожному конкретному випадку.

Пропонуємо також встановити адміністративну відповідальність за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану, але з урахуванням положень теорії адміністративного права, а зокрема бланкетного характеру норм КУпАП [2]. Для цього запропоновану авторами проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7356 від 09.05.2022) [3] статтю 210-2 КУпАП «Порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» викласти у такій редакції: «Ч.1 Порушення комендантської години без спеціально виданих перепусток або посвідчень під час дії воєнного стану». При цьому зміст понять «комендантська година» та «спеціальний режим світломаскування», особливості та умови запровадження таких режимів, суб'єктів їх встановлення та інші докладні питання варто визначити в окремому законі або підзаконному нормативно-правовому акті.

Другим напрямком удосконалення поліцейської діяльності вважаємо внутрішньо-організаційні питання оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану. З цією метою, на наш погляд, варто врегулювати процес професійного навчання під час дії воєнного стану. Для цього доповнити статтю 72 Закону України «Про Національну поліцію» [4] частиною 3 такого змісту: «Під час дії воєнного стану професійне навчання поліцейських припиняється. Рішення про відновлення професійного навчання приймає Міністр внутрішніх справ з урахуванням інтересів служби.».

Крім того, пропонуємо внести зміни до Закону України «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» від 15.03.2022 № 2123-IX [5] щодо відміни тимчасового характеру змін, внесених Законом, щодо питань, виходять за межі врегулювання відносин лише під час дії

воєнного стану.

Потребує уточнення, на нашу думку, і питання застосування вогнепальної зброї поліцейськими під час дії воєнного стану. Пропонуємо доповнити зміст Закону України «Про Національну поліцію» [4] статтею 46-1 «Застосування вогнепальної зброї у період дії воєнного стану».

Третім пріоритетним напрямком удосконалення діяльності поліції під час дії воєнного стану вважаємо запровадження адміністративної відповідальності за виготовлення та використання рашистських символів. Для цього пропонуємо запровадити адміністративну відповідальність за виготовлення та використання рашистських символів, а також врегулювання законодавчих прогалин, які виникають під час притягнення до адміністративної відповідальності за виготовлення та пропаганду георгіївської стрічки.

Підсумовуючи, слід зазначити, що перелік напрямків удосконалення превентивної діяльності поліції в умовах воєнного стану варто розробляти і в подальшому реалізовувати для досягнення єдиної мети перемоги у війні з агресором та побудови цивілізованої держави світового рівня, в якій чітко та неухильно дотримуються закони та приваляють інтереси людини і громадянина.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України: Наказ Національної поліції України № 123 від 27.11.2015. URL: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану: проект Закону України від 09.05.2022 реєстр. № 7356. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39569>
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
5. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text>

Олексій БОЧКОВИЙ,
завідувач навчально-наукової
лабораторії з дослідження проблем
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший дослідник

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Гіппократ, «батько» доказової медицини сказав: «ми те, що ми їмо». Та сьогодні дає можливість дещо перефразувати цей вираз та викласти його так: ми те, що ми споживаємо. При цьому, якщо у давні часи основна увага науки була направлена на пізнання людини як біологічної істоти і малася на увазі їжа, то сьогодні наука зосереджена на дослідженні людини як істоти біосоціальної, а тому мова йде про формування особистості з урахуванням споживання у тому числі й інформаційного продукту.

Згадка про інформацію не випадкова, адже тільки за рахунок інформації ми маємо уявлення та формуємо власне ставлення до тих чи інших речей. Не виключення й ефективність діяльності тих чи інших підрозділів Національної поліції, яка формується на підставі інформації і на підставі неї ж сприймається суспільством.

При цьому, джерела інформації та її зміст при формуванні оцінки ефективності діяльності підрозділів Національної поліції та при її сприйнятті суспільством суттєво відрізняються. Адже стало правилом, що ефективність підрозділу Національної поліції оцінює керівництво на підставі інформації, яка надається самим підрозділом і не завжди об'єктивно. Суспільство ж оцінює інформацію, яку отримує з власних джерел без можливості її коригування зі сторони правоохоронного органу. Звичайно, така інформація також не завжди є об'єктивною, але її необ'єктивність не носить офіційного характеру та не задокументована, а отже здатна до коригування, на підставі об'єктивних та перевірених фактів.

Сучасні події, пов'язані з агресивною війною зв сторони росії, показали на скільки важлива інформація і яку роль вона може відігравати у житті людини, що потребує переосмислення інформаційної політики зі сторони держави загалом та зі сторони підрозділів Національної поліції зокрема. Так, не зважаючи на відсутність матеріального вираження, шкідлива інформація, як і шкідлива їжа може завдати значної шкоди здоров'ю людині: починаючи від легких форм порушення травлення, закінчуючи втратою частин тіла та

навіть летальним випадком. Як приклад можуть слугувати військовослужбовці збройних сил російської федерації, які в Україні відчули жахливі наслідки шкідливої інформації, нав'язаної злочинним російським керівництвом та хибним уявленням про рівень підготовки та військового потенціалу своїх підрозділів. Станом на початок червня вже більше 35 тисяч загиблих російських військових і, за оцінками експертів, ще більше 60 тисяч неповоротних втрат, тобто тих, хто отримав поранення, які не дозволяють повернутися у стрій [1].

Звичайно, що це найстрашніші наслідки впливу інформації на людину. Але не потрібно ігнорувати й менш шкідливі, які у перспективі можуть перерости у суттєвіші.

Приклад викривлення інформації та його негативний вплив на ефективність діяльності правоохоронних органів був весь період існування радянського союзу. Так, у радянські часи був інформаційний вакуум і джерелами інформації були тільки офіційні повідомлення. Якщо говорити про діяльність правоохоронних органів, то будь-які прорахунки чи невдачі замовчувались, а до суспільства доводились лише здобутки. Таким чином у суспільства формувалось уявлення надзвичайно ефективної роботи правоохоронної системи та невідворотності покарання, що справляло позитивний ефект на авторитет правоохоронця, але не сприяло підвищенню ефективності самих правоохоронців та забезпечувало його ріст.

Після розпаду радянського союзу ще деякий час авторитет правоохоронних органів тримався, та з часом, загальні негаразди у державі та суспільстві внесли свої корективи й у роботу правоохоронців, рівень кваліфікації яких і так не був на високому рівні, адже не було необхідності його підвищувати, а ще й почав падати. Погіршив ситуацію той факт, що суспільство поступово ставало більш відкритим та фактично втрачався контроль держави над інформаційним потоком. Це призвело до того, що прорахунки у правоохоронній системі вже не можна було замовчати чи приховати, а тому серед населення почав формуватися негативний авторитет правоохоронця.

Цьому сприяла і «палочна» система оцінки ефективності роботи правоохоронного органу, яка передбачала постійне ручне корегування показників для уникнення негативної оцінки роботи від керівництва. І не зважаючи на постійні заяви про відхід від такої системи оцінки роботи як пережитку минулого, до недавнього часу вони зберігались, а в багатьох підрозділах зберігається і зараз.

Разом з тим, підрозділи Національної поліції, які знаходяться у регіонах де йдуть бойові дії або у сусідніх, не мають часу на гонитву за показниками і максимально зосередженні на виконанні основних обов'язків, захисті прав і свобод громадян та максимальної їх підтримки у складний час. І останні спостереження показують, що рівень довіри до підрозділів поліції зріс до рекордних показників. А довіра населення – основний показник ефективності

роботи правоохоронного органу. Таким чином ми наглядно можемо побачити необ'єктивність оцінки ефективності роботи підрозділів Національної поліції на підставі «палочної» системи.

Надзвичайно важливим є зміна підходів до оцінки ефективності роботи саме підрозділів превентивної діяльності Національної поліції, адже їх працівники найбільше спілкуються з населенням, особливо поза великими мегаполісами, де не має патрульної поліції.

Повний відхід від цифрового показника оцінки ефективності роботи підрозділів Національної поліції має відбутися негайно, адже в умовах воєнного стану неможливо налагодити роботу, яка буде передбачати виконання «планів», а штучне їх коригування відволікатиме від основних функціональних обов'язків поліцейського – захист прав та свобод громадян.

Ми переживаємо новий етап і війна відкоригувала рівень довіри населення до поліції у бік його зростання. Головне не втратити його після війни, забезпечивши при цьому стабільний ріст професіоналізму поліцейських.

Список використаних джерел:

1. Матяш Т. Росія втратила в Україні вже 30 350 військових. URL: https://lb.ua/society/2022/05/30/518360_rosiya_vtrabila_ukraini_vzhe_30_350.html

Ірина ДРОК,
науковий співробітник навчально-наукової
лабораторії з дослідження проблем
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ЗАПРОВАДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ ОБМЕЖЕНЬ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Запровадження режиму воєнного стану в Україні, починаючи з 24 лютого 2022 року [1], спричинило цілий ряд обмежень, які стосуються правил поведінки цивільних осіб. Наслідками порушень встановлених обмежень можуть стати людські втрати, перепони для проведення військових дій силами ЗСУ, надання пасивної допомоги збройним силам російської федерації, невиконання положень Закону України «про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», тощо. Відповідно застосування з боку держави засобів для унеможливлення вказаних дій – першочергове завдання, яке мало

бути реалізоване ще від початку військового вторгнення.

У межах даної роботи ми зупинимося на встановленні адміністративної відповідальності за порушення таких обмежень, як комендантська година та спеціальний режим світломаскування, що запропонована авторами проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7356 від 09.05.2022) [2].

Так, вказаний нами проєкт містить положення щодо доповнення КУпАП статтею 210-2, яка встановлює адміністративну відповідальність за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану. Зокрема частина перша передбачає склад адміністративного правопорушення – порушення комендантської години, а частина друга – порушення спеціального режиму світломаскування під час дії воєнного стану. Аналіз запропонованої авторами законопроєкту норми дозволяє запропонувати декілька напрямків її удосконалення.

Варто відзначити, що на нормативному рівні поняття «комендантська година» та «спеціальний режим світломаскування» не визначено. Практика введених обмежень під час запровадження комендантської години в Україні дозволяє акцентувати на тому, що не тільки обмежене пересування людей та рух автотранспорту складає зміст такого режиму, на чому наголошено в запропонованій нормі. Змінився режим роботи підприємств, установ, організацій, транспортна розв'язка, тощо. Тобто намагання авторів визначити у нормі статті КУпАП поняття «комендантська година» є неповним, а на наш погляд, і не є потрібним, адже бланкетний характер норми дає можливість окремо розкрити зміст поняття комендантської години, особливості та умови запровадження такого режиму, суб'єктів його встановлення та інші докладні питання в окремому законі або підзаконному акті з метою унеможливлення підміни понять або створення юридичних прогалів у майбутньому. Крім того, зважаючи на назву статті, формулювання «під час дії воєнного стану» варто залишити у першій її частині.

Те саме стосується спеціального режиму світломаскування, адже визначення поняття нормотворці не дають, які обмеження – не зрозуміло (наприклад, чи дозволяється приглушене світло, наскільки саме воно може бути яскравим, тощо). Також не встановлено, який суб'єкт має приймати рішення про встановлення такого режиму. Знову ж таки бланкетний характер норми дозволяє формулювання, використане авторами, проте потребує подальшого нормативного відпрацювання шляхом прийняття додаткових актів з метою роз'яснення понять та їх особливостей.

Окремо автори аналізованого нами законопроєкту пропонують встановити адміністративну відповідальність за порушення комендантської години у межах прикордонної смуги, доповнивши відповідною частиною статтю 202 КУпАП. Згідно пункту 2 підпункту 3 Положення про

прикордонний режим, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України «Про прикордонний режим» від 27 липня 1998 р. № 1147, прикордонна смуга – ділянка місцевості, яка встановлюється безпосередньо вздовж державного кордону на його сухопутних ділянках або вздовж берегів прикордонних річок, озер та інших водойм, завширшки 5 кілометрів від лінії державного кордону, але не може бути меншою від ширини смуги місцевості, що розташована в межах від лінії державного кордону до лінії прикордонних інженерних споруд. При цьому до прикордонної смуги не включаються населені пункти і місця масового відпочинку населення [4].

Водночас в умовах дії воєнного стану більшого значення для контролю виконання умов запровадження комендантської години набувають території, які вважаються не прикордонною смугою, а прифронтовою зоною. Проте після закінчення бойових дій та відведення військ агресора на територію російської федерації, можливо і прикордонна смуга потребуватиме більш ретельного контролю виконання умов комендантської години. З огляду на викладене пропонуємо не прибирати із запропонованої норми термін «прикордонна смуга», а доповнити норму ще й словами «та прифронтової зони» після слова «смуги» у диспозиції аналізованої нами частини статті. Поняття прифронтової зони та приналежність конкретних територій України такій зоні також має бути визначено нормативно, наприклад, відповідною Постановою Кабінету Міністрів України у кожному конкретному випадку.

Водночас варто зауважити і на інших обмеженнях, які пов'язані із введенням режиму воєнного стану в Україні, за порушення яких має бути встановлена адміністративна відповідальність. Зокрема доповнюючи зміст статті 156 КУпАП кваліфікуючою частиною, автори законопроекту встановлюють адміністративну відповідальність за порушення встановлених обмежень щодо продажу алкогольних напоїв під час дії воєнного стану. Не зрозумілою видається висловлена позиція, адже стаття в цілому передбачає відповідальність за порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями. Враховуючи бланкетний характер норми, можемо констатувати, що під час дії воєнного стану можуть бути прийняті уповноваженими особами рішення щодо обмеження продажу не тільки алкогольних напоїв, а й пива та слабоалкогольних напоїв. Саме тому пропонуємо доповнити частину 5 статті 156 КУпАП словами «пива» після слів «продажу», а також «та слабоалкогольних» після слова «алкогольних» в диспозиції названої частини. Тобто розширити зміст запропонованої редакції частини статті.

Подальший аналіз законопроекту дає змогу констатувати доречність та необхідність запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану шляхом введення у зміст КУпАП статті 210-2. Це матеріальна частина адміністративного права, але для забезпечення її реалізації необхідно створити відповідний механізм.

Автори законопроекту наділили повноваженнями щодо розгляду справ про такі правопорушення уповноважених осіб Національної поліції України, запропонувавши внести зміни до статті 222 КУпАП. Проте поза увагою залишаються суб'єкти, які мають складати протоколи про такі адміністративні правопорушення, адже зміни до статті 255 КУпАП запропоновані не були.

Згідно частини 2 статті 258 КУпАП «Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається» протокол не складається у разі вчинення адміністративних правопорушень, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції. Але частина 5 цієї ж норми говорить нам про те, що, якщо під час складання постанови у справі про адміністративне правопорушення особа оспорить допущене порушення і адміністративне стягнення, що на неї накладається, то уповноважена посадова особа зобов'язана скласти протокол про адміністративне правопорушення відповідно до вимог статті 256 КУпАП, крім випадків притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 185-3 цього Кодексу, правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, у тому числі зафіксованих в автоматичному режимі, безпеки на автомобільному транспорті, зафіксовані за допомогою засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі в автоматичному режимі, та правопорушень, передбачених статтею 132-2 цього Кодексу, або порушень правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксованих у режимі фотозйомки (відеозапису). Цей протокол є додатком до постанови у справі про адміністративне правопорушення.

Як бачимо, запропонована стаття 210-2 КУпАП не є виключенням для того, щоб не складати протокол у випадку оскарження постанови, яку виносить поліцейський. Якщо не буде надано компетенції поліцейському щодо складання протоколу про таке адміністративне правопорушення, буде існувати можливість виникнення правової прогалини, коли постанови поліцейських будуть оскаржуватися, а норма не працюватиме. З огляду на викладене пропонуємо доповнити статтю 255 КУпАП і наділити уповноважених осіб Національної поліції повноваженнями щодо складання протоколу про адміністративне правопорушення за статтею 210-2 КУпАП.

Визначені нами проблемні питання підкреслюють актуальність обраного напрямку дослідження, а також вимагають негайного нормативного встановлення адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах війни. Водночас ще раз варто наголосити на необхідності вироблення достатньої підзаконної нормативно-правової бази для унеможливлення підміни понять та використання правових прогалин в судовій практиці оскарження прийнятих поліцейськими рішень, а також на необхідності удосконалення процесуального механізму реалізації запропонованих матеріальних норм права.

Список використаних джерел:

1. Про введення воєнного стану: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2> (дата звернення 01.06.2022р.)
2. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану: проект Закону України від 09.05.2022 реєстр. № 7356. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39569>(дата звернення 01.06.2022р.)
3. Використовувати. Словник української мови: в 11 томах. Том 1, 1970. 412с. URL: <http://sum.in.ua/s/vykorystovuvaty> (дата звернення 01.06.2022р.)
4. Про прикордонний режим: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.07.1998 № 1147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-98-%D0%BF#Text>(дата звернення 01.06.2022р.)

Дмитро КАЗНАЧЕСЬ,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Важливою складовою наукового пошуку ефективних шляхів формування в Україні громадянського суспільства в умовах воєнного стану, побудови соціальної правової держави є дослідження правоохоронної діяльності різних суб'єктів, серед яких особливої уваги заслуговують правоохоронні органи.

Правоохоронні органи – державні органи, що на підставі відповідного законодавства здійснюють правоохоронну діяльність, яка спрямована на забезпечення законності і правопорядку, захист прав та інтересів громадян, соціальних груп, суспільства і держави, попередження, припинення правопорушень, застосування державного примусу або заходів громадського впливу до осіб, які порушили закон та правопорядок [1].

За останні роки продовжується реформування правоохоронної сфери України, яке безпосередньо торкнулося і МВС України, а саме з прийняттям:

- Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ [2],
- Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, які схвалені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р (на даний момент цей документ чинний) [3].

Так згідно ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників

суду і правоохоронних органів» [4] до правоохоронних органів відносяться – органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, Бюро економічної безпеки України, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції. У Законі України «Про національну безпеку України» [5] в ст.1 зазначається, що правоохоронні органи відносяться до системи сектору безпеки і оборони України а також до них відносяться державні органи спеціального призначення з правоохоронними функціями але вичерпні переліки таких органів не наводяться.

Таким чином, правоохоронними органами в Україні можна вважати наступні державні органи, або їх підрозділи, що здійснюють правоохоронні функції:

- 1) суд;
- 2) прокуратура;
- 3) поліція;
- 4) органи служби безпеки;
- 5) антикорупційні органи (НАБУ, НАЗК, Нацагентство з повернення активів...);
- 6) Бюро економічної безпеки України
- 7) Військова служба правопорядку у Збройних Силах України;
- 8) Служба зовнішньої розвідки України;
- 9) митні органи;
- 10) органи охорони державного кордону;
- 11) органи і установи виконання покарань;
- 12) слідчі ізолятори;
- 13) органи Державного фінансового контролю;
- 14) органи рибоохорони;
- 15) органи державної лісової охорони;
- 16) Управління державної охорони України;

Цей перелік не є вичерпним, він змінюється в залежності від утворення, ліквідації, реорганізації тих чи інших органів [1].

Діяльність правоохоронних органів потребує постійного удосконалення, так як цей інститут є одним з основоположних, без якого неможливе становлення незалежної, демократичної, правової держави. Особливо це стосується діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану через повномасштабну збройну агресію Російської Федерації проти України, оскільки від результативності та ефективності їх діяльності залежить як правопорядок в нашій країні в цей тяжкий час, захист інтересів суспільства, держави і громадян, а також обороноздатність і національна безпека країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Правоохоронні органи України. URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki>.
2. Постанова Кабінету міністрів України «Про концепцію розвитку Міністерства внутрішніх» від 24 квітня 1996 р. №456 Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456-96-p#Text> (Дата звернення: 03.06. 2022)
3. Розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року» від 15 листопада 2017 р. № 1023-р Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-p#Text> (Дата звернення: 03.06.2022)
4. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів». № 1150-IX від 28.01.2021, ВВР, 2021, № 23, ст.197. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>(Дата звернення: 03.06.2022)
5. Закон України «Про національну безпеку України». (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (Дата звернення: 03.06.2022)

**Олександра
НЕСТЕРЦОВА-СОБАКАРЬ,**
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ЕТИКА ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ ЯК РІЗНОВИД ПРОФЕСІЙНОЇ
ЕТИКИ ТА НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ**

Реформування правоохоронної системи, її орієнтація на міжнародні стандарти правоохоронної діяльності, вимагає від поліцейського професіонала визначення цілей і змісту інновацій у професійній діяльності.

Дотримання норм професійної етики є важливою складовою професійної підготовки поліцейських в будь-якій європейській країні. Професійна етика поліцейського виступає як система моральних вимог, що висуваються до його ставлення до суспільства, до своєї професії, до інших працівників, а також до всіх учасників сфери його службової діяльності та позаслужбових стосунків.

Етика працівника поліції є різновидом професійної етики, яка вивчає специфічне відбиття принципів та норм моралі у службовій діяльності та позаслужбовій поведінці поліцейських, а також форми та методи виховання у них високих моральних якостей.

Організаційна структура поліції повинна сприяти завоюванню та

підтриманню громадянської довіри до поліції як професійної правоохоронної структури, що знаходиться на службі громадськості. Необхідні організаційні заходи мають сприяти ствердженню довірливих відносин з громадськістю та налагодженню ефективного співробітництва з іншими органами, місцевими спільнотами, неурядовими організаціями й представниками громад, зокрема й з етнічними меншинами.

Мета виховної роботи з формування морально-правової готовності поліцейських полягає в цілеспрямованому формуванні правосвідомості, загальної культури та особистісних якостей майбутнього працівника поліції України відповідно до загальнолюдських морально-етичних норм, а також вимог служби.

Загальна мета визначає спрямованість виховної роботи з формування морально-правової готовності поліцейських і впорядковує інші складники виховного процесу, об'єднує різноманітні форми та методи діяльності. В. Ортинський зазначає, що меті виховання підпорядковано все: зміст, організація, форми й методи, тому проблема визначення мети виховання є важливою в науці [1, с. 48].

Дотримання норм поліцейської етики вже багато років формується на основі загальноновизнаних керівних принципів етичної поведінки професійного службовця, закріплених на рівні Європейського Співтовариства та зосереджених в ряді документів, зокрема, Декларації про поліцію, прийнятій Парламентською Асамблеєю Ради Європи 8 травня 1979 р. Положення зазначеного документу використовуються поліцейською владою багатьох країн під час вироблення своїх професійних стандартів. Декларація складається з преамбули і трьох розділів – «Етика», «Статус», «Війна та надзвичайний стан – іноземна окупація». Розділ «Етика» стосується всіх співробітників і організацій, включаючи такі органи, як секретні служби, військову поліцію, збройні сили чи воєнізовані загони, що виконують функції поліції. Вони зобов'язані захищати закон, розслідувати злочини і підтримувати громадський порядок та державну безпеку. Етика поліцейського передбачає протистояння порушенням закону. Вагомою нормою цього міжнародного акта є те, що поліцейський, який виконує умови декларації, має право на активну моральну та фізичну підтримку з боку суспільства [2, с. 63, 64].

У Декларації про поліцію зазначено, що на посаді поліцейського не можуть працювати особи, які, перебуваючи на службі у поліції, порушили права людини чи особи, або працювали у підрозділах поліції, розформованих у зв'язку з антигуманною практикою. Зроблено наголос на тому, що всезагальне прийняття правил професійної етики поліції з урахуванням прав людини й основних свобод буде сприяти вдосконаленню Європейської системи захисту цих прав. Що ж до «Європейського кодексу поліцейської етики» (грудень, 2001) для цілей дослідження вкрай важливе значення має установка: при здійсненні своїх функцій поліція повинна дотримуватися

суб'єктивного права, включаючи права і свободи людини і не здійснювати довільних чи протиправних дій. Це є основоположним для правової держави і для предмета діяльності поліції в умовах демократії. Роль поліції у захисті та забезпеченні верховенства права є настільки значною, що, спостерігаючи за поведінкою поліції у демократичній державі, можна судити про рівень демократії у ній. Вкрай важливим у цьому плані є висновок Комітету Міністрів РЄ про те, що деонтологічний поліцейський кодекс визначає єдині європейські напрями та принципи у галузі спільної мети, функціонування та відповідальності поліції для забезпечення безпеки і дотримання прав людини у демократичних суспільствах, що регулюється принципом верховенства права.

Цінності верховенства права, гуманізму, професіоналізму відіграють вирішальну роль у формуванні професіонала. Роль цінностей у процесі набуття професійних навичок і вмій – надання раціональної, системної єдності ідейному конструкту професійної діяльності поліцейського.

Так, кожна з цінностей реалізується через низку принципів професійної діяльності, що зафіксовані у нормативних і нормативно-правових актах. Саме поєднання та реалізація цінностей і принципів професійної діяльності поліцейського у світогляді професіонала сприяє досконалості й цілеспрямованості особистості поліцейського, дозволяє протистояти професійній моральній деформації.

Характерними тенденціями сучасного етапу професійного виховання поліцейських в Європі та формування високоетичних моральних засад поліцейської діяльності є:

- навчання поліцейській етиці з приділенням особливої уваги правам людини, а також співробітництву поліцейських з провідними правозахисними організаціями;

- навчання поліцейській етиці разом із навчанням менеджменту, тобто з отриманням ще й управлінських знань і навичок;

- обов'язкове запровадження більшості принципів Європейського кодексу поліцейської етики у національних кодифікованих джерелах, серед яких принципи: поваги права на життя; поваги фундаментальних прав і свобод особистості; поділу влади в системі покарань; презумпції невинуватості; неупередженості, прозорості, чесності, ввічливості, справедливості, відповідальності, розсудливості, підпорядкування закону; рівності перед законом, об'єктивності, необхідності і виваженості, непідкупності та поваги до суспільства;

- розвиток дистанційного навчання офіцерів поліції і, зокрема, поліцейській етиці (Іспанія, Норвегія, Швеція, Фінляндія тощо).

В цілому прийняття Європейського кодексу поліцейської етики стало початком роботи із стандартизації високоетичної діяльності поліції, а також стандартизації педагогічної діяльності поліцейських навчальних закладів в сфері навчання курсантів поліцейській етиці на загальноєвропейському рівні.

Важливість даного кодексу обумовлена узгодженими вимогами до роботи поліції на європейському просторі, побудованих на принципах високоморальної етичної поведінки.

Відтак, актуальним та надзвичайно важливим на сьогодні завданням у сфері впровадження європейських стандартів у діяльність Національної поліції України виглядає вирішення питання про повноцінну ратифікацію фундаментальних міжнародних документів з питань стандартів поліцейської діяльності [3, с. 58-60], із подальшим «перенесенням» окремих положень названих актів до Закону України «Про Національну поліцію».

Список використаних джерел:

1. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
2. Негодченко О. В. Забезпечення прав та свобод людини органами внутрішніх справ: організаційно-правові засади: дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07 / Негодченко Олександр Володимирович. Х., 2003. 477 с.
3. Мартиненко О. Державна превенція злочинності в системі органів внутрішніх справ. Право України. 2005. № 6. С. 58-60.

Василь ПОЛИВАНЮК,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ВЗАЄМОДІЯ СУСПІЛЬСТВА З НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ
НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА**

Взаємодія поліції та громади –це програма, що сприяє на співпрацю поліції та місцевих громад на засадах партнерства. Цей термін ще називають англійським виразом Community Policing.

Community Policing – це постійна взаємодія поліції з населенням та місцевою владою заради спільного безпечного простору [1, с. 2]. Вона працює на постійну взаємодію суспільства з поліцією, у питаннях безпеки та громадського порядку.

Основа співпраці Національної поліції з громадськістю на засадах партнерства полягає у обмеженій взаємодії суспільства, громадської організації та територіальними спільнотами спрямовані на задоволення їхніх вимог. Результат цієї роботи формується на фундаменті довіри населення до органів поліції. Оцінювання ступені довіри суспільства до поліції проводиться анонімними організаційними службами в порядку, визначеному

Кабінетом Міністрів України.

У ст. 11 «Закону України про Національну поліцію» передбачено що:

1. Діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб.

2. З метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад.

3. Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

4. Оцінка рівня довіри населення до поліції проводиться незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [2 с. 7].

Зараз в Україні йде активний розвиток взаємодії поліції з громадськістю на засадах партнерства. У великих містах створюється та реалізовується багато проєктів. В цілому ці проєкти спрямовані на зростання підходів та недержавної організації.

Крім того на урегульованих територіях реалізуються плани безпеки за допомогою органів поліції та суспільства. В Україні були створені плани безпеки з приводу:

- Безпритульних тварин
- Для постання безпечного середовища і т.д.

Безумовно основою діяльності Національної поліції буде співдіяння суспільства з нею, спільнотою та міщанами, які спрямовані на перестереження правопорушень та аморальність. Ця проблема є настійною сьогодні та яка потребує достатньо уваги до себе.

Вирішенням цього питання вже давно займаються. Це питання можна вирішити таким способом, як поліпшення співпраці поліції з суспільством, що може виступати гарантією впевненості населення до поліції. Зараз запроваджуються сучасні форми взаємодії, вони націлюють на модернізацію органів поліції та громади, зміцнюючи результативність роботи поліції.

Ядром у цьому аспекті є прагнення змін та безумовне переконання головою поліції та самими поліцейськими того, що упорядкування взаємодії поліції в багатьох напрямках життя є гарантією опори на сили поліції з боку громадян, зменшення обсягу правопорушень.

Отже, Національна поліція мусить безупинно співпрацювати з суспільством на засадах партнерства, очільниками органів місцевого самоврядування. Здійснювати обмін інформацією з різними органами державної влади України, а також зарубіжних країн та міжнародними організаціями.

Список використаних джерел:

1. Взаємодія поліції та громади. Буклет підготовлено та надруковано за підтримки програми «Права людини та правосуддя» МФ «Відродження» 2 с. URL: https://ecpl.com.ua/wp-content/uploads/2017/02/com_pol.pdf (дата звернення 26.05.2022).

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 26.05.2022).

Марина САЄНКО,
старший науковий співробітник
навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ
ПОВНОВАЖЕНЬ В ЧАСТИНІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ
ПРИМУСУ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ**

Запровадження воєнного стану через напад росії на Україну змінило життя та діяльність усіх верств населення країни та інституцій. Нові повноваження отримали ЗСУ, а також правоохоронні органи України.

Введення в Україні особливого правового режиму, що передбачає надання відповідним органам державної влади та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень визначає стаття 1 Закону України від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» [1].

Так, набули чинності зміни до Закону України «Про Національну поліцію», якими передбачено розширення повноважень поліції на період введення в Україні воєнного стану його припинення або скасування [2].

Поліція для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення також застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та заходи примусу, визначені Законом України «Про Національну поліцію». Порядок застосування заходів примусу (фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї) регламентується статтями 42, 43, 44, 45, 46 Закону

України «Про Національну поліцію».

Для забезпечення діяльності поліції та ефективного виконання нею завдань під час режиму воєнного стану розширено повноваження в частині застосування заходів примусу: Закон України про внесення змін до законів України (№ 7147 від 13.03.2022) [3] «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України»

Так, у ст. 32. Закону про Національну поліцію передбачено, додаткові повноваження зокрема:

- за письмовим запитом поліція безоплатно одержує від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб державної форми власності інформацію, необхідну для виконання завдань та повноважень поліції, у тому числі й стосовно військовополонених. Відповідно запит підлягає виконанню у триденний термін, а в разі неможливості – не пізніше десятиденного строку з дня отримання. У випадку виникнення причин, що перешкоджають виконати запит, поліції мають бути повідомленні ці причини;

- за загальним правилом, поліціант, який виконує службові обов'язки в цивільному одязі, зобов'язаний завжди мати при собі спеціальний жетон. Поліціянту заборонено знімати з однострою спеціальний жетон чи приховувати його, відповідно йдеться про ситуації, коли його наявність перешкоджає проведенню оперативно-розшукових заходів, негласних слідчих (розшукових) дій, виконанню завдань в умовах режиму секретності або здійсненню заходів із забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, а також спеціальних заходів із забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів та їх близьких родичів, або під час здійснення повноважень поліції під час дії воєнного стану.

Крім того, скасовано вимогу, за якою поліціанти були зобов'язані під час виконання службових обов'язків із використанням засобів індивідуального захисту розміщувати на них ідентифікаційний номер або спеціальний жетон.

У мирний час, у визначеному законом порядку та випадках, поліціантам дозволено застосовувати такі заходи примусу, як фізичний вплив (сила), спеціальні засоби (кийки, кайданки, засоби сльозогінної та дратівної дії тощо), вогнепальна зброя. Поліціантам заборонено застосовувати заходи примусу, не передбачені законом.

Під час дії воєнного стану, у разі необхідності відбиття нападу або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення та чинить опір поліціянту, він має право використати як заходи примусу, так і підручні засоби.

Також поліціантам надано право застосовувати заходи примусу до осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України без урахування окремих обмежень та заборон, визначених законом. Зокрема, дозволяється застосування заходів примусу без попередження, нанесення ударів спеціальними засобами без обмежень щодо локації їх нанесення, а також

застосування вогнепальної зброї.

Поліції дозволено застосовувати у воєнний час наступні технічні прилади:

- фото- та відеотехніку, у тому числі техніку, що працює в автоматичному режимі, технічні прилади та технічні засоби з виявлення та/або фіксації правопорушень;

- технічні прилади та технічні засоби з виявлення радіаційних, хімічних, біологічних та ядерних загроз;

- безпілотні літальні апарати та спеціальні технічні засоби протидії їх застосуванню;

- спеціальні технічні засоби перевірки на наявність стану алкогольного сп'яніння;

- спеціалізоване програмне забезпечення для здійснення аналітичної обробки фото- та відеоінформації, у тому числі для встановлення осіб та номерних знаків транспортних засобів.

Необхідно зауважити, що фото- та відеотехніка може закріплюватись на однострої, на безпілотних літальних апаратах, службових транспортних засобах, суднах чи інших плавучих засобах, а також розміщуватись по зовнішньому периметру доріг і будівель. Також поліції надане право використовувати інформацію, отриману за допомогою фото- та відеотехніки, що перебуває в чужому володінні.

На час дії воєнного стану поліціанти мають право здійснювати конвоювання осіб, затриманих за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, узятих під варту, обвинувачених або засуджених до позбавлення волі. У випадках, передбачених законом, поліція може утримувати таких осіб в ізоляторах тимчасового тримання.

Також, у межах компетенції, поліція проводить розмінування оперативного характеру в частині виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів, щодо яких є підстави вважати, що вони є предметами, знаряддями чи засобами вчинення адміністративних або кримінальних правопорушень.

Поліції дозволено здійснювати збирання біометричних даних осіб, у тому числі шляхом дактилоскопіювання, у випадках, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України. Поліція здійснює представництво та виконання зобов'язань України перед Інтерполом та Європолем, а також безпосередньо забезпечує співробітництво та обмін інформацією з такими органами. Між тим поліція організовує взаємодію правоохоронних органів України з Інтерполом та Європолем, а також компетентними органами інших держав з питань, що належать до сфери діяльності таких органів.

В межах розширених повноважень поліції особливі дискусії визвали в частині використання поліцейським засобів примусу щодо права на застосування підручних засобів. Якщо раніше поліцейський за жодних

обставин не міг застосовувати заходи примусу, що не визначені законом про Національну поліцію, то тепер згідно зі ст.42 у разі необхідності відбиття нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського або іншої особи, а також усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення або чинить опір поліцейському, поліцейський має право використати підручні засоби.

Відповідно, під час дії режиму воєнного стану поліцейські отримали право застосовувати заходи примусу передбачені цією статтею відносно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України без врахування установлених вимог і заборон щодо застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

Також, під час дії режиму воєнного стану у разі застосування поліцейським заходів примусу відносно осіб, які здійснюють агресію проти України та завдання вказаним особам тілесних ушкоджень, каліцтва та застосування вогнепальної зброї, за наявності можливості, з урахуванням подій на відповідній території, поліцейський усно або за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку має повідомити свого безпосереднього керівника, який у разі необхідності за можливості повідомляє центральний орган управління та відповідного прокурора. Як вказує головне науково-експертне управління апарату Верховної ради ГНЕУ, використання підручних засобів як заходів примусу може призвести до сваволі з боку представників правоохоронних органів, адже Закон не визначає, що таке підручні засоби, відповідно багато дискусійних моментів, але нагальних і необхідних в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану. Закону України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. Дата оновлення 09.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 01.06.2022).
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 №580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#n484> (дата звернення 01.06.2022).
3. Про внесення змін до законів України № 7147 від 13.03.2022). Про Національну поліцію та Про Дисциплінарний статут Національної поліції України URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39210> (дата звернення 01.06.2022).

Руслан САБІРОВ,
заступник директора Департаменту
моніторингу дотримання прав людини,
начальник відділу моніторингу
та аналізу дотримання прав людини
Міністерства внутрішніх справ України

ОСОБЛИВОСТІ ДОТРИМАННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Одним із основних завдань Міністерства внутрішніх справ України є забезпечення формування державної політики у сфері охорони прав і свобод людини [1].

У структурі МВС функціонує Департамент моніторингу дотримання прав людини (далі – Департамент), який утворений для виконання в межах компетенції завдань із забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері дотримання прав і свобод людини, в тому числі запобігання та протидії домашньому насильству, торгівлі людьми, забезпечення недискримінації, безбар'єрності та гендерної рівності, захисту прав та інтересів дитини, організації роботи, пов'язаної із захистом персональних даних при їх обробці в апараті МВС, Головному сервісному центрі МВС, закладах, установах і на підприємствах, що належать до сфери управління МВС, та за дорученням Міністра – в органах системи МВС, Національної гвардії України (далі – органи та установи системи МВС).

Департамент відповідно до покладених на нього завдань здійснює збирання, аналіз та перевірку інформації стосовно дотримання прав людини в діяльності структурних підрозділів апарату МВС, органах та установах системи МВС та вживає відповідних заходів реагування у випадку їх порушення.

У зв'язку зі збройною агресією російської федерації ситуація з дотриманням прав людини значно погіршилась на всій території України. Тому в умовах правового режиму воєнного стану одним із пріоритетів Департаменту є удосконалення положень законодавства з питань дотримання прав людини.

Так, працівники Департаменту включені до робочої групи з питань захисту постраждалих внаслідок збройного конфлікту Міжвідомчої комісії з питань застосування та реалізації норм міжнародного гуманітарного права в Україні (далі – Міжвідомча комісія).

Одним із завдань Міжвідомчої комісії є імплементація положень Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, зокрема щодо захисту цивільного населення під час війни, в національне законодавство з

подальшим забезпеченням їх практичної реалізації.

У рамках реалізації державної політики у сфері безбар'єрності працівниками Департаменту, у взаємодії з Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю, ініційовано зміни до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо звільнення від військової служби осіб з інвалідністю та осіб, які доглядають за такими особами з інвалідністю і тяжкохворими дітьми» від 15 березня 2022 р. № 2122-ІХ, а також постанов Кабінету Міністрів України від 12 березня 2022 р. № 264 та від 29 березня 2022 р. № 383 «Про внесення змін до Правил перетинання державного кордону громадянами України». У зазначених нормативно-правових актах вирішено питання, щодо виїзду за кордон осіб (з числа військовозобов'язаних), які супроводжують осіб з інвалідністю, а також визначено перелік документів за якими особа з інвалідністю може перетнути державний кордон України.

З метою захисту прав та інтересів дитини, в рамках робочої групи Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя щодо неповнолітніх, підготовлено пропозиції та зауваження до Методичних рекомендацій щодо проведення допиту/опитування дитини в умовах збройного конфлікту та/або воєнного стану.

Особливу увагу Департаментом приділено проведенню інформаційної кампанії з висвітлення особливостей реалізації прав людини в умовах війни:

за підтримки ОБСЄ розроблено пам'ятку щодо забезпечення прав людини, зокрема дитини, в умовах воєнного стану;

спільно з громадською правозахисною організацією «Ла-Страда» розроблено пам'ятку щодо документування випадків сексуального насильства, пов'язаного з війною;

спільно з міжнародною громадською організацією «А-21 Україна» розроблено пам'ятку щодо того, як не потрапити в ситуацію торгівлі людьми під час евакуації та перетину кордону;

спільно з Міністерством соціальної політики України підготовлено рекомендації щодо виявлення та реагування на випадки жорстокого поводження з дітьми в умовах воєнного стану,

які надіслано до обласних військових адміністрацій, Київської міської військової адміністрації та територіальних органів Національної поліції для використання в роботі.

Також, Департаментом проведено інформаційну кампанію з висвітлення змісту статті 40 (Фізичний або психічний примус) Кримінального кодексу України, а також інформування населення, у тому числі тих, хто проживає на тимчасово окупованій території, про те, що нормативно-правові акти окупаційних сил та окупаційних адміністрацій російської федерації є недійсними та не створюють жодних правових наслідків. Вказану інформацію розміщено на офіційному вебсайті МВС.

Окремо, слід зазначити, що за ініціативи Департаменту створена

спеціальна поліцейська мобільна група для виявлення кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості осіб, вчинених військовослужбовцями російської федерації.

До складу зазначеної групи увійшли: представники МВС; поліцейські превенції; ювенальні поліцейські; слідчі; психологи (соціальних служб).

Спеціалісти мобільної групи мають відповідний досвід роботи з постраждалими особами від насильства, а також роботи з дітьми. Поліцейські та психологи спілкуються з місцевими жителями з метою виявлення фактів скоєння злочинів сексуального характеру, а також інформують та роз'яснюють куди потрібно звернутися для отримання допомоги.

Основними завданнями робочої групи є: ефективна комунікація з населенням на деокупованій території; виявлення та реагування на кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи в умовах воєнного стану; фіксація кримінальних правопорушень; надання допомоги населенню та інформування про можливі та доступні сервіси отримання допомоги.

Так, мобільною групою опрацьовано: 31 населений пункт у Київській області; 8 населених пунктів Сумської області. З 30 травня мобільна група працює на деокупованій території Чернігівської області.

Результати діяльності мобільної групи показали високу латентність воєнних злочинів сексуального характеру, небажання потерпілих осіб самостійно звертатися до правоохоронних органів за допомогою, недостатню обізнаність потерпілих зі своїми правами та можливостями для отримання допомоги, що, як наслідок, потребує індивідуального підходу до потерпілої особи із застосуванням психологічного супроводу. У зв'язку з цим, планується розширити діяльність мобільних груп на інші деокуповані території України.

Ураховуючи викладене, в умовах воєнного стану охорона прав і свобод людини набуває особливої актуальності. Саме тому вказані завдання мають залишатися одним із пріоритетних напрямів діяльності всіх органів та установ системи МВС, а особливо – підрозділів превентивної спрямованості Національної поліції України. Однак, успішна реалізація вказаних завдань потребує належної взаємодії та спільного реагування з боку всіх органів державної влади та військового управління.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. Дата оновлення 29.05.2021. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 31.05.2022).

Яна ШНУРКО,
завідувачка відділу
зв'язків з громадськістю
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Введення в Україні особливого правового режиму воєнного стану передбачає можливість тимчасового, зумовленого загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1].

Воєнний стан, серед іншого, зачіпає інформаційну сферу. Хоча за статтею 34 Конституції України, кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя [2].

Зауважимо, що до заходів правового режиму воєнного стану віднесено регулювання у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, роботи постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, поліграфічних підприємств, видавництв, телерадіоорганізацій, телерадіоцентрів та інших підприємств, установ, організацій і закладів культури та засобів масової інформації, а також використання місцевих радіостанцій, телевізійних центрів та друкарень для військових потреб і проведення роз'яснювальної роботи серед військ і населення; заборона роботи приймально-передавальних радіостанцій особистого і колективного користування та передачі інформації через комп'ютерні мережі (стаття 8 «Заходи правового режиму воєнного стану» Закону України «Про правовий режим воєнного стану») [1].

Крім заходів загальної дії, варто вказати на зміни у інформаційній сфері які спрямовані на врегулювання окремих питань. Приміром, 27 травня 2022 року Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову № 627 «Деякі питання перебування на території України іноземців та осіб без громадянства, які прибули в Україну для роботи кореспондентом або представником іноземних засобів масової інформації» [3].

Важливою законодавчою новелою за таких надзвичайних умов слід вважати підписання Президентом України Указу від 19 березня 2022 року

№ 152/2022, яким було введено в дію Рішення Ради національної безпеки і оборони України (далі – РНБО) від 18 березня 2022 року «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану» [4].

Прийняття зазначеного рішення РНБО було обумовлене прямою військовою агресією з боку Російської Федерації, активним поширенням державою-агресором дезінформації, викривленням відомостей, а також виправдовуванням або запереченням збройної агресії Російської Федерації проти України, з метою донесення правди про війну, забезпечення єдиної інформаційної політики в період дії в Україні правового режиму воєнного стану, запровадженого Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, урахуваючи вимоги Закону України «Про правовий режим воєнного стану», відповідно до статті 107 Конституції України [4].

Виходячи з викладених обставин, РНБО було прийняте рішення про те, що в умовах воєнного стану реалізація єдиної інформаційної політики виступає пріоритетним питанням національної безпеки, забезпечення якої реалізується шляхом об'єднання усіх загальнонаціональних телеканалів, програмне наповнення яких складається переважно з інформаційних та/або інформаційно-аналітичних передач на єдиній інформаційній платформі стратегічної комунікації – цілодобовому інформаційному марафоні «Єдині новини #UАразом». В зв'язку із чим, Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення рекомендовано вжити заходів щодо реалізації цього рішення [4].

В цьому аспекті радник голови Офісу президента України М. Подоляк акцентував увагу на тому, що Указ президента не передбачає закриття будь-яких телеканалів, а спрямований на протидію поширенню дезінформації з боку Росії, викривленню відомостей, виправдовування збройної агресії проти України [5].

Наведені у рішенні РНБО та Указі Президента України заходи не означають будь-яких обмежень в реалізації права на інформацію для населення, а навпаки, дозволяють консолидовано подавати інформацію, уникаючи будь-яких загроз її викривлення чи приховування з метою дестабілізації ситуації в Україні. В аспекті протидії масовій дезінформації про українців та Україну, про причини, перебіг та засоби ведення війни, запропоновані РНБО заходи вбачаються нами вкрай доцільними та актуальними. Втім, для їх ефективного реалізації необхідним також є посилення контрольної-наглядової діяльності уповноважених суб'єктів у інформаційній сфері.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389 VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості

Верховної Ради України від 23.07.1996. 1996, № 30, Ст. 141

3. Деякі питання перебування на території України іноземців та осіб без громадянства, які прибули в Україну для роботи кореспондентом або представником іноземних засобів масової інформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.05.2022 № 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/627-2022-%D0%BF#Text>

Дмитро БОДИРСЬВ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗВО СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

Для ефективного виконання своїх обов'язків, поліцейські повинні мати та постійно підтримувати досить високий рівень знань та умінь у сферах фізичної, вогневої та тактико-спеціальної підготовки, а також мати психологічну готовність до непередбачуваних ситуацій під час несення служби.

Досвід роботи працівників Національної поліції свідчить про те, що широке використання сучасного мобільного зв'язку, транспортних засобів та системи патрулювання сприяє, з одного боку, швидкому та оперативному реагуванню на правопорушення, а з іншого боку – різко підвищується частота контактів з правопорушниками і, в зв'язку з цим, значно почастишали випадки нападу на поліцейських [1]. Така тенденція висуває серйозні проблеми перед фахівцями закладів вищої освіти системи МВС України.

Процес вогневої підготовки на різних факультетах навчальних закладів не враховує особливостей майбутньої службової діяльності їх випускників, про що свідчить спілкування з співробітниками Національної поліції колишніми випускниками закладів вищої освіти системи МВС України і прямо вказує на таку необхідність.

На цей час існує ряд проблем, які впливають на рівень підготовки поліцейських, наприклад, стрілецькі тири, у багатьох випадках потребують укомплектування сучасним обладнанням. У цих приміщеннях потрібно створити умови, які будуть наближати до більш реальної, небезпечної обстановки, яка потребуватиме миттєвого вирішення та створення логічного висновку у вирішенні різнобічних проблем з якими можуть зіткнутись правоохоронці під час несення служби.

Також спостерігається недостатній рівень психологічної підготовки поліцейських до дій в екстремальних ситуаціях, відсутність належної

психоемоційної стійкості при виникненні та вирішенні конфліктів під час припинення правопорушень, при затриманні правопорушників із застосуванням вогнепальної зброї тощо. Потребує удосконалення й стан організації подальшого психологічного супроводження правоохоронців щодо їх індивідуальної підтримки під час несення ними служби, котру повинні надавати підрозділи психологічного забезпечення ГУНП в областях [2].

Навчання слухачів та курсантів вогневої підготовленості у закладах вищої освіти системи МВС України має відповідати завданням: зміцнення професійно-моральної установки на надання допомоги суспільству та припинення протиправних дій правопорушників, психологічної стабільності особистості того, хто навчається, як першорядної людської цінності; формування професійних установок на застосування вогнепальної зброї, професійних навичок; освоєння слухачами та курсантами прикладних знань, необхідних для вогневої підготовленості; відпрацювання навичок, умінь і прийомів з вогневої підготовленості при вирішенні професійних завдань.

Вогнепальна зброя на всіх етапах навчання, вимагає підвищеної уваги і являє собою небезпеку. У зв'язку з цим відношення до самого предмету і способам навчання слухачів є важливим багаторівневим завданням для викладачів вогневої підготовки. Займаючись вогневою підготовкою слухачів та курсантів, варто приділити увагу на вироблення єдиного алгоритму в навчанні, по методиці де психологічна готовність (стресостійкість) супроводжує слухачів та курсантів на всіх етапах підготовки, це: теорія, тренування вхолосту, практичні стрільби. Вищевказана методика пропонує єдиний алгоритм в підготовці слухачів, в якій пріоритетним напрямком у всіх елементах навчання є психологічна складова.

У даному випадку мотивація до засвоєння предмета, є саме тією необхідною складовою, в якій через бажання та інтерес до навчання з'являються навички, що дають позитивний результат та дозволяють у подальшому при виникненні законних підстав, грамотно і вміло, застосувати чи використати вогнепальну зброю.

Численні наукові роботи медиків, військових і спортивних фахівців вказують на те, що при засвоєнні складної прикладної рухової навички, пов'язаної зі зміною положення голови і тіла в просторі, значну роль відіграє стан вестибулярного апарату.

У ході навчання тактико-спеціальної та вогневої підготовки, з метою підвищення навченості курсантів та слухачів діям в ближньому вогневому контакту, необхідно навчати тактичним прийомам дій рухливими бойовими групами і ефективному застосуванню при цьому стрілецької зброї.

Зазначені підходи щодо удосконалення фахової підготовки слухачів та курсантів необхідно в обов'язковому порядку впроваджувати, адже самим суспільством у сучасних умовах ставиться перед правоохоронцями чітка мета – надійне забезпечення у суспільстві правопорядку, зниження некомпетентних дій правоохоронців, а також мінімізація при цьому

травмування або загибелі як громадян України, так і самих працівників поліції.

Список використаних джерел:

1. Напад на поліцейського – всі останні новини на сьогодні від ТСН. URL: <https://tsn.ua/>. (дата звернення 01.06.2022р.)
2. Висока підготовка поліції – безпека в місті. URL: <http://kp.ua/odessa/530966-vysokaia-podhotovka-polytsky-bezopasnost-v-horode>. (дата звернення 01.06.2022р.)

Олена БОЙКО,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС РЕАГУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ НА ФАКТИ ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Сімейне насильство є гострою соціальною проблемою, що руйнує морально-моральний та психологічний клімат, що обумовлює позбавлення особистої свободи, що завдає біль та страждання близьким, руйнує інститути шлюбу, комунікацій та взаємних родинних відносин. До наслідків сімейного насильства відносять тілесні ушкодження різної тяжкості, розлади психіки, втрату поваги, різні психоемоційні та стресові реакції.

Особливо великої шкоди завдаються таким членам сім'ї, як діти, люди похилого віку, жінки, інваліди. Інститути права, покликані стати на захист конституційних прав громадян, який завжди є ефективними та мають значну кількість проблем, особливо у частині попередження сімейного насильства. Незважаючи на те, що метою кримінального законодавства України є, перш за все, запобігання злочинам.

Ставлення до дітей – це показник, якому можна судити про зрілість суспільства та про рівень його розвитку загалом. З вини дорослих діти найчастіше стають жертвами фізичного, сексуального та психоемоційного насильства [1].

Офіційна статистика сексуального насильства над дітьми відсутня, але, за даними вибіркового дослідження, найпоширеніша форма сексуального насильства – це розпусні дії щодо малолітніх.

Близько 70% дітей, які зазнали сексуального насильства, були об'єктом протилежних дій з боку родичів і знайомих. 28% дітей відчують сексуальне насильство з боку батьків чи опікунів. Дуже приблизними є дані про правопорушення щодо дітей за згвалтування, проте близько 50% таких

випадків припадає на насильство, скоєне в щодо близьких родичів (дочок, сестер, онучок) [2].

Наведені цифри вказують на те, що у двох третіх випадків насильство носить сімейний характер і лише третина дітей страждає від насильства поза сім'єю.

Незважаючи на такі серйозні проблеми, існуючі у сімейно-побутовій сфері, на сильні посягання щодо жінок і дітей, як і раніше, ховаються, відмовляються, нерідко тлумачаться як прийнятні. культурні норми та традиції [3]. Тому вивчення питань віктимологічної профілактики на сили у сімейно-побутовій сфері, реадaptaції жертв домашніх злочинів, залучення громадян до участі у програмах боротьби з побутовим насильством, впливу ЗМІ на поширення агресії та антисоціального стереотипу поведінки, ролі правоохоронних органів у запобіганні правопорушенням у сімейно-побутовій сфері є дуже актуальним [4].

Сучасний прогрес у сфері протидії домашньому насильству в Україні пов'язується не лише з удосконаленням національного законодавства та його поступовим приведенням у відповідність із міжнародними стандартами, а й широкою інформаційно-просвітницькою роботою, що покликана сприяти підвищенню обізнаності населення.

Зокрема, зростання кількості звернень громадян на Національну «гарячу» лінію з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації демонструє подолання суспільних настанов на замовчування подібних випадків і сприйняття їх як нормальної моделі поведінки в родині. Наслідком роз'яснювальної роботи з населенням є й зростання числа повідомлень про випадки домашнього насильства до правоохоронних органів, що свідчить про поступове підвищення рівня довіри громадян до поліції.

Разом із тим, статистика звернень громадян до правоохоронних органів не дає змоги оцінити ефективність роботи правоохоронців із протидії та попередження домашнього насильства, окреслити проблемні питання взаємодії, дослідити загальний рівень задоволення громадян результатами взаємодії. З цією метою в міжнародній практиці застосовуються соціологічні опитування, які є не лише інструментом оцінювання рівня довіри населення до поліції, а й каналом «зворотнього зв'язку» з представниками місцевих громад.

Список використаних джерел:

1. Левченко К.Б. Насильство стосовно жінок: законодавчі та адміністративно-організаційні заходи протидії (1995–2002 роки). *Право і безпека*. 2002. № 2. С. 90–94.
2. Христова Г.О. Насильство в сім'ї та шляхи його попередження: законодавчий аспект URL : www.khpg.org/ru/index.php?id=1215440842 (дата звернення 01.06.2022)
3. Бондаровська В.М. Кочемировська О.О. Стан системи попередження насильства в сім'ї в Україні: правові, соціальні, психологічні та медичні аспекти. Київ. 2010. 372 с.
4. Ukraine Demographic and Health Survey, UCSR and Macro International. Calverton, Maryland, 2007. 267 p.

Микола ДРОК,
викладач циклу спеціальних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ НЕСЕННЯ СЛУЖБИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ У ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ЗАПРОВАДЖЕННЯ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність обраної тематики обумовлена подіями сьогодення, за яких були виявлені недоліки чинного законодавства в частині відсутності чіткої регламентації діяльності закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання під час запровадження режиму воєнного стану в Україні.

Згідно чинного законодавства заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання підпорядковуються МВС України [1], а вакантні посади у таких закладах, що здійснюють підготовку поліцейських, можуть займати поліцейські, які відповідають встановленим вимогам [2]. Відповідно можна стверджувати про необхідність переведення на посилені варіанти службової діяльності і заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання під час дії режиму воєнного стану. Зокрема Інструкція про порядок переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності безпосередньо наголошує, що її положення поширюються на поліцейських та державних службовців системи Національної поліції України [3], тобто на всіх поліцейських у тому числі і відряджених до закладів вищої освіти зі специфічними умовами. Окремого нормативно-правового акту, який би стосувався діяльності таких закладів вищої освіти під час воєнного стану, немає, що створило деякі проблеми із впорядкуванням несення служби в таких закладах: організація перевезення особового складу з окупованих територій до інших регіонів держави, організація процесу навчання курсантів під час дії режиму воєнного стану, організація несення служби поліцейськими, відрядженими до закладів, в умовах воєнного стану, тощо.

З огляду на вище сказане можемо констатувати, що заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання мають виконувати комплекс завдань із забезпечення посиленого варіанта, передбачений відомчими нормативно-правовими актами системи МВС України, а саме:

- 1) установлення добового чергування керівництва поліції;
- 2) посилення добових нарядів чергових частин та слідчо-оперативних груп, створення груп документування або збільшення їх чисельності;
- 3) забезпечення чергування поліцейських у кількості, необхідній для виконання поставлених службових завдань;
- 4) розгортання додаткових контрольних-пропускних пунктів, маршрутів

та постів, інших нарядів згідно з типовими планами або залежно від обстановки, що склалася;

5) посилення охорони важливих об'єктів, у тому числі об'єктів спеціальних установ поліції та прилеглих до них територій, та осіб, які в них утримуються;

6) максимальне відпрацювання території, що обслуговується, а також залучення для забезпечення публічної безпеки і порядку додаткових сил та засобів;

7) перевірка протипожежного стану об'єктів системи поліції, готовності протипожежних засобів;

8) формування (за необхідності) зведених загонів у разі загрози виникнення або виникнення групових порушень публічної безпеки і порядку чи масових заворушень;

9) створення мобільного резерву сил і засобів;

10) обов'язкова перевірка наявності, стану, додержання порядку збереження зброї, боєприпасів, вибухових, сильнодіючих, отруйних речовин, спеціальних засобів, посилений контроль за їх видачею [3].

Оптимальним вважаємо приклад Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ щодо організації посиленого варіанту несення служби в мовах дії воєнного стану. Так, згідно наказу ректора університету було створено групу оперативного реагування на правопорушення або події на території університету [4], яка згідно графіку нарядів у повній бойовій готовності виконує завдання заходів щодо надійної охорони та оборони будівель і території університету в умовах надзвичайного та воєнного стану. Створення такої групи є ефективним компонентом забезпечення публічного порядку та безпеки на території університету під час запровадження надзвичайного та воєнного стану.

Крім того, керівним складом Дніпропетровського державним університетом внутрішніх справ організоване безперервне внутрішнє та зовнішнє патрулювання території з числа офіцерів Національної поліції, що створює додатковий посилений механізм забезпечення публічного порядку та безпеки, попереджає та унеможлиблює вчинення правопорушень на території університету та території, прилеглої до закладу.

Також організовано добове чергування керівництва Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, що дозволяє здійснювати цілодобове управління силами та засобами закладу в умовах дії воєнного стану.

Досвід запровадження зазначених заходів дозволяє стверджувати про їх ефективність під час запровадження посиленого режиму несення служби, пов'язаного із збройною агресією російської федерації, починаючи з 24 лютого 2022 року, адже результатами таких дій стали попереджені факти вчинення правопорушень, їх припинення, а також факти реагування на ситуації, які потребують надання домедичної допомоги цивільним особам та

виклик швидкої медичної допомоги.

Вважаємо за доцільне отриманий досвід особового складу Дніпропетровського державного університету таким, який має бути запроваджений усіма закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання та закріпленій на нормативно-правовому рівні, наприклад, у Наказі МВС України «Про затвердження Інструкції про організацію переведення закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання на посиленій варіант службової діяльності».

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від від 28 жовтня 2015 р. № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.06.2022)
2. Про затвердження Професійних, освітніх і кваліфікаційних вимог, яким повинні відповідати поліцейські для зайняття вакантних посад у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських: Наказ МВС України від 13.02.2020 № 123. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0199-20#Text> (дата звернення 01.06.2022)
3. Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів Національної поліції України на посиленій варіант службової діяльності: Наказ МВС України від 10.12.2015 № 1560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0012-16#n14> (дата звернення 01.06.2022)
4. Про вжиття додаткових заходів щодо надійної охорони та оборони будівель і території університету в умовах надзвичайного та воєнного стану: Наказ ректора Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 02.03.2022 № 159

Олег ЗАВІСТОВСЬКИЙ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ ПРЕВЕНТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

В останні роки в Україні склалася дуже складна оперативна обстановка, що демонструє появу чисельних надзвичайних ситуацій соціального і політичного характеру. Проведення антитерористичної операції в Донецькій та Луганських областях з лютого поточного року переросло в повномасштабну військову агресію Росії проти України. У зв'язку на всій території України був введений воєнний стан, який визначається як особливий правовий режим, що вводиться у разі загрози національній

безпеці.

У таких умовах перед підрозділами Національної поліції повстають додаткові задачі, різко зростає обсяг роботи, виникає необхідність особливої організації служби та покладається велика відповідальність.

Виникає проблема в комплексному дослідженні теоретичних та практичних проблем організаційно-правового забезпечення професійної підготовки працівників поліції підрозділів превентивної діяльності, практична значимість якої полягає у вирішенні низки проблем прикладного характеру, пов'язаних із вдосконаленням законодавства у сфері навчання персоналу, а також у розробці практичних рекомендацій щодо критеріїв підвищення професійної майстерності працівників, задіяних до охорони публічної безпеки та боротьби зі злочинністю. З давніх часів професійна діяльність щодо боротьби зі злочинністю спиралась на спеціальні знання, що обумовило необхідністю постійної професійної підготовки правоохоронців, вдосконалення їх вмінь і навичок до виконання своїх службових обов'язків.

Професійна підготовка не можлива без якісного інформаційно-аналітичного забезпечення, тобто процесу створення оптимальних умов задля задоволення інформаційних потреб та реалізації посадових обов'язків органів державної влади і волонтерської роботи представників громадських організацій на основі формування та використання інформаційних ресурсів [1, с. 79-80].

Від рівня підготовки працівників, уміння діяти в умовах, пов'язаних з ризиком для життя, прямо залежить як їх особиста безпека, так і життя, здоров'я, безпека громадян.

Водночас існуюча практика професійної підготовки працівників різних підрозділів поліції забезпечує лише їх готовність і спроможність до застосування заходів фізичного впливу до правопорушників, тобто спрямована на нейтралізацію небезпеки безпосередньо фізичному здоров'ю працівника, залишаючи поза увагою інші категорії небезпеки, що становлять загрозу психічному здоров'ю та соціальному благополуччю поліцейського. Також слід констатувати, що така підготовка первісно й усталено орієнтована на забезпечення тільки оперативно-службової сфери діяльності. Питання особистої безпеки у повсякденній життєдіяльності працівників поліції залишається як методично, так і практично не вирішеними.

Актуальність дослідження базується також на необхідності гармонізації нормативно-правового та організаційно-тактичного забезпечення діяльності підрозділів поліції превентивної діяльності та відсутністю належного теоретико-методологічного й науково-прикладного підґрунтя реалізації нових форм і методів забезпечення поліцейських функцій.

Загальні проблеми службово-бойової діяльності знайшли широке відображення у вітчизняній правовій науці у роботах О.М. Бандурки, І.П. Голосніченка, О.Ф. Долженкова, Р.А. Калюжного, В.К. Колпакова, В.М. Комарницького, В.В. Конопльова, О.В. Копана, В.А. Ліпкана,

В.І. Олефіра, О.І. Остапенка, В.П. Петкова, Х.П. Ярмакі, О.Н. Ярмиша та інших. Проблеми професійної підготовки працівників поліцейських підрозділів в свою чергу висвітлювалися у вітчизняних працях М.І. Ануфрієва, В.Г. Бабенка, С.Є. Бутова, Г.І. Васильєва, І.П. Закорка, В.І. Пліска, Б.Б. Шаповалова та інш.

Список використаних джерел:

1. Шаповалов Б.Б., Завістовський О.Д. Інформаційно-аналітичне формування готовності правоохоронців до дій в екстремальних ситуаціях (на прикладі поліцейського хортингу). Міжнародна наук.-практ. конф. «Застосування інформаційних технологій у підготовці та діяльності сил охорони правопорядку. Харків: Нац. академія Нац. гвардії України, 2021. С. 79-80.

Артем ПЛАХОТНИЙ

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ
підполковник поліції

A FAREWELL TO ARMS... АБО ЗБРОЮ КОЖНОМУ?

Нещодавно майже дві третини серед 2 млн. громадян – учасників опитування у додатку «Дія» підтримали легалізацію носіння зброї [1].

Існує чималий досвід легалізації зброї серед цивільних громадян у багатьох країнах світу. Крім зберігання, її дозволено носити особам, яка придбала ліцензію [2] і досвід доводить, що це забезпечує громадянам право на самозахист і знижує статистику незаконного обігу зброї та кількість вчинених з її застосуванням злочинів [3]. Із зрозумілих причин, статистика не оприлюднюється, але видається обґрунтованим вважати, що в умовах військової агресії РФ в Україні, коли зброю отримали цивільні громадяни для відсічі окупантів, показники володіння зброєю в Україні сягнула найбільш «озброєних» країн США, Швейцарії та Фінляндії, в яких серед 100 громадян майже половину легально мали вогнепальну зброю [4].

Обговорення легалізації вогнепальної зброї серед цивільного населення триває давно, але загострилось воно з початку озброєного конфлікту на Сході України, коли виникла потреба оборонятись, а під час евакуації цивільних громадян із зони бойових дій чи ротації військових було зафіксовано зріст нелегальної зброї та боеприпасів на підконтрольних територіях.

Наразі в Україні право власності на зброю та її обіг серед цивільних осіб регулює відомчий підзаконний нормативно-правовий акт, а володіти

вогнепальною зброєю можливо лише у службовому порядку [5].

Протягом тривалого часу законодавці пропонували десятки законопроектів про обіг «цивільної вогнепальної зброї», більшість з яких так і не були підтримані більшістю голосуючих у зв'язку з негативним ставленням до цього більшості населення. Значний поштовх щодо виявлення суспільної вимоги легалізації цивільної зброї надала можливість звернення громадян шляхом електронних петицій, в якій кількість голосів була значно більшою, чим цього вимагається для розгляду. Так, серед останніх було розроблено декілька законопроектів, які мали врегулювати це питання. Не витримали критики Проект Закону «Про зброю № 2222 від 02.09.2019 та Проект Закону «Про обіг зброї» № 2222-1 від 20.09.2019, які хоч і були найбільш «європеїзовані» та включали принципи і норми набуття та володіння цивільними громадянами вогнепальної зброї для захисту свого життя та оточуючих від злочинних посягань, проте мали чимало недоліків, на яких під час обговорення зауважували науковці та практики, починаючи з неузгодженості назви Проектів з їх змістом [6]. Останній Проект Закону про право на цивільну вогнепальну зброю № 5708 від 25.06.2021 Верховна Рада України підтримала у першому читанні більшістю голосів напередодні війни 23 лютого 2022 року [7]. Його особливістю стала лібералізація в Україні обігу цивільної вогнепальної зброї (не короткоствольної!) для самозахисту в чітко визначених місцях з одночасним посиленням відповідальності за її незаконне застосування.

Зокрема, Проектом пропонується визначення поняття права власності на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси, умови та порядок отримання громадянами України та юридичними особами посвідчень на таке право і запровадження Єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї, класифікувати види зброї, передбачити обмеження щодо права на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси, зокрема, запровадити спеціальну інформаційно-довідкову систему з кваліфікованим електронним підписом особи, яка формує медичний висновок про відсутність протипоказань (як обґрунтовано вважати – психічних), визначити поняття зон вільних від зброї та підстави господарської діяльності у сфері обігу (обороту) цивільної вогнепальної зброї і боєприпасів, а також дозволити тимчасовий ввіз та вивіз цивільної вогнепальної зброї і боєприпасів на(з) території України.

По суті, цей законопроект є дуже важливими, адже за даними голови МВС України, з 24 лютого 2022 року цивільним громадянам роздано десятки тисяч одиниць зброї в Харківській, Донецькій Луганській Запорізькій, Херсонській, Миколаївській та Одеській областях, а більшість її власників отримали для захисту держави на передовій, наразі висловлена потреба і в захисті «власної оселі» кожним громадянином [1].

Очевидно, що остаточне рішення про легалізацію вогнепальної зброї має спиратись на чітку правову модель, яка пройшла міжнародну апробацію, і з одночасним урахуванням вітчизняних особливостей громадянського

суспільства, особливо значного росту посттравматичних синдромів в умовах війни. В цілому, обґрунтованим є позиція законодавця не надавати право цивільним особам мати короткоствольну зброю, адже контролювати зонування її носіння буде дуже проблематично і може призвести до росту незаконного застосування та збільшити рівень злочинності в країні. За статистикою, умовно легкодоступність стрілецької зброї, починаючи з 90-х рр. (без урахування воєнного стану) призвела до смерті майже 4 млн. осіб цивільних осіб у світі [2].

Крім того, суттєвим питанням застосування зброї для самозахисту є проблема забезпечення й особистої безпеки власника зброї, адже правильному поводженню зі зброєю необхідно навчатись: знати як правові підстави застосування зброї, так і заходи безпеки.

Також очевидно, що уваги потребує ліцензування діяльності фізичних осіб-підприємств та певних корпорацій власників зброї, які очікують прийняття законопроекту задля комерційної діяльності з надання освітніх послуг у сфері вогневої підготовки, а також у сфері торгівлі зброєю – можуть бути досить «несумлінними».

Отже, зважаючи на надзвичайну потребу самозахисту населення в умовах воєнного стану, прийняття законопроекту про цивільну вогнепальну зброю потребує подальшого якого колосального опрацювання та удосконалення.

Список використаних джерел:

1. Для захисту власного будинку: керівник МВС ініціює легалізацію ношення зброї. URL: <https://tsn.ua/ru/ukrayina/dlya-zaschity-sobstvennogo-doma-glava-mvd-vystupaet-za-legalizaciyu-nosheniya-oruzhiya-2077579.html> (дата звернення 01.06.2022).
2. Бусол. Кому не вигідна легалізація нарізної вогнепальної зброї? URL: <https://yvu.com.ua/komu-nevygidna-legalizatsiya-nariznoyi-vognepalnoyi-zbroyi/> березень 26, 2017 (дата звернення 01.06.2022).
3. Проект Закону про зброю № 1222 від 02.09.2019. Пояснювальна записка. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66594 (дата звернення 01.06.2022).
4. Бути чи не бути легалізації зброї в Україні? URL: <https://24tv.ua/special/zbroia/> (дата звернення 01.06.2022).
5. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.98 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98/print#n65> (дата звернення 01.06.2022).
6. Мислива О., Бойко О. Актуальные вопросы организационно-правового обеспечения права собственности на оружие в Украине. LEGEA ŞI VIAȚA Publicație științifico-practică ISSN 1810-309X. Se editează din ianuarie 1991 Nr. 12/2 (336) 2019. С. 140-145.
7. Проект Закону про право на цивільну вогнепальну зброю № 5708 від 25.06.2021. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27190> (дата звернення 01.06.2022).

Світлана РИЖКОВА,
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Запровадження правового режиму воєнного стану у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України зобов'язало всі правоохоронні органи, які є суб'єктами владних повноважень, протидіяти та давати належну відсіч внутрішнім та зовнішнім загрозам з боку агресора.

Окрім того, важливим в забезпеченні національної безпеки України є реагування та виявлення небезпечних загроз всередині українського суспільства, в тому числі у сфері протидії злочинності. Одним з основних суб'єктів уповноважених на реалізацію зазначених завдань та функцій є органи та підрозділи Національної поліції України.

Із запровадженням воєнного стану обсяг завдань органів та підрозділів Національної поліції значно розширився [1]. За словами Голови Національної поліції Ігоря Клименка, в умовах дії в Україні воєнного стану службу несуть майже 4700 поліцейських нарядів щодня. Працівники Національної поліції України продовжують виконувати свої функції і безпосередньо на лінії зіткнення: допомагають людям евакуюватися, рятують з-під обстрілів та доставляють місцевим мешканцям гуманітарну допомогу. Від початку повномасштабного російського вторгнення протягом перших трьох місяців підрозділи поліції: отримали та опрацювали понад 2 млн 100 тисяч повідомлень від громадян; розпочато майже 14 тисяч кримінальних проваджень за фактами злочинів, вчинених військовослужбовцями РФ та їх пособниками; зареєстровано понад 53 тисячі кримінальних правопорушень; розпочато понад 550 кримінальних проваджень за колабораціонізм, 90 осіб вже отримали повідомлення про підозру; затримано 779 осіб за підозрою у диверсійній діяльності; зафіксовано майже 11 тисяч майнових злочинів, з яких більше 10 тисяч – крадіжки. Понад 2300 підозрюваних осіб встановлені. Зареєстрували понад 11 тисяч автопригод, в яких загинуло 444 особи. При цьому слід відмітити, що кількість ДТП зменшилася у 3,5 рази. Заблокували понад 2800 «ворожих інформканалів» із загальною аудиторією більш ніж 23 млн користувачів [2].

Слід зазначити, що окрім належного реагування та притягнення винних осіб до юридичної відповідальності, важливим в діяльності Національної поліції є превентивна (профілактична) робота серед населення щодо

попередження та недопущення скоєння кримінальних та адміністративних правопорушень, в тому числі в умовах воєнного стану. Профілактична робота серед населення відіграє першочергове значення, а тому потребує систематичної, комплексної та професійної роботи.

Особлива роль профілактичної роботи відводиться дільничним офіцерам поліції (поліцейським офіцерам громад, далі – ДОП) щодо виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття у межах компетенції заходів для їх усунення. Від ефективної роботи ДОП на поліцейських дільницях в значній мірі залежить стан правопорядку на території і належний контроль за оперативною обстановкою.

Окрім профілактики «типових» правопорушень, таких як запобігання та протидія домашньому насильству, яка на жаль, не втратила своєї актуальності, проблемним питанням в умовах воєнного стану є виявлення зазначеного латентного правопорушення серед внутрішньо переміщених осіб, які у зв'язку з активними бойовими діями вимушені були покинути свої домівки, як результат – жертви домашнього насильства в багатьох випадках не звертаються за допомогою до правоохоронних органів. Важливим в цьому контексті є належна організаційна та інформаційно-комунікативна діяльність ДОП (зустрічі, обхід території, налагодження довірливих відносин з населенням, належний зворотній зв'язок з ДОП).

Із запровадженням воєнного стану профілактична робота окрім регламентованих напрямків, які нормативно врегульовані наказом МВС № 650 від 28.07.2017 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» [3], ДОП має певні специфічні напрямки профілактики та взаємодії з населенням щодо недопущення та своєчасного виявлення правопорушень, шляхом отримання інформації ДОП: про підозрілих осіб, які з'явилися на території поліцейської дільниці (місцевості) та поводяться підозріло; про можливу диверсійну та підривну роботу; інформація про осіб, які можуть бути причетні до збору інформації на користь агресора – (фотографують або знімають на відео об'єкти цивільної інфраструктури; збирають інформацію про розташування стратегічних об'єктів, їх фотографують, а також збирають інформацію про переміщення української військової техніки; людей, які у соціальних мережах чи розмові висловлюють відданість ворогові); повідомлення та виявлені так звані «мітки», які з'являються на дорогах, дахах і стінах нанесені різнокольоровою фарбою. При виявленні на території поліцейської дільниці порушень, які не належить до повноважень поліції, ДОП інформує про це відповідні уповноважені органи. В тому числі важливим у профілактичній роботі ДОП є недопущення хуліганських дій, профілактика вандалізму та недопущення фактів мародерства та розкрадання майна, у тому числі фактів порушення комендантської години, тощо.

Отже, на підставі зазначеного, роль ДОП у профілактиці правопорушень

в умовах воєнного стану розширюється та доповнюється специфічними заходами, що потребує нових знань та набуття відповідного досвіду, який, у свою чергу, буде напрацьовано у співпраці з представниками населення, що діють перш за все із патріотичних міркувань.

Список використаних джерел:

1. В умовах війни поліцейські отримали додаткові повноваження URL:https://jurliga.ligazakon.net/news/210031_v-umovakh-vyni-poltseysk-otrimali-dodatkov-rovnovazheniya (дата звернення 01.06.2022р.)

2. У Нацполіції прозвітували про злочини і кримінальні справи за час воєнного стану URL:<https://www.radiosvoboda.org/a/news-politsiya-viyna-spravy/31870345.html> (дата звернення 01.06.2022р.)

3. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції: Наказ від 28.07.2017 № 650 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text> (дата звернення 01.06.2022р.)

Тетяна БОРИСЕНКО,

викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Питання забезпечення особистої безпеки, життя та здоров'я завжди було актуальним для кожної людини в будь-якій країні світу. Все більше громадян України бажають набути у власність зброю аби захистити себе та своїх близьких, а також зберегти своє майно. Вкрай актуальною потреба у забезпеченні не лише особистої безпеки, а й національної безпеки постала перед громадянами України 24 лютого 2022 року після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. З перших днів війни серед громадян нашої держави одними із найактуальніших питань були: яка зброя доступна для пересічного громадянина та як отримати дозвіл?

Але спочатку варто з'ясувати, який порядок набуття у власність зброї існував у мирний час до введення воєнного стану. Так, повнолітні громадяни, мали можливість володіти пневматичною зброєю калібром менше 4,5 міліметрів і швидкістю польоту кулі нижче 100 метрів в секунду, револьверами та пістолетами під патрон Флобера, ножами побутового призначення, а також газовими балончиками за відсутності будь-яких дозволів. Разом з цим, за умови попереднього отримання відповідного

дозволу, громадяни України також мали змогу законно володіти вогнепальною, травматичною, холодною та газовою зброєю.

23 лютого 2022 року Верховна Рада України з метою закріплення основних прав та обов'язків громадян і юридичних осіб щодо виробництва, набуття, володіння, розпорядження та використання зброї і боєприпасів до неї, а також врегулювання інших суспільних відносин, що безпосередньо з цим пов'язані ухвалила за основу законопроект № 5708 «Про право на цивільну вогнепальну зброю». Однак, через початок повномасштабної збройної агресії Російською Федерацією, цей законопроект так і не пройшов друге читання. Тому в Україні до теперішнього часу не має уніфікованого законодавчого акту, який би регулював оборот вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, а також порядок отримання дозволів на володіння, користування та розпорядження такою зброєю.

На сьогоднішній день питання щодо володіння, користування та розпорядження зброєю та засобами самооборони врегульовано рядом підзаконних нормативно-правових актів. Серед них, основними є Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення вогнепальної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, заряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї і вибухових матеріалів, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622.

Зазначена Інструкція визначає, що компетенція органів поліції в сфері дозвільної системи поширюється на видачу дозволів на бойову нарізну військових зразків зброю або виготовлену за спеціальним замовленням, охолощену, нейтралізовану, несучасну, спортивну, мисливську вогнепальну зброю, бойові припаси до зброї, основні частини зброї, пневматичну, холодну зброю, пристрої та патрони до них, що належать підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання та громадянам [1].

До введення воєнного стану, пересічний громадянин України, за відсутності встановлених законом обмежень, мав право отримати:

- дозвіл на придбання холодної, охолощеної, пневматичної зброї, а також дозвіл на придбання та зберігання (носіння) газових пістолетів – з 18 років;

- дозвіл на придбання мисливської гладкоствольної зброї – з 21 року;

- дозвіл на придбання мисливської нарізної зброї – з 25 років.

Разом з цим, законодавством передбачено для окремих категорій громадян, з огляду на займані ними посади та специфіку виконуваних службових обов'язків, можливість отримати дозвіл на придбання та зберігання пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії. Перелік таких категорій громадян передбачений Тимчасовою інструкцією про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування

пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, затвердженої наказом МВС України № 379дск від 13.06.2000 [2].

До них, зокрема відносяться: працівники суду, правоохоронних органів та їх близькі родичі; особи, які беруть участь у кримінальному судочинстві; народні депутати України; члени громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону (дружинники); військовослужбовці, крім тих, які проходять строкову військову службу; державні службовці; журналісти [2].

Якщо особа ще не мала у володінні зброї, вона повинна була спочатку оформити в районних або міських відділах дозвільної системи, або у відділах обласних управлінь дозвільної системи, в залежності від виду зброї, дозвіл на придбання відповідної зброї. Після чого, така особа повинна була звернутися за дозволом на зберігання та носіння зброї.

Тобто лише громадянин України мав змогу отримати у власність вогнепальну зброю та боєприпаси до неї, самостійно її придбавши на підставі попередньо отриманого дозволу.

Однак, широкомасштабна збройна агресія Російської Федерації та прагнення цивільних осіб приймати активну участь у національному спротиві з метою захисту свого життя, здоров'я, честі та гідності, а також цілісності та незалежності своєї держави змусили Верховну Раду України відреагувати відповідним чином. Так, 03 березня 2022 року Верховною Радою України був прийнятий закон «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» [3].

Статтею 1 цього закону було розширено коло осіб, які зараз можуть отримати вогнепальну зброю і боєприпаси до неї відповідно до порядку та вимог, встановлених Міністерством внутрішніх справ України. Так, на період дії воєнного стану поряд з громадянами України, можливість отримати зброю на законних підставах мають також іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України та можуть брати участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав. Закон також містить два застереження:

1) застосування вогнепальної зброї, отриманої відповідно до цього Закону, здійснюється аналогічно до застосування зброї військовослужбовцями під час виконання ними завдань щодо відсічі збройної агресії проти України;

2) не пізніше 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні особи зобов'язані здати отриману ними вогнепальну зброю і невикористані боєприпаси до неї до органів Національної поліції України.

Крім того, на період дії воєнного стану закон дозволив громадянам

України брати участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав, застосовуючи власну нагородну зброю, спортивну зброю (пістолети, револьвери, гвинтівки, гладкоствольні рушниці), мисливську нарізну, гладкоствольну чи комбіновану зброю та бойові припаси до неї [3].

Таким чином, новий Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» є виправданою реакцією Верховної Ради України на ситуацію, що склалася в Україні. Порівняно з довоєнним порядком отримання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, новий нормативний акт містить ряд позитивних спрощень. Серед них варто відмітити наступні:

1) значно спрощено порядок отримання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї;

2) розширено коло осіб, які можуть отримати зброю (крім громадян України, це також іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України);

3) непотрібно купувати зброю за власні кошти (зброя видається головними управліннями Національної поліції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, установами забезпечення Національної поліції України);

4) видача зброї є тимчасовою – лише на період дії воєнного стану;

5) використання зброї може відбуватися лише з однією метою – відсічі збройної агресії проти України;

6) звільнено осіб від відповідальності за застосування вогнепальної зброї, але при умові, якщо така зброя застосована проти осіб, які здійснюють збройну агресію проти України.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення вогнепальної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, заряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї і вибухових матеріалів, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (дата звернення 01.06.2022р.)

2. Тимчасова інструкцією про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, затверджена наказом МВС України № 379дск від 13.06.2000, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0696-00#n5> (дата звернення 01.06.2022р.)

3. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України // Закон України від 03 березня 2022 року №2114-IX, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-IX#Text>(дата звернення 01.06.2022р.)

Інга ГУДИМ,

викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Олена АРЦЕБАРСЬКА,

здобувач вищої освіти
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ГРОМАДЯН ЗА ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Питання притягнення осіб, які вчинили різного характеру протиправні діяння – правопорушення, в умовах воєнного стану, на жаль, особливо актуально постало в наш час. На разі, в Україні введено режим воєнного стану, коли економіка країни спрямована на підтримання військової промисловості та обороноздатності країни, коли можуть обмежуватися певні конституційні права та свободи громадян. На жаль, існують випадки, серед яких, деякі громадяни підривають ситуацію всередині країни шляхом вчинення порушень чинного законодавства. Видячи з цього, виникає доволі логічна відповідність, якщо обмежуються певні права та свободи громадян і якщо в цей період інша особа намагається здійснити посягання на вже обмежені законом права та свободи, то відповідно й міри відповідальності, власне покарання, повинні змінитися – стати більш суворими, так звана відповідальність «за умовами воєнного часу».

Проблемам у сфері правопорушень громадян в умовах воєнного стану займалися у своїх дослідженнях такі науковці як: С. Алексєєв, В. Топольницький, Б. Тична, В. Белєвцев, Д. Коссе, С. Магда, С. Пчелінцев.

Зараз поширені факти, коли жителі міст України самотужки борються з мародерами та іншими крадіями, піддаючи їх самосуду, прив'язуючи їх до електричних опор та дерев на загальний огляд. Безліч свідчень цього є у мережі інтернет. Кожен злочинець мусить понести передбачену законом відповідальність, тому таких осіб слід максимально оперативно передати до правоохоронних органів, щоб жоден з них не уникнув покарання, – пояснюють фахівці [2].

За порушення порядку нарахування, обчислення і строків сплати єдиного внеску, неподання, несвоєчасне подання, подання не за

встановленою формою звітності по єдиному внеску до посадових осіб підприємств, установ застосовується відповідальність відповідно до ст. 165 прим. 1 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Статтею 38 КУпАП встановлено, що адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – не пізніше ніж через два місяці з дня виявлення, за винятком випадків, коли справи про адміністративні правопорушення відповідно до КУпАП підвідомчі суду (судді). Законом України від 15 березня 2022 року № 2120-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» внесені зміни до розд. VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464.

У разі вчинення злочину уповноваженою особою від імені юридичної особи, до юридичної особи може бути застосовано такий захід юридичної відповідальності як ліквідація юридичної особи [3].

Значних нововведень потребує і Кримінальний кодекс України, в контексті встановлення відповідальності за несанкціоноване розповсюдження інформації про направлення, переміщення та розташування українських військових.

Отже, з вищевикладеного можемо зробити висновок, що заходи адміністративної відповідальності в умовах воєнного стану стають більш суворими. Здійснюється це з метою зменшення рівня злочинності, підтримання громадського порядку та безпеки, підтримання стабільності всередині країни та запобіганню вчиненню різного роду протиправних діянь власне громадянами та особами, які перебувають на території країни, де діє режим воєнного стану, проте, не всі законопроекти знаходять своє відображення серед норм законодавства України.

Список використаних джерел:

1. Авер'янов В. Б. Органи виконавчої влади в Україні. К. ІнЮре. 2017. 48 с.
2. Битяк Ю. П., Богуцький В. В., Гарашук В. М. та ін. Адміністративне право України. Підручник для юридичних вузів і фак. за ред. Ю. П. Битяка. Харків. 2022. 520 с.
3. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності поняття, види та організаційно-правові питання реалізації. Харків. 2020. 336 с.
4. Конституція України. Відомості Верховної ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>. (01.06.2022р.)

Максим КАЛІМАН

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Законодавство мирного часу не може адекватно врегулювати правовідносини в умовах військової агресії. Війна є рушійною силою, яка змінює всі сфери життя. Актуальним для нашого дослідження є аналіз сучасного стану національної безпеки та оборони з огляду на нещодавні зміни до Кримінального кодексу України щодо застосування вогнепальної зброї проти окупантів та збройної підтримки. Відтепер, у частині 3 ст. 43-1 КК визначено, що особи, які використовують зброю (зброю), бойові припаси чи вибухові речовини з метою знищення майна та здійснюють збройну агресію проти України, не несуть кримінальної відповідальності, якщо вони застосували їх без порушення закону [1]. Ми вважаємо таку новелу чинного законодавства дуже обґрунтованою.

Одностороннє насильство та бойові дії проти мирного населення вимагають негайних рішень щодо захисту мирного населення та звільнення територій, які захоплені військами росії. Загальновідомо, що право на захист свого життя та життя своїх близьких належить до переліку прав і свобод людини і громадянина, які є стандартом міжнародного нормативного підходу [2].

Поштовхом до ухвалення вищезгаданих правил стало питання самооборони українців та невизначеність правової природи контролю за володінням зброєю. Слід зазначити, що безпека громадян, використання та контроль зброї також є актуальними питаннями. У цьому контексті вважаємо необхідним посилити кримінальну відповідальність за нецільове використання зброї громадянами України, оскільки лише під час війни на сході України кількість зброї, яка перебуває в незаконному обігу, важко підрахувати.

Бойові дії, які мали місце на Донбасі, переконливо демонструють, що у населення знаходиться велика кількість різноманітної зброї, яка може бути використана як бойова. Результати кримінологічних досліджень, проведених в Україні, свідчать, що наша держава є територією транснаціональної злочинної діяльності у сфері торгівлі зброєю. Крім того, відокремлення зброї від національного контролю негативно впливає на національну військову безпеку, що за нинішніх умов не допускається.

Технічний прогрес не стоїть на місці. У зв'язку з появою та широким застосуванням в сучасних умовах реактивних систем залпового вогню, переносних гранатометів, автоматичних мінометів, переносних протипіхотних гранатометів, колективний захист військовослужбовців є

дуже важливим. Також зросла актуальність забезпечення військовослужбовців засобами індивідуального захисту, враховуючи ударний фактор нової зброї. З метою кращого захисту військовослужбовців від ворожої зброї вважаємо доцільним відслідковувати зміни вражаючих факторів сучасної зброї та появу нових видів зброї. Необхідно проаналізувати розвиток засобів збройного конфлікту в сучасних умовах та його вплив на зміни в методах ведення війни, а на цій основі передбачити шляхи вдосконалення військового мистецтва.

Аналізуючи поточну ситуацію в Україні у сфері національної безпеки, можна зробити висновок, що вперше з сучасними загрозами та викликами неможливо ефективно подолати поодиночі. По-друге, її можна забезпечити ефективніше та з найменшими витратами власних ресурсів, якщо вона об'єднана у політичні, економічні та військові союзи. Тому різноманітні виклики та загрози, з якими стикаються окремі країни та міжнародне співтовариство, мають стати рушійною силою не лише для зміцнення співпраці та співробітництва, а й безпосередньої участі у військово-політичних союзах.

Варто зазначити, що в сучасному міжнародному праві існує система відповідальності за порушення законів і звичаїв війни. За загальним правилом, це має діяти як перешкода злочинності та посилювати захист прав людини. Законодавство є завершальним етапом процесу гармонізації національної та міжнародної правових систем, що регулюють збройні конфлікти. Для виконання Україною міжнародних зобов'язань у підготовці, плануванні та веденні бойових дій необхідно враховувати норми міжнародного гуманітарного права з метою захисту жертв війни, особливо цивільного населення, та призупинити безпосередню участь осіб, цивільного населення, об'єкти, спеціальні Охоронна та культурна цінність небезпечних об'єктів. Але сьогоднішня практика показує, що наш противник не буде дотримуватися жодних законів і звичаїв війни, що свідчить про його надзвичайний цинізм і жорстокість[3].

Підсумовуючи, вважаємо за необхідне сказати, що норми, які легалізують використання вогнепальної зброї проти зловмисників, є необхідними у воєнний час. Проте слід зазначити, що незважаючи на певний прогрес у боротьбі з цим явищем, поширеність незаконного розпорядження зброєю, боєприпасами чи вибуховими речовинами в Україні залишається високою. Тому це питання ще недостатньо вивчене і потребує подальшої аналітичної розробки.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 20.04.2022).
2. Закон і бізнес: Бойовий імунітет декриміналізує злочини. URL : <https://zib.com.ua/ua/150862.html> (дата звернення: 20.04.2022)
3. Терещук А. О. Вогнепальна зброя та бойові припаси до неї як предмет злочину. Часопис Київського університету права. 2013. № 3. С. 326-330

Максим КАЛІМАН

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ

На даному етапі розвитку сфер життєдіяльності суспільства та забезпечення безпеки нашої держави є проблеми, які мають значний вплив на публічну безпеку. До однієї, та найбільш серйозної проблеми відносяться саме Військові суперечки на Східному кордоні країни, що вкрай негативно та суттєво впливає на публічну безпеку та порядок.

Одним з головних напрямків розширення структури сектору безпеки та порядку в державі – є підтримання публічної безпеки та порядку Національною поліцією України. Що зазначено у Статті 2 Закону України «Про Національну Поліцію» від 02.07.2015 року. Дана стаття містить перелік завдань Національної Поліції у наданні поліцейських послуг у сферах:

- 1) Забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) Охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) Протидії злочинності;
- 4) Надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

З'ясуємо суб'єкт та об'єкт даної діяльності для більшого розуміння, що являє собою забезпечення публічної безпеки та порядку. Відповідно до загальних принципів, суб'єктом діяльності можна зазначити того, хто здійснює дану діяльність. В цьому випадку мова йде про Національну поліцію як орган, що здійснює реалізацію завдань які йому належать через співробітників визначеного органу. Об'єктом – є те, на що спрямовано діяльність.

Використовуючи тлумачний словник філософських термінів поняття «об'єкт» визначають як те, на що спрямовано пізнавальну та перетворювальну діяльність людини (суб'єкта відносин) [2, с. 187].

Отже, у даному випадку об'єктом маємо вважати публічну безпеку та порядок. Для розуміння та встановлення об'єкту діяльності Національної поліції, потрібно чітко розуміти, що являє собою публічна безпека та порядок, бо діяльність поліції спрямована на сферу правовідносин.

Розглянемо більш детально Закон України «Про Національну поліцію». Він був прийнятий Верховною Радою України 2 липня 2015 року,

та спричинив впровадження оновленої та сучасної концепції діяльності Національної поліції, регулювання діяльності цього органу, а також запровадження у теорію та практику діяльності органів Національної поліції нових термінів, а саме «публічна безпека» та «публічний порядок», поняття яких у даному Законі не зазначено. Проінформувавшись із основним нормативним документом, що регламентує діяльність Національної поліції, можна підвести такі підсумки:

1) Публічна безпека та порядок є однією з найголовніших сфер суспільного життя, що потребує захисту та підтримки зі сторони Національної поліції;

2) Національна поліція – центральний орган виконавчої влади, що проводить державну політику у сфері підтримання публічної безпеки та порядку;

3) Сфера забезпечення публічної безпеки та порядку визначається Міністром внутрішніх справ України;

Розглянувши нормативно – правову базу певних сфер діяльності Національної поліції, можемо підвести висновки:

- Публічна безпека та порядок мають бути об'єктом діяльності Національної поліції, а їх підтримання та забезпечення завданням Національної поліції.

- Визначені завдання мають бути виконані лише з дотриманням законності, а звертаючи увагу на певні риси діяльності Національної поліції з зваженням демографічних, культурних, особистісних та інших ознак, що мають вплив на рівень публічної безпеки та порядку.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національну поліцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 01.06.2022)

2. Петрушенко В. Л. Тлумачний словник основних філософських термінів В. Л. Петрушенко. Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2009. 264 с.

3. Зозуля І. В. Закон України «Про Національну поліцію»: публічна чи громадська безпека? І. В. Зозуля, О. І. Довгань Форум права. 2015. № 5. С. 85–92.

4. Постанова «Про затвердження Положення про Національну поліцію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.06.2022)

Роман МАРКОВ,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Виконання поліцейськими своїх службових обов'язків вимагає від правоохоронців не лише високого рівня професійних знань та неухильного дотримання правил етичної поведінки, але й належного рівня розвитку фізичних якостей, у тому числі і витривалості, адже ефективність виконання поставлених перед ними оперативно-службових задач прямо залежить від рівня даного критерію та загальної роботоздатності.

Не зважаючи на те, що Національна поліція України функціонує ще з 2015 року, професійна підготовка поліцейських кадрів досі потребує подальшого вдосконалення, що актуалізує обрану для дослідження тему та виводить її у центр наукового дискурсу.

Окремі аспекти розвитку фізичних якостей поліцейських у своїх дослідженнях висвітлили В.С. Селюков, Р.О. Кушніренко, Д.В. Константинов тощо. Комплексне дослідження даного питання запропоновано В.В. Бондаренком, В.А. Дідківським та О.В. Кузенковим.

Акцентуючи увагу на ключовому значенні здатності під час виконання службових завдань переносити фізичні навантаження без суттєвого зниження працездатності дослідники [1, с. 338] називають її одним з «китів», на яких тримається вся система правопорядку.

Не дивно, що законодавцем питанню розвитку фізичних якостей поліцейського приділено неаби яку увагу. Так, частиною другою статті 49 Закону України «Про національну поліцію» (далі – Закон) закріплено, що «вимоги щодо рівня фізичної підготовки для поліцейських та кандидатів, які вступають на службу в поліції затверджуються Міністерством внутрішніх справ України (далі – МВС України)» [2]. Дані положення Закону реалізуються в ряді підзаконних нормативно-правових актів. Разом з тим, як справедливо відмічає Н. Полішко, на притивагу Закону України «Про міліцію» [5], де у статті 17 відповідний рівень фізичної підготовки закріплювався, як критерій доступу до служби в правоохоронних органах, нині діючий Закон фізичних якостей поліцейського торкається лише побічно [6, с. 68].

Найважливішою фізичною якістю є витривалість. Вона відображає рівень загальної працездатності людини та виявляється як під час занять спортом, так і у повсякденному житті. Витривалість необхідно розвивати,

щоб мати здатність тривалий час переносити будь-які фізичні навантаження, якомога довше не втомитися. Враховуючи особливості поліцейської діяльності витривалість є вкрай важливою.

За загальним правилом, виділяють загальну та спеціальну витривалість. Разом з тим існує позиція, згідно якої поділ витривалості на загальну та спеціальну є недоречним, оскільки прояви витривалості завжди конкретні, та визначаються конкретними умовами діяльності. Загальним же компонентом для всіх видів витривалості є вольова напруга, за рахунок якої зберігається інтенсивність, але до певної межі.

Розвиток фізичних якостей поліцейського, а у тому числі і витривалості, досягається шляхом здійснення фізичної підготовки. Фізична підготовка поліцейського являє собою комплекс заходів, що спрямовані на формування і вдосконалення рухових навичок і вмінь, розвиток фізичних якостей правоохоронця з урахуванням особливостей професійної діяльності. Фізична підготовка передбачає цілеспрямовану та планомірну діяльність, спрямовану на забезпечення готовності поліцейського до виконання службових завдань та обов'язків, правомірного та умілого застосування засобів фізичного впливу, бойових прийомів та збереження високого рівня працездатності у складних умовах трудової діяльності.

Фізична підготовка поліцейського складається з: загальної фізичної підготовки; тактики самозахисту та особистої безпеки [4]. Вона передбачає формування та вдосконалення у поліцейського якостей і навичок, що необхідні як у повсякденній професійній діяльності поліцейського, так і у випадку виникнення екстремальної ситуації; розвиток у поліцейського витривалості, швидкості, сили, що забезпечує можливість переслідування правоохоронцем порушника та наявність у поліцейського переваги у силовому протистоянні при затриманні особи; поглибленні навичок самоконтролю за фізичним станом, станом здоров'я під час виконання фізичних вправ; формування та поглиблення навичок поліцейського застосовувати прийоми самозахисту, фізичного впливу, особистої безпеки тощо.

Ефективне виконання поліцейським покладених на нього завдань неможливе також без засвоєння теоретичних знань з фізичної підготовки, тобто оволодіння правоохоронцем певною системою знань та навичок з фізичної підготовки, необхідних для виконання ним своїх професійних обов'язків. Такі теоретичні знання можна підрозділити на загальні (про методи, форми та засоби розвитку основних фізичних здібностей людини, знання нормативно-правових актів, що врегульовують порядок фізичної підготовки в Національній поліції України тощо) та додаткові (щодо правил та норм особистої гігієни, контролю та самоконтролю під час виконання фізичних вправ) [1, с. 339].

Аналіз наукової літератури та нормативно-правових актів дає підстави стверджувати, що фізична підготовка поліцейських проводиться з

урахуванням віку поліцейського, його статі та особливості його функціональних обов'язків.

Фізична підготовка поліцейських має відповідати тим завданням, що стоять перед поліцейським під час виконання ним практичної професійної діяльності.

Отже, для ефективного виконання своїх службових обов'язків поліцейський має володіти не лише широким колом знань законодавчих актів, високими моральними якостями, але й розвиненими фізичними якостями та сформованими навичками з застосування поліцейських заходів примусу. Розвитку фізичних якостей поліцейського, а особливо витривалості, має приділятися належна увага, як в ході організації цілеспрямованої фізичної підготовки правоохоронців керівництвом відповідного структурного підрозділу поліції, так і в ході самопідготовки.

Список використаних джерел:

1. Селюков В.С., Кушніренко Р.О., Константинов Д.В. Фізичне виховання як напрям підготовки поліцейських в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 4. С. 338-340.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 №580-VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#n484> (дата звернення 17.12.2021).
3. Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України, затверджені наказом МВС України від 09.02.2016 № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0306-16#Text> (дата звернення 17.12.2021).
4. Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затверджене наказом МВС України від 26.01.2016 № 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text> (дата звернення 17.12.2021).
5. Про міліцію: Закон України від 20.12.1990 № 565-XII. Вротив чинність на підставі Закону України від 20.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-12#Text> (дата звернення 17.12.2021).
6. Полішко Н. Фізична підготовка як умова реалізації трудової функції жінками-поліцейськими. Підприємство, господарство і право. 2020. № 10. С. 67-72.

Каріна ПІСОЦЬКА,
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
старший лейтенант поліції

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

На сьогодні, кожна правова держава світу використовує примус як один із невід'ємних елементів у системі заходів управління, в тому числі і по відношенню до неповнолітніх. Але це не відмінняє того, що в науковому середовищі існує проблематика застосування адміністративного примусу в діяльності ювенального поліцейського в сфері забезпечення прав і свобод дитини. Частина науковців вважають даний метод є недопустимим, адже здебільшого, суб'єктом впливу виступає дитина, що буде характеризуватися як юридичне насильство по відношенню до неповнолітнього. Інша частина наукової спільноти переконана – примус є допустимим і необхідним правовим знаряддям в забезпеченні правового порядку та захисті прав та інтересів громадян та дітей, зокрема. В адміністративній діяльності підрозділів ювенальної превенції метод адміністративного примусу також є одним із важливих методів діяльності. Та водночас серед усіх методів, в діяльності ювенального поліцейського, примус є правовим інструментом, що відноситься до найбільш жорстких засобів впливу.

Адміністративний примус займає важливе місце в правозастосовній системі України, за допомогою його застосування реалізуються найважливіші правоохоронні функції органів поліції. Адміністративний примус є насамперед самостійним різновидом державного (правового) примусу. Правовий примус виявляється перш за все у різних формах відповідальності: кримінальній, адміністративній, дисциплінарній і майновій, які несуть громадяни, посадові і юридичні особи, що допустили правопорушення, а також у застосуванні уповноваженими державними органами та посадовими особами інших заходів примусового впливу щодо осіб, які добровільно не виконують вимоги правових норм [1, с. 34].

За своєю соціально-правовою природою адміністративний примус є органічною складовою державного примусу [2, с. 338].

Пропонуємо надати визначення поняттю адміністративного примусу в діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції, що спочатку потребує вивчення вже наявних наукових позицій на предмет визначення поняття адміністративного примусу.

М. І. Пелех, вважає що адміністративний примус – це система засобів впливу (психологічного або фізичного) на поведінку та свідомість учасників суспільних відносин, який здійснюється уповноваженими особами органів державної влади на підставі правових норм, з метою превенції вчинення адміністративних правопорушень, а також присічення їх вчинення та спонукання таких учасників суспільних відносин до правомірної поведінки [3, с.75]. Погоджуємося з даною науковою позицією авторів, адже встановлюючи співвідношення між поняттям адміністративного та державного примусу варто зазначити, що адміністративний примус є одним із видів державного примусу.

Цікавою є думка А. Т. Комзюка, який вважає, що примус (вимушене насильство) є контрнасильством, право на яке державі делегувало суспільство, і тому зазначене явище має моральне і правове обґрунтування [4, с. 27-28].

На нашу думку досить нестандартна позиція автора щодо визначення поняття з якою ми частково погоджуємося, та все ж таки науковцем не досить всебічно розкрито сутність адміністративного примусу, зокрема науковець не вказав об'єктів та суб'єктів адміністративного примусу, систему засобів або ж яким шляхом буде досягнуто дане поняття.

С. В. Ківалов та Л. Р. Біла зазначає, що адміністративний примус – це владне, здійснюване в односторонньому порядку і в передбачених правовими нормами випадках застосування від імені держави до суб'єктів правопорушень, по-перше, заходів попередження правопорушень, по-друге, запобіжних заходів щодо правопорушень, по-третє, заходів відповідальності за порушення нормативно-правових положень. [5, с. 27-28].

Частково погоджуємось з визначенням авторів, зокрема науковці вперше зазначають таку характерну особливість адміністративного примусу, як застосування в односторонньому порядку.

Питанням визначення поняття адміністративного примусу займалися багато інших вчених.

На думку Дручек О. М, поняття адміністративного примусу слід визначити як застосування відповідними суб'єктами до осіб, які не перебувають в їх підпорядкуванні, незалежно від волі і бажання останніх, передбачених адміністративно-правовими нормами заходів впливу морального, майнового, особистісного (фізичного) та іншого характеру з метою охорони відповідних суспільних відносин шляхом попередження і припинення правопорушень, а також покарання за їх вчинення [6, с.414]

Має місце точка зору, яка прагне об'єднати вищезазначені наукові позиції.

Так, Т. Коломоець вважає, що адміністративний примус – це особливий різновид державно-правового примусу, тобто визначені нормами адміністративного права способи офіційного фізичного або психологічного впливу уповноважених державних органів, а у деяких випадках і

громадських організацій, на фізичних та юридичних осіб у вигляді особистих, майнових, організаційних обмежень їх прав, свобод та інтересів у випадках вчинення цими особами протиправних діянь (у сфері відносин публічного характеру) або в умовах надзвичайних обставин в межах окремого адміністративного провадження задля запобігання та припинення протиправних діянь, забезпечення провадження в справах про правопорушення, притягнення винних осіб до відповідальності, запобігання та локалізації наслідків надзвичайних ситуацій [7, с.160].

Хочемо також зазначити, що безпосередньою метою застосування адміністративного примусу є превенція адміністративних правопорушень та припинення протиправної поведінки в момент її вчинення та опосередкованою метою – захист суспільних прав та інтересів всіх членів суспільства.

Що ж до визначення поняття адміністративного примусу у діяльності Національної поліції, зокрема в діяльності підрозділів ювенальної превенції серед наукових досліджень не багато вчених які б займалися вивченням цього питання .

Пелех розуміє адміністративний примус у діяльності Національної поліції України, як застосування уповноваженими особами підрозділів Національної поліції України до учасників суспільних правовідносин, які порушують адміністративно-правові приписи, заходів адміністративного впливу, що мають на меті забезпечення публічної безпеки та порядку в суспільних відносинах, охорону прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, шляхом превенції та припинення правопорушень (Пелех дисертація).

Щодо методу примусу в діяльності поліції відносно неповнолітнього то Дручек О. М. зазначає, що метод примусу у діяльності НП України як суб'єкта забезпечення прав і свобод дитини – це застосування передбачених законодавством заходів впливу на правопорушника з метою охорони суспільних відносин у зазначеній сфері [6, с. 146].

Важливим є розуміння того, що адміністративний примус, який застосовують підрозділи ювенальної превенції здебільшого визначається тим, що основним об'єктом адміністративної діяльності підрозділу є неповнолітні, адже заходи примусу можуть застосовуватись як до дитини, що скоїла правопорушення так і до інших які вчинили правопорушення у відношенні до дитини.

Як вже зазначалося раніше у дослідженнях, адміністративна діяльність підрозділів ювенальної превенції здійснюється за допомогою прямих та непрямих засобів впливу на волю об'єкта своєї діяльності в межах компетенції, що визначена законодавством. Такі засоби та прийоми впливу на об'єкта діяльності називають методами. Хочемо зазначити, що використання методів адміністративної діяльності підрозділами ювенальної превенції порівняно з іншими підрозділами, що здійснюють превентивну

діяльність, є специфічною, адже об'єктом такого впливу є неповнолітня особа та її оточуюче середовище [8, с.126].

Отже, на основі аналізу наукових позицій, можемо зробити висновок, що метод адміністративного примусу в діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України – це застосування уповноваженими особами підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, передбачених законодавством, заходів адміністративного впливу на правопорушника, з метою захисту прав та інтересів дитини, а також захисту суспільних інтересів та інтересів інших осіб від протиправних дій неповнолітніх осіб, шляхом превенції та припинення правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Безпалова О. І., Джафарова О. В., Князев С. М. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків. ХНУВС, 2017. 242 с
2. Ювенальна політика в Україні: адміністративно-правові засади формування та реалізації : монографія / Р.М. Опацький; за наук. ред. д-ра юрид. наук, професора Б.О. Логвиненка. Дніпро. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2020. 457 с.
3. Пелех М. І. Адміністративно-правові засади здійснення адміністративного примусу органами Національної поліції України – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2021.
4. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: монографія. Харків. Вид-во Національний університет внутрішніх справ, 2002. 345 с
5. Ківалов С.В., Біла Л.Р. Адміністративне право України: навчально-методичний посібник. Одеса. 2006. С. 116.
6. Дручек О. М. Адміністративно-правовий статус Національної поліції країни як суб'єкта забезпечення прав і свобод дитини: дис. канд.юр.наук : 12.00.07. Одеса, 2018. 254 с.
7. Адміністративне право України: підручник. / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Київ. Істина. 2012. 528 с.
8. Пісоцька К. О. Методи адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). № 8(44). 2021. С.14-18.

Іван СЕРЕДИНСЬКИЙ,
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ БЕЗПЕКУ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Безпеку дорожнього руху встановлює і охороняє держава, через органи державної влади та місцевого самоврядування, забезпечуючи належний рівень суспільства, захищаючи права і свободи громадян, створюючи сприятливі умови для виконання своїх обов'язків.

Недотримання належного рівня забезпечення безпеки дорожнього руху всередині будь-якої країни зумовлює хаос і безлад, варто зазначити, що функціонування та існування за таких умов громадського суспільства неможливе. Тому забезпечення та підтримання такої безпеки є одним із головних завдань будь-якої держави.

Суб'єктів, які виконують функції профілактики правопорушень, слід розділити на три великі групи:

1) органи, організації та окремі громадяни, для яких профілактика правопорушень є безпосереднім завданням;

2) органи, організації та окремі громадяни, для яких профілактична діяльність є лише одним із завдань;

3) державні органи, громадські організації та окремі громадяни, які періодично виконують завдання з профілактики правопорушень [1, с.175].

Варто зазначити, що у 2017 році КМУ ухвалив розпорядження «Про затвердження Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року». Проте на сьогодні суттєвих змін у безпеці на наших дорогах не відбулося [5].

За офіційними даними Патрульної поліції, у 2017 році сталося 162 526 ДТП, 3 432 особи внаслідок яких загинули, отримали травми ще 34 677 осіб.

Слід зазначити, що 120 дорожньо-транспортних пригод сталося у 2018 році, 3 350 осіб внаслідок загинуло, постраждали 30 884, а в 2019 році – 160 667 дорожньо-транспортних пригод, 3 454 людини внаслідок загинуло, отримали травми 32 736 осіб.

Безпека дорожнього руху сьогодні є ключовим елементом розвитку суспільства. Держави світу об'єднують свої зусилля, щоб зменшити кількість травмованих і постраждалих внаслідок дорожньо-транспортних пригод.

Дорожньо-транспортний травматизм є однією з найпоширеніших причин смерті та інвалідності не лише в Україні, а й у всьому світі. За останні

десятиліття значно зросла інтенсивність дорожнього руху та аварій. Судячи з цього, Генеральна Асамблея ООН на 74-й сесії прийняла резолюцію А/74/L.86 «Підвищення безпеки дорожнього руху в усьому світі», згідно з якою 2021-2030 роки проголошено Другим десятиліттям дій з безпеки дорожнього руху. Глобальна мета Десятиліття – до 2030 року скоротити кількість смертей і травматизму на дорогах на 50 відсотків.

Світова спільнота розпочала низку заходів, спрямованих на покращення якості ситуації з проблемою дорожньо-транспортних пригод. 6-й Глобальний тиждень безпеки дорожнього руху ООН заплановано на травень.

Ізраїльська поліція приділяє велику увагу запобіганню дорожньо-транспортних пригод на дорогах країни, протяжність яких становить понад вісім тисяч кілометрів [2, с. 28].

Для ефективної роботи у цій сфері поліція аналізує кількісні та якісні показники такі як: загальна кількість та категорії учасників дорожнього руху, найчастіші причини аварій, розподіл за видами транспорту.

В Ізраїлі понад 4 мільйони водіїв, тому важливим напрямком роботи дорожньої поліції цієї держави є робота з водіями. Дорожня поліція Ізраїлю працює у сфері профілактики правопорушень. Варто зазначити, що вона веде активну роз'яснювальну роботу для кожного учасника дорожнього руху, різних категорій.

Для правоохоронців в Україні досвід колег у сфері безпеки дорожнього руху країни Ізраїль є дуже вагомим. Нашу державу цікавлять аспекти роботи дорожньої поліції цієї держави, зокрема, дослідження причин та умов ДТП, які є аналітичними, а також використання засобів автоматичної фіксації правопорушень, тобто використання новітніх технологій у роботі поліції.

Досвід Норвегії показує, що покарання за порушення ПДР, у тому числі незначні, мали б виноситися судами зі звичайною можливістю оскаржити вирок, то всі судові інстанції були б завалені незначними, у переважній більшості випадків справами, докази вини від яких не викликало б жодних проблем.

Метою цих заходів є: по-перше, забезпечити дотримання правил дорожнього руху, щоб їх порушення було пов'язано з певними незручностями для порушника; по-друге, спростити застосування покарання, щоб за незначні порушення штраф накладався негайно; по-третє, не допустити повторення порушень ПДР [3, с.20].

Досить ефективності забезпечення безпеки дорожнього руху в зарубіжних країнах набула автоматична фіксація порушень ПДР. Наприклад, поліція США користується обладнаними патрульними машинами, які мають нову техніку в якій влаштовані електронні карти, відеокамери та відеореєстратори. Такий підхід допомагає країні контролювати всі правопорушення у містах.

Вчинивши правопорушення поліцейський отримує повідомлення в якому вже бачить, де саме скоєно порушення. Обладнання дозволяє швидко

реагувати на порушення – протягом кількох хвилин на місце злочину прибуває кілька патрульних машин. Таку практику в перше запровадив Департамент Нью-Йорка – «теорія розбитого скла» [4, с.83].

Найменше порушення громадської безпеки є достатньою підставою для виклику поліції. Правоохоронці Америки повністю виконують функції соціального захисту держави та підтримки населення.

Можна зробити висновок, що у Світі проводяться активні профілактичні заходи правопорушень, що посягають на громадський порядок. Ізраїль, Нью-Йорк і Норвегія розробляють велику кількість заходів щодо безпеки дорожнього руху. Ізраїль подає для України способи фіксації правопорушень сучасними технологіями, що є досить корисним та ефективним для суспільства загалом.

Тому сьогодні становлення та розвиток демократичної, правової держави, профілактика правопорушень розглядається як важливий напрям внутрішньої політики України.

Значне зростання дорожньо-транспортного травматизму в Україні зумовлює необхідності забезпечення безпеки дорожнього руху. Наша держава в цій сфері випереджає більшість країн. Реальною загрозою здоров'ю та життю населення є недотримання водіями правил поведінки на дорогах. Ці явища призводять до підвищення уваги з боку суспільства та держави у випадках порушення учасниками дорожнього руху так званої транспортної дисципліни. Саме тому, головним завданням суспільства є забезпечення безпеки дорожнього руху.

Список використаних джерел:

1. Русанюк У.Я. Класифікація суб'єктів системи профілактики адміністративних проступків посадових осіб органів убічного управління. Часопис Київського університету права. 2020. С.173-176

2. Варивода В.І., Євдокимов Д.А. Забезпечення Національною поліцією безпеки дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: метод. рек. Київ. Національна академія внутрішніх справ. 2019. 110 с.

3. Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кривий Ріг, 15 листоп. 2017 р.). Кривий Ріг: Донецький юрид. ін-т МВС України. 2017. 291 с.

4. Лазаренко М. В. Зарубіжний досвід притягнення до адміністративної відповідальності порушників правил дорожнього руху за допомогою автоматизованих технічних систем. Актуальні проблеми держави і права. 2014. № 73. С. 81–84.

5. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2017-%D1%80#Text>(дата звернення 01.06.2022 р.)

6. Статистика ДТП в Україні за 2017-2019 роки. URL: <http://patrol.police.gov.ua/statystyka>. (дата звернення 01.06.2022 р.)

7. Статистика ДТП. URL: <https://www.facebook.com/Bilosh/posts/10222497872868139>. (дата звернення 01.06.2022 р.)

Дмитро ТІНІН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ СЕКТОРУ ПРЕВЕНЦІЇ НА ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО БЕЗВІСНЕ ЗНИКНЕННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану поліцейські як ювенальної превенції, так й інших підрозділів Національної поліції, стикаються з випадками роботи з людьми, які втрачають зв'язок зі своїми дітьми або взагалі звертаються з заявами щодо їхнього безвісного зникнення. Особливої уваги в цьому напрямку потребують малолітні, а тим паче маленькі діти. Це обумовлено тим, що дана категорія нашого соціуму більш виражено підвержена ризикам та досить часто може стати потерпілою від будь-яких протиправних посягань.

Відповідно до ст. 27 Конституції України [1] встановлено: «Обов'язок держави – захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань». Вивчаючи інші законодавчі акти приходимо до висновку, що захист прав та свобод дітей до досягнення ними повноліття покладається на досить великий перелік різноманітних відповідальних осіб, служб та органів, починаючи безпосередньо з батьків дитини.

Отже, на сьогоднішній день повідомлення про зникнення особи, яка не досягла повноліття, відноситься до особливого контролю з постановкою на контроль НПУ. За такими фактами відомості вносяться до Єдиного державного реєстру досудового розслідування з кваліфікацією ст. 115 КК України [2], більш точна кваліфікація можлива з урахуванням обставин зникнення та може кваліфікуватись за ч. 2 цієї ж статті за відповідним пунктом, а також з відповідною поміткою «безвісно зниклий неповнолітній».

Як правило, для кваліфікованої допомоги у пошуку неповнолітніх до складу робочої групи, окрім слідчо-оперативної групи [3], повинні входити поліцейські розшукової групи сектору карного розшуку та сектору ювенальної превенції. До питань компетенції цих підрозділів входить розподіл обов'язків щодо встановлення обставин зникнення та встановлення інформації на місці події, що буде заслуговувати на інтерес. Як правило, поліцейські сектору превенції мають більшу кваліфікацію та досвід у спілкуванні з неповнолітніми, володіють психологією дитини. Досить розповсюдженим становиться питання необхідності присутності жінок-поліцейських в ювенальній превенції, адже вони в силу своєї природи та

материнських інстинктів мають більшу можливість привернути увагу дитини, так би мовити «увійти до кола довіри». Виходячи зі свого практичного досвіду роботи з дітьми, можу сказати, що будь-який виграний час та надана швидка можливість реагувати на такі повідомлення можуть зіграти вирішальну роль у встановленні місцезнаходження таких осіб. Адже, розглядаючи можливі ризики завжди необхідно відштовхуватись від того, що такий неповнолітній міг стати потерпілим від злочинного посягання, особливо дівчата у віці статевої зрілості.

До особливостей реагування на повідомлення про безвісне зникнення неповнолітніх необхідно звертати увагу на такі аспекти:

- Вік неповнолітнього, його стать;
- Його уподобання та останні бажання;
- Коло друзів та знайомих, вподобання кола спілкування, місця їх перебування та відвідування;

- Наявність статевого життя, зв'язки, «перші хвилювання». Це досить гостре питання у випадку встановлення місцезнаходження неповнолітніх, які досягли статевої зрілості, але батьки в пору свого виховання не бажають визнавати даний аспект. Необізнаність батьків у цьому питанні відносно своїх дітей призводить до конфлікту поколінь, в якому потрібно навчатись, з одного боку, а в іншому природні інстинкти переважають в молодому організмі та призводять до девіантної поведінки неповнолітніх.

- Спосіб життя неповнолітнього, схильності (можливі в даному випадку й суїцидальні схильності, синдром «мандрівника» тощо), а також інші важливі аспекти.

Насамперед, при отриманні повідомлення про факти зникнення неповнолітніх, повинна бути проведена процедура документування та фіксації усіх обставин події. На жаль, в умовах воєнного стану поліцейські СОГ не завжди мають можливості досягнути місця події та провести першочергові слідчі (розшукові) дії через лінії розмежування та ведення бойових дій. Інколи, такі повідомлення надходять після проведених повітряних атак країною-агресором, так як навіть якщо особа й не потерпіла від протиправного посягання, то в паніці могла просто загубитись серед натовпу. В такому випадку дуже важливу роль відіграє допомога небайдужих громадян, які повинні звертати увагу на дитину без супроводу батьків, не залишатись осторонь та надавати допомогу, при цьому повідомляючи відповідні органи про виявлення такої дитини.

Отже, для висновку потрібно зазначити, що всім поліцейським потрібно бути пильним під час реагування на повідомлення про безвісне зникнення неповнолітніх та дітей. Адже, будь-яка дрібна деталь може призвести до успіху в її пошуку та встановлення місцезнаходження. В такому випадку час та швидкість пошукових заходів завжди відіграє ключову роль та не завжди йде на користь дитині. Насамперед, потрібно пам'ятати, що дитина могла стати жертвою протиправного посягання та вона потребує допомоги. Таке

розуміння події зможе забезпечити більш відповідальне ставлення усіх осіб, які залучаються до пошукових заходів. Навіть в умовах війни потрібно бути пильними та звертати увагу на навколишнє середовище та не залишатись байдужими.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України. № 254к/96-ВР від 28.06.1996. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#top> (дата звернення 31.05.2022).

2. Кримінальний кодекс: Закон України № 2341-III від 05.04.2001. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 31.05.2022).

3. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. Відомості Верховної Ради України. 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення 31.05.2022).

Ігор ЧОБОТЬКО,

викладач кафедри фізичного виховання
та тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Наталія НЕСТЕРЕНКО,

старший викладач кафедри фізичного
виховання та тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат фізичного виховання

ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ПРИ ЗАЙНЯТТІ СПЕЦІАЛЬНОЮ ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ

Серед різноманітних реакцій організму важливу роль відіграють рухові реакції. Рухова активність – основна властивість тварин і людини, невід’ємна частина життя і розвитку кожного організму. Такі життєво важливі види діяльності, як переміщення у просторі, добування їжі, продовження роду, захист від ворогів і багато інших неможливі без виконання тих чи інших рухів, без м’язової роботи. У здійсненні ряду функцій, наприклад, харчування, дихання, кровообігу, виділення рухова діяльність, яка виконується спеціальними м’язовими структурами, є необхідною. Тільки за допомогою різноманітних і складних явищ руху здійснюється діяльність людини: спілкування з іншими людьми, гра, навчання, праця, створення

шедеврів мистецтва, розвиток науки.

Оптимальна рухова активність сприяє покращенню та зміцненню здоров'я людини. Багатьом знайомий крилатий вислів «Рух своєю дією може замінити будь-який засіб, але всі лікувальні засоби світу не можуть замінити дію руху» (С.А. Тіссо). Рухова діяльність неможлива без адекватного кровопостачання працюючих м'язів. Відомо, що у спокої м'язи людини отримують 1-1,5 л крові на 1 хвилину. При невеликому навантаженні – 4,5 л/хв., а при значному – 15-20 л/хв., при цьому число функціонуючих капілярів може збільшуватись на порядок і більше [1, 3].

Давно доведено, що тісний зв'язок між м'язами і вегетативними системами під час фізичної роботи здійснюється через нервовогуморальну регуляцію. Тонус нервової системи підтримується сигналами від працюючих м'язів, при цьому м'язова діяльність впливає через вегетативну нервову систему і на внутрішні органи (серцево-судинну систему, органи дихання, виділення, травлення, систему терморегуляції та ін.). Відомий фізіолог М.І. Виноградов писав: «... м'язова робота є життєвою потребою людини не тільки як діяльність, спрямована на отримання певного суспільно корисного результату, але і як засіб піднесення та підтримки її життєдіяльності на високому рівні та подальшого її розвитку». У процесі життя нерідко під впливом яких-небудь вимог зовнішнього середовища рівень рухової активності змінюється в бік її підвищення (гіперкінезія) або зниження (гіпокінезія). Якщо людина змінює спосіб життя так, що її рухова активність за необхідності стає високою, то її організм повинен пристосовуватися до нового стану (наприклад, важка фізична робота, систематичні заняття спортом і т.ін.), у цих випадках формується специфічна адаптація, що полягає у перебудові структури мускульної тканини, точніше її маси, відповідно до підвищеної функції. В основі цього механізму лежить активація синтезу м'язових білків. Ф.З. Меерсон описав закономірність у співвідношенні функції органу й генетичного апарату [3]. Збільшення функції на одиницю маси тканини викликає зміну активності генетичного апарату; підвищення кількості інформаційних РНК (рибонуклеїнових кислот), що призводить до збільшення числа рибосом і полісом, в яких відбувається синтез білків. У кінцевому підсумку клітинні білки зростають в обсязі і кількості, наростає маса м'язової тканини, виникає гіпертрофія. При цьому в мітохондріях м'язових клітин збільшується використання пірувату, що запобігає зростанню вмісту лактату в крові і забезпечує мобілізацію і використання жирних кислот, а це, у свою чергу, приводить до підвищення працездатності. В результаті обсяг функції приходить у відповідність з обсягом структури органу і організм у цілому стає адаптованим до навантаження даної величини. М'язове навантаження покращує синтез білка не тільки у працюючих м'язах, але і в інших органах і тканинах. Воно служить своєрідним способом розрядки негативних емоцій, прискорюючи руйнування адреналіну, що підтримує емоційну напругу, нормалізує функцію

серцево-судинної системи, нормалізує збудливість центральної нервової системи. Якщо людина посилено тренується в обсязі, що значно перевищує фізіологічний, то структура м'язів піддається особливо вираженим змінам. Обсяг м'язових волокон зростає в такому ступені, що кровопостачання не справляється із завданням такого високого забезпечення м'язів. Це призводить до зворотного результату: енергетика м'язових скорочень знижується (наприклад, може мати місце при заняттях культуризмом). Таке явище називається дезадаптацією. Якщо взяти до уваги, що в ході розвитку адаптаційних процесів важливу роль відіграють рефлексорні та гуморальні механізми, то стає зрозумілим, що вони є найбільш слабкою ланкою. Виснаження керуючих механізмів, з одного боку, а також клітинних механізмів, пов'язаних з підвищеними енергетичними затратами – з іншого, призводить до дезадаптації. Дезадаптація виникає найчастіше в тих випадках, коли дія факторів, що є основними стимуляторами адаптаційних змін в організмі, посилюється і вони стають несумісні з життям [4, 5]. Взагалі добре дозоване навантаження сприяє підвищенню неспецифічної резистентності до дії різних чинників. Поряд з підвищеною руховою активністю людина і тварина бувають змушені адаптуватися і до зниженої рухової активності, тобто до гіпокінезії.

Список використаних джерел:

1. Возний С. С., Голяка С. К. Фізіологічні основи фізичної культури та спорту: Навчальний посібник. Херсон. Вид-во ХДУ.2006. 142 с. URL: <http://dls.kherson.ua/DLS/File/Download.aspx?type=3&id=4968f8ce8-0800-495d930920c568176056&file=Physiologia%20sporta.%20Golyaka.doc>
2. Гоєнко М.І. Спортивна та фізкультурно-оздоровча робота в юридичному вищому навчальному закладі. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. Харків. ХДАФК, 2014. № 1 (39) – С. 17-21.
3. Грибан В. Г., Мельников В. Л., Хрипко Л. В., Казначеев Д. Г. Фізичне виховання: підручник. Дніпро: ДДУВС, 2019. 232 с.
4. Платонов В.М. Сучасна система спортивного тренування. Київ. *Перша друкарня*. 2020. 704 с.
5. Чоботько І.І., Чоботько М.А. Техніка виконання вправ з фідболом для розвитку координаційних здібностей у дзюдо. Матеріали XXVIII Міжнародної наукової конференції студентів і молодих учених «Наука і вища освіта», 13 листопада 2019. м. Запоріжжя, КПУ. С. 449-450.

Богдан БУБНОВ,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОБЛІК І ЗБЕРІГАННЯ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ

Кримінально-правові методи протидії незаконному обігу зброї виражаються у закріпленні особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК) відповідальності за незаконні дії з вогнепальною зброєю, вибуховими речовинами та вибуховими пристроями.

На процес встановлення відповідності ознак злочину у сфері незаконного обороту зброї та ознак кваліфікованого дії багато в чому впливає конкретність цих ознак і наявність можливості подвійного тлумачення норм права, їх закріплюють. Однією з найважливіших ознак злочинів у сфері незаконного обігу зброї є предмет злочину. Кримінальний закон не дає ухвал понять предметів цих злочинів, вони позначені в текст КК лише шляхом перерахування їх понять .

Питання про притягнення до кримінальної відповідальності військовослужбовців, працівників інших воєнізованих організацій за недбале зберігання вогнепальної зброї, що спричинило її втрату та використання іншими особами, якщо це спричинило заподіяння тяжких наслідків, дозволяється за КК, а особа, якій доручено охорону вогнепальної зброї, несе відповідальність за КК та додаткової кваліфікації за КК не потрібно, а у випадках, коли вогнепальна зброя знаходиться у володінні на нелегальних підставах, особа має притягуватися до відповідальності лише за КК .

Суб'єктивна сторона недбалого зберігання вогнепальної зброї визначається необережністю у вигляді недбалості. При недбалості винна особа не передбачала можливості настання смерті людини чи інших тяжких наслідків свого діяння недбалого зберігання вогнепальної зброї, що створило умови для його використання сторонньою особою, хоча за необхідної уважності та передбачливості мало і могло передбачати настання цих наслідків .

Резюмуючи сказане, вважаємо допустимим сформулювати висновки, виконання яких, здається, може сприяти точному застосуванню кримінального

закону при кваліфікації недбалого зберігання вогнепальної зброї.

По-перше, КК «Недбале зберігання вогнепальної зброї» не повною мірою відображає суспільну небезпеку невиконання законним власником зброї (боєприпасів та вибухових речовин) правил, пов'язаних з його оборотом, яке створило можливість для них використання сторонніми особами та спричинило суспільно небезпечні наслідки.

По-друге, у ній передбачено лише порушення правил зберігання зброї, проте на їх власників покладається також обов'язок з дотримання правил придбання, продажу, передачі, перевезення, носіння чи вчинення інших дій не тільки зброї, а й патронів до нього (боєприпасів), і навіть вибухових речовин.

По-третє, законодавцю необхідно пояснити оцінне поняття «Інші тяжкі наслідки» як примітки до КК .

По-четверте, КК та судова практика по ній потребують більш досконалого дослідження та модифікації.

Загалом така неоднорідна практика застосування норм, що встановлюють відповідальність за незаконний оборот пороху, є наслідком недостатнього опрацювання питань диференціації відповідальності за оборот предметів підвищеної небезпеки з позицій реальної загрози суспільної небезпеки від їхнього незаконного обігу .

Вибухові пристрої визначаються як промислові або саморобні вироби, що функціонально поєднують вибухова речовина та пристрій для ініціювання вибуху (запав, підрильник, детонатор тощо). З визначення слід, що ознаками вибухового пристрою виступають: наявність вибухової речовини; наявність пристосування для ініціювання вибуху.

Ознака, що вказує на спосіб виготовлення, наш погляд, присутній у визначенні зайве. Способів виготовлення вказується всього два, ніж не береться до уваги, наприклад, такий спосіб виготовлення, як кустарне виробництво.

Тим більше, що спосіб виготовлення прямо не виражає ступеня небезпеки цього предмета. У цілому нині наявність лише двох ознак у визначенні поняття робить його дуже широким і створює значні труднощі у процесі відмежування цих предметів з інших предметів злочинів у сфері незаконного обігу зброї .

Викликає сумнів щодо можливості віднесення вибухових пристроїв до зброї, т.к. вибухові пристрої можуть мати призначення для ураження живої або іншої мети, так і не мати. Загалом порівняння явищ чи предметів, ознаки, яких виділено з різних підстав, завжди викликає певні труднощі.

Список використаних джерел:

1. Боровинський, С. Б. Розмежування недбалого зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів та суміжних складів злочинів. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ 4. 2017. С. 210-218.

2. Мельник, В. І. Незаконне розповсюдження й обіг зброї як загроза громадському порядку в сільській місцевості. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки 2 (2). 2016. С.66-70.

3. Діденко С.В. Адміністративно-правове забезпечення обігу та застосування зброї в Україні. Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». Київ. 2016. С.77-81

4. Кірін Р. С. Коротаєв В. М. Правовий режим вилученої, добровільно зданої і знайденої зброї. 2021. 393с.

Анастасія БУЛДАКОВА,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Каріна ПІСОЦЬКА,
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА КЛЮЧОВІ ОСОБЛИВОСТІ ОПИТУВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Сучасна Україна перебуває на шляху демократичних перетворень. Політичні, економічні, соціальні та правові реформи, що проводяться в нашому суспільстві, безпосередньо стосуються всіх верств населення, зокрема й неповнолітніх, які складають чверть населення країни. Ратифікувавши 27 лютого 1991 року Конвенцію про права дитини (1989 р.), Україна взяла на себе низку зобов'язань у сфері захисту неповнолітніх, які знайшли своє відображення в національному законодавстві, а саме законах, деклараціях, указах тощо. Опитування (допит) неповнолітнього може проводитися стосовно будь-яких злочинів. Описано етапи та фази підготовки та проведення допиту (опитування) дитини. Доведено, що дітям як окремій демографічній частині суспільства притаманні особлива поведінка, своєрідні життєві стереотипи, що забезпечують їх розвиток і становлення [3].

Опитування (допит) є основним джерелом збирання доказової інформації, оскільки вона отримується безпосередньо від особи, що є учасником подій. Але є свої труднощі, адже неповнолітня особа має свої психічні особливості що притаманні її віку, через це дуже важливо мати

знання з процесуального законодавства, так і вікових та індивідуальних особливостей дитини.

Конвенція про права дитини у статті 12 визначає, що Держави-учасниці забезпечують дитині, здатній сформулювати власні погляди, право вільно висловлювати ці погляди з усіх питань, що стосуються дитини, причому поглядам дитини приділяється належна увага згідно з її віком і зрілістю. З цією метою дитині, зокрема, надається можливість бути заслуханою в ході будь-якого судового чи адміністративного розгляду, що стосується дитини, безпосередньо або через представника чи відповідний орган у порядку, передбаченому процесуальними нормами національного законодавства [2].

Ці керівні принципи є не лише декларацією принципів, а також є практичним керівництвом з упровадження та просування погоджених на міжнародному рівні обов'язкових стандартів. Розглядаючи міжнародні та європейські стандарти щодо захисту прав дітей – свідків та жертв злочинів, необхідно звернути увагу на той факт, що ці стандарти є частиною ювенальної юстиції, яка включає в себе також стандарти щодо дотримання прав дітей, які порушили закон.

Україна, як член і Організації Об'єднаних Націй, і Ради Європи, має не лише прагнути до застосування вищезазначених стандартів, а й впроваджувати їх у життя.

Позитивним досвідом впровадження міжнародних стандартів щодо опитування дитини є застосування методики «Зелена кімната» та «Кризова кімната, дружня до дитини», яка допомагає в роботі з неповнолітніми, які постраждали внаслідок злочину чи стали свідками сексуального насильства або експлуатації, інших злочинів, для опитування дитини. Зокрема, інструментами опитування є анатомічні ляльки, малюнки, тести, опитувальники, а також наступні рекомендації щодо опитування.

Щоб провести опитування дитини, необхідно мати досвід спілкування з дітьми та розуміти дитячу психологію. Також необхідно мати навички критичного мислення, а для спілкування використовувати слова й зрозумілі та переконливі аргументи. Важливо бути добре підготовленим до всіх можливих реакцій та відповідей на поставлені запитання і не губитись у певних ситуаціях. Вважається, що найкраще доручити проведення опитування дитини психологу, який є штатним працівником «Критичної кімнати». Такий фахівець уже має певний досвід налагодження контакту з дитиною, постановки питань у формі, зрозумілій дитині. Вважається, що дитина почуває себе більш захищено і комфортно, якщо її опитує дорослий однієї з нею статі. Зовнішність та параметри мовлення (лагідний, приємний голос) цієї людини мають викликати довіру.

Досвідчений психолог повинен: мати навички побудови взаємовідносин та встановлення контакту з дитиною; бути гнучким та чуйним; бути терплячим та хорошим емпатом. Емпатія полягає в допомозі дитині впоратися зі страхом, пов'язаним із раніше пережитим негативним досвідом.

Варто висловлювати розуміння емоцій та проблем дитини, аби пом'якшити напруження й тривогу, які безперечно перешкоджають зосередженню уваги та викладу обставин справи; бути об'єктивним; використовувати дружні та доступні для дитини способи, методи; спокійно реагувати на різну поведінку дитини чи ставлення, яке вона демонструє (діти можуть демонструвати елементи гіперсексуалізованої поведінки – мастурбацію, загравання до інтерв'юера. Маленькі діти на прохання інтерв'юера показати, як саме насильник доторкався до частин їхнього тіла, можуть буквально демонструвати, що з ними відбулось). Для інтерв'юера важливо зберігати спокій, проте не варто дозволяти таку поведінку або заохочувати її; уміти слухати [4].

Список використаних джерел:

1. Пурас Д., Кочемировська О., Цюман Т. Проект Ради Європи «Зміцнення та захист прав дітей в Україні», Київ, 2015. С. 6
2. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (ратифікована Україною 27.02. 1991).
3. Пряхіна Н.О. Урахування психологічних особливостей розвитку особистості неповнолітніх під час допиту (опитування) за методикою «зелена кімната», 2020. – Софія
4. Алгоритм дій працівників Національної поліції з суб'єктами, які здійснюють заходи щодо захисту дітей, постраждалих від насильства : методичні рекомендації. Дніпро. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2020. 136 с.

Катерина ВІВДЕНКО,
здобувач вищої освіти
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

**НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНІ ПОЄДИНКИ
ТА ПОВ'ЯЗАНА З НИМИ ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ**

У своїй діяльності працівники Національної поліції часто зіштовхуються з ситуаціями, коли їм потрібно застосувати силу щодо інших осіб. Щоб підготувати до цього майбутніх поліцейських використовують навчально-

тренувальні поєдинки, завдяки яким удосконалюється сила, спритність, витривалість, техніка ведення бою та психічна готовність до нього, тактика, нестандартність застосування бойових прийомів. Їх поділяють на чотири групи через особливості даних поєдинків: умовні, повністю обумовлені, частково обумовлені, вільні. Проведення поєдинку ускладнюють лише за умови, що поліцейський підвищив свій рівень підготовленості. Які ж особливості кожної групи навчально-тренувальних поєдинків?

В умовах реального бою потрібно постійно змінювати свою дію під час її виконання через дії супротивника, тобто треба вміти швидко змінювати заплановані дії на ті, що найбільш сприятливі в даній ситуації. Це називається діяти експромтом і опрацьовується умовними (уявними) навчально-тренувальними поєдинками – вправи, що являються сукупністю атакуючих, захисних та контратакуючих дій, які пов'язуються логічною послідовністю та імітують бій з уявним противником. Під час проведення такого поєдинку вирішуються важливі завдання:

- удосконалення швидкості та правильності тактичного мислення в бою
- вдосконалення тактики ведення бою
- удосконалення техніки прийомів та дії

Після того, як поліцейський опрацював всі технічні дії за допомогою уявного партнера або на знарядді, поєдинок ускладнюється до повністю обумовленого – вправи, в яких заздалегідь визначаються дії кожного з бійців, тобто атакуючі дії одного та захисні, контратакуючі іншого. На меті стоять такі важливі завдання:

- правильна форма та ритм рухів
- відчуття дистанції в умовах бою
- контроль за власними діями під час бою

Наступними за складністю є частково-обумовлені навчально-тренувальні поєдинки, що являють собою вправи, в яких дії партнерів та додаткові умови обговорюються до бою. До додаткових умов належать варіанти обмежень та ускладнень (обмеження в атакуючих діях, захисті, маневруванні, несподіваний напад). Такий поєдинок спрямований на:

- формування звичності навичок
- самостійна дія в умовах поєдинку з противником

Найвища форма ведення бою називається вільний поєдинок та при якій дії суперників не обговорюються до початку бою. Це найкращий спосіб підготовки майбутніх поліцейських для правильного ведення бою в роботі працівника Національної поліції, тому що вирішує найбільш важливі завдання:

- вольова підготовка поліцейських
- розвиток сміливості та вміння долати біль
- вміння долати крайній ступінь втоми та інші негативні відчуття

Метою вільного поєдинку між поліцейським та правопорушником є силове затримання останнього для подальших дій: супровід, попередній

поверхневий огляд, надягання кайданків.

Під час проведення навчально-тренувальних поєдинків особливу увагу приділяють дотриманню правил безпеки. Причиною є те, що в бою виконуються складні рухові завдання при значному фізичному та психічному навантаженні, що нерідко призводить до травм та тілесних ушкоджень. Тому інструктор повинен вимагати в учасників навчально-тренувальних поєдинків дотримання правил безпеки, підтримувати дисципліну та чітко організовувати поєдинок:

- завдання повинно бути поставлено зрозуміло та чітко
- для сутичок обираються лише ті прийоми, які добре засвоєні учасниками бою у спрощених варіантах
- складність підвищувати поступово, враховуючи рівень підготовленості осіб
- початок та кінець поєдинку лише за командою викладача
- слідкувати за якістю дій щодо страховки та самостраховки
- слідкувати за відстанню між суперниками для якісного виконання маневрів

Як ми бачимо, саме навчально-тренувальні поєдинки допомагають майбутнім поліцейським підготувати себе до майбутніх сутичок з правопорушниками та довести дії до автоматизму, що не дасть розгубитися в складній ситуації. Але не менш важливим є техніка безпеки при поєдинках, що забезпечить особі безпечне тренування та відсутність зауважень від викладача.

Список використаних джерел:

1. Кошура А. Теорія і методика спортивних тренувань. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle> (дата звернення 20.11.2021)
2. Огнистий А. В., Огниста К. М. Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту студентської молоді URL: <https://www.researchgate.net/publication>. (дата звернення 20.11.2021)
3. Костюкевич В.М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: Навчальний посібник. Вінниця.»Планер», 2007. 273 с. URL: <https://vspu.edu.ua/faculty/sport/kafgame/np/p1.pdf> (дата звернення 20.11.2021)
4. Халявка Т.А. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. URL: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=26637.pdf> (дата звернення 20.11.2021)

Єлизавета ВІЛЬХОВА,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Станіслава МИРОНЮК,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ НАПИСАННЯ ЧАСУ ПІСЛЯ НАКЛАДАННЯ ТУРНІКЕТУ

Відмінними рисами діяльності правоохоронців завжди були і залишаються у наш час – десятки невідомих ризиків, які можуть виникати як у звичайному (буденному/цивільному) житті, так і під час несення служби (виконання функціональних обов'язків). Підґрунтям службових ризиків не є лише власне бажання рятувати світ (навіть ціною власного життя і здоров'я), а нормативно-правовий акт – Закон України “Про Національну поліцію”. Саме в цьому Законі закріплені повноваження поліцейських, права, а також обов'язки, основні завдання центрального органу виконавчої влади.

Але сьогодні, коли в наші країни російські загарбники проводять «спеціальну операцію», хоча весь світ розуміє, що насправді на нашій території відбувається війна, яку розпочато Російською Федерацією, тому питання щодо ризиків працівників поліції і щодо їх функцій постають досить гостро. На сьогодні працівники поліції досить добре навчені домедичній підготовці, та багато хто навчався тактичній медицині, а саме домедичній допомозі на полі бою, тому в умовах війни майже всі готові надати допомогу та можуть це зробити.

Важливим для кожної людини є збереження найціннішого, що дається від народження – життя, адже це головна умова існування і функціонування людського організму. На сьогодні, через фізичну та психологічну втомленість, через вплив негативних факторів, зберегти життя та здоров'я, можливість повноцінного і нормального функціонування організму людини, вдається лише за умови наявності спеціальних знань, умінь і навичок у працівників поліції, які знаходяться поряд під час виникнення ризиків для життя та здоров'я громадян.

Зважаючи, що діяльність Національної поліції спрямована на

забезпечення публічного порядку, протидії злочинності, охорону прав і свобод людей, їх інтересів та інтересів держави, а також надання послуг у межах компетенції особам, які потребують допомоги, розуміємо, що такі державні службовці у межах професійної діяльності зобов'язані знати не лише законодавчу базу, заходи безпеки але й вміти надавати допомогу самому собі, колегам та іншим особам. До особливого напрямку допомоги, що надають поліцейські у межах компетенції, слід віднести надання домедичної допомоги, але через бойові дії цей напрямок (домедична допомога) став одним з основних.

Хоча людський організм здатний витримувати надважкі випробування вагою, температурою чи іншими чинниками, він не є вічним. Інколи незначне ушкодження може призвести до тяжких наслідків, у тому числі до біологічної смерті особи.

Повертаючись до теми ризиків і небезпек, не завадить зазначити, що першочергово (під час прибуття на місце події і виявлення потерпілого без свідомості) поліцейські починають надання домедичної допомоги за алгоритмом MARCH з дотриманням вимог Наказу МОН №398 від 16.06.2014 “Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах”, Закону України №580-VIII від 02.07.2015 “Про Національну поліцію” міжнародних стандартів та інших нормативних документів. При підході до особи, працівники поліції перевіряють стан свідомості й негайно починають первинний огляд потерпілого з метою виявлення (М) – масивних кровотеч, що призводять до швидкої смерті.

Згідно з міжнародними протоколами та нормативними актами України, до навчальної програми правоохоронців включений розділ домедичної допомоги, що передбачає надання допомоги потерпілим, у яких виявили масивні (критичні) кровотечі.

Розглядаючи запропоновані варіанти у підручниках вищих навчальних закладів системи МВС “Домедична підготовка”, можемо виокремити декілька основних варіантів допомоги при виявленні небезпечних для життя кровотеч, а саме: зупинка кровотечі за допомогою стискаючої пов'язки, накладання джгута, турнікета, імпровізованого джгута-закрутки тощо [1]. Найпоширенішим і найбільш безпечним для постраждалого та збереження його працездатності є спосіб накладання турнікету (який було розроблено для надання допомоги військовослужбовцям і вже протягом тривалого часу застосовується ефективно у діяльності Національної поліції під час надання першої допомоги самому собі та іншим особам, що мають критичну кровотечу) [2].

Турнікет накладається лише на кінцівки у чотирьох точках (як найвище на стегні та плечі), з дотриманням правил накладання згідно з інструкцією. [2]. Також варто пам'ятати, що турнікет накладений на неампутовану – надходження крові зупиняє до ділянок, які знаходяться нижче місця його накладання, невиконання правил може призвести до ушкодження нервів, кровоносних судин, що в результаті спричинить утрату кінцівки [3]. Основні

правила, якими не слід нехтувати при зупинці критичної кровотечі за допомогою турнікету: 1) кровотечу зупинити без зайвого стискання тканин; 2) завжди прикріпляти записку з точним часом накладання до турнікету; 3) турнікет знімати можуть лише медики [1].

Розглянемо більш детально друге основне правила накладання турнікету, а саме: прикріпляти записку до турнікету з точним часом його накладання. У підручниках та інших джерелах (інструкціях його використання) не зазначається місце розташування записки із часом, однак, як показує практичний досвід, у екстремальних обставинах стрічка турнікету забруднюється або ж у поліцейських немає засобів для написання на такій стрічці часу, або при швидкому накладанні турнікету, рятувальники не залишають стрічку у вільному доступі для написання часу. Як правило, запис про час накладання робиться на шкірі потерпілого – відкритій ділянці тіла. У загальних правилах використання турнікету дозволяється робити запис на шкірі, але враховуючи предмети і засоби, що можуть знаходитися у поліцейського під час надання допомоги потерпілому з критичною кровотечею, зазвичай запис робиться кульковою ручкою, інколи – маркером. Такий метод є швидким, безпечним, але не завжди ефективним для збереження кінцівки (працездатності особи), оскільки через піт постраждалого та інші природні і неприродні чинники такий запис може частково або повністю стертися.

Чудовою альтернативою кулькової ручки (враховуючи параметри) може стати брильянтовий зелений (флакон-маркер зеленки). Такий засіб є достатньо бюджетним і компактним, а записи зроблені таким маркером – значно стійкіші до природніх та інших впливових факторів, які перешкоджають збереженню напису часу накладання турнікету до прибуття медиків. Конструкція флакону у вигляді фломастера запобігає розбризкуванню і розливанню зеленки назовні, стійкий до зовнішніх впливів [5].

Отже, наявність у працівників поліції значно зменшила б негативні наслідки для потерпілих осіб, яким надають допомогу при наявності масивних кровотеч на неампутованих кінцівках. Запис, зроблений таким маркером, залишається значно довше на шкірі та є більш помітним.

Ще відкритим залишається питання, де краще писати час накладання турнікету, аби було видно та при цьому можна було робити всі маніпуляції з потерпілим? На нашу думку краще писати час накладання турнікету на обличчі, а саме на верхній вилиці. Ми пояснюємо це тим, що враховуючи обов'язкову необхідність зігрівання постраждалого при втраті крові, а також те, що при втраті крові людина рясно пітніє, писати на лобі, де масивно виділяється піт, та під час зігрівання є необхідність надягти на голову будь яку річ, чи то шапка, капюшон або кепка – не є правильним. Писати на відкритій ділянці кисті руки також не є гарною думкою, оскільки надпис може закритись частиною тіла постраждалого, одежею, також кров, що може попасти на руки з рани потерпілого можуть не давати можливості вчасно побачити час. Отже верхня

вилиця, є кращим варіантом, оскільки весь час видно, піт на цій ділянці шкіри виділяється не так інтенсивно, а також малий ризик заливання надпису кров'ю з рани та закривання предметами одягу. Такий спосіб зазначення часу допоміг би більш ефективно уникнути перевищення максимального часу після якого відбуваються незворотні процеси (ушкодження нервів тощо), а в результаті – зберегти повну працездатність кінцівки, на яку накладено турнікет для зупинки масивної кровотечі.

Список використаних джерел:

1. Домедична підготовка: навч. посіб./ Кікінчук В. В. та ін. Харків: ХНУВС, 2021. 176 с.
2. Чуприна О. В., Жилін Т. П. / Домедична підготовка: консп лекцій. Київ: НАВС, 2018. 120 с.
3. Техніка накладання турнікета на верхні та нижні кінцівки. URL: <http://zhashkiv3.school.org.ua/news/09-38-04-09-04-2020/> (дата звернення 29.05.2022).
4. Миронюк С., Хованова Д. Способи накладання турнікету на верхню кінцівку при критичній кровотечі (аспекти медичного права). Службово-бойова діяльність Національної гвардії України: сучасний стан, проблеми та перспективи: тези доп. наук.-практ. конф. м. Харків. 2020.
5. Бриліантовий зелений. URL: <https://apteka911.ua/ua/shop/briliantoviy-zeleniy-zelenka-flomed-flomed-rozchin-spiroviy-1-dlya-zovnishnogo-zastosuvannya-flakon-marker-3-ml-1-sht-p51311> (дата звернення 29.05.2022).

Крістіна ВЕРТЕПА,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро ТІНІН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

У даний час у світі спостерігається досить висока кількість терористичних актів, стихійних лих, природних катаклізмів, а також військових дій, що визначає необхідність постановки питання щодо механізму правового регулювання неординарних надзвичайних ситуацій.

Цей механізм впливає на суспільні відносини у вигляді запровадження спеціальних правових режимів.

На сьогодні Україна переживає складний час, а саме війну з боку Російської Федерації. Розглянувши нормативну базу та теоретичні видання необхідно зазначити, що базовими та необхідними підставами запровадження військового стану є агресія чи безпосередня загроза агресії. Тому Україна була вимушена запровадити військовий стан по всій території держави. Введення військового стану означає, що такий стан має статус особливого та правового режиму.

У зв'язку з тим, що Конституція України містить положення щодо забезпечення, дотримання та захисту права і свободи людини і громадянина за будь-яких умов, вона зобов'язана забезпечити права і свободи й при впровадженні воєнного стану.

Основне завдання при впровадженні воєнного стану полягає у тому, щоб забезпечити безпеку людини, суспільства та держави при виникненні зовнішніх та внутрішніх загроз, зберегти територіальну цілісність та незалежність держави при збройних конфліктах, визначити порядок забезпечення прав і свобод людини та громадянина на територіях, де проводяться спеціальні заходи в умовах воєнного стану шляхом застосування спеціальних заходів та обмежень.

Вирішити це завдання неможливо без використання сил та засобів, що є в арсеналі правоохоронних органів, які є головним суб'єктом забезпечення безпеки держави, охорони та захисту прав та свобод людини та громадянина.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що запровадження воєнного стану завжди допускає обмеження прав і свободи людини і громадянина та одночасно розширює повноваження правоохоронних органів, і можливі прогалини та протиріччя в законодавстві, що регулює забезпечення права і свободи людини і громадянина, а також діяльність правоохоронних органів у ситуації запровадження воєнного стану може призвести до серйозних несприятливих наслідків. Отже, вивчення відповідної проблематики становить гострий практичний інтерес. Подібні теоретичні дослідження покликані створити передумови для вдосконалення законодавства, зміцнення законності та правопорядку у державі та підвищення ефективності роботи правоохоронних органів.

Права і свободи людини і громадянина як об'єкт забезпечення з боку правоохоронних органів виступають як різні моделі поведінки, які закріплені в законі та гарантовані державою, а також підлягають охороні та захисту з боку правоохоронних органів. Саме правоохоронні органи реалізують, гарантують, захищають права та свободи людини та громадянина у межах своєї компетенції.

Особливості організації діяльності органів внутрішніх справ щодо охорони громадського порядку в умовах воєнного стану визначено чинним законодавством, насамперед Законом України «Про правовий режим

воєнного стану» [1] і залежать від завдань які повинні бути виконаними та стану оперативної обстановки.

Для ефективної діяльності створюються спеціальні розроблені плани. Для того, щоб типові плани охорони громадського порядку відповідали своєму призначенню, їх розробляють під конкретні цілі [2, с. 339]. Суміщувати різні завдання в одному типовому плані недоцільно. Можуть бути й інші цільові плани. В таких планах визначаються наявні сили та засоби, склад зведеного загону, додаткові сили та засоби, резерви, варіанти посиленого несення служби, підвищена готовність особового складу, бойова готовність, схеми зв'язку, конкретні виконавці тощо. До плану додаються оперативні карти, схеми збору особового складу за тривогию, основні та запасні місця дислокації, порядок взаємодії з іншими правоохоронними органами. В плані вказуються також підстави і порядок введення його в дію. Заздалегідь розроблені планові заходи, випробувані на практичних заняттях з особовим складом, максимально наближені до реальної оперативної обстановки, є запорукою ефективної діяльності органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. Типові плани багаторазового використання дають можливість економити час, розробляючи управлінські рішення, вибираючи оптимальні варіанти і порядок дій, попередньо розраховуючи сили і засоби, готувати особовий склад до діяльності в умовах воєнного стану.

Окрім наявних та розроблених планів для ефективної діяльності органів внутрішніх справ треба зазначити наявність у співробітників психологічної та фізичної підготовки [2, с. 340].

На основі аналізу правозастосовної практики можна зробити висновок про необхідність підвищення якості професійної підготовки працівників правоохоронних органів для здійснення своїх повноважень за умов спеціальних режимів. З цією метою співробітників правоохоронних органів слід готувати за спеціальними програмами, що включають вдосконалення фізичної підготовки, рівня знань у галузі права, навичок психологічного контролю, що дозволить вирішити завдання щодо забезпечення безпеки населення, захисту його прав, свобод та інтересів в умовах дії спеціальних правових режимів.

В умовах дії воєнного стану загострення схильна і до такого проблемного питання ефективного здійснення діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, як професійна деформація, що виражається, зокрема, у нетактичному, різкому та грубому відношенні працівників правоохоронних органів до громадян [3, с. 68-70].

Звісно ж, що це проблемне питання може бути вирішене за рахунок створення, вдосконалення та підвищення ефективності діяльності підрозділів по роботі з особовим складом як усередині системи правоохоронних органів загалом, так і в рамках структури окремих правоохоронних органів.

Таким чином, діяльність правоохоронних органів щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина в умовах запровадження воєнного стану здійснюється в особливій, надзвичайній формі, яка застосовується,

коли повсякденні форми організації роботи правоохоронних органів не в змозі забезпечити ефективне вирішення завдань щодо відновлення громадського порядку, забезпечення захисту та охорони права і свободи людини і громадянина. Тому завдання, що стоять перед правоохоронними органами в умовах дії воєнного стану, потребують якісного та ефективного правового регулювання. Звісно ж, що важлива роль в цьому процесі має бути відведена відомчим нормативно-правовим актам.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 1647-III / Відомості Верховної Ради. 2015. № 28. Ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 25.05.2022р.)
2. Адміністративна діяльність: навчальний посібник / М. В. Ковалів, З. Р. Кісіль, Д. П. Калаянов та ін. Київ. *Правова єдність*, 2009. 432 с.
3. Ковалів М. В. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Юридичні науки. 2015. № 813. С. 245-250.

Ангеліна ВОЛКОВА,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Марина САЄНКО,
старший науковий співробітник
Навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ З ІНТЕРПОЛОМ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

На сьогоднішній день спостерігається рівень зростання транснаціональної злочинності, яка посягає на інтереси кількох держав та являє собою небезпеку для міжнародної спільноти. Тому виникає необхідність тісної та колективної співпраці держав, вжиття спільних заходів

для профілактики та боротьби зі злочинністю на міжнародному рівні. Інтернаціональне співробітництво у цій сфері становить діяльність держав, дії якої спрямовані на попередження, припинення та розкриття злочинів, розшук винних осіб та притягнення їх до відповідальності, обмін корисною інформацією та набутим досвідом. Вагомий внесок у цю сферу вносять міжнародні організації, однією з таких є Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол), яка формує інститут міжнародного співробітництва у правоохоронній сфері.

Тенденції сучасної злочинності зумовлюють необхідність створення ефективних міжнародних механізмів більш тісної співпраці між державами у боротьбі з нею. Аналіз цих тенденцій і укладених в цій сфері договорів свідчить, що в даний час міжнародне співробітництво в боротьбі зі злочинністю представляє собою складне системне явище, зміст якого, поряд з іншим, складають узгоджені між державами заходів з надання допомоги в розслідуванні кримінальних справ та здійсненні кримінального переслідування та розслідування міжнародних злочинів, здійснення кримінального переслідування і покарання осіб, винних у їх скоєнні, забезпечення виконання кримінальних покарань [1, с. 1-2].

Міжнародна злочинна діяльність обумовлюється як один із окремих напрямків організованої злочинності, який визначається системою професійно організованих та законспірованих злочинних груп, які займаються міжрегіональною або міжнародною злочинною діяльністю, що спрямована на певний вид діяльності (торгівля людьми, незаконний обіг наркотиків, контрабанда зброї), з метою постійного отримання за цю діяльність прибутки, а також використовуючи в своїх інтересах державні структури. Поширеність організованої злочинності надали їй можливість налагодити контакти з партнерами з багатьох інших країн.

Історія становлення Інтерполу є достатньо складною. Одним з основних етапів його еволюції було створення у 1923 році у Відні Міжнародної комісії кримінальної поліції з метою координації зусиль окремих країн у боротьбі з загальнокримінальною злочинністю. Формально Комісія продовжувала свою діяльність і в роки Другої світової війни, але у 1945 р. більшість країн припинили свою участь, і фактично Інтерпол перестав існувати як міжнародна організація. Відтворення цієї міжнародної установи відбулося у 1946 році. У 1956 році був прийнятий Статут, який затвердив нову назву організації – Міжнародна організація кримінальної поліції – Інтерпол. З 1989 року штаб-квартира Інтерполу знаходиться у місті Ліон. На сьогоднішній день Інтерпол є другою у світі міжнародною міждержавною організацією після Організації Об'єднаних Націй. До її складу входять 192 країни світу. Органами Інтерполу є Генеральна Асамблея, Виконавчий комітет, Генеральний секретаріат, Радники, Національні центральні бюро [2, с.33].

Кожне національне центральне бюро Інтерполу – це центр координації та взаємодії, призначений для здійснення контактів із Генеральним

секретаріатом Інтерполу, регіональними офісами та іншими державами – членами Інтерполу, а також, за необхідності – для сприяння розслідуванням, що проводяться за кордоном, встановлення місцезнаходження і затримання осіб, які переховуються від правосуддя. Відповідно до Статуту Організації кожна держава, з урахуванням своїх національних особливостей, самостійно визначає орган, який діятиме як національне нейтральне бюро Інтерполу (його правовий статус, організаційну побудову) [3, с.306-307].

Основні напрями інтернаціонального співробітництва у протидії злочинам, які вчиняють організовані злочинні групи, є: виявлення та документування фактів відмивання коштів, отриманих учасниками організованих груп і злочинних організацій, а також діяльність злочинних груп та злочинних організацій спільно з правоохоронними органами іноземних держав.; обмін інформацією з міжнародними правоохоронними організаціями та правоохоронними органами інших держав стосовно членів злочинних груп та злочинних організацій, які причетні до вчинення злочинів та мають міждержавні зв'язки.

Відповідно до ст. 2 «Статуту міжнародної організації кримінальної поліції – ІНТЕРПОЛ» цілями Інтерполу є:

- забезпечувати та підтримувати найширшу взаємну допомогу між усіма органами кримінальної поліції в межах законодавства різних країн та в дусі Загальної декларації прав людини;

- створювати та розвивати всі інституції, які можуть ефективно сприяти попередженню та припиненню загальнокримінальних злочинів.

Окрім того, відповідно до ст. 3 Організації суворо заборонено здійснювати будь-яке втручання або діяльність політичного, військового, релігійного або расового характеру [4].

Отже, можна зробити наступний висновок, що основна роль Інтерполу полягає в забезпеченні та розвитку міжнародного поліцейського співробітництва, а діяльність даної Організації спрямована для захисту та дотримання прав людини, а також створення служб, які сприяють попередженню та припиненню злочинів. Україна є державою, яка входить до Інтерполу. Співпраця правоохоронних органів України з досвідченими органами зарубіжних держав, які вирішують питання стосовно боротьби зі злочинністю, що має міжнародний характер та виходить за межі країни, здійснюється Департаментом міжнародного поліцейського співробітництва Національної поліції України, який є добре підготовленим та сучасно оснащеним підрозділом, який має змогу надати результативну допомогу правоохоронним органам держав у проведенні за кордоном оперативно-розшукових заходів та у справах про злочини на міжнародному рівні, основна спрямованість яких є загальнокримінальна та економічна.

Для забезпечення цільового використання правоохоронними органами держав-членів банків даних Інтерполу їх функціонування організовано таким чином, що країна – власник інформації про об'єкт, розміщений у банку даних

Інтерполу, автоматично отримує повідомлення про факт перевірки цього об'єкта іншою державою (відповідно НЦБ Інтерполу, певним правоохоронним органом тощо). Отримання такого повідомлення для країни-власника інформації є підставою звернутися до країни, що перевіряла об'єкт в банку даних, для з'ясування підстав проведення відповідної перевірки, запитування відомостей про місцезнаходження об'єкта тощо [5, с. 69-70].

Тому Інтерпол можна вважати глобальною міжнародною організацією, ціль якої є боротьба з інтернаціональною злочинністю шляхом взаємодії держав-членів задля обміну оперативною інформацією та її аналізу, участь у спільних заходах стосовно розслідування великого кола міжнародних злочинів, розшуку злочинців, а також осіб, які зникли безвісті тощо.

Список використаних джерел:

1. Сінянський К.В. Міжнародне співробітництво у галузі правоохоронної діяльності. Electronic Sumy State University Institutional Repository: зб.матеріалів доп. учасн. наук.-практ. конф. Суми. 2008. С.1-2
2. Краснова В.В. Інтерпол як міжнародна правоохоронна організація. Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності: зб. матеріалів. доп. учасн. XXV наук.-практ. конф. Харків. 2018. С. 33.
3. Гула Л.Ф. Міжнародне співробітництво у протидії злочинам, що вчиняються організованими злочинними групами. Науковий вісник публічного та приватного права. 2016. Вип. 6. С. 302-307.
4. Статут міжнародної організації кримінальної поліції – ІНТЕРПОЛ від 13.06.1956 р. № 995_142. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142#Text (дата звернення 01.05.2022).
5. Перепьолкін С.М., Паршутін Є.Г. Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності: навч. посіб. ДДУВС. Дніпро, 2018. 112 с.

Юлія ВОРОНА,

курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Оксана МИСЛИВА,

доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

Сучасне поняття «тактична медицина» за «стандартами НАТО» визначає сукупність заходів, що здійснюються безпосередньо на полі бою та націлених на порятунок життя і запобігання важким ускладненням від поранень та травм які військовослужбовців отримали на полі бою. Здійснюють ці заходи особи, які спеціально підготовлені. Національна поліція України – це орган виконавчої влади, в першу чергу, який забезпечує охорону та захист прав кожного українця [1]. У зв'язку з військовою агресією російських військ в нашу країну, багато цивільних людей потрапляють під обстріли і отримують поранення, які інколи не сумісні з життям. У більшості випадків контактувати з такими особами будуть поліцейські, тож тактична медицина в їх діяльності в Україні сьогодні набувала значної актуальності.

Під тактичною медициною ми маємо на увазі стандарти НАТО, які впроваджуються у вітчизняну військово-медичну науку та професійну підготовку поліцейських, під якими розуміються положення з надання першої долікарської допомоги на полі бою для збереження життя у разі отримання поранення або іншої травми, як самодопомоги, так і взаємодопомоги та порятунку цивільних осіб [2, с. 318].

Екстрена тактична допомога – це комплекс заходів із порятунку життя постраждалого та запобігання розвитку у нього важких ускладнень, що виконуються на місці події [3, с. 76].

Організація домедичної допомоги пораненому в бою або в умовах ракетного обстрілу та його евакуація в безпечне місце пов'язана з одночасним виконанням завдань вогневого контакту з супротивником, який перешкоджає пересуванню за чи разом із пораненим, так і особистої евакуації, на техніці чи без неї. У разі наявності поранених правоохоронець

не може почати відступ доки не буде забезпечено безпеку (евакуацію, прикриття) поранених. Для цього кожен поліцейський повинен мати високі професійні та морально-вольові якості, мати навички надання домедичної допомоги постраждалим, усвідомлювати ступінь загрози та вміти правильно обрати правильний алгоритм дій. До основних «бойових» ушкоджень можна віднести: вогнепальні та осколкові поранення, переломи, опіки та переохолодження, серед яких найбільш небезпечні для життя наслідки завдають масивні кровотечі (викликають геморагічний шок), а також порушення функцій дихання.

У тактичній медицині для надання допомоги виділяють три зони: червону, жовту та зелену [3, с. 123], в яких залежно від рівня небезпеки, надається різний обсяг необхідної допомоги за алгоритмом MARCHE.

Надання допомоги в «червоній зоні» (гаряча зона), на лінії вогню домедична допомога обмежується зупинкою масивної кровотечі шляхом накладання джгута-турнікету та переміщенням пораненого в безпечне місце. Медична допомога в «жовтій зоні» («тепла зона») надається в укритті, в якій ризику отримання вогнепальних поранень нижче ніж в першій зоні, але загроза ще зберігається. Медична допомога «зелена зона» («холодна зона»), під час евакуації – надається персоналом екстреної медичної допомоги на безпечній території як для цивільних, так і військовослужбовців. У «холодній зоні» надають стандартний обсяг медичної допомоги відповідно до чинних протоколів лікування [4, с. 306].

Вкрай важливим є правило «золотої години»: чим раніше з моменту поранення почали надавати допомогу, тим більше шансів на виживання та відсутність ускладнень у постраждалого.

Самодопомога та взаємодопомога правоохоронців і військовослужбовців на полі бою є важливим фактором виживання. Для оптимального надання медичної допомоги пораненому в умовах бою рекомендується слідувати певному алгоритму:

1. Оцінити ситуацію з погляду загрози собі особисто: за її наявності – прийняти заходи для її усунення (знешкодити вогневу точку).

2. Оцінити ситуацію з погляду загрози пораненому, за її наявності (поранений знаходиться під обстрілом, на мінному полі) – вжити заходів для її усунення, порадити пораненому потрапити в укриття, створити для цього прикриття.

3. Оцінити стан пораненого, насамперед, його життєздатність (живий або загинув), покликати і якщо не озивається вважати непритомним.

4. Під впливом вогню противника та можливості евакуації з поля бою пересунутись у найближче укриття для надання домедичної допомоги. Після цього оцінити стан пораненого, усунути найбільш небезпечні для його життя ознаки: масивну кровотечу і поранення грудної клітини. Військовослужбовцям дозволено давати знеболювальне в м'язи плеча або стегна, прямо крізь одяг.

5. Забезпечити транспортування пораненого до медичного пункту або викликати до нього військового медпрацівника, забезпечити умови для надання медичної допомоги пораненому на місці.

Тривалий та інтенсивний вплив негативних «бойових» факторів і висока ціна ризику здатні породжувати непродуктивні стресові стани (дистрес). Дистрес виникає при таких випадках стресу, у яких мають місце безпорадність, безсилля, безнадійність, пригніченість. Він нерідко супроводжується порушенням психічних процесів (відчуттів, сприйняття, пам'яті, мислення), виникненням негативних емоцій (страх, байдужість, агресивність тощо), збоями в координації рухів (метушні, тремор, заціпеніння тощо), тимчасовими або тривалими особистісними трансформаціями (пасивність; втрата волі до життя, впевненості у перемозі, довіри до колег і командирів) [5].

Як вірно відзначають науковці, на відміну від інших методів навчання гра дозволяє курсанту відчувати особисту причетність до функціонування та реалізації теми, що вивчається і він «проживає» певний час в «реальних» життєвих умовах, опинившись, так би мовити, «всередині» цієї системи. Тому, ми приєднуємось до думки, що ситуаційно-рольові ігри допоможуть відволіктися від стресу та його негативних проявів за рахунок спонтанності, індивідуальності, креативності, імпровізації слухача [6, с. 224].

Тому, під час надання тактичної екстреної домедичної допомоги дистрес відіграє суттєве значення. Якщо охарактеризувати його, то це така ситуація, в якій під впливом різних факторів у осіб, які опинилися в зоні бойових дій на перший план виходять «неконструктивні чи деструктивні форми діяльності»: непокора наказам, втрата ініціативи та здатності до цілеспрямованих, рішучих дій і т. ін. Необхідно мати на увазі, що стрес має здатність до кумулятивного ефекту – може непомітно накопичуватися і проявлятися у найнесподіваніший момент, здатний тривалий час пригнічувати негативні реакції власної нервової системи ще більш виражено.

Таким чином, в період активного агресивного військового нападу російського війська в Україні, коли відзначаються постійні обстріли та велика кількість поранених, не лише військова справа, а й знання алгоритмів тактичної медицини є пріоритетом в оволодінні обома видами практичних навичок. Саме при своєчасній та правильній допомозі можна зберегти життя співвітчизникам. Тобто кожний поліцейський та військовослужбовець зобов'язаний мати навички з надання домедичної допомоги, екстреної тактичної домедичної допомоги та знати алгоритми тактичної медицини на полі бою. При цьому їх необхідно постійно вдосконалювати для доведення до автоматизму з метою усунення негативних психологічних факторів, зокрема, запобігання дистресу.

Список використаних джерел:

1. Про Національну Поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Мислива О.О. Використання міжнародного досвіду в ході навчання з тактичної медицини. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. Вип. 5. С. 317-319.
3. Шищук В.Д., Редько С.І., Ляпа М.М. Тактична медицина : навчальний посібник. Суми: ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2016. 176 с.
4. Мислива О.О. Впровадження тактичної медицини в підготовку та діяльність Національної поліції України. Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка. 2018. Вип. 1 (81). С. 304-312 .
5. Інформаційно-довідковий матеріал занять з психологічної підготовки, як предмета навчання індивідуальної підготовки за модульним принципом під час проведення заходів бойової підготовки. URL: <https://uchika.in.ua/3-informacijno-dovidkovij-material-zanyate-z-psihologichnoyi-p.html?page=6>.
6. Oksana Myslyva, Olena Nykyforova, Iuliia Kuntsevych. The Modern Methods Of First Aid (Pre Med Care) Teaching In The Police Institutions. Philosophy, Economics And Law Review. Volume 2, 2021. 228 p. P. 219-227.

Владислав ГАМІЙ

курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дмитро ТІНІН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

**ДЕЯКІ ІСТОРИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ
ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В РОБОТІ СЕКТОРУ ПРЕВЕНЦІЇ
ЩОДО ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ**

В сучасному світі часто виникають суперечливі питання в сфері «гендерної рівності». Правоохоронні органи не стали винятком у професійній боротьбі з рівними правами чоловіків та жінок. Згідно ч. 1 ст. 49 Закону України «Про національну поліцію» зазначено, що «на службу в поліції можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років, які мають повну загальну середню освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження,

майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою» [1]. Отже, жінки, як і чоловіки мають повне право служити та захищати українське суспільство.

Починаючи з ХІХ століття з'явилася історія жінок в органах внутрішніх справ. Причиною такого явища стало те, що Червона армія потребувала постійного поповнення за рахунок мобілізації, у тому числі з тогочасної «міліції». Перший взвод «жіночої міліції» був створений у Харкові 22 жовтня 1920 року. Також в той же час було проголошено запрошення жінок-добровольців до несення міліцейської служби. Згодом досвід залучення жінок до лав внутрішніх справ почав стрімко зростати через те, що при виконанні деяких обов'язків вони мали більші успіхи ніж чоловіки.

За останні три десятиліття було розроблено велику кількість важливих документів стосовно прав жінок. Такими нині є «Декларація про поліцію» (1979) та «Європейський кодекс поліцейської етики (2001)». Ці документи зазначають здійснювати набір жінок до ОВС.

Так, у 2007 році загальна кількість жінок в ОВС становила приблизно 40000 осіб, це було приблизно 15 відсотків від загальної кількості. Станом на 2021 рік в поліції кількість жінок виросла до 30 відсотків. Це свідчить про те, що в Україні насамперед гендерна рівність в лавах національної поліції вирівнялась [2].

За останні 10 років тенденція суттєво змінилася, якщо раніше жінки не могли займати керівні посади в ОВС, то зараз цим нікого не здивуєш. Все більше жінок починають займати посади керівників.

Поряд з іншим, необхідно сказати, що в структурах секторів превенції дедалі більше присутність жінок відіграє важливу роль в її сутності. Прикладом такого твердження можна назвати підрозділ реагування на повідомлення про домашнє насильство «Поліна» в складі УПП, яке на сьогоднішній день складається з переважної частки жінок-поліцейських. Така ситуація передбачає насамперед необхідність та важливість жінки під час надання психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства. В такій ситуації жінці буде легше за всього вислухати, надати пораду, забезпечити спілкування та взаємодію постраждалого для притягнення кривдника до відповідальності.

Деякі співробітніці поліції в дитинстві навіть не мріяли, що колись будуть працювати на рівні з чоловіками, або навіть виконувати їх обов'язки. Заступаючи в патрулі, надягаючи бронежилет, жінки постійно доводять, що вони також можуть бути сильними. За словами лейтенантки поліції Новікової Анни: «Жінка повинна бути сильною. Завжди, при будь-яких обставинах, не здавайся, не падати духом». Поради від капітана поліції Марини Петренко для майбутніх поліцейських-дівчат : «Бути готовою до складнощів; любити свою справу; проявляти стійкість у роботі». З цих слів можна зробити висновок, що робота в поліції – це тяжка праця, з якою не кожен може справитись. І щоб працювати в поліції потрібно мати гарні нерви та постійну самовіддачу, не

боятися виконувати ту роботу, за яку ви би раніше в житті не взялися [3].

Від суспільства дуже часто чути такі слова «як така маленька, така тендітна дівчина може впоратись зі злочинцем?» Але, насправді, всі вчаться однаково, і хто добре засвоїв тактику введення захисту зможе себе захистити в різних ситуаціях.

З вище сказаного можемо зробити висновок, що жінки і чоловіки в поліції рівні між собою, головне щоб була насага вчитись та працювати. На сьогоднішній день в поліції може працювати кожен, хто добре засвоїв всі потрібні дисципліни для роботи в ОВС, незважаючи на статеву приналежність. Адже, професіонал своєї справи буде впевнено діяти в будь-якій ситуації.

Список використаних джерел:

1. Вимоги до кандидатів на службу в поліції. Протокол.ua Юридичний інтернет ресурс. URL: https://protocol.ua/ua/pro_natsionalnu_politsiyu_stattya_49_1/ (дата звернення 01.06.2022р.)
2. Левченко К. Б., Мартиненко О. А. Жінки в органах внутрішніх справ України Київ. «Телесик», 2008. 56 с. URL: https://gender.org.ua/images/lib/zhinky_v_organah_vnutrishni.pdf (дата звернення 01.06.2022р.)
3. Харіна А. (Не) Жіноча справа. 5 історій жінок-поліцейських із Волновахи. Інтернет ресурс. Волноваха-city. 04.03.2020. URL: <https://volnovakha.city/articles/67556/nezhinocha-sprava-5-istorij-zhinok-policejskih-iz-volnovahi> (дата звернення 01.06.2022р.)

Анна ГОНТАР,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Анатолій НАТОЧІЙ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК ПРОВІДНА РОЛЬ ДЛЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

У загальнотеоретичному розумінні, вогнева підготовка – це одна з провідних дисциплін для підготовки офіцерів. Відомо, що знання прийомів ведення вогню зі стрілецької зброї є правильним виконанням зарядження,

прицілювання, здійснення пострілів, припинення вогню та розряджання. Засвоєння основного матеріалу та зазначених прийомів забезпечить ефективне використання вогнепальної зброї та боєприпасів, а також дотримання заходів безпеки при поводженні з нею.

Ця тема актуальна тим, що дивлячись на події, що відбуваються останні десять років, можна прийти до висновку, що забезпечення майбутніх правоохоронців основними теоретичними та практичними знаннями, навичками активного і самостійного вирішення ситуацій із використанням вогнепальної зброї, приведе до безумовного виконання вправ зі стрільби та забезпечення особистої безпеки та інших громадян [3].

Мета вогневої підготовки полягає у визначенні особливостей у початковому навчанні майбутніх поліцейських своєчасному відпрацюванні навичок та вмілого виконання практичних завдань, засвоєння матеріалу, а також відпрацювання можливих помилок. Також забезпечення морально-психологічного стану особи для успішного виконання покладених завдань.

Якщо розглянути офіційні статистичні дані щодо кількості правопорушень із застосуванням вогнепальної зброї та боєприпасів, маємо дані, що протягом року збільшилася майже в три рази [2].

Кількість правопорушень була досягнута через складну суспільно-політичну ситуацію в Україні, що призвело до поширення вогнепальної зброї у злочинців, результатом такого явища є загрозу громадській безпеці і громадському порядку в цілому в країні.

Через такі обставини та ситуації, що складаються, майбутні правоохоронці повинні володіти за основні завдання вогневої підготовки:

- Навчити стрілка (курсанта, рядового поліції) самостійно вести вогонь в складній тактичній обстановці;
- Навчити особовий склад виконувати вогневі задачі у складі підрозділу;
- Навчити командирів (начальників, офіцерів) організувати вогневе ураження противника, управляти ситуацією в ході бою;
- Забезпечення високим станом дисципліни;
- Безумовне виконання заходів безпеки при поводженні із вогнепальною зброєю та боєприпасами.

Для вмілого виконання завдань поліцейські повинні володіти теорією та опанувати курс стрільб, які в сукупності покажуть рівень вогневої виучки та злагодженість стрільця. У ХХІ столітті існують ознаки, які свідчать про те, що навички сформувалися достатньою мірою і це дає можливість вдосконалювати отриманий досвід. Наприклад: уміння аналізувати свою стрільбу і дії інших при виконанні вправ; уміння управляти своїми діями в умовах ліміту часу; керувати своєю зброєю в різних умовах. Всі ці ознаки дають можливість свідчити про прояв у стрільця основних якостей, які формують розуміння про достатній рівень навичок у відпрацюванні завдань та переходу до автоматичного виконання.

Підсумовуючи, варто зазначити наступне, що вогнева підготовка є

основним предметом професійної службової підготовки поліцейських, відповідно спрямована на формування стійких навичок у поводженні з вогнепальною зброєю. Професійне застосування особами вогнепальною зброєю в службі дозволить вміло виконувати свої обов'язки та поставленні завдання перед ними, а також забезпечити безпеку собі та зберегти життя інших людей від протиправних дій злочинців. Вогнева підготовка дає можливість володіти наступним: призначенням, бойової та технічної властивості зброї та комплексів озброєння, їх будову та принципи роботи; способи їх використання в бою; правила експлуатації та порядок застосовування основ та правил стрільби. Містить комплекс заходів, спрямованих на вивчення основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного застосування (використання) та вдосконалення навичок безпечного поводження з нею, швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, в русі тощо [1].

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 50 від 26 січня 2016 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#n17> (дата звернення 01.06.2022р.)
2. МВС: в Україні зростає незаконний обіг зброї. URL:<http://www.dw.com/uk/мвс-в-україні-зростає-незаконний-обіг-зброї> (дата звернення 01.06.2022р.)
3. Ляпа М.М., Петренко В.М. Вогнева підготовка. URL:https://chtyvo.org.ua/authors/Liapa_Mykola/Vohneva_pidhotovka.pdf. (дата звернення 01.06.2022р.) м. Суми, 2011р.

Тетяна ГРИГОРЧУК,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро ТІНІН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВВЕДЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ

Повноваження підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України можна визначити як «спільні зусилля поліції та населення, спрямовані на виявлення проблем злочинності і порушення порядку та залучення всіх складових суспільства для пошуків вирішення цих проблем» (community policing).

В основі даного визначення лежить припущення про те, що поліція не може сама контролювати злочинність і стежити за порядком, а потребує підтримки суспільства в справі забезпечення безпеки. Цілі поліції на службі товариства включають попередження та розкриття злочинів, зниження страху перед злочинністю та зміцнення взаємовідносин поліції та населення. Дані цілі досягаються за рахунок трьох основних напрямків діяльності:

1. взаємодія з населенням;
2. обговорення з населенням пріоритетних та стратегічних напрямів роботи;
3. мобілізація зусиль щодо надання активної допомоги населенню;
4. Перетворення організації: децентралізація структур субординації та процесів прийняття рішень, у тому числі рішень про використання ресурсів; розвиток тісної співпраці з іншими сторонами, що беруть участь у забезпечення безпеки населення.

В свою чергу це потребує вирішення наступних проблем:

- упор на запобігання злочинам, а не на їх розкриття;
- дослідження причин звернення громадян у поліцію та прагнення усунути фактори, що викликають проблеми, а не їх прояви (такий підхід відомий як проблемно-орієнтована робота поліції).

Взаємодія поліції та населення, по суті, побудована за «географічним»

принципом. При цьому поліцейські цілодобово відповідають за підтримання порядку на «своєї» ділянці. Нерідко ідея поліції на службі товариства передбачає «максимально» широке охоплення діяльності в тому сенсі, що на неї покладається набагато більша відповідальність, ніж просто боротьба зі злочинністю.

Справді, від поліції чекають на підтримку добробуту спільноти в цілому, а також гідної якості життя його представників. Компетенція підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України визначено їх адміністративно-правовим статусом, елементи якого суворо регламентовані національним законодавством України. Наприклад, загальні права, обов'язки, функції та завдання, принципи діяльності та відповідальність працівників даних підрозділів закріплено у Законі України «Про Національну поліцію» [3].

Також правовий статус поліцейського Національної поліції України передбачено відомчими нормативно-правовими актами, а саме наказами МВС України та Національної поліції. Наприклад, накази про порядок прийняття поліцейськими присяги, про порядок видачі службового посвідчення та службового жетону, про правила поліцейської етики, правил носіння форменого одягу та ін. [2].

До складу підрозділів превентивної діяльності входять підрозділи поліції особливого призначення, які, зокрема, забезпечують: публічну безпеку та порядок на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях та під час проведення масових заходів; безпеку взятих під захист осіб, членів їх сімей, охорону адміністративних, державних будівель та інших об'єктів; усунення загрози життя, здоров'я осіб та публічної безпеки, що виникла внаслідок вчинення адміністративного, кримінального правопорушення; безпека та порятунок людей, охорону майна у разі стихійного лиха, аварій, пожеж, катастроф та ліквідації їх наслідків та інших [2].

Таким чином, компетенція підрозділів сектору превентивної діяльності Національної поліції України включає заходи щодо попередження злочинів, підтримці громадського порядку та надання допомоги населенню. Вважається, що три перераховані функції створюють умови для забезпечення безпеки громадян, що мешкають не тільки поряд з державою, а й в ній безпосередньо [1].

Отже, з метою забезпечення безпеки у суспільстві підрозділи превентивної діяльності поліції мають право на законних підставах обмежувати права громадян. Водночас поліція має також зобов'язання, а саме – сприяти формуванню середовища, в якому люди можуть користуватися свободою та відчувати себе у безпеці. Однак, такі обмеження повинні не тільки обмежувати такі права, а й створювати комфортні та гідні умови для існування будь-якої особи, яка була підвержена обмеженню таких прав.

Список використаних джерел:

1. Вербіцька М.В. Наказне провадження у цивільному процесі України : дис. канд. юридичних наук : 12.00.03. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2011. 231 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/912> (дата звернення 30.05.2022)
2. Дяченко С. В., Воронов М. П. Поняття наказного провадження. Сучасні питання економіки і права 1 (2014): С.117-120.
3. Згама А. О. Щодо оптимізації процесуальних форм у господарському процесі: наказне провадження та спрощене позовне провадження. 25 років господарській юрисдикції в Україні: досвід та перспективи (2016): С. 52-56.

Софія ГРИЩЕНКО,

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дмитро ТІНІН,

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ОБІГУ ЗБРОЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку з повномасштабним вторгненням військ Російської Федерації (далі – РФ) на територію України, 7 березня 2022 було прийнято та введено в дію Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» (далі – Закон), який дає нагоду цивільним особам боротися зі збройною агресією РФ, користуватися вогнепальною зброєю.

Даний Закон передбачає право громадян, іноземців та осіб без громадянства, які на законних умовах мешкають на території України, мають змогу придбати вогнепальну зброю та боєприпаси до неї в порядку, встановлених Міністерством внутрішніх справ України [1].

Так, згідно до вказаного закону було прийнято систематичність видачі вогнепальної зброї та боєприпасів до неї цивільним особам, котрі приймають участь у опорі та зупиненні збройної агресії РФ чи інших держав, затверджено наказом МВС № 175 від 07.03.2022. Далі, порядком визначається процедура та правила поводження і повернення вогнепальної зброї цивільними особами, зокрема передбачено, що відомості про дату і

місце видачі вогнепальної зброї, дані про особу, яка її одержала, вид, назва та модель вогнепальної зброї, її ідентифікаційні номери, а також боєприпасів до неї. Уповноважений орган першочергово зафіксує до інформаційно-телекомунікаційної системи інформаційний портал Національної поліції України. Варто зауважити, що контроль за дотриманням цивільними особами порядку обігу (користування) вогнепальною зброєю та перевірка дотримання порядку використання зброї та бойової техніки здійснюється органами Національної поліції України.

Отже, проблемою у цьому випадку є складність проведення необхідного моніторингу та контролю обігу зброї. Причинами цього являється, перш за все, умова наявності воєнного стану, недостатність відомостей про особу, якій надається зброя, що виключає можливість ретельної перевірки цієї особи, а також випадки недотримання порядку видачі зброї уповноваженими органами.

Задля запобігання ситуацій отримання вогнепальної зброї та припасів до неї особами, які не мають такого права та створюють ризик вчинення правопорушень у сфері обігу зброї, органам Національної поліції України, перш за все, необхідно проводити ретельну перевірку документів цивільної особи, яка виявила бажання отримати зброю та не допускати випадки видачі зброї без внесення усіх необхідних відомостей до інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України».

Другою проблемою у діяльності органів Національної поліції України у сфері обігу вогнепальної зброї в умовах воєнного стану є існування великого ризику втрати особою зброї. Адже, це може статися як реально під час вимушеної евакуації або обстрілу, так і фіктивно — зокрема, недобросовісні особи можуть використовувати положення воєнного стану, як прикриття для незаконного володіння зброєю після закінчення воєнного стану.

Варто зазначити, що Законом у ст. 3 передбачений обов'язок здачі отриманої вогнепальної зброї і боєприпасів до органів Національної поліції України не пізніше 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану, а також передбачена кримінальна відповідальність за порушення цієї вимоги [1]. При цьому, порядком передбачено, що у разі втрати (крадіжки) вогнепальної зброї, невикористаних боєприпасів до неї, які підлягають поверненню цивільними особами, органи Національної поліції України приймають від цивільної особи відповідну заяву та вносять відповідну інформацію щодо розшуку зброї до інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» [2]. Так, зважаючи на вище викладене, у недобросовісних осіб на даний час є реальна можливість нехтувати положеннями Закону та Порядку, при цьому уникаючи кримінальної відповідальності.

Для прикладу доцільно навести статистику кількості зданої зброї у 2019-2020 роках. Так, у 2019 році за даними Національної поліції кількість

добровільно зданої вогнепальної зброї, що незаконно зберігалась, склала 5444 одиниці, у 2020 році цей показник знизився майже в 13 разів (423 одиниці). Також у 2019 році було добровільно здано 484 214 боєприпасів (патронів), в свою чергу у 2020 році – 18 782 боєприпаси (зменшення у 25 разів). Аналогічна ситуація і з добровільної здачею зареєстрованої вогнепальної зброї: 11042 одиниці було здано у 2019 році, а у 2020 – 4410 одиниць (зменшення у 2,5 рази). Такі дані гіпотетично можуть свідчити або про зменшення кількості зброї, що зазвичай населення добровільно здавало за визначеною Нацполіцією процедурою, або ж про свідоме рішення громадян нелегально мати зброю, не дивлячись на передбачену законом відповідальність. Причини останнього можуть бути різними – від бажання захистити себе або своє майно до використання зброї в злочинній діяльності [3]. Зважаючи на ситуацію сьогодні, осіб, які бажають захистити себе та сім'ю, стало значно більше.

Таким чином, розглянуті вище проблеми та ризики призведуть до різкого збільшення незаконного обігу вогнепальної зброї, що вірогідно, призведе до випадків кримінальних правопорушень з використанням зброї та, імовірно, до підвищення рівня озброєної злочинності.

Підводячи підсумок потрібно сказати, що не дивлячись на те, що наразі ми можемо бачити нормативно-правове регулювання питання обігу вогнепальної зброї та боєприпасів, а також визначені повноваження органів Національної поліції стосовно видачі, контролю за використанням, вилученням вогнепальної зброї у цивільних осіб, на жаль, цього недостатньо. На нашу думку, необхідно встановити більш жорсткі правила отримання зброї та удосконалити систему контролю за особами, які отримали зброю та боєприпаси до неї, а також забезпечити механізм запобігання зловживання повноваженнями співробітниками органів Національної поліції України під час процедури видачі вогнепальної зброї.

Список використаних джерел:

1. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 03.03.2022 р. № 2114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text> (дата звернення 30.05.2022)
2. Про затвердження Порядку видачі вогнепальної зброї і боєприпасів до неї цивільним особам, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав Наказ Міністерства внутрішніх справ України №175 від 07.03.2022.
3. Центр без пекових досліджень «СЕНСС». Результати дослідження «Незаконний обіг і використання зброї в Україні у 2022». URL: <https://censs.org/illcit-arms-2020/> (дата звернення 30.05.2022)

Андрій ДОРОЖКІН,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Андрій ЖБАНЧИК,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ВЛУЧНІСТЬ СТРІЛЬБИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Державні органи та органи, які виконують державні функції, мають бути забезпечені висококваліфікованим персоналом, який буде відповідно до «букви» закону виконувати покладені на нього завдання та функції.

Процес проходження навчального матеріалу з вогневої підготовки у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, а також його подальше закріплення практичними вправами базується на вивченні поліцейських дисциплін. Оволодіння навичками поведіння із вогнепальною зброєю є одним із найважливіших у так званій період початкової професіоналізації, як його влучно називає В. Погребна, та який «охоплює набуття професійних знань, умінь і навичок, необхідних для успішного початку професійної діяльності, тобто оволодіння спеціальністю» [1, с. 12].

Статтею першою Закону України «Про Національну поліцію» визначено поліцію як центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2]. Під час охорони прав та свобод людини і протидії злочинності можливе застосування спеціальних засобів, а у виняткових випадках — вогнепальної зброї.

Знання, здобуті під час навчання у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання або первинної професійної підготовки є певним «фундаментом» подальшої служби, є основою професійної підготовленості та спроможності до ефективного виконання поставлених завдань у відповідності до чинного законодавства [2].

Так, відповідно до вимог ст. 57 Закону України «Про національну

поліцію» обґрунтовано здійснювати перевірку на «моральну» витримку поліцейських. Висококваліфіковані спеціалісти мають перевіряти кандидатів на посади поліцейських на психічну стабільність, перевіряти вплив різних подразників на психічний стан особи, тим самим роблячи висновок щодо придатності або непридатності на посаду.

Одним із вирішальних факторів, які впливають на влучність стрільби, є відповідна психологічна підготовленість особи до здійснення пострілу. Психічний стан – це наявний на даний час відносно стійкий рівень психічної діяльності, що проявляється в підвищеній або пониженій активності особистості [3, с. 49]. Основу психічного стану особи складають такі поняття, як: стрес, настрій, афект, страх, гнів, сором, радість, агресія та ін..

Для нетренованої людини процес стрільби часто спричиняє сплеск емоцій та різку зміну загального психічного стану. До проведення пострілу треба бути готовим як фізично, так і психічно. Не поодинокими є випадки так званих «боязні пострілу», «очікування пострілу», а також страху та загальної тривожності перед стрільбою. Вищезгадані фактори негативно впливають на подальшу влучність при стрільбі, оскільки викликають зайву напруженість психіки людини та центральної нервової системи. Усе це при стрільбі може виражатися у пітливості долонь, підвищенні частоти пульсу та дихання, порушення координації рухів і втраті стійкості й рівноваги при приготуванні до стрільби, збільшення тремору рук і коливань зброї, а також до погіршення зорового сприйняття [4, с. 278].

Згідно з думкою Джона Уотсона, засновника біхевіоризму, людина має декілька вроджених страхів, основними з яких є страх гучного шуму і страх втрати турботи [5, с. 315]. Саме тому цілком природним є страх людини перед пострілом, оскільки майже завжди даний процес супроводжується різким та гучним звуком. Незважаючи на те, що впливати на вроджену рефлекторну поведінку ми не можемо, однак кожному під силу психологічно підготуватися до стрільби. Якісна та регулярна психічна підготовка є тим підґрунтям, яке дозволить мінімізувати кількість невдалих та невлучних пострілів.

Недостатня психологічна підготовленість має різко негативний вплив на якість та ефективність стрільби поліцейськими. Не настільки критичним є те, що поліцейський не влучить в мішень під час виконання вправи зі стрільби, однак значних наслідків це може мати під час безпосереднього виконання службових завдань, де може бути завдано шкоду іншим особам.

Підсумовуючи все вищевикладене, можна з упевненістю говорити про значущість психологічної підготовки на влучність стрільби поліцейських. Фактори психологічного впливу під час проведення пострілу мають суттєвий вплив на його влучність та якість, оскільки можуть майже повністю нівелювати уміння та навички стрільця. У ситуації, що склалася, необхідним є збільшення часу, який приділяється психологічній підготовці до проведення практичних стрільб.

Список використаних джерел:

1. Погрібна В. Л. Соціологія професіоналізму : монографія. Київ : Алерта, 2008. (дата звернення: 17.05.2022).
2. Закон України «Про Національну поліцію». Редакція від 08.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 17.05.2022).
3. Мацко Л. А., Прищак М. Д., Годлевська В.Ю. Основи психології та педагогіки: навчальний посібник. Вінниця. 2009. 342с.
4. Філіппов М.М. Психофізіологія людини: навчальний посібник. Київ, МАУП, 2003. 237с.
5. Рита Л. А., Річард С. А., Едвард Е. С., Деріл Дж. Б., Сьюзен Нолен-Х. Вступ в психологію. Частина 1. 2000.178с.

Карина ДАВАЯН,

курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Артем ПЛАХОТНИЙ,

старший викладач кафедри
тактикоспеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИХОВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУСПІЛЬСТВА

Одним з основних завдань психології здоров'я є вивчення різних видів факторів, що визначають стан здоров'я людини, а також мотиваційних та ситуативних змінних, що мають прогностичну значимість у формуванні здоров'я – зберігаючої поведінки. Життя кожної людини насичене чималою кількістю факторів, що негативно впливають на її стан, але ще не один не зміг зрівнятися з таким, як війна. Цей фактор із неймовірно згубною силою впливає на людину. Прогностичний аналіз дозволяє як визначити «групи ризику», так і спроектувати ймовірнісні механізми дії тих чи інших факторів зміни здоров'я [2]. Насамперед удар припадає на психічне здоров'я. У цьому випадку ми не розглядаємо солдатів, тому що вони з перших днів свого навчання напрацьовують усілякі практичні навички, які надалі допомагають їм вижити.

Психологічне здоров'я належить до провідних чинників продуктивності

праці та сприяє економічному розвитку і зростанню соціального капіталу. Психологічні розлади є основними причинами захворюваності та інвалідності. Вони зумовлюють третину всіх звернень за медичною допомогою до лікарів загальної практики [1].

Феномен «здоров'я» предмет наукового дослідження різних дисциплін. Це і анатомія і медицина, і психологія, і соціологія, і філософія. Такий широкий спектр наукових досліджень пояснюється тим, що життєдіяльність людини, обумовлена станом її здоров'я, проявляється на біологічному, психічному, соціальному рівнях. У зв'язку з цим сутність феномена «здоров'я» розкривається у вигляді різних критеріїв [2].

Здоров'я – це «стан повного, фізичного, духовного та соціального благополуччя, а не тільки відсутність захворювань та дефектів розвитку», «оптимальне функціонування організму», «повнокровне існування людини»

Психічне здоров'я згідно з визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я, це ментальне здоров'я, що використовується для опису будь-якого рівня розумового, емоційного добробуту або відсутності психічного розладу. Воно визначається благополуччям, при якому людина може реалізувати свій власний потенціал, справлятися зі звичайними життєвими стресами, продуктивно та плідно працювати, а також робити внесок у життя своєї спільноти.

Сучасні обставини, де людина стикається з депривацією своїх психологічних, соціальних, духовних та інших потреб, де є реальні загрози втрат різної важкості – від тимчасового безробіття до тривалої рецесії; від легкого перебігу захворювання до летальних наслідків, – такі обставини є вірогідним предиктором щодо розвитку тривожно – депресивних реакцій або клінічної депресії, яка має виражені клінічні симптоми, серед яких – пригнічений настрій, порушення сну, апетиту, втрата інтересів, апатія, суїцидальні думки. Крім того, важкі стреси можуть порушити здатність до адаптації та сприяти появі посттравматичного стресового розладу. Тому дуже важливо робити психологічну профілактику і запобігати виникненню потенційних психічних порушень, або ж вчасно визнавати свою вразливість та потребу в допомозі [3, с. 63].

Під нормальним психічним здоров'ям розуміється гармонійний розвиток психіки, що відповідає віку, віковій нормі даної людини. Сприятливий функціональний стан сприймається як комплекс показників та функцій, які забезпечують ефективне виконання людиною завдань, що стоять перед нею у різних сферах життєдіяльності. Одним із провідних показників функціонального стану психіки є розумова працездатність, яка інтегрує основні характеристики психіки – сприйняття, увага, пам'ять та ін [4].

Отже, психологічне здоров'я є необхідною умовою повноцінного функціонування та розвитку людини в процесі її життєдіяльності. Тому, в суспільстві має проводитись цілеспрямована робота з населенням щодо формування та розвитку психологічного здоров'я, як одного з основних

факторів благополучної соціальної адаптації та самореалізації особистості. Під час війни, як ніколи треба підливатися про своє психологічне здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Сіроп'ятов О.Г. Психологія страху на війні. *Ukrainian Journal of Military Medicine* 19.2. 2019. с. 55-60.
2. Омельченко С. О. Взаємодія соціальних інститутів суспільства у формуванні здорового способу життя дітей та підлітків. Монографія. Луганськ: Альма-матер, 2007. 352 с. URL: <https://www.bestreferat.ru/referat-103377.html> (дата звернення 01.06.2022р.)
3. Карамушка, Л. М., Дзюба Т.М. Феномен здоров'я як актуальний напрям досліджень в організаційній психології. *Організаційна психологія. Економічна психологія* 1 (16). 2019. с. 22-33.
4. Журавко Тетяна. Психологічна підтримка дітей під час війни. 2016. С.321.
5. Шаронова І. В. Психічне здоров'я особистості як предмет психологічного дослідження. *Збірник наукових праць. Проблеми сучасної психології* 20. 2013.

Карина ДАВАЯН,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Олександр КАРПЕНКО,
старший викладач кафедри
тактикоспеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МОВНІ ПРОЦЕСИ У СУСПІЛЬСТВІ, ЯК ЧИННИК ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Мовна політика – одне із істотних аспектів мовної ситуації в будь-якій державі та в будь-який час її державотворення. Поняття «мовна політика» є дуже широким і включає численні уявлення. На сьогодні існує безліч визначень цього феномену. Розглянемо та прокоментуємо деякі з них. Так, В.І. Беліков та Л.П. Крисін ототожнюють мовну політику з «практичними заходами держави, що стосуються статусу державної мови, її функцій, захисту монопольного використання державної мови у найважливіших соціальних сферах, регламентації застосування «місцевих» мов» [1, с. 263]. У цьому випадку «основним інструментом мовної політики мають стати закони про мову, які можливо створити лише на основі всебічного знання

функціональних властивостей мови, ступеня розробленості в ньому тих чи інших систем, більш-менш детального уявлення про можливості мови у різноманітних соціальних та ситуативних умовах її застосування» [1, с. 264]. Дане розуміння мовної політики відсилає нас до будь-якої форми рішення, прийнятого державою для орієнтації та регулювання у сфері вживання однієї чи кількох мов. При цьому домінуюча роль приділяється державній мові.

Мовна політика може бути регульованою чи стихійною. Останнім часом її значення, як частини національної політики, особливо у багатонаціональних державах, дедалі більше зростає, і відповідно вона стає дедалі регульованою, на жаль, найчастіше за допомогою мовного законодавства. Багатоаспектність мовної ситуації передбачає багатогранність мовної політики, елементи якої системно взаємопов'язані.

Окреслюючи зміст терміна «лінгвістична безпека», варто звернутися до суті розуміння самого поняття «безпека». Академічний тлумачний словник української мови дає таке визначення поняття «безпечний»: 1) який не має в собі небезпеки або захищає кого-, що-небудь від небезпеки; 2) якому не загрожує небезпека; гарантований від небезпеки; 3) який не завдає, не повинен завдавати шкоди [2, с. 139]. А поняття «безпека» подано більш лаконічно: «стан, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує» [2, с. 137]. Отже, в такому випадку ми можемо розглядати безпеку як таку особливість чого-небудь, яка зводить до мінімуму шкоду й ризик її заподіяння в максимально допустимих нормах.

Щодо нашого розуміння лінгвістичної безпеки є багатовимірним. Однак, незважаючи на достатню кількість серйозних наукових праць у галузі факторів, критеріїв та порушень лінгвістичної безпеки, власне визначення даного поняття відсутнє, що певною мірою розмиває горизонти подальших досліджень.

На нашу думку, лінгвістична безпека – це такий стан тексту (висловлювання), при якому його потенційна конфліктогенність прагне нуля і ризик заподіяння шкоди його автору, персонажу або рецепієнту є мінімальним. Лінгвістично безпечним текст стає у разі відповідності ряду критеріїв, серед яких значне місце займає відсутність певних елементів. Однак лише відсутність конфліктогенних мовних одиниць (їх систематизація та опис – потреба сьогодення) аж ніяк не гарантує лінгвістичної безпеки. Особливо актуальними завданнями завтрашнього дня є дослідження лінгвістичної безпеки тексту в аспекті лінгвокультурології, герменевтики, текстології.

Таким чином, поняття «лінгвістична безпека» має складну багаторівневу структуру, ієрархію цілей та завдань, взаємопов'язаних напрямів. При цьому головною метою політики лінгвістичної безпеки, на наш погляд, є збереження геополітичного коду держави та генетичного коду суспільства, які забезпечують глобальний захист національних інтересів та цінностей; на державному рівні – підтримання такого стану економічних, політичних,

соціокультурних та духовно-моральних відносин у державі та суспільстві, при якому максимально досягається безпечне існування, рівноправний розвиток та взаємодія державної та національної мови та культур, нейтралізуються причини та умови, що сприяють виникненню етноконфесійного екстремізму та етносепаратизму, ксенофобії, тероризму; на особистому рівні ефективну реалізацію конституційних права і свободи, пов'язані із забезпеченням соціокультурного, духовно-морального та інтелектуального розвитку людини та громадянина. В соціолінгвістичному вимірі втілюється в життя комплекс заходів щодо підтримки позитивних лінгвістичних процесів, нейтралізації загрозливих, запобігання та мінімізації небезпечних наслідків лінгвістичних процесів.

Вторгнення росії в Україну розпочалося 24 лютого 2022 року, приблизно о 5 годині ранку за київським часом. Російські війська увійшли на територію України з Росії, Криму та Білорусії, також до бойових дій включилися війська Донецької Народної Республіки (ДНР) та Луганської Народної Республіки (ЛНР). Війська розпочали наступ за чотирма основними напрямками — з півночі у напрямку Києва, з північного сходу у напрямку Харкова, з південного сходу з Донбасу та з півдня з Криму. Подіям передували концентрація російських військ біля російсько-українського кордону та криза у відносинах Росії та України внаслідок цього [3].

Воєнний стан в Україні введено у зв'язку з повномасштабною російською збройною агресією указом Президента №64/2022.

Добігає кінця третій місяць війни в Україні. Зараз можна з упевненістю говорити, що її наслідки, без перебільшень, катастрофічні. Зруйновані міста та села, незліченні жертви серед мирного населення, біженці та критична ситуація в економіці.

На сьогодні, дані свідчать, що мова є швидше регіональною особливістю, але не способом мислення. Для прикладу, у грудні 2021 року серед двомовних громадян нашої держави росію вважали агресором 65%, серед російськомовних – половина. Водночас, у сегменті україномовних кожен десятий мав проросійські погляди. Прихильність до Росії визначалася не так мовою спілкування, як політичними поглядами та впливом пропаганди і коригувалася з рівнем підтримки проросійських партій [4].

Рівень мовної само ідентифікації українців стабільно зростає. Війна, як виклик для всього суспільства тільки прискорити цей процес. Українська мова, як один із наріжних каменів державності, сьогодні лише зміцнюється і лінії протистояння у цьому питанні зникають. При цьому все більше українців принципово починають розмовляти державною мовою, відмовляючись при цьому від російськомовного діалекту[5].

Як висновок потрібно сказати, хоча сьогоднішня війна наразі є набагато більшою й серйознішою проблемою, ніж якась мовне напруження, політичні еліти продовжують використовувати мовний тиск як інструмент, щоб спровокувати обурення позицією своїх опонентів.

Список використаних джерел:

1. Костриця, Н. М. Мова як засіб формування національної свідомості. Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Філологічні науки 4. 2013. с. 119-123.
2. Безпечний. Словник української мови : в 11 томах. Т. 1. 1970. С. 139. URL: <http://sum.in.ua/p/1/139/1>. (дата звернення 01.06.2022р.)
3. Петровська І. І. Загальна характеристика законодавства про воєнний стан в Україні. Multidisciplinary academic notes. Science research and practice 15. 2022. с. 278.
4. Кулішенко Л. Національна свідомість крізь призму світоглядних позицій українців. Світогляд-Філософія-Релігія 2011.
5. Мовне питання під час війни: що про це думають в Острозі. URL: <https://ostroh.info/misto/movne-pytannia-pid-chas-viiny-shcho-pro-tse-dumaiut-v-ostrozi/> (дата звернення 17.05.2022)

Оксана ДВОРЯК,

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дмитро ТІНІН,

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ СЕКТОРУ
ПРЕВЕНЦІЇ ПІД ЧАС РЕАГУВАННЯ НА ПОВІДОМЛЕННЯ
ЩОДО ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ВІДНОСНО ДІТЕЙ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

На сьогоднішній день насильство в сім'ях являється дуже актуальною проблемою, особливо в умовах воєнного стану, а насамперед в особливості по відношенню до дітей. Адже, майбутнє кожної дитини окремо формує щасливе майбутнє для всього соціуму на окремій території в цілому. Коло повноважень правоохоронних органів по реагуванню на такі прояви з метою їх подолання визначається в Конституції України, Законами України «Про попередження насильства в сім'ї» та ін.

В цілому «насильство в сім'ї» розглядається як будь – які навмисні дії фізичного або сексуального, психологічного чи економічного напрямку одного чи декількох членів сімей по відношенню до інших [2].

Суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, є спеціально уповноваженні особи, Національна поліція. Часто першими особами, які спілкуються з жертвою насильства в сім'ї, являються дільничний офіцер поліції та патрульні поліцейські, які приймають та розглядають заяви про вчинення насильства або його пряму загрозу.

Основними джерелами отримання інформації для здійснення заходів попередження насильства в сім'ї згідно законодавства являються:

- заява про допомогу жертви насильства в сім'ї, в бік якої є пряма загроза для життя чи здоров'я людини;
- отримання повідомлення про вчинення насильства з боку сім'ї;
- отримання інформації про реальну загрозу вчинення насильства.

Орган, до якого надійшла заява або повідомлення про вчинення насильства, розглядає справу згідно своїх повноважень, а отже держава зобов'язана захистити людину від насильства в сім'ї. При цьому не повинні порушуватись право на не втручання в особисте та сімейне життя. Виходячи з цих принципів повноважень, Закон зазначає підстави для вжиття заходів попередження насильства в сім'ї або реальну загрозу її вчиненню, і тим паче в умовах воєнного стану.

В умовах воєнного стану в Україні трапляються масові евакуації та переміщення дітей, сімей з дітьми з населених пунктів, де ведуться активні бойові дії. У зв'язку з цим значно зростає загроза життю та здоров'ю дітей, а також ризик вчинення різних форм жорсткого поводження з ними, адміністративних чи кримінальних правопорушень по відношенню до них. «Жорстке поводження з дитиною» розглядається як будь-яка форма насильства, зокрема домашнього. Щодо кримінальних правопорушень відносно дітей слід зазначити, що у воєнний стан найбільшими ризиками є вчинення злочинів про життя та здоров'я дитини, статевої свободи та особистої недоторканості, залишенням у небезпеці та ненаданням допомоги, незаконного позбавлення волі, викрадення, насильницького зникнення, торгівлі дітьми, експлуатації, втягнення у протиправну діяльність тощо [1]. Варто пам'ятати та знати, що відповідно до КУпАП та ККУ вчинення адміністративних та кримінальних правопорушень під час війни містять ознаки обтяжуючих обставин.

Однією з важливих особливостей роботи сектору превенції в сфері протидії проявам домашнього насильства в умовах воєнного стану потрібно назвати проведення контролю за внутрішньо переміщеними особами. Дана проблематика обумовлюється не лише проблемою масового напливу населення, яке не являється місцевими мешканцями, але й обумовлюється проблематикою відсутності іншого житла або відсутністю фінансової можливості оренди такого житла у разі винесення заборони на перебування у помешканні. Потрібно відзначити, що законодавець на сьогодні не визначає місце, куди можна помістити кривдника хоча б на першу добу у разі його

перебування у нетверезому стані. А отже, така особа після видворення її з місця тимчасового мешкання не матиме можливості для забезпечення себе гідними умовами для життя, хоча б і тимчасово.

На сьогоднішній день діти підпадають під категорію найбільш вразливої категорії від насильства, в тому числі й від домашнього. Фактори та чинники можуть бути різноманітними. Але, ми говоримо про те, що в таких ситуаціях відсторонення кривдника від місця мешкання не достатньо. В такий спосіб, на нашу думку, можливим би було допустити зобов'язання кривдника у добровільний спосіб вимоги про працевлаштування, або в інший законний спосіб. Однак, такого інструменту виховного впливу не визначено в законодавстві. В цей же час відмови щодо неможливості віднайти працевлаштування не можуть стати об'єктивною причиною. На допомогу цього може прийти органи соціального забезпечення та працевлаштування.

Як висновок потрібно сказати, що на сьогоднішній день забезпечення безпеки дітей та створення належних умов для їх розвитку та життєдіяльності залишаються в пріоритеті навіть в умовах воєнного стану. Дуже важливим на ряду з цим забезпечити дитині психологічне здоров'я, адже поряд з необхідністю виживання в умовах війни потрібно унеможливити інші чинники завдання шкоди та насильства відносно юних громадян нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України : кодекс України від 05.04.2001 р. № 25-26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 30.05.2022)

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України № 2229-VIII від 07.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 30.05.2022)

Станіслав ДРІМУШ,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

Науковий керівник:
Олексій БОЧКОВИЙ,
завідувач навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем превентивної
діяльності факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший дослідник

АКТУАЛЬНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Серед показників оцінки діяльності поліції громадська думка громадян є пріоритетною. У його основі лежить «ступінь задоволеності громадян поліцією», яка визначається на основі результатів дослідження опитувань громадян щодо роботи поліції, а також кількості скарг на дії та рішення співробітників поліції.

Соціологічні опитування сприяють вивченню причин злочинності, недоліків у роботі посадових осіб поліції. Об'єктивний показник довіри поліції становить рівень готовності громадян співпрацювати з поліцією, брати участь у розгляді справ у судах.

У західних країнах використовуються й інші критерії соціального спрямування, серед яких актуальність поліцейської діяльності, ефективність, дієвість, результативність дії, стійкість [2].

Аналіз спеціальної літератури дозволяє сформулювати такі висновки щодо перерахованих критеріїв. Актуальність поліцейської діяльності означає рівень її відповідності потребам суспільства; ефективність – ступінь досягнення цілей [1].

Дієвість визначається за співвідношенні якісної та кількісної складових отриманих результатів порівняно із витратами. Результативність дії полягає у виявленні позитивних та негативних змін, отриманих у результаті діяльності поліції. Під стійкістю розуміється оцінка можливості продовження використання позитивного досвіду у діяльності поліції.

Наприклад, США до основних критеріїв оцінки належить відомчий показник — розкриття злочинів. На думку законодавців США, зазначений показник є вторинним після громадської думки про роботу поліції, так як кількість злочинів залежить від багатьох факторів, у тому числі не пов'язаних із діяльністю поліції тому визнається, що дані про розкриття злочинів не дають достовірної картини про ефективність діяльності поліції [2].

Водночас у США опублікування звіту про рівень злочинності завжди виявляється значущою подією для громадськості: громадяни сприймають його як звіт перед населенням; журналісти аналізують статистику для штату загальнонаціональний фон [3].

Відомо, що у США відсутній єдиний кримінальний закон, тому звіт заснований на кількості наступних видів скоєних злочинів:

- 1) убивство;
- 2) згвалтування;
- 3) пограбування;
- 4) завдання тяжких тілесних ушкоджень;
- 5) крадіжка із зломом;
- 6) угон автомобіля;
- 7) підпал;
- 8) крадіжка без незаконного проникнення до приміщення [3].

Динаміка рівня злочинності зазначених злочинів відображає тенденції, характерні для злочинності США загалом. Підвищення лінії тренду або падіння авторитету поліції в рейтингу штатів викликає серйозне занепокоєння громадськості та позначається на оцінці діяльності не лише поліції, а також інших місцевих органів влади, що може обернутися політичними наслідками [4].

Наприклад, в Австрії рівень злочинності взагалі не розглядається як внутрішній критерій оцінки діяльності поліції. До пріоритетних показників відносяться такі: кількість правопорушень, скоєних поліцейськими; відомості про поліцію, представлені у засобах масової інформації; кількість скарг на працівників поліції.

Оскарження дій та рішень працівників поліція є формою зовнішнього контролю. Примітними є різниці в суб'єктах його реалізації. Крім прокурорів та суддів у ряді зарубіжних країн, наприклад у Німеччині, діють омбудсмени – посадові особи, уповноважені контролювати діяльність поліцейських В США з 1990 р. створено комунальну поліцію — багатофункціональну соціальну службу, спрямовану на співпрацю з державними органами та суспільством.

Громадяни уособлюють комунальну поліцію з партнером, який сприяє протидії злочинності.

Для створення ефективної системи національної безпеки української держави важливо та принципово використовувати досвід підготовки поліцейських кадрів для поліцейської системи, які мають тривалу історію,

великий досвід боротьби зі злочинністю й охорони громадського порядку, тісні взаємозв'язки [2].

Все це впливає на організацію підготовки кадрів для них, змушує враховувати всі здобутки минулого й сьогодення, широко розвивати міжнародну кооперацію не лише в питаннях правоохоронної діяльності, але й навчання, стажування, обміну досвідом персоналу поліцейських служб та органів.

Список використаних джерел:

1. Парубчак І. О. Державне управління діяльністю органів внутрішніх справ: зарубіжний досвід для України. 2016.
2. Волошина О. В. Зарубіжний досвід ефективної комунікації в діяльності поліцейських. Юридична психологія 2. 2018.С. 123-135.
3. Бондаренко В. В. Досвід підготовки працівників патрульної поліції європейських країн. Юридична психологія 1. 2017.С.102-110.
4. Охріменко Іван. Оцінка ефективності діяльності органів і підрозділів Національної поліції України: погляд на проблему.» Підприємництво, господарство і право 11. 2016.С.139-144.

Яна ЖДАНЮК,

Курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Анатолій НАТОЧІЙ,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

Однією з найважливіших складових поступального розвитку суспільства та держави забезпечення громадської безпеки є система освіти, де особливе місце займає підготовка працівників Національної поліції України, їхня перепідготовка та підвищення кваліфікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед публікацій, присвячених цій тематиці, варто вказати: О.М. Бандурка, А.О. Деркач, С.М. Банах, Д.А. Євдокимов.

Метою дослідження (завданням) є дослідження оптимізації навчально – методичного забезпечення професійної освіти та підготовки персоналу національної поліції України.

В умовах постійної терористичної небезпеки, що фіксується в країні та світі, проблема набуття спеціальних знань, умінь, навичок та формування професійних компетенцій, а також відповідних індивідуальних психологічних якостей працівників Національної поліції України, адекватної поведінки та прийняття правильних оперативних рішень у надзвичайних ситуаціях терористичного та диверсійного характеру набуває особливої значущості.

В Законі України «Про Національну поліцію» на законодавчому рівні вперше визначено організаційно – правові засади професійного навчання поліцейських, які деталізовано у низці нормативно – правових актів відомчого характеру [2].

Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України визначає порядок планування, проведення та обліку занять, здійснення контролю знань, умінь та навичок осіб молодшого, середнього та вищого складу Національної поліції України [2, с.1].

Відповідно до ст. 43 Конституції України держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно – технічного навчання, підготовки та перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. А ст. 53 Основного Закону надає кожному право на освіту [1, с.43, 53].

Перелік завдань, які покладені законодавцем на працівника Національної поліції України:

- забезпечення публічної безпеки і порядку;
- охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- протидія злочинності;
- надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Основним напрямом професійного розвитку є професійне навчання – процес формування у працівників специфічних, професійних знань, навиків за допомогою спеціальних методів навчання.

Підготовка кадрів – це процес навчання, в результаті якого людина отримує необхідну теоретичну підготовку та практичні навички. При цьому, підготовка кадрів є складовою державної політики у сфері вищої освіти.

Порядок, організацію та терміни проведення професійного навчання визначає Міністерство внутрішніх справ України. У статті 72 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що професійне навчання поліцейських складається з:

- 1) первинної професійної підготовки;
- 2) підготовки у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання;
- 3) післядипломної освіти;
- 4) службової підготовки – системи заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно – службової діяльності [2, с.72].

Професійне навчання поліцейських є безперервним процесом, який починається з проходження первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції або на навчання у вищі навчальні заклади зі специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, і відбувається в межах післядипломної освіти і службової підготовки протягом всієї кар'єри поліцейського.

Сьогодні спостерігається потреба у професійних кадрах Національної поліції України по такими причинами: неуккомплектованість персоналу, постійний відтік професійних кадрів, недостатня матеріальна забезпеченість та соціальна захищеність працівників, слабкий рівень навичок роботи, нерациональне використання кадрового потенціалу.

Слід відзначити, що попри те, що Закон України «Про Національну поліцію» оперує терміном «професійне навчання поліцейських», він не подає його визначення. Зазначимо, що аналізований нами термін розкривається у ряді міжнародних та національних нормативно – правових актів [2].

До заходів вдосконалення рівня професіоналізму майбутнього персоналу Національної Поліції України доцільно віднести: бажання професійного зростання, самоосвіту та прийняття участі у різноманітних тренінгах та додаткових навчальних або практичних заняттях, спілкування, отримання порад та перейняття досвіду роботи від працівників – професіоналів.

При визначенні рівня технічної підготовленості працівників Національної поліції України з пістолета окрім урахування власне стрілецького результату як інтегрального критерію доцільно здійснювати комплексний розгляд кінематичних параметрів техніки виконання влучного пострілу.

З метою отримання поліцейськими необхідних знань, умінь і навичок та вдосконалення їх рівня професійної майстерності керівникам органів (підрозділів) поліції, закладів, установ поліції на місцях дозволяється планувати проведення додаткових занять зі службової підготовки [4, с.2].

Отже, ефективність реформи професійної освіти та підготовки персоналу Національної поліції України безпосередньо залежить від рівня підготовки фахівців, спроможних надійно захищати права, свободи, інтереси громадян, протидіяти злочинності, забезпечувати громадську безпеку, виконувати інші покладені законом завдання.

Таким чином, у вирішенні зазначених протиріч найбільш актуальними є

питання, пов'язані з розробкою та експериментальним обґрунтуванням сучасної методики професійного навчання, спрямованої на оптимізацію організації освітнього процесу у системі перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Офіц. Текст. Київ: КМ, 2013. 96 с. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96 – %D0%B2%D1%80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80) (дата звернення: 23.02.2021).
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580 – VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40 – 41. Ст. 379. – URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580 – 19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text)
3. Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб. Наказ Національної поліції України № 900 – 20.09.2016. URL: (дата звернення: 23.02.2021)
4. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України від 17.04.2020. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260 – 16#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text) (дата звернення: 23.02.2021).

Тарас ЖИЛОВ,

курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Артем ПЛАХОТНИЙ,

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ ПОЛІЦІЇ НА ПРАВОПОРУШЕННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі

збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1, с. 56]

Діяльність правоохоронних органів щодо запобігання правопорушенням методом застосування превентивних дій вивчали такі дослідники: І. М. Шопіна, В. В. Коваленко, О. І. Безпалова, В. К. Колпаков, С. М. Алфьорова, І. П. Голосніченко, О. М. Музичук, С. М. Гусаров, І. В. Зозуля, Є. Ю. Бараш, О. М. Ключев, О. Ю. Салманова, В. М. Бесчастний, В. М. Бесчастний, В. Л. Грохольський, А. Т. Комзюк, О. М. Бандурка, А. М. Куліш, В. О. Заросил, тощо [2, с. 84]. Однак, інформацію щодо застосування превентивних дій працівниками поліції під час воєнного стану в працях вищезазначених науковців знайти не можливо.

Починаючи з 25 лютого, у зв'язку з повномасштабним нападом російського війська по всій території України введено особливий правовий режим – воєнний стан. Саме в такий складний період для нашої держави та українського народу важливо є зберегти свої права, стабільність відносин у суспільстві, свободи та інтересів громадянина України. Тому роль органів Національної поліції сьогодні як ніколи важлива і вимагає ефективної роботи її працівників. Законом України «Про Національну поліцію України» визначено, що одним із основних завдань цього органу є забезпечення порядку та публічної безпеки, запобігання правопорушень, боротьба зі злочинністю та забезпечення умов для визнання законних інтересів та прав людини. Для забезпечення всіх цих умов, працівник поліції повинен застосовувати дії превентивного характеру [3]. Питання превентивних заходів реагування поліції на правопорушення є актуальним, так як під час воєнного стану треба посилено забезпечувати охорону громадського порядку для забезпечення безпеки українського народу.

Превентивні заходи які здійснюються працівниками поліції насамперед пов'язані з профілактичною спрямованістю для забезпечення порядку та захисту прав людини. Тобто, це комплекс дій, які обмежують деякі права та свободи людини, але спрямовані на проведені роз'яснювальних бесід, виховних та інформаційних заходів при цьому не порушуючи законодавства.

Під час воєнного стану, застосування превентивних дій органами поліції регламентується: Кримінальний процесуальний кодексом України, Конституцією України, Митним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення, Законом України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» зі змianaми які діють під час воєнного стану [3,4,5,6].

У період воєнного стану діяльність працівників поліції шляхом превентивної діяльності полягає: забезпечення публічної безпеки та порядку, особливо на територіях де відбуваються активні бойові дії, забезпечення

порядку та безпеки в парках, скверах, вокзалах, публічних місцях, вулицях та площах, забезпечуючи правопорядок та запобіганню скупченню великої кількості народу, так як вірогідність ракетних обстрілів в таких місця залишається великою. Здійснювати контроль та регулювати дорожній рух, а саме дотримання правил дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів, особливо в період комендантської години. За експлуатацію транспортного засобу в алкогольному сп'янінні працівник поліція має право відібрати його на потреби Збройних сил України.

Головною з превентивних дій поліції сьогодні є дослідження умов та причин, які сприяють до адміністративних та кримінальних правопорушень. Звичайно, в особливий правовий режим здійснювати такі заходи досить складно, однак це важливим аспектом, адже на території України перебуває велика кількість людей, які проукраїнські налаштовані та допомагають країні агресору. На мою думку, особливо варто забезпечити вивчення таких умов, які відбувається завдяки соціальних мереж та всесвітньої мережі Інтернет. Саме там не одноразово можна спостерігати, як ведеться пропаганда нашої держави. [7].

Метою превентивних заходів на сьогодні є забезпечення умов які виключають протиправну поведінку та не допустити осіб здійснювати правопорушення, які схильні до такої поведінки. В будь якому разі не порушувати права та свободи громадян, однак ще одними превентивними діями є те, що працівники поліції повинні перевіряти документи, проводити огляди автомобілів, особливо ті які мають транзитні номери.

Таким чином, превентивні дії працівників поліції під час воєнного стану на території України дозволяють попереджувати та не допускати до вчинення різних видів правопорушень, забезпечувати захист прав та національну безпеку українського народу під час такого складного стану. Превентивні дії спрямовані на профілактичний вплив, і не мають визначеного карального характеру, однак в період даного правового режиму кожний свідомий українець повинен усвідомлювати свої дії щодо безпеки та прав в суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» Мінка Т.П. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.
2. Доброван Н.В., Ізбаш К.С. Превентивні заходи реагування поліції на правопорушення. Соціально-правові студії. 2020. Вип. 3 (9). С. 84-90.
3. Закон України «Про національну поліцію України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 18.05.2022).
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 18.05.2022).
5. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18.05.2022).
6. Закон України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення: 18.05.2022).

7. В умовах війни поліцейські отримали додаткові повноваження. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/210031_v-umovakh-vyni-poltseysk-otrimali-dodatkov-povnovazheniya (дата звернення: 18.05.2022).

Вікторія ЗЕЙКАН,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ, ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА СПОРТУ У ВІЙСЬКАХ (СИЛАХ)

Як відомо, формування фізичних та психологічних якостей є невід'ємною частиною постійного навчання працівників правоохоронних органів. В його основі лежить потреба у розвитку та вдосконаленні професійно важливих якостей, умінь та навичок, необхідних у правоохоронних органах, здатності протистояти важким фізичним та психічним навантаженням. Рукопашний бій разом із вогневою підготовкою є одним із основних видів навчання працівників МВС, СБУ, податкової міліції України та інших правоохоронних органів, які повинні мати високий рівень бойової підготовки при виконанні службових обов'язків. На жаль, недорозвинена спеціальна фізична підготовка правоохоронців небезпечна для працівника та його колег, які у складній ситуації не можуть розраховувати на погано навченого працівника і змушені виконувати частину його роботи.

Не останню роль відіграє на даний час, проблема фізичного розвитку серед молоді, що пов'язано з зменшенням активності підлітків у відвідуванні спортивних секцій; фізична активність слабка, не завжди відповідає нормі, а підготовка до вступу до ВНЗ правоохоронних органів майже не відбувається [1].

Сьогодні навчальний процес з дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» у вищих навчальних закладах покликаний забезпечити оволодіння майбутніми фахівцями необхідним комплексом прикладних

рухових навичок, розвиток фізичних та особливих якостей: здатність протистояти екстремальним м'язовим та психологічним навантаженням, вміти протистояти небезпеці та забезпечувати професійну готовність до майбутньої діяльності, бути впевненим у своїх силах [5].

Опитування правоохоронців, які мали реальні сутички з озброєним злочинцем, показали, що в більшості випадків під час нападу вони не могли виконати: – адекватних захисних дій через психологічний стрес; – попереджати про дії злочинця. Це свідчить про те, що сучасні методи навчання, що використовуються в навчальному процесі, не в повній мірі вирішують існуючі проблеми підготовки правоохоронців до протистояння з озброєним правопорушником [2].

На наш погляд, основною причиною цього є недостатня матеріально-технічна підтримка занять зі змінним складом під час занять зі спеціальної фізичної підготовки. Тобто використання гумових або дерев'яних моделей пістолетів для відпрацювання технік роззброєння, що поступово притупляє інстинкт самозбереження. Курсанти не відчують його вагових характеристик, вони не чують звуків деталей і механізмів при відправленні патрона в патронник, не чують звуку зняття пістолета з запобіжника, а головне, не відчують моменту пострілу і не бачать приблизного польоту кулі.

Одним із шляхів підвищення якості оволодіння прийомами фізичного впливу (сили) є приведення тренувальних вправ до умов справжнього поєдинку, надання їм розумової та фізичної напруги. Тренувальні матчі повинні вимагати, з одного боку, прояву сили, спритності, швидкості, особливої витривалості, досконалого володіння прийомами, психологічної готовності до бою, а з іншого – тактичної освіти, здатності швидко обробляти інформацію, функціональної рухливості нервових процесів, рівень оперативної пам'яті, перемикання, стабільність і концентрація, потужність, простір і часові параметри руху і, з третього боку, виховувати всі ці якості в єдності [3-5].

Тому, на наш погляд, «Бойове багатоборство» (стрільба, рукопашний бій, рукопашний бій холодною зброєю), як вид спорту, може накопичувати найефективніші елементи, вибрані з усіх видів єдиноборств (бокс, кульова стрільба тощо), що включає навички протистояння: без зброї, озброєним холодною зброєю або вогнепальною зброєю супротивником, фізично сильнішим або кількома порушниками одночасно, битися з близької відстані, робити кидки та больові прийоми, звільнятися від захоплень за різні частини тіла й удушень, всі ці дії виконуються щодня в спортивних секціях. Яскравим прикладом є той факт, що до Київської області та Національної збірної України з ВСБ входять курсанти факультету податкової міліції, які тривалий час виборювали призові місця, ставали чемпіонами України та світу, а в даний час служать у різних правоохоронних органах України.

Виходячи з цього, існує потреба у розробці нового підходу до

навчання, яке створить умови для формування особливої фізичної підготовленості, психологічної стійкості та набуття професійних навичок для майбутніх правоохоронних органів. При організації навчального процесу кожному вищому правоохоронному закладу доручається підготовка фахівців на високому науково-технічному рівні із застосуванням сучасних методів та методологій організації навчального процесу, забезпечення використання майбутніх знань та навичок у практичній роботі чи наукових дослідженнях. Однією з головних вимог є професійна підготовка працівників правоохоронних органів до виконання своїх обов'язків.

Список використаних джерел:

1. Антоненко С.А. Формування адаптаційних процесів у курсантів першого курсу до фізичних навантажень під час навчання в вузах правоохоронних органів України. Науковий Часопис серія 15. Науково- педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) випуск 2(55)15. Київ: видавництво *НПУ імені М.П. Драгоманова*, 2015. С. 12-15.

2. Гаркуша В.С. Особиста безпека працівників податкової служби України: навчальний посібник. Київ. «*МП Леся*», 2005. 568 с.

3. Лаврентьев О.М. Особливості тактико-технічних дій співробітників правоохоронних органів України при озброєному опері з використанням вогнепальної зброї (пістолет). Науковий Часопис серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)випуск 14(41)13. Київ: видавництво *НПУ імені М.П. Драгоманова*, 2013. С 97-101.

4. Лаврентьев О.М. Формування професійної моделі підготовки до дій в екстремальних умовах курсантів правоохоронних органів під час навчання у ВНЗ. Чернігів. ЧДПУ, 2016. С. 302-377.

5. Ануфрієв М.І. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ. навчальний посібник. Київ. 2003. 336 с.

Данило ЗУБАРЄВ,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Василь ПОЛИВАНЮК,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ ЯК ПРЕВЕНТИВНОГО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЗАХОДУ

Успішність діяльності Національної поліції України, яка є сервісною організацією побудованою за європейським зразком, залежить не тільки від неухильного дотримання працівниками поліції вимог чинного адміністративного законодавства держави у процесі виконання службових обов'язків, в сфері забезпечення публічної безпеки та порядку. Прикро, але у законодавстві, щодо застосування поліцією превентивних поліцейських заходів, що передбачені ст. 31 Закону України “Про Національну поліцію” існують певні прогалини, через що на практиці виникають проблеми, пов'язані з порушенням законних прав і свобод громадян, що в свою чергу негативно впливає на рівень довіри до поліції серед населення України. Розглянемо один з таких випадків, пов'язаних з поліцейським заходом “Поліцейське піклування” визначеного ст. 41 Закону України “Про Національну поліцію”.

В діяльності поліції, поліцейське піклування є превентивним поліцейським заходом. Згідно до п. 4 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» Національна поліція України надає поліцейські послуги з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Тому законодавче закріплення цього поліцейського заходу є доцільним та обгрунтованим.

Деякі науковці-адміністративісти визначають термін поліцейське піклування як «тимчасовий превентивний захід за допомогою якого поліцейський, в межах закону, надає допомогу особам, які в силу особистих, економічних чи соціальних причин потребують такої допомоги» [2, с. 180].

Основними ознаками цього поліцейського заходу є:

- превентивність (дія чи комплекс дій спрямованих на попередження правопорушення);
- тимчасовість;
- реалізується виключно поліцейськими до чітко визначених окремих категорій осіб і у випадках що закріпленні в законодавстві;
- процесуальна оформленість у вигляді протоколу;
- не передбачає застосування будь яких санкцій до особи.

Поліцейське піклування застосовується зокрема до осіб що перебувають у публічних місцях, і в наслідок сп'яніння втратили здатність на самостійне пересування, або створюють реальну небезпеку собі чи оточуючим. Згідно до п. 3 ч. 2 ст. 41 Закону України «Про Національну поліцію» Ці особи мають бути передані в спеціальний лікувальний заклад, чи доставлені до місця проживання. Але в законодавстві України немає ні терміну «спеціальний лікувальний заклад», ні роз'яснення що під цим терміном малося на увазі. Сьогодні лікувальні заклади осіб у стані алкогольного сп'яніння не приймають, якщо тільки їм не потрібна кваліфікована медична допомога.

Виходить, що застосовуючи до осіб, які перебувають у публічних місцях, і в наслідок сп'яніння втратили здатність на самостійне пересування, або створюють реальну небезпеку собі чи оточуючим, поліцейське піклування, працівники поліції повинні доставляти таких осіб до місця їхнього проживання. І в цей момент виникає питання, чи безпечно доставляти осіб, що створюють небезпеку собі чи оточуючим до місць їхнього проживання, якщо вони проживають в одній домівці зі своєю родиною? До того ж, чи можна взагалі в подібній ситуації, вважати поліцейське піклування превентивним заходом, якщо він навпаки створює умови для вчинення правопорушення, наприклад насильства в сім'ї (ст. 173-2 КупАП).

Або інша ситуація, коли особа проживає одна, при цьому через стан сп'яніння не пам'ятає де саме проживає, тому не може пояснити це працівнику поліції, чи не може потрапити до місця проживання через те що не може знайти ключі від домівки чи загубила їх.

В таких випадках не можна вважати особу такою, яку доставили до місця проживання. У законодавстві вказано, що місце проживання фізичної особи це «житловий будинок, квартира, інше приміщення, придатне для проживання в ньому (гуртожиток, готель тощо), у відповідному населеному пункті, в якому фізична особа проживає постійно, переважно або тимчасово» [3, с. 301]. Тому під'їзди багатоповерхових будинків, або прилеглі до них території не можуть бути придатними для життя, тому не можна залишати особу біля її будинку чи квартири, до того ж в такому разі взагалі втрачається сенс застосування поліцейського піклування.

Тому ми вважаємо, що поліцейське піклування повинно бути застосовано лише за потреби, та з чітким виконанням вимог Закону України «Про Національну поліцію» та інших законів і нормативно правових актів.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 26.05.2022).

2. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки ; авт.: О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, С. М. Князев та ін. ; передм. О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків. Харківський національний університет внутрішніх справ. 2017. 432 с.

3. Цивільне право України : підручник : у 2 ч. / за ред. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.). 2-ге вид., перероб. і допов. Київ. Видавництво Ліра, 2018. Ч. 1. Загальна. 736 с.

Євген ЗЕЛЕНСЬКИЙ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Валерія ВАРИЧ,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

У сучасних умовах під час воєнного стану злочинність є однією з головних проблем України, вона становить реальну загрозу національній безпеці, завдає суттєвої шкоди підвалинам державності, гальмує соціально-економічні реформи, створює клімат нестабільності та страх громадян України за власну безпеку.

Одним із факторів, що значно ускладнює сучасну криміногенну ситуацію в Україні, є незаконний обіг зброї, боєприпасів та вибухових речовин. Результати проведеного в Україні кримінологічного дослідження показують, що наша держава є територією транснаціональної злочинної діяльності у сфері незаконного обігу зброї та боєприпасів.[1].

Суспільна небезпека незаконного обігу зброї полягає у створенні «сприятливих умов» для більш тяжких кримінальних правопорушень. Основну масу зареєстрованих в Україні правопорушень, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї становлять вбивства, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, розбійні напади, вимагання, навмисне знищення

майна, тероризм, захоплення заручників, бандитизм, хуліганство.

Боротьба з незаконним обігом зброї займає особливе місце в діяльності правоохоронних органів із запобігання злочинності, притаманна подвійній профілактиці: окрім припинення незаконного використання зброї, вона також попереджає про серйозні наслідки, які можуть спричинити незаконне використання зброї. [1] У цьому напрямку найбільше завдань покладено на Національну поліцію.

Правовою основою діяльності підрозділів Національної поліції, пов'язаної з боротьбою та запобіганням злочинності, у тому числі та незаконному обігу зброї, є Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», Кримінальний і Кримінально-процесуальний кодекс України та ін.

Так, Законом України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року до основних повноважень поліції (ст. 23) віднесено здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; виявлення причин та умов, що сприяють учиненню кримінальних правопорушень, ужиття в межах компетенції заходів для їх усунення.[2]

Яскравою особливістю сучасної торгівлі зброєю є те, що окрім збільшення її кількості, змінюється і її якісний характер: вона стає організованою та транснаціональною, а в часи загострення соціально-економічної напруженості – і політичного характеру. Підтвердженням цього є останні події по всій території України, починаючи з 24 лютого, коли кордони нашої держави перетнули наші “сусіди” – Російська Федерація, яка розпочала повномасштабне вторгнення в Україну. Таким чином, в містах, де велися бойові дії, громадянами було добровільно видано вогнепальну зброю, над якою тепер потрібно вести облік правоохоронним органам.

Комплекс заходів щодо запобігання злочинам, пов'язаним з торгівлею зброєю, має включати заходи, спрямовані на:

- усунення причин та умов, що призвели до кримінального правопорушення;
- виявлення осіб, які вчиняють злочинні дії;
- заходи щодо запобігання подальшому розвитку злочинної діяльності конкретними особами;
- припинення правопорушення;
- заходи щодо настання наслідків кримінального правопорушення;
- запобігання від подальшої злочинної діяльності шляхом належного та своєчасного виявлення та ізоляції правопорушників.

Джерелами інформації про кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним обігом вогнепальної зброї (заплановані або підготовлені), можуть бути дані, отримані від громадян і посадових осіб, широкою громадськості, негласних посадових осіб, подання в ЗМІ (у тому числі Інтернет-джерела), інша інформація, отримана з оперативного аналізу та

статистики. Отримавши таку інформацію, поліцейські повинні визначити конкретні причини та умови порушення.

Значну увагу в першу чергу, слід приділяти індивідуальним профілактичним заходам підконтрольних правоохоронних органів. Традиційно до цієї категорії входять люди, від яких можна очікувати скоєння правопорушень на основі їх минулої асоціальної поведінки, а саме:

- були засуджені за насильницькі злочини, у тому числі з використанням вогнепальної зброї;
- осіб, які не стають на шлях виправлення після відбуття покарання;
- осіб з агресивною поведінкою, які зловживають спиртними напоями та наркотиками;
- які не мають певного місця проживання, роду занять та деяких інших.

Отже, у сучасних умовах необхідні невідкладні заходи щодо боротьби з незаконним обігом зброї, головним чином шляхом посилення контролю за її легальним обігом, запобігання крадіжкам і контрабанді вогнепальної зброї, а також передання цієї зброї для злочинних мотивів. Розробка цих заходів можлива лише на основі глибокого кримінологічного дослідження усіх закономірностей незаконного обігу зброї, тому що без фундаментальних наукових досліджень генезису цього явища діяльність правоохоронних органів по боротьбі з ним малоефективна.

Список використаних джерел:

1. Міняйло Н.Є. Транснаціональна злочинна діяльність у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї: кримінально-правове та кримінологічне дослідження : автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Ніна Євгенівна Міняйло. – Київ : Б.в., 2012 . – 20 с. – Режим доступу: <http://inter.criminology.onua.edu.ua/?p=8510> , (дата звернення: 31.05.2022).

2. Закон України «Про Національну Поліцію» , редакція від 03.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>, (дата звернення: 31.05.2022).

Антон КАРЮК,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Важливе місце в забезпеченні громадської безпеки та порядку державною міліцією займає дозвільна система, яка передбачає обов'язкову видачу дозволів на певні дії підприємствами, установами, організаціями та окремими громадянами. Це організаційно-правова діяльність, що здійснюється державою для забезпечення державних і суспільно-політичних інтересів та створення умов, необхідних для нормальної діяльності державних і громадських установ, верховенства права, охорони власності та громадської безпеки. З цією метою держава у своєму законодавстві та інших нормативно-правових актах закріпила певні суспільні відносини, забезпечення яких покладено на адміністративні органи, зокрема Національну поліцію.

Однак, на відміну від деяких із них, дозвільна система тривалий час не має нормативного визначення і аналізується лише в підручниках та авторських публікаціях. Єдиного погляду на визначення термінів та меж функціонування дозвільної системи немає. У загальній юридичній літературі деякі автори пов'язують її зі особливими видами діяльності правоохоронних органів, наданням суб'єктам дозволів на розповсюдження спеціально визначених речовин, матеріалів та об'єктів.

Деякі стверджують, що дозвільна система, як форма адміністративної діяльності згідно з чинним законодавством, поширюється на набагато ширший діапазон публічності та реалізується багатьма адміністративними органами та відомствами. Найбільш повний і можливий підхід полягає в тому, що дозвільна діяльність є одним з основних правових інструментів держави, а права і свободи людини.

Відповідно до інструкцій органи державної поліції видають міністерствам та іншим центральним органам управління, підприємствам, установам, організаціям та суб'єктам господарювання, які здійснюють виробництво, ремонт і торгівлю вогнепальною зброєю невійськового характеру, відповідно до законодавства України. Дозволи на реалізацію, придбання, зберігання та перевезення боєприпасів, засоби індивідуального захисту, активний захист міліції України, заходи профілактичної роботи, особистий захист та їх збут, придбання, зберігання та перевезення (через митні кордони України, на території України, через територію України) використання в ній вогнепальної зброї, боєприпасів, основних частин зброї, холодної зброї, пневматичної зброї, пневматичної зброї. Пристрої та картриджі до них; вибухові речовини та речовини; складські приміщення, відкриття та експлуатація складів і баз, де вони зберігаються, тирів і тирів, мисливських і спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення та ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехніки Майстерні, зброя, спеціальне обладнання, регламент для їх поводження та використання, магазини з продажу зброї та боєприпасів, дослідження техніки та боєприпасів до них – лише державні підприємства та організації.

Контрольні повноваження Національної поліції визначені ст. 39 закону України «Про Національну поліцію». Контроль державної поліції за об'єктами дозвільної системи включає перевірку таких об'єктів, інформаційно-аналітичну роботу з розслідування та оцінки стану цих об'єктів, вжиття заходів щодо запобігання та виявлення порушень. відповідних правил, їх усунення та покарання. Що стосується сфери застосування, то цей контроль є зовнішнім. Це означає, що воно поширюється на об'єкти незалежно від відомчої підпорядкованості.

Список використаних джерел:

1. Жила С. Ю. Правові та організаційні засади забезпечення громадської безпеки підрозділами Національної поліції : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса. 2016. 222 с.
2. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнка. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків. 2017. С. 88-90.
3. Клименко І. В., Швець Д. В. Пам'ятка працівника Національної поліції України : Інформаційно-довідкові матеріали з питань професійного спілкування поліцейських. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2017. 52 с.

Ольга КАЧИНСЬКА,
студентка юридичного факультету
Міжнародного економіко-гуманітарного
університету імені академіка С. Дем'янчука

Науковий керівник:
Наталія ДЕРЕВ'ЯНКО,
завідувач кафедри кримінально-правових
та адміністративно-правових дисциплін
Міжнародного економіко-гуманітарного
університету імені академіка С. Дем'янчука,
доктор філософії в галузі права

ФУНКЦІЇ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Поліція є соціальною системою, що створена державою для реалізації певних функцій. Розуміння сутності цих функцій сприяє чіткому визначенню ролі та місця поліції всистемі органів публічної влади. З точки зору адміністративно-правової науки функція є окремим видом виконавчо-розпорядчої діяльності. Функції відображають зміст діяльності виконавчої влади, значною мірою характеризують сутність держави та її соціальне призначення [3, с. 141].

Під час введення на території України воєнного стану функції Національної поліції розширились з метою забезпечення громадського порядку та допомоги Збройним силам країни. Так, 15 березня народні депутати ухвалили Закон (проект № 7147) «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану» [1].

Серед додаткових повноважень поліцейських можна відзначити:

□ безоплатне отримання за письмовим запитом інформацію, необхідну для виконання завдань і повноважень поліції, зокрема про військовополонених, від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб державної форми власності;

- конвоювання осіб, затриманих за підозрою в учиненні кримінального правопорушення, узятих під варту, обвинувачених або засуджених до позбавлення волі, а також охорона їх у залі суду;

- можливість утримання в ізоляторах тимчасового тримання осіб, затриманих за вчинення кримінальних або адміністративних правопорушень, осіб, щодо яких як запобіжний захід застосовано тримання під вартою, осіб, підданих адміністративному арешту, а також обвинувачених і засуджених;

- оперативне розмінування: виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів;
- техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, у тому числі пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів, надходження повідомлень про виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів, загрозу вибуху;
- представництво та виконання зобов'язань України в Міжнародній організації кримінальної поліції – Інтерполі.
- співробітництво з Європейським поліцейським офісом (Європол);
- збір біометричних даних осіб, у тому числі шляхом дактилоскопіювання;
- адміністративний нагляд відповідно до закону [1].

Науковці М. В. Ковалів та В. О. Іваха зазначають, що розширені функції органами внутрішніх справ застосовуються з метою:

- попередження правопорушень (офіційне попередження, адміністративний нагляд, перевірка документів, конфіскація, реквізиція, карантин, виселення тощо);
- припинення правопорушень (застосування відповідно до закону зброї та інших спеціальних засобів, закриття підприємств, окремих цехів через порушення вимог дозвільної системи, правил пожежної безпеки, санітарних норм);
- особисте затримання, вилучення підготовлених для вчинення злочину різних знарядь і предметів;
- забезпечення притягнення до відповідальності (утримання під вартою, огляд, арешти на майно, його вилучення, підписка про невиїзд) [2, с. 69-70].

Отже, під час воєнного часу в представників Національної поліції значно розширилися функціональні обов'язки. Наразі поліцейські України продовжують працювати у посиленому режимі. Правоохоронці нині забезпечують діяльність блокпостів, допомагають проводити евакуацію населення, здійснюють перевірку документів, транспортних засобів. Окрім того, проводять пошук та розслідувальну роботу з диверсантами, протидіють мародерству, допомагають місцевому населенню, посилено контролюють громадський порядок під час комендантського часу.

Список використаних джерел:

1. В умовах війни поліцейські отримали додаткові повноваження. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/210031_v-umovakh-vyni-poltseysk-otrimali-dodatkov-rovnovazheniya
2. Ковалів М. В., Іваха В. О. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. Вісник Національного університету Львівська політехніка. Юридичні науки. 2016. С. 65-70.
3. Проневич О. С. Функції поліції (міліції): нормативно-доктринальна інтерпретація. Право і безпека. 2010. No 4 (36). С. 141-146.

Олександра КОВАЛЕНКО,
Курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Костянтин ВОЗНЮК,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Робота органів Національної поліції в умовах запровадження правового режиму воєнного стану визначається чинним законодавством та за має певні особливості. Правовою основою діяльності поліцейських в такий період є Закон України «Про Національну поліцію» та Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Від ефективності діяльності поліцейських значною мірою залежить безпосередня підтримка громадського порядку.

В статті 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» під воєнним станом розуміється «особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [1].

Розгортання кадрів та матеріально-технічного забезпечення правоохоронних органів здійснюється з урахуванням оперативної обстановки, яка складається в кожному конкретному регіоні. Ефективність діяльності працівників Національної поліції України в умов дії воєнного стану забезпечується завдяки попередньо розробленому чіткому планові заходи, який регулярно відпрацьовується всім особовим складом поліції на практичних заняттях в умовах максимально наближених до реальності. Такі плани економлять час керівництва Національної поліції України для

прийняття управлінських рішень в мовах надзвичайних ситуацій, дозволяючи обирати найбільш оптимальні варіанти для досягнення більшої ефективності діяльності особового складу поліції в умовах воєнного стану.

Так, в разі введення парового режиму воєнного стану керівник органу Національної поліції має вжити заходів, визначених планом підготовки дій на цей період, що містить у собі комплекс заходів, спрямованих на підготовку підзвітного органу до бойової готовності та забезпечення громадської безпеки та порядку у зоні оперативної відповідальності [2, с. 357].

Для охорони громадського порядку в умовах воєнного стану правоохоронні органи широко використовують такі методи соціального врегулювання, як переконання та примус. Найбільш ефективним правовим переконанням буде, якщо працівник Національної поліції добре знають та орієнтуються у положеннях чинного законодавства, користуються авторитетом і повагою серед населення [2, с. 58]. Проведення роз'яснювальної роботи, як основного методу запобігання правопорушенням, переконання громадян у необхідності добровільного виконання вимог законодавства, припинення протиправної поведінки з окремими особами – необхідні умови забезпечення публічного порядку, особливо в умовах дії воєнного стану, коли населення країни особливо вразливе та потребує захисту.

Поліцією, в ході виконання нею функцій із забезпечення публічного порядку, також застосовуються заходи примусу, такі як фізичний вплив (сила), спеціальні засоби та застосування вогнепальної зброї. Однак, навіть в умовах дії такого специфічного правового режиму як воєнний стан, ці заходи можуть бути застосовані тільки після попередження про їх застосування та за умови суворого дотримання закону коли іншим чином припинити протиправну поведінку неможливо [3].

Навіть якщо поліцейські здійснюють охорону публічного та громадського порядку в умовах збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України та її територіальній цілісності, дотримання законності є обов'язковою умовою їхньої діяльності. Дотримання законності в діяльності поліції забезпечується контролем із боку вищих органів управління, можливістю адміністративного та судового оскарження неправомірних дій, а також контролем громадськості та засобів масової інформації. Слід відмітити, що в умовах дії воєнного стану значно зростає сила громадського контролю та контролю з боку засобів масової інформації. Кожен, навіть незначний, випадок недотримання поліцейськими законодавства під час виконання ними свої повноважень може набути небувалого масового розголосу та як наслідок тиску з боку громадськості.

Значна складність забезпечення публічного порядку в умовах дії воєнного стану вимагає високої професійної підготовки працівників Національної поліції. Тому поліцейські повинні знати організацію та тактику діяльності в умовах виникнення надзвичайних ситуацій, завдання, функції,

форми та методи діяльності поліції, бути обізнаними з рішеннями місцевих органів публічної влади, що стосуються питань охорони правопорядку, а також чинне законодавство.

Дії поліцейських в умов воєнного стану мають бути юридично грамотними, справедливими і законними для того щоб належним чином сприйматися громадянами, чії права та свободи обмежуються.

Слід пам'ятати, що працівники Національної поліції України здійснюють свою діяльність від імені держави. А тому на них певною мірою покладаються обов'язки із забезпечення конституційних прав і свобод громадян, участі у забезпеченні соціальної стабільності суспільства, екологічної безпеки, захисту суспільства від різноманітних загроз, втому числі протидії військовим загрозам. Тому поліцейські повинні приймати активну участь у заходах спрямованих на відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України та її територіальній цілісності.

Ефективність охорони публічного порядку в умовах дії правового режиму воєнного стану залежить від гнучкості системи правоохоронних органів та здатності її адаптуватися до діяльності в особливих правових режимах. При цьому важливим є покращення форм і методів взаємодії поліції та громадськості для забезпечення публічної безпеки на належному рівні.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України № 389-VIII від 12.05.2015 року (зі змінами і доповненнями, внесеними згідно Закону України № 2158-IX від 24.03.2022 року). Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015.

2. Ковалів М. В., Кісіль З. Р., Калянов Д. П. та ін. Адміністративна діяльність: навч. посібник. Київ. Правова єдність, 2009. 432 с.

3. Про Національну поліцію: Закон України № 580-VIII від 2 липня 2015 року (зі змінами і доповненнями, внесеними згідно Закону України №2151-IX від 24.03.2022 року). Відомості Верховної Ради України.

Олександр КОЛОМОЄЦЬ,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Артем ПЛАХОТНИЙ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану в Україні, масової евакуації та переміщення дітей, сімей з дітьми з населених пунктів, де ведуться активні бойові дії, значно зростає загроза життю та здоров'ю дітей, а також ризик вчинення різних форм жорстокого поводження з ними, адміністративних чи кримінальних правопорушень по відношенню до них [1].

Суб'єкти, юридичні та фізичні особи, яким стало відомо про дитину, яка перебуває в складних життєвих обставинах внаслідок жорстокого поводження з нею або наявності загрози її життю чи здоров'ю, зобов'язані:

- у разі потреби надати дитині домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання дитині екстреної медичної допомоги;

- невідкладно повідомити про таку дитину (телефоном або засобами електронної комунікації) органам Національної поліції та службі у справах дітей за місцем виявлення та перебування дитини (2-75-62);

- за наявності загрози життю чи здоров'ю у зв'язку з техногенними аваріями та іншими надзвичайними ситуаціями або загрозою їх виникнення (пожежа, пошкодження/ руйнування будівлі тощо), – невідкладно повідомити підрозділ територіального органу ДСНС [2].

Термін «жорстоке поводження з дитиною» розглядається як будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема, домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема, вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою її експлуатації з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини. Жорстоке поводження з дитиною може проявлятися у тому числі будь-якою формою рабства, продажем дитини та торгівлею дітьми, борговою залежністю, примусовою працею, вербуванням дітей для використання їх у

збройних конфліктах, вчиненням сексуального насильства стосовно дитини.

Домашнє насильство може набувати різних форм, це може бути нав'язлива увага, переслідування або примусовий контроль. За допомогою примусового контролю поведінка особи, яка чинить насильство, спрямована на підпорядкування та/або формування залежності у жертви/особи, яка пережила насильство, шляхом загроз, принижень, залякування або інших зловживань, які використовуються для того, щоб заподіяти шкоду, покарати, залякати та ізолювати жертву/особу, яка пережила насильство, від будь-якої підтримки [3].

Результатом домашнього насильства можуть стати довгострокові проблеми із фізичним, психічним та емоційним здоров'ям; у крайніх випадках насильство щодо жінок може призвести до смерті. Це одна з крайніх форм утисків, з якою може зіткнутися жінка.

Як і в будь-якому суспільстві, що постраждав від воєнного конфлікту, в Україні значно почастишали випадки домашнього насильства. Однією з цілей проекту є уявити можливі інструменти та заходи протидії домашньому насильству, зумовленому конфліктом. При цьому основна увага приділяється чоловікам, які і є цільовою аудиторією, оскільки досі допомога переважно надавалася жертві насильства, поведінка ж насильника майже не коректувалася. У зв'язку з цим заплановано навчання не байдужих до цієї теми чоловіків по роботі в галузі формування відповідальної поведінки чоловічого населення та боротьби з домашнім насильством, зумовленим війною [4].

Щодо кримінальних правопорушень відносно дітей слід зазначити, що у воєнний час найбільшими ризиками є вчинення злочинів проти життя та здоров'я дитини, статевої свободи та статевої недоторканості, залишення у небезпеці та ненаданням допомоги, незаконного позбавлення волі або викрадення, насильницького зникнення, торгівлі дітьми, експлуатації, втягнення у протиправну діяльність. Важливим в цьому аспекті є належна взаємодія та координація всіх суб'єктів дотичних до виявлення, реагування, належного документування зазначених фактів, а також кваліфікованого психологічного супроводу та підтримки жертв домашнього насильства з урахуванням умов воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Навчально-методичний посібник «Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект». Київ. ФОП Стеценко В.В. 2016

2. За час російського вторгнення в Україні загинуло щонайменше 205 дітей URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/04/18/novyna/suspilstvo/chas-rosijskoho-vtorhnennya-ukrayini-zahynulo-shhonajmenshe-205-ditej> (дата звернення 01.06.2022 р.)

3. Комплект освітніх програм «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації». Київ. 2018. 140 с.

4. Воєнний стан в Україні. Як це працює URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60503455> (дата звернення 01.06.2022 р.)

Дарина КОЧКІНА

курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Максим КАЛІМАН

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОВОЛОДІННЯ ПРАВООХОРОНЦЯМИ НАВИЧКАМИ ВЕДЕННЯ ВОГНЮ БЕЗ ТРАДИЦІЙОГО ПРИЦІЛЮВАННЯ

Під час виконання завдань із застосуванням стрілецької зброї у правоохоронців часто виникають випадки, коли внаслідок раптового виникнення загрози, часу на прицільну стрільбу немає. В таких випадках необхідно якомога швидше уразити противника, не обов'язково в якусь конкретну зону, для того, аби не допустити здійснення пострілу з його боку. Таке максимально швидке вогневе ураження противника і є функціональним призначенням методики стрільби без традиційного прицілювання.

Дана техніка активно використовується в підрозділах спеціального призначення Ізраїлю, США й ін., та зазвичай практикується на коротких дистанціях [1, с. 9]. Її суть полягає у використанні «м'язової пам'яті», що формується внаслідок тривалих та систематичних тренувань.

Такій «інстинктивній стрільбі» сприяє фізіологічна особливість людини. Наприклад, людина з легкістю вказує вказівним пальцем на якийсь предмет. Запорукою успіху в такій стрільбі є усвідомлення стрільцем того, що його зброя є продовженням його руки. Існують декілька різновидів такої стрільби, які відрізняються положенням зброї відносно тіла стрільця. Зброя під час «інстинктивної стрільби» може знаходитися в ділянці тулуба, так звана стрільба «від стегна»; на рівні плеча, стрільба «від корпусу», чи перед животом (стрілець утримує її двома руками). Під час такої стрільби забороняється коректувати наведення вогню за допомогою зміни згинів у ліктях чи зап'ястях, оскільки фіксація рук щодо положення тіла є одним з елементів «м'язової пам'яті». Коректування вогню в цій техніці досягається завдяки поворотам та нахилам тіла [2, с. 20].

Для того, аби опанувати дану техніку стрільби, як вже зазначалося

раніше, необхідно багато тренувань. Після кожного влучного пострілу стрілець повинен запам'ятовувати положення усіх частин тіла, що надасть йому змогу напрацювати «м'язову пам'ять», що надалі, з кожним наступним разом, буде зменшувати час та кількість невдалих пострілів. Тренування такої техніки починається з мінімальної дистанції у 2 м, а з досягненням стабільних позитивних результатів поступово збільшується до 10-12 м.

Проте, тренування стрільби без традиційного прицілювання з участю бойової зброї не в усіх випадках є доцільним. На це впливає декілька факторів. По-перше, є ризик порушення заходів безпеки під час виконання вправ зі стрільби недосвідченими стрільцями. По-друге, це велика затратність боєприпасів. Виходячи з вищезазначеного, найбільш правильним виходом є використання під час тренувань техніка «інстинктивної стрільби» лазерних мультимедійних інтерактивних тирів, наприклад лазерного тиру «Рубін».

Отже, техніка «інстинктивної стрільби» для правоохоронців, на мою думку, є одним із пріоритетніших напрямів вогневої підготовки, оскільки вона сприяє підвищенню оперативності виконання завдань, що потребують ураженню декількох цілей на коротких дистанціях, а також максимально забезпечує особисту безпеку працівника правоохоронних органів. Ми вважаємо, що вказані навички є одними з базових вмій володіння вогнепальною зброєю. Проте, наразі їй приділяється мінімум уваги, що своєю чергою не дає працівникам Національної поліції України переваги над правопорушниками, що вміло володіють такою технікою чи сподіваються на ефект несподіванки.

Список використаних джерел:

1. Біленко О. І., Першина К. В. Використання лазерного тиру «Рубін» для набуття навичок ведення вогню без традиційного прицілювання: науково-практична конференція, Національна академія Національної гвардії України: Харків, 2019. С. 9.
2. Крушельницька К.О., Винярчук І.С. Техніка виконання швидкісної стрільби з пістолета: МВС України Львівський державний університет внутрішніх справ кафедра тактико-спеціальної підготовки факультету №3 Інституту підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції: Львів, 2020. С. 20.

Вероніка КОЗИРЬ,
здобувач вищої освіти
Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Євген ЗЕЛЕНСЬКИЙ,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Згідно з результатами Глобального дослідження незаконного обігу вогнепальної зброї, що було проведене Управлінням ООН з наркотиків та злочинності у 2020 році, Україна входить до списку 9 країн з найбільшим показником вилученої зброї, яка перебувала у незаконного обігу. При чому з аналізу статистичних даних, чітко вбачається, що питому частку у цих показниках займає саме вогнепальна зброя [1, с. 36].

Таким чином, вищенаведені статистичні дані свідчать про доцільність та актуальність здійснення дослідження діяльності підрозділів Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї.

Іншою підставою, яка зумовлює актуальність цього дослідження є те, що наразі в Україні діє воєнний стан. Запровадження воєнного стану в Україні, передбачає, насамперед, можливість ведення бойових дій Збройними Силами України та іншими спеціальними підрозділами з використанням, у т. ч. вогнепальної зброї з метою забезпечення національної безпеки держави та протидії збройній агресії [2].

Окрім того, законодавством передбачається можливість залучення цивільного населення до оборони та захисту держави. З метою реалізації цього положення, прийнято Закон України № 2114-ІХ, який регулює механізм участі цивільних осіб у захисті України. Ключовими положенням цього закону є, по-перше, можливість отримання цивільними особами вогнепальної зброї і боєприпасів до неї з метою використання її для відсічі та стримування збройної агресії Російської Федерації та інших держав. По-друге, можливість використання цивільними особами власної вогнепальної

зброї, яка визначена переліком, з тією ж метою [3].

Отож, розглянемо окремі напрямки діяльності підрозділів Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї.

Для початку, звернемо увагу, що науковці Фурса В.В. та Поляков М.М. доцільно відзначають, що важливе місце в дотриманні публічної безпеки і порядку органами Національної поліції посідає дозвільна система, яка передбачає обов'язкове отримання дозволів на здійснення певних дій підприємствами, установами та організаціями, а також окремими громадянами [4, с. 136]. Своє вираження у сфері обігу вогнепальної зброї ця система знаходить у тому, що існує окремий законодавчий порядок отримання у законне володіння вогнепальної зброї, а також її зберігання, переміщення та використання у подальшому.

Важливим напрямком діяльності підрозділів Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї є також здійснення контрольних повноважень відповідно до статті 39 Закону України «Про Національну поліцію». Контроль органів Національної поліції за об'єктами дозвільної системи, у т.ч. вогнепальної зброї, включає в себе перевірки таких об'єктів, інформаційно-аналітичну роботу щодо вивчення й оцінки стану справ на цих об'єктах, вжиття заходів до попередження і виявлення порушень відповідних правил, їх усунення та покарання винних [5].

Свірін О.М. зазначає, що до комплексу заходів із запобігання правопорушенням, пов'язаним з незаконним обігом зброї, слід також відносити індивідуальну профілактичну роботу з особами, які потенційно можуть бути схильні до вчинення кримінальних правопорушень у сфері обігу вогнепальної зброї, зокрема, це особи, які раніше засуджувалися за скоєння насильницьких злочинів, у т.ч. з використанням вогнепальної зброї; особи, які знаходилися в місцях позбавлення волі та не стали на шлях виправлення; особи з агресивною поведінкою, а також ті, які зловживають спиртними напоями та наркотиками; особи, які не мають певного місця проживання, роду занять тощо [6, с. 256-257].

Окрім того, практична діяльність правоохоронних органів свідчить, що в організації запобігання незаконному обігу вогнепальної зброї в умовах її транснаціоналізації важливого значення набуває міжнародне співробітництво держав та їх ефективна взаємодія у розкритті кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконними обігом зброї [6, с. 255].

Таким чином, як висновок, можемо відзначити, що діяльність підрозділів Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї становить собою комплекс різновекторних заходів, зокрема, функціонування дозвільної системи та контроль у сфері обігу зброї, своєчасне та ефективне притягнення винних осіб до відповідальності, проведення індивідуальної профілактичної діяльності із потенційно суспільно небезпечними суб'єктами тощо.

Наостанок, зазначимо, що ми повністю підтримуємо науковця Кучер В.М., який у своєму дисертаційному дослідженні наголошує на нагальній необхідності прийняття законодавчого акту, який би детально врегулював обіг зброї в нашій країні [7, с. 74]. Вважаємо, що завдяки цьому, можливим стане зменшення показників вчинення правопорушень у сфері обігу вогнепальної зброї за рахунок посилення контролю у цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Глобальне дослідження незаконного обігу вогнепальної зброї. УНЗ ООН. 2020. 44 с (дата звернення: 31.05.2022 року)
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року. № 389-VIII. Дата оновлення: 24.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 31.05.2022 року)
3. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 3 березня 2022 року. № 2114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text> (дата звернення: 31.05.2022 року)
4. Фурса В.В., Поляков М.М. Діяльність підрозділів превентивної діяльності НП України щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї. Організаційно-правове забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції: матеріали регіон. кругл. столу (м. Дніпро, 19 червня 2020 року). Дніпро: ДДУВС, 2020. С. 136-138. URI: <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/5662> (дата звернення: 01.06.2022 року)
5. Про Національну поліцію України: Закон України від 2 липня 2015 року. № 580-VIII. Дата оновлення: 01.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 01.06.2022 року)
6. Свірін М. О. Запобігання підрозділами Національної поліції злочинам, пов'язаним з незаконним обігом зброї. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. № 4(76). 2016. С. 251-260. URI: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/624> (дата звернення: 01.06.2022 року)
7. Кучер В.М. Запобігання незаконному заволодінню вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами: дис. доктор філософії: 081. Національна академія внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України. Київ, 2021. 207 с.

Ігор КРУШЕНИЦЬКИЙ,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Ольга НАМЛИНСЬКА,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Теоретичне осмислення феномена контролю протягом багатьох років є предметом дослідження представників різних галузей наукових знань. Найбільш активно ці проблеми досліджуються науковцями у галузі адміністративного права та управління. У результаті були сформульовані й обґрунтовані такі дефініції контролю, як функція управління (контроль як діяльність), що завершує стадію процесу управління, основою якої є механізм зворотного зв'язку (контроль як форма зворотного зв'язку), невід'ємна складова процесу прийняття управлінських рішень, що бере участь у цьому процесі від його початку до завершення.

Зазначені категорії склали змістовну основу дослідження контролю із правових позицій. Погляди на контроль, що затвердилися у юриспруденції умовно можна поділити на наступні: 1) як самостійна функція соціального й, у першу чергу, державного управління; 2) як невід'ємна частина (стадія) інших функцій державного управління; 3) як форма зворотного зв'язку між суб'єктами й об'єктами державного управління; 4) як спосіб забезпечення законності в державному управлінні; 5) як різновид юридичного процесу. Така різноманітність методологічних підходів до дослідження природи контролю дозволяє більш повно розкрити його систему, охарактеризувати її сьогоденній стан і визначити шляхи подальшого вдосконалення [1].

У існуючих наукових доктринах, зміст системи контролю зазвичай обмежується сукупністю контролюючих органів та розглядається з застарілих методологічних позицій: суб'єкт контролю – об'єкт контролю – форми та методи контролю. Проте, на нашу думку, системна модель складніше. Вона не зводиться лише до взаємодії зазначених елементів, а включає статичні, технологічні та процесуальні компоненти.

Система громадського контролю (як державного, так і соціального) за діяльність Національної поліції містить такі елементи (підсистеми): 1) організаційно-функціональна структура (мета, принципи, об'єкт, суб'єкт, суб'єкти та їх компетенція, види контролю); 2) механізм (методи, форми контролю); 3) процес контролю.

Організаційно-функціональна структура громадського контролю за діяльністю органів Національної поліції належить до статичних елементів системи контролю, оскільки має більшу постійність і стабільність. Тим самим вона забезпечує дієву систему контролю. А зміст елементів механізму та процесу контролю є більш динамічним і мобільним, що дозволяє оперативно корегувати контрольну діяльність з урахуванням обставин, які постійно змінюються [2].

Організаційно-функціональна структура громадського контролю - це сукупність основних властивостей і відносин, що визначають внутрішнеструктурувати та забезпечити стабільність системи громадського контролю за діяльності Національної поліції. Зміст системи громадського контролю, як і будь-якої іншої соціальної системи, визначає поставлену перед нею мету, яка зумовлює суть контролю. Досягнення контрольних цілей базується на базових положення, сформульовані в принципах контролю. Залежно від які цільові настанови та на яких принципах вони реалізуються, визначаються об'єкт і суб'єкт контролю, суб'єкти контрольної діяльності та їх компетенції формуються різні види та вибудовується загальна організаційно-функціональна структура контролю.

Стратегічна мета громадського контролю – забезпечення ефективності й законності функціонування органів Національної поліції на рівні, що відповідає потребам і волі соціуму, його головного суб'єкта – народу. Для досягнення зазначеної мети істотне значення має чітке визначення завдань, які стоять перед органами контролю. Зміст їх впливає з функцій і повноважень. Але при всій розмаїтості органів громадського контролю, багатогранності їх контрольного впливу перевірити діяльність основного органу виконавчої влади в повному обсязі через її масштабність, складність, різнохарактерність практично неможливо. Завданням громадськості є виявлення ключових соціально значимих параметрів діяльності поліцейських органів. Основні завдання контролю включають ряд інших складових, що залежать від рівня, призначення, компетенції органу, який перевіряє, державної влади.

Таким чином, основні завдання громадського контролю за діяльністю органів Національної поліції належать: 1) контроль за дотриманням і дотримання владою вимог; 2) контроль над відповідність законам нормативно-правових актів, виданих державою тіла; 3) контроль за дотриманням органами прав, свобод, законів інтереси громадян та організацій; 4) контроль за ефективністю виконання функції держави, якість та доступність наданих послуг; 5) контроль за раціональним розподілом і

використанням матеріалу, фінансові та інші ресурси, дотримання режиму жорсткої економії.

Список використаних джерел:

1. Крупник А. С. Громадський контроль : сутність та механізми здійснення URL: http://novyi-stryi.at.ua/gromkontrol/KRUPNYK_A_pro_grom_kontrol.pdf (дата звернення 01.06.2022р.)
2. Положення про Раду громадського контролю при Державному бюро розслідувань: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1086 URL: [http // http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1086-2017-%D0%BF](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1086-2017-%D0%BF)(дата звернення 01.06.2022р.)
3. Про Національну поліцію України: Закон України від 2 липня 2015 року. № 580-VIII. Дата оновлення: 01.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 01.06.2022 року)

Микита ЛЕЖЕНКІН,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

Науковий керівник:
Марина САЄНКО,
старший науковий співробітник
Навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем превентивної діяльності
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Обсяг доступних інформаційних ресурсів у мережі Інтернет постійно зростає. Дані ресурси характеризуються величезним обсягом, слабкою структурованістю та високою розподіленістю інформації. Існуючі методи та підходи не забезпечують у багатьох випадках необхідний час та точність пошуку та обробки необхідних даних, тому розробка нових методів, що дозволяють підвищити ефективність використання інформаційних та обчислювальних ресурсів комп'ютерних та телекомунікаційних мереж з метою зменшення часу та підвищення точності пошуку та обробки

інформації, актуальна.

Існує велика кількість пошукових машин (Google, Yandex, AltaVista та ін), які у відповідь на запит користувача, сформований у контекстній формі, тобто. у вигляді набору слів та словосполучень, повертають набір посилань на документи, що містять дані слова та словосполучення. Для підвищення зручності формування запитів більшістю пошукових машин надається можливість використання у запитах операцій (кон'юнкції, диз'юнкції, заперечення та ін.) [1].

Також існує можливість пошуку в рубриках, пошук схожих документів та інші функції. Однак незважаючи на наявність великої кількості функцій, покликаних полегшити та прискорити процедуру пошуку інформації в Інтернет, основною проблемою, що виникає при використанні широко відомих пошукових машин, є відносно низька релевантність повертаються посилань, внаслідок чого користувачеві додатково необхідно переглядати велика кількість документів. Причини криються в багатоваріантності людської мови, можливості використання синонімів, відсутності повноцінних засобів налаштування засобів пошуку для конкретної предметної області, що цікавить користувача.

Для ефективного вирішення завдань пошуку інформації система має забезпечувати пошук за прийнятний час за заданими умовами в заданому часовому інтервалі, визначати тематику матеріалу та інші характеристики, що дозволяють виключити на етапі виконання пошукового запиту більшу частину нерелевантних документів.

Зазначені види пошуку тісно взаємопов'язані. Пошук за тематиками може бути реалізований з урахуванням контекстного пошуку, оскільки однією з складових частин визначення тематики є набір ключових слів. Якщо подібність документів розглядати як подібність порушених у документах тематик, то пошук по подібності також може бути реалізований на основі пошуку за тематиками та контекстного пошуку [2].

Оптимізація діяльності органів внутрішніх справ неможлива без створення на основі новітніх інформаційних технологій багатофункціональної інформаційної служби, що забезпечує центральний апарат, органи та підрозділи внутрішніх справ на місцях оперативно-довідковою, розшуковою, криміналістичною, статистичною, архівною, науково-технічною інформацією та реалізуючою завдання розвитку системи МВС у сфері інформатизації» [3].

При організації пошуку в мережі Інтернет доцільно використовувати існуючі пошукові машини як один із засобів отримання вихідного набору посилань для подальшого аналізу, також такими засобами можуть бути власні набори посилань по предметним областям користувача та різного роду каталоги. Отримання вихідного набору посилань є першим етапом виконання запиту, його виконання не є трудомістким завданням і не вимагає зчитування великого обсягу даних з Інтернету, тому розпаралелювання на даному етапі

не потрібно.

Зчитування та аналіз документів за вихідним набором посилань виконується на другому етапі виконання запиту і передбачає роботу з даними, обсяг яких може змінюватись у широких межах. Як зазначалося вище, однотипна обробка великої кількості документів може бути легко розпаралелена, оскільки може виконуватися незалежно. Проте заздалегідь невідомо загальне число документів, тому однією з основних вимог до системи, що виконує обробку, є масштабованість. Застосування технології програмних агентів дозволяє вирішити це завдання, забезпечивши високу надійність і стійкість до відмови, так як дозволяє виключити централізацію[4].

Незважаючи на обраний курс передового інформаційного забезпечення, необхідного для успішної реалізації завдань та функцій органів внутрішніх справ (поліції), а також реалізації принципу відкритості та публічності у їх діяльності, необхідно більшу увагу приділити питанням систематизації та надання інформації, що бере участь у формуванні громадської думки; виступає в як критерій діяльності підрозділів та служб поліції; представляє спільний інтерес органів внутрішніх справ та населення у питаннях охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки.

Підсумовуючи зауважимо, що необхідно виробити комплексний підхід до питань розподілу інформаційних потоків, що надходять до органів внутрішніх справ, розмежування інформації, поширення якої входить до обов'язків поліції, а також питань розмежування компетенцій підрозділів та служб поліції з надання інформації громадянам.

Список використаних джерел:

1. Бевз С., Бурбело С., Боднар П. Спеціалізовані пошукові системи для глобальної мережі. Матеріали V Міжнародної науково-технічної конференції Сучасні проблеми радіоелектроніки, телекомунікацій та приладобудування. Вінниця. 19-21 травня 2011, С. 32-33.
2. Парубін К.О. Нормативно-правове забезпечення інформатизації міліції України. Право і Безпека. 2012. № 1. С. 168-171. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_1_38. (дата звернення 01.06.2022р.)
3. Криштанович М.Ф. Модернізація механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ сучасної України: дис. д-ра наук з держ. упр. Миколаїв. 2016. 474 с. URL: https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Kryshtanovych_dis.pdf (дата звернення 01.06.2022р.)
4. Войтко В.В., Бевз С.В., Бурбело С.М., Боднар П.В. Спеціалізовані пошукові системи для глобальної мережі. Електронні ресурси та технології: створення, використання, доступ. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. Вінниця. 10-17 травня 2011, С. 60-62.

Тетяна ЛЕНКОВА,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:
Дмитро КАЗНАЧЕСЬ,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Правове регулювання діяльності працівників Національної поліції України в екстремальних умовах являє собою систему правових документів законодавчого характеру, підзаконних актів Президента України, Кабінету Міністрів, нормативних актів МВС України, а також підзаконних актів органів державної влади, які безпосередньо регламентують діяльність підрозділів Національної поліції у сфері охорони публічного порядку та безпеки при ускладненні оперативної обстановки. Важливим моментом є виділення основних, більш загальних норм законодавства щодо поліцейських, виконання обов'язків яких, пов'язане з діяльністю в екстремальних умовах.

Ієрархічно всі нормативні документи, які регламентують діяльність працівників Національної поліції України в екстремальних умовах можна поділити так: Конституція України [1], Закон України «Про Національну поліцію» [2], Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [3], Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» [4], але цей перелік не є вичерпним.

Безпосередньо нормативним актом, що регламентує діяльність працівників Національної поліції України в екстремальних умовах є Наказ МВС №1129 від 31.10.2016 «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку введення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану» [5].

Безпосередня координація виконання спеціальних службових завдань на відповідній території, а також підготовка, навчання і тренування за

відповідними напрямами діяльності здійснюються:

1) у разі надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру – комісією з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

2) у разі соціальних надзвичайних ситуацій – координаційними групами Антитерористичного центру при регіональних органах Служби безпеки України;

3) у разі воєнних надзвичайних ситуацій та участі у виконанні завдань територіальної оборони – відповідними радами оборони.

Порядок взаємодії Національної поліції України з Державною службою України з надзвичайних ситуацій та Національною гвардією України під час виконання спільних заходів із запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події визначається Інструкцією про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події [6].

Координація виконання спеціальних службових завдань на відповідній території, а також підготовка, навчання і тренування за відповідними напрямами діяльності здійснюються:

1) у разі надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру – комісією з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя відповідно до Типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 409; [7];

2) у разі соціальних надзвичайних ситуацій – координаційними групами Антитерористичного центру при регіональних органах Служби безпеки України (у разі терористичних проявів відповідно до Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 року № 92 [8]) та територіальними органами поліції (у разі кримінальних проявів відповідно до Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 [9]);

3) у разі воєнних надзвичайних ситуацій та участі у виконанні завдань територіальної оборони – відповідними радами оборони Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя через штаби зон територіальної оборони (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2007 року № 507) або військово-цивільними адміністраціями (у разі їх утворення відповідно до Закону України «Про військово-цивільні адміністрації») [10].

Під час виконання спеціальних службових завдань органи і підрозділи Національної поліції України, залучені до їх виконання, за необхідності переводяться на посилений варіант службової діяльності у порядку, визначеному Інструкцією про порядок переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ від 10 грудня 2015 року № 1560, зареєстрованою у Міністерстві юстиції України 05 січня 2016 року за № 12/28142. [11].

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Закон України «Про Національну поліцію» : від 2 лип. 2015 р. № 580-VII. / ВВР. 2015. № 40–41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (Дата звернення: 14.05.2022)
3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. ст. 250
4. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 р. №1550-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 23, ст.176. Редакція від 28.12.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>: (Дата звернення 22.05.2022).
5. Наказ МВС від 31.10.2016 р. №1129 «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів НПУ під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку уведення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-17#Text> (Дата звернення: 24.05.2022).
6. Наказ МВС України 22.08.2016 № 859. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події.
7. Про затвердження Типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 409
8. Про затвердження Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 р. № 92.
9. Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877.
10. Закон України «Про військово-цивільні адміністрації». (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.87). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text> (Дата звернення 24.05.2022)
11. Наказ МВС «Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності» від 10.12.2015 № 1560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0012-16#Text>(Дата звернення 22.05.2022)

Вікторія ЛИТВИШКО,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Основним методом фізичної підготовки є рухливість і дії, які використовують з метою покращення фізичного стану поліцейських, а також рішення задач фізичної підготовки. Фізична підготовка є важливою частиною підготовки робітників поліції, так як направлені на розвиток та вдосконалення фізичних і спеціальних якостей.

Фізична культура є важливою як для загального обсягу людей, для розумного ставлення до свого організму, так і для окремих професій. В сучасних умовах спорт і фізичну культуру відносять до важливих сфер суспільної життєдіяльності людини, що у взаємодії з іншими формує специфічну сферу буття людини в життєвому просторі й часі, а саме: «фізкультурно-спортивну реальність», «світ спорту». Таким чином спеціальна фізична підготовка для поліцейського є у першу чергу передбачає формування світоглядної мотивації його дій у складних, напружених і неординарних ситуаціях, особливо таких як воєнні дії, патрулювання, а також у процесі застосування заходів, що запобігає непередбачуваним соціальним конфліктам.

Окрім зовнішніх політичних чинників, про які йтиметься нижче, є і інші не менш важливі чинники котрі впливають на розвиток і організацію фізичної підготовки. Такими факторами вважають:

- світоглядні установки;
- також її людиноцентричність, у якій передбачається цілісне сприйняття природних, біофізіологічних властивостей організму людини у поєднанні з його соціально-психологічними, емоційномотиваційними потягами;
- і її соціоцентричність, у контексті якого розмежовуються поняття «тілесне навчання» і «фізичне виховання».

У другому випадку акцентується увага на формуванні навичок володіння державним службовцем своїм тілом, виконання особливих тілесних вправ, дій, комплексів. А у третьому основна увага приділяється потребам держави у підготовці її громадян здатних до забезпечення її політико-економічних потреб, тобто, тут формується цілеспрямованість тіла для виконання тих чи інших завдань, що мають соціальний зміст: захист мирного населення, знищення ворога, групова єдність дій, бойовий дух тощо.

Таким чином важливим є саме формування у самосвідомості поліцейських розуміння тілесного навчання як засобу успішного виконання бойових завдань, витривалості організму у складних життєвих ситуаціях, збереження фізичної і емоційної рівноваги, що трансформується у фізичне виховання.

На даний момент у період війни, поліцейські як і інші громадянські люди підвласні стресу, а стрес дезорганізовує діяльність людини, порушує нормальний хід поведінки. Такий стан, якщо він частий і стабільний, сприяє негативний вплив не тільки на психологічний стан працівника, але й на фізичне здоров'я людини. І тому це теж є проблемним фактором для розвитку фізичної підготовки у час війни.

За порядок організації, проведення обліку занять та здійснення контролю відповідає Наказ МВС №50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» від 26.01.2016, згідно з яким у навчальному році передбачена і організація фізичної підготовки. Тобто організація фізичного виховання залежить від навчального процесу (відбувається він чи ні).

Основою діяльності працівників патрульної поліції є співпраця та взаємодія з населенням, громадськими організаціями, іншими підрозділами органів внутрішніх справ, органами публічної влади, з метою запобігання правопорушенням, забезпечення безпеки, зниження рівня злочинності. І тому, фізична підготовка поліцейських здійснюється завдяки функціонуванню системи професійного навчання. У такому разі професійна готовність працівника патрульної поліції це важливий стан особи, який надає можливість здійснювати службову діяльність на належному професійному рівні й інтегрує компоненти професійної готовності зі спроможністю оперативно їх поєднувати, постійно оновлювати, накопичувати й розвивати.

Ефективне формування професійної готовності можливе за умов наявності в слухачів позитивної мотивації до навчання, а згодом – мотивації до професійної діяльності.

Проблемою є також можливість повної відсутності фізичної підготовки відповідно до процесу навчання. На даний момент у воєнний час усі вчать дистанційно, і тому фізична культура теж організовується дистанційно а то і зовсім відсутня. У такий складний час міністерство освіти намагається мотивувати і організовувати навчальний процес.

Дистанційне навчання має як свої плюси так і недоліки. Але все одно

така форма підготовки фахівців краще, ніж повністю відсутність навчання.

З основних недоліків дистанційного фізичного навчання є:

- те, що для цих дисциплін важливий контроль техніки, інтенсивність виконання вправ та контроль за фізичним станом та самопочуттям;

- також важливо дозування, та індивідуальний підхід (врахування статі, фізичної підготовленості та стану здоров'я);

- застосування технологій дистанційного навчання при викладанні фізичної культури повинно відбуватись у двох напрямках: при засвоєнні теоретичного розділу навчальної програми з дисципліни з використанням як традиційних засобів навчання, так і засобів інформаційно-комунікативних технологій; під час засвоєння практичного розділу студент повинен відвідувати вищий навчальний заклад і може використовувати програми для відеоконференції, проте в процесі практичної діяльності студента із фізичного виховання значення технологій дистанційного навчання знижується до мінімуму;

- виявлено основні складові дистанційного навчання, до структури яких входять: кейс-технології, TV-технології, мережеві технології;

- в нашій країні (з нестабільною економікою, розшаруванням суспільства на багатих і бідних) кожен повинен мати можливість отримати освіту. Відсутність необхідної комп'ютерної техніки і налагоджених сучасних технологій для всіх диктує необхідність очної форми навчання.

Як висновок можна визначити такі основні проблеми розвитку фізичної діяльності під час війни: відсутність людей, які бажають займатися спортом, більшість молоді виїхали, можлива небезпека масових зборів. Щодо працівників поліції, то у період війни фізична підготовка є майже головним фактором навчання, тому що праця стала більш напруженою та вимагає більше сил. Деякі ж навіть були мобілізовані, і тому фізична підготовка відбувається згідно з нормами військового навчання.

Список використаних джерел:

1. Костюкевич В.М. Актуальні проблеми дистанційного навчання з фізичної культури у вищих навчальних закладах. Науково-методичний журнал. №1. 2017. С.44–47.

2. Засоби, методи і форми фізичної підготовки. URL: <https://base.garant.ru/195845> (дата звернення 31.05.22).

3. Становлення теорії і організації фізичної підготовки військ як профільної військово спеціальної дисципліни. URL: http://ebooks.grsu.by/fiz_voen/1-4-stanovlenie-teorii-i-organizatsii-fizicheskoy-podgotovki-vojsk-kak-profiliruyushchej-voenno-spetsialnoj-distsipliny.htm (дата звернення 31.05.22).

Іван МАСЬКО,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро БОДИРЄВ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМАТИКА ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сьогодні все більше підлітків прагнуть отримати юридичну освіту. Значна частина з них вступає курсантами до закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Причин для такого рішення багато, найголовніші з яких – патріотизм, турбота про майбутнє, а також престиж.

Підготовка курсантів вимагає великої кількості професійних дисциплін. Серед них, одну з головних ролей відіграє вогнева підготовка. Кожен поліцейський після закінчення навчання повинен володіти вогнепальною зброєю, яка використовується в службовій діяльності поліції, а також знати правові підстави її використання, застосування та безпеки при поводженні з нею, визначені Законом України «Про Національну поліцію». [1, с. 221]

Існує декілька проблем, з якими стикаються курсанти на вогневій підготовці. Перша проблема, яку легко подолати, на мою думку, це страх перед зброєю, це стосується психологічного аспекту. Деякі курсанти можуть боятися звуку пострілу, віддачі і самої зброї, така проблема, зазвичай виникає на початку навчання. У подальшій роботі це може мати такі негативні наслідки, як нездатність припинити злочин і захистити себе чи інших.

Більш суттєвою проблемою є небажання курсантів вчитися самостійно та безвідповідальне ставлення до дисципліни, це обумовлюється більш віковою категорією людини, а саме: недокінця усвідомлення про важливість даної дисципліни, про можливість у подальшому житті стикнутися з ситуацією, з використанням або застосуванням вогнепальної зброї, що є ризиком життя та здоров'я. Так, відповідно до Курсу стрільб для поліцейських, успішне відпрацювання забезпечується неухильним дотриманням поліцейськими заходів безпеки при поводженні зі зброєю,

порядку її застосування та використання, досконалим знанням матеріальної частини зброї, а також умілим практичним виконанням вправ зі стрільби і нормативів вогневої підготовки [2].

Метою вогневої підготовки є виховання майбутніх працівників поліції, привчання їх до дисципліни, навчання підтримувати зброю у постійній бойовій готовності. У майбутній професії не можна виключати можливість застосування або використання зброї поліцейськими. Тому поліцейський повинен бути готовим і постійно вдосконалювати свої навички стрільби. У цьому випадку, якщо курсант не навчиться основам поведження з вогнепальною зброєю, це може обернутися травмуванням, пораненням або навіть загибеллю людини, на запобігання чого, як раз визначена Інструкція із заходів безпеки при поводженні зі зброєю від 01.02.2016 року, а також зазначає систему заходів, спрямованих на забезпечення особистої безпеки. [3, с. 317]

Інша проблема – відсутність єдиного підходу до навчання. Іноді можна почути, що підхід до навчання викладачів відрізняється майже кардинально. Іноді в навчанні не вистачає таких важливих факторів, як поетапність та системність, які допомагають курсантам легше навчатися та вдосконалювати свої навички. Питання оцінки та контролю знань також не рідкість. Як відомо, у кожного викладача свої методики та критерії оцінювання знань курсантів.

З усього переліченого можна зробити висновок, що грамотний підбір кадрів, планування занять і наявність єдиного підходу до методики навчання вогневої підготовки у всій системі МВС дозволять «знайти» заінтересованість курсантів та змусить їх правильно та відповідально вивчати дану дисципліну, що дає змогу зменшити ризик нещасних випадків при поводженні зі зброєю та боєприпасами у курсантів, при подальшій роботі в підрозділах Національної поліції України, а також в цілому підвищити їхній професіоналізм.

Список використаних джерел:

1. Рец В.В. Роль занять з вогневої підготовки у професійній підготовці майбутніх поліцейських. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: збірник наукових праць. *Харківський національний університет внутрішніх справ*. Харків. 2018. 246 с. С. 220–222.
2. Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських. Наказ МВС України № 334 від 26.04.2019 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MVS267> (дата звернення: 24.05.2022).
3. Воробець Х.О. Використання новітніх методик під час викладання дисципліни «Вогнева підготовка» у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. МВС України, *Харківський національний університет внутрішніх справ*. Харків 2019. 364 С. 316–318.

Ілля МОГУРЕНКО,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ

Найслабшою ланкою в системі педагогічної освіти одноставно вважаються вміння та педагогічні методи, які є його основою. Це підтверджують результати нашого дослідження. Таким чином, 76% студентів повідомили про серйозні проблеми з процесом спілкування, 81% респондентів були в групі ризику при спілкуванні з громадськістю, а 59% повідомили про м'язові спазми, неспокій, непосидючість, стриманість і збентеження. Методикою педагогічної майстерності з домашньої теорії та практики є А.С. Був високо оцінений. Макаренка [4]. На його думку, це ремесло, якому треба вчитися як лікар і музикант. Учні найбільше цінують вміння вчителя і повинні ознайомити з ними В.Я.А. Коменський [3] та його послідовники.

Цей напрямок охоплює розробку теорій і практик, які викладають студентам педагогічну дисципліну технології навчання та управління освітніми процесами. Він має ґрунтуватися на різноманітних особистісних, когнітивних та емоційних характеристиках та рівні засвоєння навичок у педагогіці робота. Забезпечення успішності в навчанні та науково-дослідній діяльності Основним критерієм набуття учнями педагогічної майстерності є розв'язування задач, які можуть відрізнятися за метою та тематикою, використаними методами та засобами, точністю результатів Діяльність і розумова діяльність. Це значно ускладнює роботу вчителів школи Труднощі, з якими стикаються вчителі у сфері технологій навчання, є серйозними перешкодами на шляху формування їх професійної майстерності, формування та розвитку творчого потенціалу. Важливо, щоб учні критично подумали про важливість набутих акторських і риторичних навичок у

навчальній діяльності. Його необхідно адаптувати до постійно мінливої освітньої ситуації. Коли актор, який грає роль автора на сцені, переживає, приносить розуміння і змінює життя інших, вчителі стикаються з сучасними й постійно мінливими умовами життя та пристосовуються до своїх педагогічних умінь і навичок.

Фізичний травматизм. Різновиди. Профілактика

Існує ряд запобіжних заходів, спрямованих на зменшення. Важливу роль відіграють захворюваність, смертність та профілактика дітей. Аварії та травми. Травми та нещасні випадки є основною причиною смерті. Діти від 3 років. Рівень дитячого травматизму залишається досить високим, та й загалом як у нас, так і особливо в Чернівецькій області. 2001. 131 людина загинула від поранень і понад 27 000 отримали поранення різними способами. Діти до 14 років Тенденції до зниження цих показників поки немає. Особливо небезпечні травми для дітей. Молодший шкільний вік. Діти віком від 6 до 10 років представили аналіз травм у дітей. Більше 40% усіх травм становлять більше половини всіх травм. Різні види водоспадів Для попередження серйозних травм у деяких видах спорту.

Один з найнебезпечніших (волейбол, гірський спуск, водні лижі). Спортсменів спеціально навчають техніці падіння (наприклад, парашути). Проте цей аспект навчання на уроках фізкультури практично відсутній. Рівень травматизму учнів середніх класів під час рухливих і спортивних розваги. Інші розділи шкільної гри та навчальної програми, особливо гімнастика, досить обширні. Дослідження, пов'язані з розробкою програми, пов'язані. Профілактика травматизму дітей внаслідок фізичної культури. Кожен характеризується простотою фактичного застосування. Шкільна програма фізкультури не потребувала додаткових коштів. Аналіз літератури ефективний. Він підходить для мінливих умов функціонування всього організму. Приклади його формування в онтогенезі відповідного функціонального набору. Підсистема або рутинна, що лежить в основі розвитку змінних навичок. Швидкість реакції двигуна на зміни зовнішніх умов.

Список використаних джерел:

1. Богданюк А.М., Киселиця О.М. Соціально-психологічні параметри спілкування у взаємодії «вчитель – учень». Цивілізація. Прогрес. Нові виміри: зб. матер. міждисциплінар. наук.-практ. конф., Київ. 2018. С. 66-68.
2. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність. Вища школа, 2004. – 422 с.

Діана МОРОЗКІНА

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Ольга НАМЛИНСЬКА,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕВІРКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ НА НАЯВНІСТЬ НЕБЕЗПЕЧНИХ ТА/АБО НЕЗАКОННИХ РЕЧОВИН І ПРЕДМЕТІВ НА БЛОКПОСТАХ

Транспортний засіб — технічний пристрій, призначений для перевезення людей і вантажів[1,с.1].

Воєнний стан — це особливий правовий режим, що вводять у країні або в окремих її місцевостях у випадку збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності, її територіальній цілісності [2,с.1].

Блокпост- визначена група осіб які мають відповідне право для здійснення контролю за рухом транспорту, людей, їх перевірки та огляду, а головне – зовнішньої ізоляції району дій незаконних збройних формувань, своєчасного виявлення їх пересування, шляхів можливого виходу бойовиків з районів їх зосередження, та недопущення прориву деверсантів на загороджувальний укріплений контрольно-пропускний пункт з озброєною охороною [3,с.1].

Оборона блокпоста передбачає активні військові дії особового складу підрозділу, який здійснює охорону блокпоста, що застосовуються в разі нападу на охоронюваний об'єкт незаконних збройних формувань з метою зриву або відбиття цього нападу, забезпечення недоторканності та цілісності охоронюваного об'єкту та створення тактичної переваги над противником з метою його подальшого знешкодження (знищення).

Небезпечні предмети представляють собою різні види боєприпасів, а саме: снаряди, міни, бомби, ручні гранати та інше. Вони можуть становити небезпеку не залежно від стану в якому перебуває країна, але рівень ризиків та кількість тих самих предметів в умовах воєнного стану значно збільшується. Для того, щоб уникнути можливих ризиків та небезпеки в період російського нападу на Україну, була встановлена велика кількість блокпостів, які передбачають: зупинення, перевірку документів у яких

підтверджується громадянство чи особливий статус особи та огляд самого автомобіля. А також це необхідно, щоб виявити російських диверсантів, які хочуть потрапити до міста. Озброєні військові перевіряють документи у всіх, хто перетинає межі населених пунктів. Для цивільного населення варто знати основні правила проїзду блокпостів які вимагають поліцейська та військові:

- Перед блокпостом треба зменшити швидкість автомобіля
- Завчасно підготувати документи для перевірки
- Вимкнути фари, увімкнути «аварійку»
- Не вести відеозйомку та не виходити з авто без дозволу
- Чітко відповідати на запитання військових
- Відкрити багажник на вимогу
- Не заходити за спину військових чи поліцейських, коли вони

оглядають машину

- Після дозволу продовжити рух, не набирайте різко швидкість [4,с.1].

Постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану” від 29 грудня 2021р. №1456 зазначений порядок перевірки документів, речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, підстави для проведення уповноваженою особою данної перевірки та підстави для огляду житла чи іншого володіння особи. Також, у пункті 6 данної постанови зазначена можливість уповноваженої особи на застосування технічних приладів та технічних засобів, що мають функції виявлення вибухонебезпечних предметів та речей (речовин), обіг яких заборонено чи обмежено, фото-, аудіо- і відеофіксації [5,с.1].

Порядок затримання особи, яка порушила прикордонний режим або режим у пунктах пропуску через державний кордон України відбувається відповідно до статті 263 Кодексом України про адміністративні правопорушення. Строк затримання становить до трьох годин, а в необхідних випадках до трьох діб з обставинами які передбаченні цим кодексом.

При перевірці транспортного засобу в умовах воєнного стану поліцейські повинні дотримуватися відповідної тактики дій для того, щоб забезпечити у першу чергу особисту безпеку. Огляд машини зазвичай проводить кілька осіб. Один оглядає, інший прикриває. Щоб полегшити собі роботу, машину умовно слід поділити на зони огляду: «зовнішня зона», «зона під машиною», «внутрішня зона машини», «багажник», «двигун». Варіант дій при огляді може бути наступним: склад групи для перевірки одиниці автотранспорту має бути не менше 3 працівників. Старший, який перевіряє документи і машину, автоматники, що прикривають. У разі агресивних дій з боку водія або пасажирів, працівник має бути готовий різко стрибнути вбік або залягти, щоб не заважати вогню працівників, які його прикривають[6,с.3]. До уваги також треба брати можливий емоційний стан і наміри водія та осіб,

які можуть перебувати в середині автомобіля. Як тільки поліцейський підходить до автомобілю він повинен взяти до уваги можливі ризики, котрі можуть виникнути під час встановлення особи/осіб, які перебувають у транспортному засобі. Під час наближення до транспортного засобу треба оглянути салон крізь вікна, якщо наявні такі умови. Це потрібно робити для того, щоб перевірити присутність інших осіб крім водія та спостерігати за діями, які відбуваються всередині.

Каркас, який знаходиться між водійською та пасажирською дверима слід використовувати як безпечну зону. Поліцейський, находячись у цьому просторі викликає у водія відчуття напруженості, бо йому буде важко спостерігати за тим, що робить в цей час уповноважена особа. Якщо дивитися з боку поліцейського це надає нам певну перевагу для слідкування за діями водія, обстановкою в автомобілі та контроль дій у разі, якщо особа керуюча даним транспортним засобом має при собі вогнепальну зброю та має намір погрожувати її застосуванням.

Контакт з водієм передбачає представлення, роз'яснення підстави зупинення, а саме перевірка транспортного засобу на блокування, попередження про відеофіксацію розмови після чього йде перевірка документів та встановлення особи. Після встановлення особи у працівника поліції є можливість перевірити за допомогою інтегрованої інформаційно-пошукової системи Міністерства внутрішніх справ України чи виповнилося особі 18 років, чи перебуває данна особа в розшуку, чи скоювала особа адміністративне/кримінальне правопорушення за яке не понесла відповідальність, чи зареєстрована на данну особу зброя, чи не перебуває особа у станні алкогольного сп'яніння і так далі.

Правоохоронні органи України вперше стикнулися з агресивними проявами екстремізму й тероризму. До участі в Антитерористичній операції на Сході країни залучаються працівники багатьох підрозділів органів внутрішніх справ, які щодня доводять свою незламність, вірність Присязі та патріотизм. Сьогодні ми набуваємо власного досвіду протидії терору, ми повинні переймати світовий досвід у цьому напрямі – досвід складний, але нагально необхідний задля збереження незалежності, суверенітету та територіальної цілісності нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Транспортний засіб — тлумачення Верховного Суду / Суд інфо / Судово-юридична газета URL: <https://sud.ua/ru/news/sud-info/127209-scho-pidpadaye-pid-termin-transportniy-zasib-postanova-vs> (дата звернення 25.05.2022р.)
2. Воєнний стан. URL: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki>. (дата звернення 25.05.2022р.)
3. Порядок проходження блокування Наказ №27-ог від 22.01.2015. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/TM050576.html (дата звернення 25.05.2022р.)
4. Як проходити блокування: правила від Міноборони suspilne.media URL: <https://suspilne.media/212025-ak-prohoditi-blokposti-pravila-vid-minoboroni/> (дата звернення 25.05.2022р.)

5. Про затвердження Порядку перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану. Постанова КМУ від 29 грудня 2021 р. № 1456. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1456-2021-%D0%BF> (дата звернення 25.05.2022р.)

6. Забезпечення особистої безпеки працівника НП при виконанні службових завдань у різних умовах URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/occupational_h_s/info/lec10.html(дата звернення 25.05.2022р.)

Дар'я МУРОМЦЕВА

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дмитро КАЗНАЧЕСЬ,

доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: ВИМОГИ ВІДБОРУ НА ПОСАДУ ТА НЕДОЛІКИ У ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Професія поліцейського є однією з найбільш небезпечних професій у світі яка висуває певні вимоги у фізичній та психологічній підготовці її працівників. Наразі в систему відбору кандидатів на посади в підрозділи Національної поліції України запроваджено достатньо високі вимоги, такі як вища юридична освіта, високі моральні якості, відсутність судимості тощо, але основним критерієм відбору є рівень фізичної підготовки. Адже ця професія вимагає від поліцейського готовність до будь-яких надзвичайних ситуацій та подій, таких як раптовий напад, затримання особи тощо, захист інших осіб від нападу, тому що одними із найважливіших завдань працівників Національної поліції є протидія злочинності, забезпечення прав та свобод людини а також їх дотримання, виконання яких у деяких випадках неможливе без застосування фізичного впливу (сили).

Взагалі, в головному нормативно-правовому акті, який регулює діяльність Національної поліції України, Законі України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року, взагалі не вказано про фізичну підготовку як

критерій відбору на посаду поліцейського. В частині 1 ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію» встановлено лише такі вимоги до кандидатів: 1) перебувати в громадянстві України; 2) досягнення повноліття (18 років); 3) кандидати повинні мати повну середню освіту [1]. На нашу думку, оскільки завдання, які виконують поліцейські є доволі специфічними та в більшості випадків складними, тому що найчастіше поліцейські застосовують фізичну силу до осіб, які порушують публічний порядок та безпеку, необхідно внести поправку до цього Закону, а саме доповнити ще одну вимогу до кандидатів: «здатність за рівнем фізичної підготовки виконувати, покладені на поліцію зазначеним Законом України завдання та обов'язки».

Існує ще один нормативно-правовий акт, який є провідним у сфері перевірки рівня фізичної підготовки поліцейських. Таким є наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України» від 9 лютого 2016 р. № 90. Цей наказ визначає основні фізичні нормативи для кандидатів на посади в територіальні підрозділи Національної поліції, такими є:

- 1) згинання та розгинання рук в упорі лежачи (для жінок);
- 2) комплексна силова вправа (для чоловіків);
- 3) біг на 100 метрів (для жінок та чоловіків);
- 4) біг на 1000 метрів (для жінок та чоловіків).

Цей наказ також передбачає нормативи й для осіб, які виявили бажання проходити службу в підрозділах поліції особливого призначення:

- 1) підтягування на перекладині;
- 2) комплексна силова вправа;
- 3) біг на 100 метрів;
- 4) біг на 3000 метрів [2].

Як бачимо, вимоги до рівня фізичної підготовки кандидатів на службу в підрозділах особливого призначення мають відмінності від нормативів, які мають складати кандидати на проходження служби в територіальних підрозділах Національної поліції України. Причина цього полягає у деяких відмінностях між функціями поліцейських територіальних підрозділів Національної поліції та підрозділів поліції особливого призначення, однією з найголовніших є: «...беруть участь у боротьбі з тероризмом...та під час проведення антитерористичних операцій». Для успішного виконання функцій такого характеру кандидатам на проходження служби в підрозділах поліції особливого призначення необхідно мати не лише навички з тактико-спеціальної підготовки (що є теж не менш важливою вимогою), але й фізичну силу, витривалість та швидкість пересування під час виконання оперативних завдань, що й перевіряються під час виконання кандидатами зазначених нормативів з фізичної підготовки [4].

Проаналізувавши ці нормативи можемо зробити висновок, що вони передбачають перевірку в кандидатів: силових здібностей, під час виконання

комплексної силової справи та згинання, розгинання рук в упорі лежачи; швидкості, у вигляді бігу; та витривалості, яка перевіряється під час складання нормативу з бігу на 1000 та 3000 метрів. Отже, можемо зробити висновок, що види нормативів є доволі обгрунтованими та передбачають перевірку здібностей, необхідних для повноцінного та ефективного виконання роботи поліцейського.

Основною проблемою в професії поліцейського є те, що все частіше серед осіб рядового складу відбувається професійне вигорання, через значну перенавантаженість на роботі, перевтому тощо. Через це у діючих поліцейських просто не вистачає сил та часу на вдосконалення своїх силових навичок та рівня фізичної підготовки. Тому, на нашу думку, необхідно передбачити, бажано в відомчих нормативно-правових актах, певні вимоги щодо підтримання та удосконалення рівня фізичної підготовки поліцейських постійно протягом служби та перебування на посаді а також заохочення для поліцейських, які приділяють увагу своєму фізичному здоров'ю. Також, необхідно передбачити певний час в межах організації службово-професійної підготовки працівників поліції, який повинен бути не «формальним на папері» а дійсно передбачати певні заходи щодо підтримання належного рівня фізичної підготовки поліцейських протягом всього періоду проходження служби.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 25.05.2022).
2. Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України : наказ МВС України від 09.02.2016 № 90 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0306-16> (дата звернення: 23.05.2022)
3. Бортник С.М. Рівень фізичної підготовки як ключова вимога до кандидата на службу в Національній поліції. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6416>
4. Про затвердження Положення про підрозділи поліції особливого призначення: наказ МВС України від 04.12.2017 №987. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1565-17#Text> (дата звернення: 25.05.2022)

Анна ОМЕЛЬЯНЕЦЬ,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Анатолій НАТОЧІЙ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД ДО ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ-ДІВЧАТ: ТЕОРЕТИКОМЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Актуальна проблема підвищення ефективності вогневої підготовки курсантів відомчих освітніх організацій сприймається з позицій гендерного підходу.

Необхідність проведення дослідження у цьому напрямі пояснюється тим, що кількість жінок – співробітників Національної поліції України рік у рік неухильно збільшується, а освітня практика, яка не враховує гендерні особливості у відомчих освітніх організаціях, не змінюється, що не може не негативно впливати на професійну підготовленість фахівців.

Дівчата обирають для своєї майбутньої професійної діяльності не тільки слідчу (кримінально-правову спеціалізацію) або адміністративно-правову (вузьку спеціалізацію – співробітника підрозділу у справах неповнолітніх) спеціалізацію, а й зовсім чоловічу спеціалізацію – оперативно-розшукову діяльність. Зростаючий інтерес дівчат до професійної діяльності як співробітників поліції вимагає серйозного наукового осмислення, у тому числі вивчення з позицій гендерного підходу психолого-педагогічних особливостей, пов'язаних з організацією та здійсненням освітньої діяльності з вогневої підготовки курсантів-дівчат. Незважаючи на безумовну актуальність зазначених проблем, теоретико-методичні аспекти вогневої підготовки співробітників поліції, професійна діяльність яких може бути зосереджена з практичним застосуванням чи використанням вогнепальної зброї, з позицій гендерного підходу явно недостатньо досліджена. [1]

Проте в рамках встановлених вимог, що зі зрозумілих причин не враховують гендерної приналежності співробітників поліції, та їх реалізацією в освітній діяльності для досягнення необхідного рівня підготовленості до ефективного застосування чи використання вогнепальної зброї всіма

навчальними закладами викликають зовнішні протиріччя саме між цими двома зазначеними сторонами. Їх успішний дозвіл – шлях до ефективного формування здібностей та готовності до обґрунтованого та цілеспрямованого застосування чи використання вогнепальної зброї випускниками освітніх організацій МВС України незалежно від їхньої гендерної приналежності.

Як відомо, методичне забезпечення занять починається з педагогічної діагностики. Від того, наскільки грамотно вона проведена, залежить рівень розуміння кожним викладачем тих труднощів, з якими може зіткнутися в процесі реалізації розробленої ним авторської методики, що враховує можливості ефективного використання гендерного потенціалу курсантів-дівчат.

Важливою розробкою авторської методики «Гендер-підготовка» стала й педагогічна діагностика, що проводилася з курсантами-дівчинами 1-го курсу на початок занять з вогневої підготовки. Результати діагностики заносяться в індивідуальні карти, створювані кожної з учнів. До індивідуальних карт за результатами педагогічної діагностики, що проводиться до початку занять з вогневої підготовки, вносяться: [2]

1) відомості про рівень фізичного розвитку, одержувані з використанням одного з найбільш доступних методів – методу зовнішнього огляду та присвоєння учню певного типу статури;

2) показники психологічної готовності до набуття навичок застосування чи використання вогнепальної зброї.

Інформація, внесена до індивідуальних карт курсантів-дівчат, сприяє включенню до методики проведення занять з вогневої підготовки таких інноваційних методів, які дозволяють враховувати гендерні особливості та не порушувати при цьому вимоги, передбачені для проведення занять з вогневої підготовки з метою формування встановлених компетенцій, а також здібностей та готовності обґрунтовано та ефективно застосовувати вогнепальну зброю в ситуаціях правоохоронної діяльності.

Методика «Гендер-підготовка» може і повинна використовуватися лише в рамках загальної методики проведення занять із вогневої підготовки. Вона хіба що «вбудовується» у загальну методику. Свої позитивні результати реалізація цієї методики набуває, коли курсанти відпрацьовують практичні заняття з вогневої підготовки (у тирі, на стрільбищі).

Боязнь пострілу може вплинути на зусилля хвата пістолета, і натискання спускового гачка. Зняття зайвої емоційної напруги, властивої більшості курсантів-дівчат у такій ситуації, може сприяти навіть нетривала, що складається з кількох питань та порад, бесіда викладача з кожною дівчиною. Даний прийом активного методу навчання може бути доповнений інтерактивним – колективним обговоренням тих помилок, які можуть бути допущені на етапі оволодіння технікою виконання пострілу, а також їх наслідків. При застосуванні зазначених прийомів викладачеві і на цьому, і на інших етапах важливо враховувати, що якщо більшість курсантів-юнаків

залучають ситуації змагальності з об'єктивною оцінкою їх результатів, то курсантам-дівчатам комфортніше в атмосфері зацікавленості та уважного ставлення до індивідуальних потреб кожної з них.

Підсумовуючи зазначимо що:

1) вивчення з позицій гендерного підходу психолого-педагогічних особливостей, пов'язаних з організацією та здійсненням освітньої діяльності з вогневої підготовки курсантів-дівчат – актуальний та своєчасний напрямок наукового пошуку, результатом якого мають стати не лише обґрунтовані теоретичні положення та висновки, а й розроблені на них на основі авторських методик проведення занять з вогневої підготовки;

2) комплексне дослідження гендерних особливостей вогневої підготовки курсантів-дівчат у формуванні професійно-значущих якостей співробітників поліції вимагає виявлення цілого спектру протиріч, що породжують проблеми, що призводять до зниження рівня підготовленості випускників відомчих освітніх організацій до ефективного, обґрунтованого та доцільного застосування вогнепального;

3) методичний супровід вогневої підготовки, що здійснюється з урахуванням гендерних особливостей, має базуватися на сучасних досягненнях у різних щодо відокремлених наукових напрямках гендерології – гендерної соціології, психології, педагогіки поряд з традиційними методами активного та інтерактивного навчання.

Список використаних джерел:

1. Пархоменко-Куцевіл О. Нормативно-правове забезпечення формування державної гендерної політики в Україні. Науковий вісник: державне управління. 2021. № 3. URL :http://nbuv.gov.ua/UJRN/nauvisdu_2021_3_8 (дата звернення 22.02.2022)

2. Запорожанов О. В., Нестеренко А. В. Приготування до стрільби з пістолета з урахуванням специфіки типових ситуацій застосування вогнепальної зброї працівниками поліції. Юридична психологія та педагогіка. 2014. № 1. С. 165-172 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urpp_2014_1_19 (дата звернення 23.02.2022)

Богдан ОСТАПЕНКО,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Андрій ТОКАР,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ОЗБРОЄННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Поліція відіграє важливу роль у забезпеченні громадського порядку та безпеки, охорони прав і свобод людини та протидії злочинності, зокрема, завдяки поліцейським заходам примусу, серед яких застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї [1]. У зв'язку з тим, що застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу, відбулось реформування оснащення і озброєння поліції шляхом заміни одного виду зброї на інший, більш сучасний зразок.

Так, Головою Національної поліції навесні 2019 року на заміну автомата Калашникова (далі – АК), зокрема, його вкороченої модифікації – АКС-74У, було презентовано пістолет-кулемет МР5: в оригіналі назва – «Maschinenpistole-5» [2, с. 5]. Така заміна обґрунтовувалась більш модернізованою і полегшеною комплектацією, та, головне – менш смертельною дією під час застосування щодо правопорушника [3].

Так, по-перше, якщо порівнювати кількість основних частин пістолета-кулемета МР5 з АК, то слід відзначити, що їх усього 5 у той час, як у модифікаціях АК їх більше: у АКС-74У їх 8, а у АК-47 – 10. Базові та модифіковані моделі пістолетів-кулеметів МР5 значно легші й менше розмірами ніж обидва АК незалежно від того, чи розкладений приклад. Це дозволяє помістити чи приховати пістолет-кулемет МР5 у чохол, у той час, як габарити різновидів АК залишаються громіздкими для носіння й транспортування.

По-друге, пістолет-кулемет МР5 є більш модернізованим порівняно не лише з АК та АКСУ, а й більшості моделей пістолетів-кулеметів, які створені на основі АК, такі як «Бізон», «Вітязь» чи «Гепард» [4]. Слід зазначити, що порівнювані види зброї були вироблені в різних країнах світу, зокрема: АК –

в Росії, а MP5 – в Німеччині. Тож, якщо АКС-74У знаходиться на озброєнні здебільшого в соціалістичних країнах часів Радянського Союзу, в яких він і наразі перебуває, то пістолет-кулемет MP5 прийнято на озброєння в більш ніж 50-ти країн світу. За кількістю моделей у світі цих двох видів зброї майже однаково.

По-третє, пістолет-кулемет MP5, який став частиною матеріально-технічного забезпечення поліції, має на меті не вбивство, а затримання правопорушника, адже ступінь вражаючої дії застосування АК більш доцільна для військових, головна мета яких уразити ціль, що більше підходить для війська, а мета поліцейського під час застосування зброї – досягти особистої безпеки під час виконання службово-бойового завдання, а саме затримання правопорушника та представлення його правосуддю [5].

Водночас із перевагами пістолета-кулемета MP5 в професійній діяльності поліцейських в мирний час порівняно з АКС-74У, слід зазначити і про його недоліки, зокрема:

1) має високу вартість, яка обумовлена двома факторами. Так, пістолет-кулемет MP5 виготовляють країни зарубіжжя, тож придбання нового виду зброї для потреб особового складу Національної поліції потребує значних фінансових затрат. Значна собівартість пістолета-кулемета MP5 обумовлена конструктивно. Це очевидно з огляду на те, що пістолет-кулемет MP5 є моделлю зброї «2в1» – як пістолету, в якому є важливі елементи автомату одночасно, тобто магазин великої ємності і режим автоматичної стрільби при тому, що можливо використовувати патрони пістолету 9×19 мм калібру;

2) чутливий до забруднення;

3) фізично важкий до перезарядки за умов напівпорожнього магазину;

4) має велику віддачу, що ускладнює прицільність стрільби, особливо, а за умов недотримання тактичної стійки;

5) має погану сумісність з іншими видами калібру 9 мм, яка призводить до затримок при пострілі [6]. На цьому пункті слід зробити акцент, адже в Україні доведеться виготовляти набої для MP5, оскільки калібр 9x18, який використовується в пістолетах «Форт» та «Пістолет Макарова», не підходить даному виду зброї. Країні доведеться використовувати додаткові ресурси заради виготовлення такого виду набою, а на закупівлю в країнах-виробниках потрібно витратити багато коштів.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що реформування матеріально-технічного забезпечення в Національній поліції України відбувається заради забезпечення особистої безпеки та комфорту особового складу і, водночас, відповідності охорони прав і законних інтересів громадян. Насамперед, головного пріоритету – життя людини, навіть, якщо він вчиняє правопорушення. Незважаючи на існуючі недоліки пістолета-кулемета MP5, він відповідає завданням, поставленим перед Національною поліцією. Тож одним із пріоритетів особового складу цього органу має стати підготовка та перепідготовка поліцейських з набуття навичок бездоганного володіння ним,

зокрема, безпеки при поводженні та влучної стрільби з нього на рівні світового досвіду.

Список використаних джерел:

1. Про Національну Поліцію: Закон України від 02.07.2015. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Методичні рекомендації з практичного використання пістолета-кулемета МР5 та його модифікації у підготовці поліцейських: / Тимофєєв В.П., Наточій А.Д., Казначєєв Д.Г. Дніпро. ДДУВС 2020. 34 с.
3. Нацполіція відмовляється від автоматів Калашникова. URL:<https://novynarnia.com/2019/05/15/natspolitsiya-vidmovlyayetsya/> (дата звернення 01.06.2022)
4. Зброя. URL: https://bakdar.org/view_index.php?id=1539. (дата звернення 01.06.2022)
5. Нова зброя для поліцейських має превентивний характер. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/20690_Nova_zbroya_dlya_policeyskih_ma_preventivniy_harakter_Sergiy_Knyazv.htm. (дата звернення 01.06.2022)
6. Heckler & Koch МР5. https://uk.wikipedia.org/wiki/Heckler_%26_Koch_MР5. (дата звернення 01.06.2022)

Микита ОСТРОУМОВ,

курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Артем ПЛАХОТНИЙ,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

На території України, починаючи з 24 лютого 2022 року діє особливий режим воєнного стану. Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводить в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а

також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1, с. 56].

Діяльність правоохоронних органів під час воєнного стану теоретично вивчали такі науковці: В. В. Белевцева, М. П. Кучерявенко, В. А. Молотай, Ю. Г. Барабаш, С. О. Кузнічена, М. М. Медвідь, С. С. Засунька, В. І. Олефіра, Х. П. Ярмакі, І. В. Кириленко, К. М. Пасинчук та інших вчених [2, с. 66].

Діяльність працівників поліції в умовах воєнного стану на території України регулюються Законом України «Про правовий режим воєнного стану» від 10 листопада 2015 року з останніми змінами від 12 травня 2022 року [3].

Під час дії особливого правового режиму на території нашої держави, в зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації від 24 лютого цього року встановлюються спеціальні заходи, зокрема:

- посилення охорони громадського порядку та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення;
- обмеження руху транспортних засобів та їх огляд;
- комендантський час, тобто заборона перебувати на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток та документів, що засвідчують особу, у встановлений час доби;
- перевірка документів у місцях скупчення громадян, а у виняткових випадках за наявних даних про наявність у громадян зброї – особистого огляду, огляду речей, житла та транспортних засобів;
- обмеження чи заборона продажу зброї, отруйних речовин, спиртних напоїв; у виняткових випадках допускається тимчасове вилучення у громадян вогнепальної та холодної зброї та боєприпасів, отруйних та вибухових речовин, а у підприємств, установ та організацій також і навчальної військової техніки та радіоактивних речовин.

Правоохоронні органи у взаємодії із збройними силами України при режимі воєнного стану забезпечують вирішення наступних завдань: підтримка особливого режиму в'їзду на територію України та виїзду з неї, а також обмеження свободи пересування нею; участь у порятунку та евакуації населення, проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, боротьбі з пожежами, епідеміями та епізоотіями; охорона військових, важливих державних та спеціальних об'єктів, об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, функціонування транспорту, комунікацій та зв'язку, об'єктів енергетики, а також об'єктів, що становлять підвищену небезпеку для життя та здоров'я людей та для навколишнього природного середовища; припинення діяльності незаконних збройних формувань, терористичної та диверсійної діяльності; роз'єднання протиборчих сторін, що беруть участь у конфліктах, що супроводжуються насильницькими діями із застосуванням зброї, бойової та спеціальної техніки; проведення мобілізаційних заходів щодо виявлення осіб, які ухиляються без поважної

причини від проходження військової служби; ведення обліку втрат цивільного населення; запровадження контролю роботи друкарень, обчислювальних центрів та автоматизованих систем, засобів масової інформації, використання їх роботи для потреб оборони, особливо акредитації журналістів; запровадження контролю (цензури) за поштовими відправленнями та повідомленнями, що передаються за допомогою телекомунікаційних систем, особливо в соціальних мережах, а також контролю телефонних переговорів, створення органів цензури, які безпосередньо займаються зазначеними питаннями; ізоляції відповідно до загально визнаних принципів та норм міжнародного права громадян Російської Федерації тощо [4, с. 38].

У період воєнного стану діяльність працівників поліції насамперед полягає у забезпеченні публічної безпеки та порядку, особливо на територіях де відбуваються активні бойові дії, забезпечення порядку та безпеки в парках, скверах, вокзалах, публічних місцях, вулицях та площах, забезпечуючи правопорядок та запобіганню скупченню великої кількості народу, так як вірогідність ракетних обстрілів в таких місця залишається великою. Здійснювати контроль та регулювати дорожній рух, а саме дотримання правил дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів, особливо в період комендантської години. За експлуатацію транспортного засобу в алкогольному сп'янінні працівник поліція має право відібрати його на потреби Збройних сил України.

Усі правові акти, прийняті з метою забезпечення режиму військового стану, пов'язані із запровадженням тимчасових обмежень права і свободи фізичних та юридичних осіб, припиняють свою дію без спеціального повідомлення після завершення часу дії військового стану [5].

Таким чином, підсилена діяльність поліції під час воєнного стану на території України дозволяє попереджувати та не допускати до вчинення різних видів правопорушень, забезпечувати захист прав та національну безпеку українського народу під час такого складного стану. Від динамічності та гнучкості використання сил та засобів працівників поліції залежить ефективність форм та методів забезпечення особливого правового режиму на території України.

Список використаних джерел:

1. Мінка Т.П. Науково-практичний коментар Закону України Про Національну поліцію. Дніпро. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2017. 480 с.
2. Ковалів М.В., Іваха В.О. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. *Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. С. 65-70.
3. Про правовий режим воєнного стану: закон України: станом на 12 трав. 2022 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T150389?an=1> (дата звернення: 24.05.2022).
4. Дії працівників органів Національної поліції при виникненні надзвичайних ситуацій: навч. посіб. Давигора Ю.І. та ін. Київ: *Національна академія внутрішніх справ*,

2020. с. 156.

5. Військо та поліція: зміни в законодавстві під час війни. URL: <https://ldn.org.ua/consultations/viys-ko-ta-politsiia-zminy-v-zakonodavstvi-pid-chas-viyny/> (дата звернення: 24.05.2022).

Ольга ПАШКЕВИЧ,

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Артем ПЛАХОТНИЙ,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МИРНИХ ЗІБРАНЬ

Свобода мирних зібрань визнана міжнародною спільнотою і охороняється у низці міжнародно-правових актів. Право на мирні зібрання – це одне із невід’ємних прав людини у демократичному суспільстві, яке є основою для здійснення мирного громадянського протесту і забезпечує колективне вираження поглядів, ідей тощо. Важливе місце щодо забезпечення реалізації та обмеження права на мирні зібрання відіграє Європейський суд з прав людини. Проблематика цього питання полягає в тому, що під час мирних зібрань можуть порушуватись права громадян [1].

Свобода мирних зібрань є своєрідною формою відносин держави та громадян. У авторитарних, тоталітарних державах – це право обмежується, а навіть за мирні зібрання може наставати відповідальність встановлена не легітимною владою, що може призвести до громадянського протесту або революції. У демократично здорових суспільствах мирні зібрання є причиною та підставою для влади прислухатися до народу та переглянути свою політику в деяких питаннях. Для прикладу, польські соціологи стверджують, що свобода мирних зібрань визначається як природне право кожної особи, адже теоретично це право належить людині від народження. Ніхто не може позбавити людей права збиратися разом та обговорювати актуальні суспільні проблеми, навіть якщо це право не врегульоване національним законодавством. На американському континенті право на мирні зібрання також є частиною каталогу базових прав людини, які

охороняються державою і законом.

Право на мирні зібрання у законодавстві України не є належним чином врегульованим і це є актуальною проблемою. Практично не існує спеціальних нормативно-правових актів, які б стосувалися порядку реалізації цього права, а також стосувались гарантій охорони та захисту цього права [2].

Базові знання про поведінку учасників зібрання є важливою основою для тих методів, якими поліція може забезпечувати охорону порядку під час зібрання. На розумінні цієї поведінки повинні будуватися всі подальші дії, в тому числі планування, забезпечення правопорядку під час зібрання та підбиття підсумків операції. На зборах можуть виникати окремі осередки заворушення чи некерованої поведінки, в той час як переважна більшість людей продовжуватиме поводитись абсолютно організовано, залишаючись мирним зібранням. Поліція завжди повинна надавати перевагу проактивному забезпеченню порядку, а не реагуванню на заворушення. Навіть у тих ситуаціях, коли лунають заклики до конфронтації або насильства, поліція повинна протистояти таким діям, застосовуючи диференційований підхід до учасників, використовуючи свої знання про присутні групи і окремих осіб, підтримуючи позитивні відносини з людьми і діючи обачно й толерантно.

Є чотири головних принципи забезпечення правопорядку під час публічних зібрань [3].

Володіння інформацією про різні групи учасників є необхідною передумовою забезпечення правопорядку під час публічних зібрань. Така інформація дозволить поліції зрозуміти інтереси і наміри таких груп і сприяти досягненню їхніх законних цілей.

Сприяння. Стратегія поліції насамперед повинна бути покликана сприяти зусиллям організаторів та учасників мирного зібрання, спрямованим на досягнення їхніх законних цілей. Вихідна позиція повинна ґрунтуватись на припущенні, що більшість учасників зібрання матимуть мирні наміри. При цьому поліції необхідно з'ясувати конкретні наміри учасників, щоб визначити, яким чином можна досягнути їх реалізації.

Комунікація. Політика передбачуваності має бути основою комунікації поліції з організаторами зборів і іншими зацікавленими сторонами. Це допоможе формуванню і підтриманню довіри на всіх етапах зібрання. Збір інформації перед операцією повинен бути спрямований на розширення обсягу та якості знань про ті групи, які збираються взяти участь у зібранні, та про їхню мотивацію. Також необхідно збирати інформацію (за допомогою оперативно-розшукової діяльності) про осіб, які можуть розглядатися як джерело ризику.

Провідну роль відіграє Поліція діалогу. Цей підрозділ активно працює в Україні з осені 2017 року. Їхнє завдання: зупиняти агресивних громадян не силою, а словом! Основна мета поліції діалогу – налагодження взаємодії та довіри. В тому числі роз'яснення чинного законодавства України: що можна

робити, що не можна, а у випадку порушень, які можливі санкції, тобто це роз'яснення громадянам їхніх прав, обов'язків і можливих наслідків. Якщо слова безсилі, в такому випадку працівники поліції комунікації просто залишають місце проведення заходу. Якщо особи порушують закон, вони повинні нести відповідальність. Працівники поліції комунікації не застосовують заходів примусу і силу, для цього є інші підрозділи [4].

Диференційований підхід до учасників зібрання. Важливим фактором ризику під час зібрання є ставлення поліції до всіх учасників як до однакових, і до того ж потенційно небезпечних осіб. Одним зі способів розмежування учасників є спостереження за тим, що робить кожна окрема людина, а не та група, до якої вона належить. Важливо усвідомлювати, що зібрання можуть складатися з багатьох груп із різними завданнями й цілями, а також різним ставленням до поліції.

Всі громадяни мають право збиратися мирно, і поліція зобов'язана сприяти реалізації права на свободу зібрань всіх груп в суспільстві, для того щоб кожна людина могла брати участь в різноманітних формах вираження думки в громадських місцях. Забезпечення проведення зібрань у безпечній і мирній обстановці є основним завданням поліції. Необхідно покращити усвідомленість поліції в різниці між групами учасників і між окремими особами, щоби вони могли диференційовано підходити до присутніх на зібранні. Варто врегулювати право на мирні зібрання у законодавстві України. Також продовжувати розвивати поліцію діалогу, оскільки її роль дуже важлива у проведенні мирних зібрань.

Список використаних джерел:

1. Європейський суд з прав людини URL: <https://pon.org.ua/novyny/7499-yeuropeyskiy-sud-z-prav-lyudini-pdstavi-ta-poryadok-zvernennya.html> (дата звернення 20.05.2022)
2. Конституційний Суд України. 4.3.7. Право на мирні зібрання URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/437-pravo-na-myrnizibrannya> (дата звернення 20.05.2022)
3. Панова О.О. Організація діяльності органів поліції щодо підтримання публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/7332> (дата звернення 20.05.2022)
4. Основний концепт роботи «поліції діалогу» – комунікація та зменшення демонстрації сили під час масових заходів, – Олександр Фацевич <https://www.kmu.gov.ua/news/osnovnij-koncept-roboti-policiyi-dialogu-komunikaciya-ta-zmenschennya-demonstraciyi-sili-pid-chas-masovih-zahodiv-oleksandr-facevich> (дата звернення 20.05.2022)

Лідія ПРАСОЛ,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро ТІНІН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОНТИНУУМУ СИЛИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

В сучасних умовах збройного конфлікту та при виконанні своїх службових обов'язків поліцейські все більше взаємодіють з населенням. В положеннях ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію» законодавець зазначає, що діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб [1].

Проте, аналізуючи сучасний менталітет в країні, який виражається у напружених взаєминах населення з представниками поліції, громадяни не завжди погоджуються на мирну співпрацю з поліцією. Дії поліцейського повинні відповідати виключно вимогам поліцейського заходу, зазначеного у ч. 2 ст. 29 Закону України «Про Національну поліцію», а саме: захід має бути пропорційним, законним, необхідним та ефективним.

Визначаючи законність своїх дій та адекватності реагування на будь-яку із складених ситуацій у службовій діяльності, поліцейський діятиме відповідно до континууму сили («драбини сили»), яка розглядається як прогресивна шкала, де поліцейський може «задіяти силу». Тобто, континуум сили застосовується як підбір варіантів дій поліцейського, залежно від ситуації, з якою він стикається.

Розглядаючи «драбину сили» можна визначити такі поліцейські впливи, як присутність поліцейського; вербальні команди; легкий тактильний контакт; фізичний контроль; самозахист; виняткове застосування сили; застосування спеціальних засобів та техніки; демонстрація вогнепальної зброї; застосування вогнепальної зброї.

Такі види поліцейських впливів працівники застосовують з урахуванням

ступеня небезпеки та рівня опору, з якими стикаються. Рівнями опору є:

1. Пасивний опір – дія особи, яка не становить загрозу поліцейському. Характеризується невиконанням команд поліцейського, але не становить активних дій, які можуть бути направлені від поліцейського або на поліцейського. При застосуванні легкого тактильного контакту, особа не опирається контролюючим діям поліцейського.

2. Активний опір – активні дії особи, які направлені на поліцейського, але не становлять значної загрози. При такому виді опору до суб'єкта характерні дії, які направлені на втечу від представника влади, опір при затриманні, намагання уникати контролю з боку поліцейського, висловлювання неповаги та вербальні погрози, демонстрація невербальних сигналів, які вказують на готовність опиратися затриманню. До такого рівня опору можливо застосувати вербальні команди, фізичний контроль, самозахист та застосування спеціальних засобів.

3. Агресивним опором є активні дії, які направлені відповідно на поліцейського. На відміну від активного опору, агресивний становить небезпеку для поліцейського та оточуючих. У даному випадку особа вчиняє агресивні дії, які характеризуються фізичними атаками на поліцейського, фізичні спроби травмувати, поранити або вбити інших осіб та небажання припинити такі небезпечні дії.

4. Тяжкі тілесні ушкодження або смерть є завершеним етапом, який настав внаслідок небезпечних дій особи.

В залежності від виду супротиву особи, ситуація може містити у собі склади адміністративного правопорушення, наприклад при порушенні норми ст. 185 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони публічного порядку і державного кордону, військовослужбовця» [2].

До інших складів кримінальних правопорушень, більш серйозних, можна віднести ст. 115 «Умисне вбивство», ст. 121 «Умисне тяжке тілесне ушкодження», ст. 126 «Побої і мордування» та інші, споріднені за об'єктом, кримінальні правопорушення Кримінального кодексу України [3].

Важливим фактором якості та професіоналізму поліцейського являється комунікація з особою, а також своєчасне, голосне попередження особи про застосування поліцейських заходів, в тому числі й примусу. Вмілі навички комунікації здатні зменшити ризик настання будь-якого опору, або навпаки, припинити опір до етапу співпраці з поліцейським. Тобто, застосування континууму сили може бути направлена як на прогресивні дії, так і зменшення застосування впливів, з моменту досягнутої мети поліцейського.

Підсумовуюче вищезазначене, можна дійти висновку, що вивчення моделі застосування сили правоохоронними органами є корисним та результативним. За допомогою континууму сили, поліцейський в повній мірі може адекватно сприймати ситуацію, а також уникати її загострення. Також

принцип використання континууму сили в ситуаціях з різними рівнями конфлікту дозволяє поліцейському переходити з одного рівня на інший за потреби, пропускаючи рівні та повертаючись до них, якщо цього вимагають конкретні обставини, і таким чином ефективно виконувати завдання та функції у своїй службовій діяльності. В цей же час потрібно пам'ятати, що континуум сили являється суто теоретичним поняттям та законодавчо, на жаль, не визначений у жодному нормативному документі. Отже, це обумовлює лише теоретичне розуміння меж можливого застосування впливу поліцейського на особу.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-19: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 28.05.2022).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: від 7 грудня 1984 р. № 80731-X: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 28.05.2022).
3. Кримінальний кодекс України: від 5 квітня 2001 р. № 2341-14: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 28.05.2022).

Артем РУДЕНКО,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Максим КАЛІМАН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ: РЕАЛІЇ ТА РИЗИКИ

Право людини на життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і особисту безпеку має захищатися в демократичній правовій державі. Захист цих прав забезпечується Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами, які їй відповідають. Але цього не завжди достатньо, і їх забезпечення потребує вдосконалень. Одним із шляхів є прийняття закону, який регулюватиме право громадян на особистий захист свого життя та здоров'я від протиправних посягань у стані крайньої необхідності за

допомогою вогнепальної зброї.

Вогнепальна зброя є найефективнішим засобом реалізації конституційного права громадян на самооборону. Переважна більшість розвинених країн надали це право своїм громадянам, що сприяло зменшенню злочинів проти особи та власності. Світові лідери з володіння вогнепальною зброєю – США, Фінляндія, Швейцарія [1, с.1].

На теренах нашої країни теж зроблені кроки щодо легалізації вогнепальної зброї. Проект Закону № 5708 «Про право на цивільну вогнепальну зброю» передбачає умови, вимоги та особливості володіння вогнепальною зброєю цивільним населенням. Приписами цього проекту встановлено такі категорії цивільної вогнепальної зброї:

- автоматична вогнепальна зброя;
- гладкоствольна короткоствольна вогнепальна зброя (травматична);
- короткоствольна вогнепальна зброя;
- довгоствольна гладкоствольна вогнепальна зброя;
- довгоствольна та комбінована вогнепальна зброя [2].

Незважаючи на велике бажання авторів цього проекту стати першопрохідцями в історії парламентаризму в питанні легалізації торгівлі зброєю, його основні положення потребують значного доопрацювання. Деякі пропозиції несуть потенційні корупційні ризики та прямо порушують права громадян використовувати їх для самооборони у разі надзвичайної ситуації та оборони.

Проект № 5708 «Про право на цивільну вогнепальну зброю» повторює помилки попередніх законопроектів. Якщо наразі у нас є механізм дозволу на видачу та закупівлю вогнепальної зброї, у тому числі й на її використання, то необхідно було б зібрати та врегулювати всі аспекти цих механізмів, які зараз існують в Україні.

Зброю можуть отримати та категорія громадян України, які не мають судимості або судимості яких були зняті. Наприклад, багато учасників Майдану мали судимості, але після Революції гідності всі обвинувачення та тягар у вигляді судимості нівелювались. З юридичної точки зору це означає, що вони не мають судимості [3].

У законопроекті багато суперечливих речей. Наприклад, перелік причин, через які громадяни можуть втратити право на носіння зброї як тимчасово, так і довічно, дозвіл на володіння пістолетами, але заборону на револьвери.

Питання легалізації цивільної вогнепальної зброї, а саме короткоствольної, лежить у політичній сфері. Якщо громадяни мають при собі зброю, то владі доведеться нести повну відповідальність за свої рішення – тому «збройне питання» роками не вирішується не лише через погану законодавчу розробку. Такий стан речей вигідний насамперед самій владі.

Зброя не вирішує проблеми, а лише посилює їх. Легалізація обігу зброї не усуває злочинність як таку, але може стати стримуючим фактором для правопорушників, які вже мають зброю. Покращення економічного клімату в

країні, ефективна некорумпована судова система та правоохоронні органи, дотримання чинного законодавства сприятимуть зменшенню злочинності та правоохоронних органів.

Таким чином, можна зробити висновок, що на даний момент доцільно було б зосередитися на вирішенні конфліктів відповідальності при поводженні зі зброєю. Варто також переглянути систему самооборони та захисту майна громадян, небажане проникнення в житло з метою посягання на життя та здоров'я, більш детально вивчити досвід легалізації зброї в розвинених країнах. На цьому етапі Україна має прийняти закон про право володіння, користування, відповідальність за недотримання зброї, а потім усунути розбіжності в нормах щодо короткоствольної зброї.

Список використаних джерел:

1. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю». 5 с. URL:<https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/219896.html>.
2. Яка перспектива чергової спроби парламенту легалізувати зброю? URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/-yaka-perspektiva-chergovoyi-sprobi-parlamentu-legalizuvati-zbroyu.html> (дата звернення: 21.05.2022)
3. Легалізація зброї: чи готові українці? Відповідають експерт із самозахисту, юрист та психіатр. URL: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=95102> (дата звернення: 21.05.2022)

Валерія РОГОЗІНА,
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Євген ЗЕЛЕНСЬКИЙ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Службова підготовка працівників органів внутрішніх справ – це система заходів, спрямована на закріплення та оновлення знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та його службової діяльності. Організація службової підготовки поліцейських здійснюється відповідно до вимог законодавства України, а також Положенням з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ

України [1].

Співробітники Національної поліції України мають постійно підвищувати рівень своїх знань, умінь, навичок та професійних якостей з метою забезпечення здатності до виконання завдань з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку та безпеки, протидії агресії РФ на території нашої держави. Відтак, поліцейські постійно підтримують на високому рівні знання законодавчої бази та основ діяльності НПУ, вивчають нормативно-правові акти, які регламентують діяльність Національної поліції України.

Орієнтовними формами службової підготовки є: навчальні заняття в групах за місцем служби, навчальні збори, самостійне навчання. Проте, в період встановлення воєнного стану на території України питання проходження службової підготовки має свої особливості. Через велике навантаження на органи внутрішніх справ, проведення зборів, курсів та тренінгів є неможливим [2]. Відтак, головними напрямками службової підготовки залишається збір особового складу та доведення керівним складом органу/підрозділу законодавчих та підзаконних актів, якими регламентується діяльність поліції та якими правоохоронці користуються в процесі службової діяльності; та самопідготовка, що проводиться впродовж усього строку служби поліцейського з метою безперервного, систематичного поповнення та поглиблення знань, умінь і навичок, необхідних для успішного виконання службових завдань.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Змін до Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.01.2022 року № 51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0326-20#Text> (дата звернення 01.06.2022р.)
2. Жданов В.І. Мотиваційна складова професіоналізму працівників поліції. 2004. №28, 356 с.

Каріна РУДНИЦЬКА,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Євген ЗЕЛЕНСЬКИЙ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Актуальність даної теми полягає у всебічному розгляді проблеми підготовки поліцейських та вирішенню питання про ефективність підготовки застосовуючи новітні методики освоєння матеріалу.

Відповідно до статті 72 закону України «Про Національну поліцію» [1] система навчання поліцейських складається з: первинної професійної підготовки; підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; післядипломної освіти; службової підготовки.

На сьогоднішній день підготовка поліцейських складається з трьох основних ланок, за допомогою котрих зі звичайних рядових поліцейських, можливо підготувати професіонала, а отже досвідченого офіцера поліції. Основні предмети які вони засвоюють – вогнева підготовка, тактико-спеціальна підготовка та спеціальна фізична підготовка.

Ефективність утворення нових спеціалістів залежить від багатьох факторів, котрі напряму впливають, такі як:

- Методи отримання інформації;

Використання застарілих методів, без застосування мультимедійних тирів, практичних майданчиків, недостатня кількість, або ж якість зброї(боєприпасів) для навчання, і як наслідок викладання більше теоретичного матеріалу у ситуаціях, коли необхідна практика для засвоєння.

- Підготовлені знавці, від яких отримується знання;

Проблема у залученні до викладання осіб котрі недостатньо ознайомлені із практичними навичками служби у Національній поліції, і як наслідок не компетентні для здійснення навчання.

- Психологічне сприйняття, осіб які навчаються;

Нерозуміння всієї серйозності навчального процесу, легковажне

ставлення або ж навпаки отримання переживань через стрес від відповідальності, котра покладається за час підготовки, та у майбутньому виконанні службових повноважень.

Матеріали які застосовуються під час вивчення.

Таким чином, ми отримує в сукупності проблеми з якими можна зіштовхнутись під час підготовки нових фахівців. Для боротьби із поставленими задачами пропонується наступне:

1) Необхідність фінансування на необхідне оновлення та забудову застарілих тирів, майданчиків і т.д.

2) Науковці переконані, що використання диспуту під час навчальних занять сприятиме більш ефективному засвоєнню слухачами навчального матеріалу [3]. Також забезпечення новітніми матеріалами та технологіями для всебічного розвитку.

3) Психологічну підготовку об'єктів здійснювати за допомогою викладацьких та практичних вправ із застосуванням інноваційних методів, технологій та інтерактивних форм (ділові ігри, моделювання ситуації, тренінг).[2]

4) Потрібно спочатку практично показати для чого потрібні ті чи інші знання, наприклад на певному етапі навчання, відправляти осіб на патрулювання із досвідченими офіцерами, тоді буде розуміння серйозності того що необхідно навчатись.

Отже, можна зробити висновок, що ефективність підготовки нових кадрів у лави поліції залежить від багатьох факторів, які потребують удосконалення. Водночас проблеми виявлені нами у даних тезах являються не критичними, але необхідними для підготовки кваліфікованих фахівців.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : закон України. Паливода А. В., Київ. 2015. 104 с.
2. Порядок організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів(слухачів) закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06 лютого 2019 року № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text> (дата звернення 07.10.2021 р.)
3. Ніколов А. С. Деякі аспекти вдосконалення методів навчання слухачів на курсах первинної професійної підготовки працівників патрульної служби. Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Дніпропетровськ, 2016. С. 307–309.

Данило САЙГАЧЕНКО,
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро КАЗНАЧЕСЬ,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України та запровадженням в нашій країні з 24.02.2022 року правового режиму воєнного стану, поліцейським доводиться виконувати службові обов'язки в екстремальних умовах іноді навіть наближених до бойових, постає питання щодо правових аспектів застосування вогнепальної зброї поліцейськими в умовах воєнного стану.

Правомірність застосування працівниками поліції вогнепальної зброї в умовах воєнного стану базується на міжнародних правилах і стандартах. Однак у національному законодавстві застосування вогнепальної зброї поліцейським має низку обмежень та негативних наслідків для нього самого.

Вогнепальна зброя є одним із ефективних засобів боротьби зі злочинністю, що дозволяє значною мірою забезпечення захисту прав особи, інтересів суспільства і держави. Особливо зростає значення застосування зброї в умовах воєнного стану, коли спостерігається стійка тенденція до зростання корисливих і насильницьких злочинів, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї, зріст кількості випадків агресивної протидії правоохоронцям тощо.

У разі реальної небезпеки дії поліцейського визначатимуться рівнем його професійної підготовки та здатністю керувати власними силами та психічним станом під патогенним впливом факторів екстремальної ситуації. Значні негативні емоційні стани (страх, ступор, шок та інші) впливають на точність навіть автоматизованих рухів [1, с. 202].

В Україні відповідно до ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» дається вичерпний перелік в яких випадках поліцейському дозволяється застосувати вогнепальну зброю:

- 1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у разі

загрози їхньому життю чи здоров'ю;

2) для захисту осіб від нападу у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю;

3) для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавили волі;

4) для відбиття нападу на об'єкти, що охороняються, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також їх звільнення у разі їх захоплення;

5) затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, і яка намагається втекти;

б) затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує використанням зброї та інших небезпечних предметів для життя чи здоров'я осіб та/або поліцейського;

7) зупинити транспортний засіб шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейському [2].

Для застосування вогнепальної зброї обов'язково усно попередити особу про намір його застосування. Застосування вогнепальної зброї без попередження (активне застосування) буде дозволено лише в разі крайньої необхідності для захисту життя людей, а саме у випадках:

1) якщо особа намагається підійти до поліцейського, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї;

2) у разі збройного нападу, а також у разі раптового нападу із застосуванням бойової техніки, транспортних засобів чи інших засобів, що загрожують життю та здоров'ю людей;

3) якщо особа чинить збройний опір;

4) якщо особа, затримана чи заарештована за вчинення особливо тяжкого або тяжкого злочину, тікає із застосуванням транспортного засобу;

5) для припинення спроби заволодіння вогнепальною зброєю [2].

Як ми бачимо законодавець не виділяє окремо застосування зброї поліцейськими в умовах воєнного стану.

У реальних умовах завжди існує небезпека заподіяння шкоди іншим особам, які не пов'язані зі злочинними діями, у зв'язку з тим, що найбільш небезпечні злочини із застосуванням вогнепальної зброї відбуваються саме в громадських місцях, де є значне скупчення людей. По суті, поліція може застосовувати вогнепальну зброю переважно на відстані до 5 м, оскільки на великих відстанях існує ризик нанесення поранення іншим особам у разі невлучання в злочинця, що автоматично тягне за собою кримінальну відповідальність для поліцейського. [3, с. 87–88].

Таким чином, застосування вогнепальної зброї поліцейськими під час служби в умовах воєнного стану регламентується виключно законом України «Про Національну поліцію», якихось додаткових повноважень на застосування зброї поліцейськими в умовах воєнного стану не передбачено навіть в законі України «Про правовий режим воєнного стану». Щоб

уникнути великої кількості загиблих, для поліцейських під час здійснення своїх службових обов'язків має бути розроблено більш детальніше наукові підходи застосування вогнепальної зброї в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Логачев М.Г. Правові та психологічні аспекти застосування вогнепальної зброї персоналом поліції. Право і Безпека. 2017. № 4 (67). С. 199–204.
2. Закон України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 02.06.2022).
3. Волков Ю.М., Поливанюк В.Д. Проблемні питання застосування вогнепальної зброї працівниками національної поліції під час виконання службових обов'язків. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 4. С. 87–88.

Зорина СІВЕРСЬКА,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро ТІНІН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ФОРМУВАНЬ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: НЕДОЛІКИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Основною ідеєю цього аналізу є окреслення процедурних особливостей формування національних сил опору в громадах та сучасні виклики в процесі впровадження. Нарешті, через початок повномасштабного вторгнення російських військ в Україну, громади змушені швидко мобілізувати свої ресурси для максимального захисту своїх територій.

Ця аналітична робота охоплює:

- основні правові норми формування національних сил опору.
- практика реалізації норм законодавства.
- загальні проблеми та проблеми, з якими стикаються громади в процесі формування та набору сил стійкості.
- короткий посібник із побудови системи формування сил опору.

Результати ґрунтуються на аналізі нормативно-правових актів, офіційних веб-сайтах обласних військових адміністрацій та обширних напівструктурованих інтерв'ю з представниками місцевого самоврядування.

24 лютого 2022 року російські війська розпочали рейди на територію України, включаючи військові об'єкти та мирні житлові квартали. Відтоді українські міста й села живуть у важких умовах, спричинених війною. З 2014 року Збройні Сили України перебувають в особливому періоді. На сьогодні це стосується і військ територіальної оборони. Для захисту кожного міста, селища, села «на місцях» формуються різноманітні групи для створення максимальної безпеки для мешканців громади – територіальної оборони, волонтерських таборів, волонтерських громад.

Після рішення Президента про введення воєнного стану в Україні завданнями територіальної оборони були:

- захищати територію, населення від загроз;
- захист критичних стратегічних і комунікаційних об'єктів, критичної інфраструктури;
- брати участь у боротьбі з диверсійно-відновлювальними силами та іншими агресивними збройними формуваннями;
- усунути наслідки ворожнечі.

Сучасна практика формування регіональної оборони в українських громадах

Від початку широкомасштабного вторгнення російської армії в Україну громади зіткнулися з певними труднощами у формуванні та вербуванні сил опору на своїй території. Під час пілотного дослідження процесуальних особливостей формування сил опору в громадах було виконано наступне:

Контент-аналіз офіційної веб-сторінки місцевого військового уряду штату (24 області). Зокрема, аналіз інформації про період формування національного опору (довоєнного чи воєнного) в регіоні, навчання добровольців, комплектування блокпостів, інформаційні кампанії щодо доцільності формування територіальної оборони.

Три детальні напівструктуровані інтерв'ю з представниками місцевого самоврядування. Це сприяло визначенню специфічних для громад питань формування та комплектування територіальних оборон, процесуальних особливостей їх створення та правової інтеграції. Питання стосувалися організації терористичної оборони в громаді, координації управління, проведення навчання у добровольчих формуваннях, забезпечення зброєю та іншими необхідними матеріалами та технічними засобами, соціального забезпечення добровольчих формувань.

Загалом у всіх областях України до початку повного вторгнення російської армії була сформована територіальна оборона. Ідея розвитку сил опору полягала в наступному: спочатку в підрозділах кожної країни було створено головний орган територіальної оборони; Заплановано оздоровлення та підрозділи територіальної оборони. На офіційних сторінках обласних

урядів подано інформацію про норми Закону «Про основи національного спротиву», де перераховані шляхи досягнення територіальної оборони. Відтоді на рівні громади розпочалося як систематичне управління охороною, закріплення обов'язків органу, так і порядок допуску особового складу до змагань. Прийом передусім з урахуванням територіальних центрів комплектування та соціального забезпечення, в яких нині зберігається радянський військовий комісар.

Список використаних джерел:

1. Територіальна оборона у громадах: труднощі формування та комплектування її підрозділів. *Лабораторія законодавчих ініціатив*. 22.03.2022. URL: <https://parlament.org.ua/2022/03/22/teritorialna-oborona-u-gromadah-trudnoshhi-formuvannya-ta-komplektuvannya-yiyi-pidrozdiliv> (дата звернення 01.06.2022 р.)

Анастасія САФОНЮК

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дмитро ТІНІН,

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ
У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ**

На сьогоднішній день однією із найголовніших проблем в Україні є злочинність. Велика кількість військових злочинів, що передбачає реальну загрозу національній безпеці країни, завдає суттєвої шкоди підвалинам державності, перешкоджає здійсненню соціально-економічних реформ, породжує в суспільстві атмосферу нестабільності та страху громадян за свою безпеку. Одним із факторів, що погіршує сучасний стан криміногенної ситуації в Україні є незаконний обіг вогнепальної зброї. Одним із найважливіших завдань працівників поліції в умовах сьогодення є запобігання дій, що мають зв'язок із незаконним обігом вогнепальної зброї. Саме тому необхідно дослідити дане питання, так як сучасні умови свідчать про необхідність прийняття нових нормативно-правових актів та екстрених,

швидких та дієвих заходів протидії правопорушенням у сфері обігу вогнепальної

Дане питання ставало предметом дослідження Б.І. Бараненка, П.Д. Біленчука, В.В. Василевича, В.О. Глушкова, В.В. Голіни, О.М. Литвака та інших фахівців.

На сьогоднішній день серед мешканців України існує потреба у володінні вогнепальною зброєю, а саме для самозахисту, захисту своїх рідних, майна, тощо. В умовах війни зброя потрібна для відчуття себе у стані безпеці. З іншого боку актуальним є питання підвищення ефективності боротьби із незаконним обігом вогнепальної зброї, що в свою чергу потребує здійснення завдань працівників поліції та правове регулювання обігу цивільної зброї [2, с.222].

В Україні відсутнє досконале законодавче регулювання обігу зброї, але в той же час є правові норми, які регулюють дане питання на відомчому нормативному рівні. Але, не зважаючи на даний факт, кількість зареєстрованої вогнепальної зброї серед жителів України зростає. Так з початку 2021 року працівниками правоохоронних органів було 1245 одиниць вогнепальної зброї, та більше 3000 гранат. В ході даного судового процесу було притягнуто до відповідальності більше ніж 2800 осіб [3].

Протидія незаконному обігу зброї займає особливе місце в діяльності правоохоронних органів щодо запобігання кримінальним правопорушенням, так як в даному випадку характерною є подвійна превенція: окрім припинення незаконних дій зі зброєю, попереджаються також і тяжкі наслідки, які можуть настати в ході протиправного застосування зброї [1, с. 88]. Найбільшу кількість завдань у цьому напрямі покладено на Національну поліцію.

Події сьогодні, а саме з початку 24 лютого 2022 року, а саме повномасштабне вторгнення Росії на територію України визначаються, як один із найбільших катализаторів збільшення незаконної вогнепальної зброї в державі, адже у цей час на законодавчому рівні надано право кожному громадянину використовувати наявну в нього вогнепальну зброю з метою захисту від російських військових. Також, зараз проводиться опитування в застосунку «Дія» стосовно полегшення умов отримання дозволу на зброю. Дане питання ще на стадії обговорення, і на законодавчому рівні не закріплено.

Також, на законодавчому рівні було прийнято 3 березня 2022 року Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України», відповідно до якого надається дозвіл отримати вогнепальну зброю цивільним особам протягом дії воєнного стану в Україні. Саме тому працівникам правоохоронних органів потрібно буде здійснювати ряд завдань з контролю, перевірки та дотримання законодавства в даному випадку [3].

Практична діяльність правоохоронних органів свідчить, що в організації запобігання незаконному обігу вогнепальної зброї в умовах її

транснаціоналізації важливого значення набуває міжнародна практика та їх ефективна взаємодія. Міжнародними правовими організаціями, які вивчають проблеми протидії злочинності неодноразово підкреслювалась важливість постійного моніторингу питань, пов'язаних з організацією запобігання злочинам, пов'язаним з незаконним обігом зброї, підтримання на належному професійному рівні національних систем кримінального правосуддя.

Одночасно серед фахівців та вчених існує широка дискусія про необхідність законодавчого врегулювання питань, пов'язаних із обігом зброї, обговорюються різні за змістом та цілями законопроекти. На нашу думку, необхідність прийняття відповідного закону не викликає сумнівів, що підтверджується і низкою судових рішень у справах, пов'язаних із незаконним поводженням зі зброєю, якими були виправдані особи, які здійснювали незаконні дії з вогнепальною зброєю, зокрема через відсутність відповідного Закону України з регулювання правовідносин щодо придбання, зберігання, використання та обігу зброї.

Отже, як висновок потрібно сказати, що діяльність правоохоронних органів має важливе значення для суспільства, громадян та держави, оскільки під час функціонування механізму країни є забезпечення належної реалізації дотримання прав людини, норм права, але в цей же час важливу роль займають заходи примусу. Також, завдяки правоохоронним органам населення держави відчуває себе в безпеці та захищеності. Сьогодні вимагає прийняття термінових заходів протидії незаконному обігу зброї. У першу чергу, такі положення, що стосуються посиленого контролю за його легальним обігом, запобіганням розкраданню і спрямуванню в незаконний обіг вогнепальної зброї.

Список використаних джерел:

1. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнка. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків. 2017. С. 88-90.
2. Жила С. Ю. Правові та організаційні засади забезпечення громадської безпеки підрозділами Національної поліції : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2016. 222 с.
3. Фоміна В. Правомірне застосування цивільними особами зброї під час воєнного стану. URL: <https://telegra.ph/Pravom%D1%96rne-zastosuvannya-civ%D1%96lnimi-osobami-zbroi-p%D1%96d-chas-voyennogo-stanu-05-30> (дата звернення 30.05.2022)

Анастасія САФОНЮК,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро КАЗНАЧЕСЬ,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасні умови в яких перебуває наша країна в зв'язку з повномасштабною збройною агресією Росії проти України потребує підготовки професійних, компетентних кадрів для підрозділів Національної поліції. Дане питання не втрачає своєї актуальності, оскільки система відбору та підготовки майбутніх поліцейських тривалий час залишалася незмінною, а на даний час потребує суттєвих реформ та врахування умов воєнного стану, особливу увагу слід надавати європейським стандартам. Поряд з цим, сучасне суспільство та умови в яких перебуває зараз наша країна, вимагають від працівника поліції високого культурного рівня, освіченості, здатності до самоосвіти та самовдосконалення, уміння застосовувати свої знання в різних сферах правоохоронної діяльності. В умовах воєнного стану в громадян підвищився рівень довіри та стан авторитету до працівників поліції, саме тому майбутні поліцейські мають зберігати та підвищувати даний рівень, що в подальшому призводить до змін в суспільстві та державі в цілому.

Особисто ми вважаємо, що в даному питанні слід звернути увагу на вступні та випускні іспити із спеціальної та фізичної підготовки майбутніх правоохоронців. Так як показує практика, не кожен абітурієнт володіє достатнім рівнем фізичної та психологічної підготовки, в той же час курсанти 3-4 курсів, часто приділяють мало часу на фізичну підготовку та більшу увагу приділяють отриманню саме теоретичних знань, без відпрацювання їх в практичному аспекті. Саме тому вимоги достатнього рівня фізичної, психологічної підготовленості до прийнятих на службу майбутніх правоохоронців в період початкової підготовки та при виконанні є одним з найважливіших факторів для поліцейського [1].

Також показовими є ситуації, коли майбутні поліцейські не покращують свої фізичні показники, а намагаються дотримуватися рівня вступних. А після вступу на омріяну професію взагалі мають нижчий рівень фізичної підготовки, ніж був на момент проведення вступних іспитів.

Також до органів та підрозділів поліції приймаються кандидати з юридичною освітою, які пройшли курси навчальної підготовки від 6 місяців до одного року. За настільки короткий проміжок часу кандидат не може оволодіти в достатньому рівні тактико-спеціальною, вогневою та фізичною підготовкою та в той же час вдосконалювати нормативно-правову базу. Тому після відповідної спеціальної підготовки, рівень підготовки в більшості випадків не є достатнім. Узагальнюючи слід сказати, що в такому випадку така підготовка не є доречною та ефективною.

В умовах воєнного стану працівники поліції часто спілкуються з різними верствами населення, до яких відносяться як агресивно налаштовані особи так і особи які перебувають в стані емоційного збудження, представниками влади, люди, що знаходяться в алкогольному чи наркотичному сп'янінні, тощо. В таких умовах працівник має бути спокійним, стриманим та вміти контролювати свій психологічний стан під час виконання покладених на законодавчому рівні обов'язків. Доречною є думка науковця Я.Г. Бондаренко, що визначає, якою би адекватною не була мотивація та високий рівень фізичної підготовки працівника поліції, якщо під час стресової ситуації він не вміє впоратися із своїми думками та контролювати свої дії, то навряд чи він зможе якісно та професійно виконувати свої службові обов'язки [2, с. 41-43]. Саме тому, ми вважаємо, що під час навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС України, майбутні правоохоронці мають покращувати не тільки рівень фізичної підготовки, але й психологічної. Аби вміти контролювати себе у стресових та екстремальних, навіть бойових умовах, а також оволодіти та досконало вивчити певні навички, знання, котрі в подальшому під час практичного використання дозволять ефективно виконувати службові обов'язки, як в звичайних умовах так і в екстремальних умовах воєнного стану.

Підсумовуючи викладене, можна дійти висновку, що основною проблемою професійного підбору майбутніх правоохоронців в умовах воєнного стану, на даний час є низький рівень фізичної підготовки, недостатня мотивація до майбутньої професійної діяльності, а також не зрозумілість характеру виконуваних в майбутньому службових завдань особливо в умовах воєнного стану. Також характерним є подальша професійна деформація, яка в підсумку проявляє неспроможність правоохоронця фізично і психологічно сприйняти умови несення служби також погіршення умов несення служби під час воєнного стану та не відповідна заробітна плата працівника поліції.

Список використаних джерел:

1. Удосконалення професійної підготовки поліцейських щодо здійснення ефективної службово-бойової діяльності: матеріали круглого столу, м.Херсон, 28 квітня 2022 р. / за заг. ред. Вайди Т. С., канд. пед. наук, доц. Одеса: ОДУВС, 2022. 100 с.
2. Комзюк М.А., Кущенко В.О., Іншеков М.В. Проблеми та перспективи розвитку системи професійного відбору майбутніх поліцейських //Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України (Харків, 24 травня 2018р.)МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. С. 41-43.

Дар'я СУГАК,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ВАЖЛИВІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

Значення фізичної підготовки особового складу Національної поліції України визначає рівень професійності наших поліцейських та якість проведеної реформи в Україні. На сьогодні, силові структури в Україні показують гідний результат плідної праці та професійної підготовки своїх співробітників. Кожен співробітник національної поліції України повинен бути висококваліфікованим та фізично підготовленим до виконання своїх функціональних та службових обов'язків, які покладено на нього.

Важливість фізичної підготовки особового складу поліції в котрий раз проявляється у високому рівні злочинності, який в останні роки дуже підвищився. Фізична підготовка включає в себе такі якості особистості, як міцність характеру, витривалість, нескореність, незламність духу, здорове тіло, міцний імунітет. Коли особа займається спортом, її мозок наповнюється киснем, а отже з'являється ясність розуму.

Враховуючи те, що професія поліцейського є досить напруженою для

психічно емоційного стану, займатись спортом та мати гарну фізичну підготовку є дуже доречним. Через зайняття фізичною підготовкою йде психоемоційне розвантаження для співробітника поліції, саме це сприяє гарному настрою та плідній праці на службі.

Взагалі, професійна фізична підготовка особового складу НПУ потребує постійного вдосконалення, а особливо під час реформування структури поліції. Через новий набір кадрів в лави Національної поліції України, потрібно фахівцям з фізичної підготовки зробити великий внесок у фізичну підготовку нових співробітників.

Специфіка служби в поліції закладається не тільки у професійному знанні законодавчої бази, а й у сформованих фізичних якостях співробітника, адже тільки фізично підготовлена особа може робити фізичний супротив та володіти навичками застосування поліцейських заходів примусу.

Сучасний співробітник поліції повинен забезпечувати безпеку людей у суспільстві, застосовуючи достатньо силу, правильно сформовані навички та методи; здатен розрізняти ситуації небезпеки; за будь-яких обставин діяти без упереджень, керуючись етичними нормами.

Аналіз практики служби в поліції показує, що функціональні обов'язки поліцейського може виконувати лише особа з високим рівнем відповідальності за результати власної служби та яка володіє комплексом важливих знань, практичних навичок і сформованих професійно важливих рис, набутих під час спеціальної підготовки, та особа яка має досить високий рівень власної фізичної підготовки.

Нова концепція діяльності Національної поліції України після реформи вимагає від особового складу високої творчої активності, високого рівня культури, освіченості, здатності до саморозвитку та самовдосконалення, та високого рівня фізичної підготовки. З такими умовами, підвищення рівня професійної готовності поліцейського – є ключовим напрямом діяльності закладів вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України та відділів професійного навчання підрозділів Національної поліції.

Отже, підбиваючи підсумки, хочу сказати, що важливість фізичної підготовки кадрів Національної поліції України в умовах реформування є дуже високої. Це в котре доказує здатність фізично підготовленого поліцейського професійно та якісно виконувати власні службо

Список використаних джерел:

1. Дідковський В. А., Бондаренко В. В., Кузенков О. В. Фізична підготовка працівників Національної поліції України: навчальний посібник. Київ. 2019. 98 с.
2. Колесніков В. В., Забора А. В. Підвищення рівня фізичної підготовленості курсантів закладів вищої освіти МВС України засобами функціональності багатоборства (кросфіт). Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. 2020. № 1. С. 90.

Карина СОКУР,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Євген ЗЕЛЕНСЬКИЙ,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку із вторгненням окупаційних військ країни-агресора на територію нашої країни та введенням Президентом України воєнного стану, в чинному законодавстві відбулися значні зміни, які також стосуються і діяльності правоохоронних органів. Працівники поліції в ці тяжкі часи отримали новий спектр повноважень, який допомагає в підтриманні громадського порядку, а також забезпеченні охорони самих осіб та їх прав, свобод та законних інтересів в цілому. У свою чергу, певні зміни та доповнення визначаються Законом України «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» від 15 березня 2022 року № 2123-ІХ. [1] Даний Закон України не тільки доповнює повноваження поліцейських, а також доповнює Дисциплінарний статут Національної поліції України новим розділом, який визначає особливості проведення в Національній поліції службового розслідування в період воєнного стану. [2]

Так, відповідні доповнення до змісту Закону «Про Національну поліцію» стосуються: питань взаємодії органів та підрозділів Національної поліції України з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними особами державної форми власності, у тому числі щодо військовополонених, забезпечення конвоювання та утримання затриманих осіб, розмінування та допуску поліцейських до проведення спеціальних вибухотехнічних робіт; представництва в Міжнародній організації кримінальної поліції (Інтерпол); врегулювання питання збирання біометричних даних осіб, у тому числі шляхом дактилоскопіювання; розширення переліку підстав для зупинки поліцейським транспортного засобу та його перевірки, а також перевірки водія та пасажирів.[3]

Стосовно останнього вищезазначеного, зауважимо, що поліцейські в

умовах воєнного стану уповноважені здійснювати перевірку документів в осіб, а в разі потреби проводити огляд речей транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень та житла громадян, за винятком обмежень, які чітко встановлюються в змісті Конституції України. [4]

В умовах сьогодення, поліцейські залучаються до несення служби на блокпостах разом із військовослужбовцями. Також вони, здійснюючи свої службові обов'язки у сфері охорони правопорядку, забезпечують захист осіб та об'єктів критичної інфраструктури, які мають стратегічне значення. У свою чергу, із введенням комендантської години, поліцейські здійснюють свої службові обов'язки шляхом патрулювання вулиць в даний час, що має на меті забезпечення охорону громадського порядку. Уповноважені службові особи мають право зупиняти будь-яку людину в даний час та здійснювати перевірку документів, що посвідчують її особистість. Також, вони уповноважені перевірити наявність спеціального документа, що дозволяє перебувати на вулиці під час комендантської години, а у разі відсутності останнього дізнатися причину порушення встановленого часу.

У зв'язку із веденням воєнного стану на територію нашої незалежної країни, значно збільшився відсоток випадків вчинення мародерства цінного майні, яке безпосередньо знаходиться у власності осіб, які є внутрішньо переміщеними особами чи взагалі виїхали за межі України. Відносно даних випадків, поліцейські здійснюють ефективну роботу, яка направлена на знаходження та затримання таких осіб, а також забезпечують подальше застосування щодо них одного із суворих видів покарань, які передбачаються чинним кримінальним законодавством нашої держави.

Отже, можна зробити висновок, що під час дії правового режиму воєнного стану правоохоронні органи продовжують працювати в посиленому режимі. Вони забезпечують діяльність блокпостів, проводять евакуацію населення, перевіряють документи та транспортні засоби, проводять пошук та розслідування правопорушень, які пов'язані з участю диверсантів, а також всіма силами протидіють мародерству.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 року № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text> (дата звернення 01.06.2022р.)

2. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 року №2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення 01.06.2022р.)

3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 року №580-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 01.06.2022р.)

4. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року №254к/96ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.06.2022р.)

Богдан СМІЖАК,
здобувач вищої освіти ННІ № 3
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:
Наталія ФЕДОРОВСЬКА,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
Національної академії внутрішніх справ

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ВИДАЧІ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ЦИВІЛЬНИМ ОСОБАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Щодня український народ проявляє небачений героїзм і самовідданість – тисячі людей власними силами чинять спротив окупантам. За словами президента України Володимира Зеленського, відсіч ворогові на війні – «це досягнення мільйонів українців. Кожного й кожної, хто 24 лютого ухвалив для себе основне рішення в житті – битися. Бути людиною. Не здаватися. І не зраджувати» [1].

Враховуючи положення статті 65 Конституції України, згідно з якою захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є обов'язком громадян України [2]. Констатуючи акт збройної агресії російської федерації проти суверенітету України (Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [3]), беручи до уваги прагнення цивільних осіб до активної участі у національному спротиві, прагнучи захистити життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку людини як найвищої соціальної цінності, ВР України 03.03.2022 р. ухвалено Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» [4]. КМ України 15.04.2022 р. затверджено постанову «Про затвердження Порядку застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану» [5].

З метою врегулювання порядку отримання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї цивільними особами для участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав МВС затверджує відомчий наказ від 07.03.2022 р. № 175 [6]. Порядок визначає механізм тимчасової видачі на період запровадження воєнного стану вогнепальної зброї і боєприпасів до неї головними управліннями Національної поліції України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі, установами забезпечення Національної поліції України громадянам України, іноземцям

та особам без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України (далі цивільні особи), для участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав (далі відсіч збройної агресії).

Отже, для відсічі та стримуванні збройної агресії у період дії воєнного стану:

цивільні особи можуть отримати вогнепальну зброю і боєприпаси до неї відповідно до порядку та вимог, встановлених Міністерством внутрішніх справ України;

громадяни України можуть застосовувати власну нагородну зброю, спортивну зброю (пістолети, револьвери, гвинтівки, гладкоствольні рушниці), мисливську нарізну, гладкоствольну чи комбіновану зброю та бойові припаси до неї.

Щоб отримати вогнепальну зброю, особі необхідно звернутися особисто до уповноваженого органу із відповідною заявою з переліком документів:

1) документ, що посвідчує особу та його копію (власноручно засвідченою особою), визначеного частиною першою статті 13 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» або паспортного документу іноземця;

2) за наявності:

копія військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу; військового квитка офіцера запасу;

копія посвідчення пенсіонера або ветерана військової служби, органів внутрішніх справ, Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, Служби судової охорони, Державної пожежної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, служби цивільного захисту, Бюро економічної безпеки України чи Державної кримінально-виконавчої служби України;

посвідчення члена громадського формування з охорони громадського порядку; дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї;

посвідчення про нагородження відзнакою «Вогнепальна зброя»;

посвідчення учасника війни;

посвідчення учасника бойових дій.

Для осіб, які мають навички поводження з вогнепальною зброєю (ветеранів та пенсіонерів ОВС, Нацполіції, учасників бойових дій та інші вищезазначені) передбачена спрощена процедура видачі зброї. Окрім спрощеної процедури, заяви таких осіб підлягають першочерговому розгляду.

Заява розглядається в межах одного дня з моменту її подачі та приймається відповідне рішення про видачу або відмову у видачі вогнепальної зброї та/або боєприпасів до неї. Рішення про видачу зброї і

боєприпасів до неї приймаються керівниками уповноважених органів в адміністративно-територіальних одиницях територій, на яких оголошено воєнний стан, або особами, уповноваженими такими керівниками органів.

Після прийняття рішення особа отримує довідку, в якій зазначаються дані про дату і місце видачі вогнепальної зброї, дані про особу, яка її отримала, вид (назва, модель) вогнепальної зброї, її ідентифікаційні номери, уповноважений орган, який видав вогнепальну зброю і боєприпаси до неї. Усі дані щодо отримання зброї вносяться до Інформаційного порталу Національної поліції України.

У разі втрати або крадіжки вогнепальної зброї, особа має звернутися до уповноваженого органу з заявою, де уповноважені особи вносять відповідну інформацію щодо розшуку зброї до інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України». До цієї системи також вносяться відомості про повернення цивільною особою вогнепальної зброї та/або невикористаних боєприпасів до неї або відомості про їх вилучення.

Відповідно до цих нормативно-правових актів, для відсічі збройного конфлікту країни-агресора, цивільні громадяни України мають право отримати вогнепальну зброю і боєприпаси до неї, однак це стосується тієї категорії осіб, які на постійній основі проживають на території України.

Видача вогнепальної зброї і боєприпасів до неї не здійснюється цивільним особам, які:

не досягли повноліття,

визнані недієздатними або дієздатність яких обмежена рішенням суду, що набрало законної сили,

у випадку встановлення уповноваженим органом на дату видачі вогнепальної зброї обставин, зазначених у абзацах другому-дев'ятому підпункту 2 пункту 1 наказу МВС України від 01.03.2022 р. № 170 «Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану» [7] (особі, в якої є наявна судимість за тяжкий злочин, особливо тяжкий злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку; особам, які неодноразово притягувалися до адміністративної відповідальності за дрібне хуліганство; за керування автомобілем у стані алкогольного сп'яніння; за незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин; за вчинення домашнього насильства; рішенням суду про конфіскацію чи оплатне вилучення зброї, тощо).

вже отримали вогнепальну зброю згідно Порядку, окрім випадку втрати вогнепальної зброї під час відсічі збройної агресії та подання відповідної заяви.

Важливо відмітити, що цивільні особи, які отримали вогнепальну зброю та боєприпаси до нього повинні дотримуватися ряду обов'язків, та мають низку прав та несуть відповідальність у разі недотримання.

Цивільні особи мають право:

самостійно приймати рішення про застосування вогнепальної зброї;
застосовувати вогнепальну зброю аналогічно до застосування її
військовослужбовцями під час виконання ними завдань;

застосовувати вогнепальну зброю і боєприпаси до неї, незалежно від
дати їх видачі (у тому числі до набрання чинності Закону, 07.03.2022);

застосовувати власну нагородну зброю, спортивну зброю (пістолети,
револьвери, гвинтівки, гладкоствольні рушниці), мисливську нарізну,
гладкоствольну чи комбіновану зброю та бойові припаси до неї;

Цивільні особи зобов'язані:

повідомляти про застосування вогнепальної зброї під час воєнного
стану відповідному командиру з'єднання, військової частини і підрозділу
Збройних Сил або правоохоронному органу;

здати отриману ними вогнепальну зброю і невикористані боєприпаси
до неї до органів Національної поліції України не пізніше 10 днів після
припинення або скасування дії воєнного стану в Україні або оформити за
наявності підстав та з дотриманням умов, визначених Інструкцією, або
реалізована у встановленому порядку.

У питанні відповідальності Закон має зворотну силу, зважаючи на пряму
дію ст. 58 Конституції України. Тому, якщо хтось із власною зброєю знищив
одного чи кількох окупантів до 07 березня 2022 року, він за це не нестиме
відповідальності.

Використання цивільними особами зброї в інших цілях під час воєнного
стану, ніж передбачено Законом України «Про забезпечення участі цивільних
осіб у захисті України», матиме наслідком їх притягнення до кримінальної
відповідальності.

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, варто зазначити, що
надання зброї під час воєнного стану цивільним особам, є необхідною мірою
для забезпечення можливості реалізації прав та обов'язків осіб передбачених
Конституцією України. Однак, вважаємо, що значний акцент повинен бути
зосереджений на перевірці психічного стану таких осіб, щоб видача зброї не
стала підставою ряду негативних наслідків не пов'язаних із збройною
агресією РФ.

Надання можливості цивільним особам застосовувати вогнепальну
зброю проти окупантів та не нести відповідальність за це в подальшому є
радикальним та вимушеним кроком. Він продиктований запитом
українського народу добровільно, зі зброєю в руках захищати Україну від
агресора.

Список використаних джерел:

1. За 50 днів цієї війни Україна стала героєм для всього вільного світу – звернення
Президента Володимира Зеленського (14.04.2022). [https://www.president.gov.ua/news/za-50-
dniv-ciyeyi-vijni-ukrayina-stala-geroyem-dlya-vsogo-vi-74329](https://www.president.gov.ua/news/za-50-dniv-ciyeyi-vijni-ukrayina-stala-geroyem-dlya-vsogo-vi-volno-go-svitu) (дата звернення 01.06.2022)
2. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> дата звернення 01.06.2022)

3. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24.02.2022 № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення 01.06.2022)

4. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 03.03.2022 № 2114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text> (дата звернення 01.06.2022)

5. Порядок застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану: затв. Постановою КМ України від 15.04.2022 №448. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.06.2022)

6. Про затвердження Порядку отримання вогнепальної зброї і боєприпасів цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав: наказ МВС України від 07.03.2022 № 175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0295-22#top> (дата звернення 01.06.2022)

7. Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану: наказ МВС України від 01.03.2022 № 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0273-22#Text> (дата звернення 01.06.2022)

Антон СТАРИНЕЦЬ,
здобувач вищої освіти ННІ № 3
Національної академії внутрішніх справ,

Науковий керівник:
Наталія ФЕДОРОВСЬКА,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
Національної академії внутрішніх справ

НЕСЕННЯ СЛУЖБИ КУРСАНТАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Стаття 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» дає визначення поняттю «воєнний стан» це особливий правовий режим, що вводить в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі

збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1].

Констатуючи акт збройної агресії російської федерації проти суверенітету України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану» введено в Україні воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року [2].

Відповідно до Законів України «Про правовий режим воєнного стану», «Про Національну поліцію» та з метою забезпечення публічної безпеки і порядку під час дії воєнного стану в Україні МВС України видає наказ від 24.02.2022 року №164, яким курсантів II-IV курсів, магістрів, ад'юнктів було направлено в оперативне розпорядження керівників ГУНП в областях та місті Києві для участі в забезпеченні публічної безпеки і порядку [3].

По прибуттю до місця несення служби керівники чи уповноважені особи районного управління поліції, відділів поліції та відділень поліції провели інструктаж про заходи при поводженні зі зброєю, заходи власної безпеки та перевірили знання матеріальної частини зброї та знання законодавства. За власними підрахунками більшість курсантів була залучена до несення служби на блокпостах та охороні адміністративних будівель.

Блокпост – це загороджувальний укріплений контрольно-пропускний пункт з озброєною охороною. Блокпости можуть бути розташовані на дорогах, в'їздах у населені пункти тощо. Практикою були вироблені наступні види блокпостів – постійні (стаціонарні) та тимчасові. Метою створення блокпостів є здійснення контролю за рухом транспорту, людей, їх перевірки та огляду, а головне – зовнішньої ізоляції району дій незаконних збройних формувань, своєчасного виявлення їх пересування, шляхів можливого виходу бойовиків з районів їх зосередження, ізоляції й позбавленні доступу до джерел постачання; забороні притоку поповнення, постачання боєприпасів і зброї та недопущення прориву через блокпост [4, с. 7].

Блокпости обладнуються для перевірки транспортних засобів, що проходять крізь них, а також блокування дороги. На даний час, велика мережа блокпостів значно ускладнює діяльність диверсійних груп. Навіть якщо ці групи знають про існування блокпоста, вони змушені вибирати інші, менш зручні маршрути для своїх переміщень. Таким чином, сповільнюється або припиняється переміщення зброї, вибухівки та великих груп терористів у регіоні.

Питання перевірки на блокпостах регулюється Порядком перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень та житла громадян при забезпеченні заходів правового режиму воєнного стану, затвердженим постановою Кабінету Міністрів

України від 29 грудня 2021 року № 1456 [5].

Перевірка документів в осіб, огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян здійснюється лише після введення воєнного стану в межах території та у строки, зазначені в указі Президента України про введення воєнного стану, на підставі наказу військового командування разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення).

Отже, перевірка на блокпостах є законною правовою основою якої є Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закони України «Про основи національного спротиву», «Про правовий режим воєнного стану», «Про оборону України», «Про національну безпеку України», «Про Національну поліцію», «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» [5].

Слід зазначити, що до функціональних обов'язків поліцейських, у тому числі курсантів, на блокпостах належить:

1. Здійснення перевірки документів громадян, що перетинають блокпост. У разі відсутності документів затримувати осіб для встановлення особи.

2. Здійснення особистого огляду громадян, огляд речей, що при них знаходяться.

3. Якщо є потреба, ставити власникові документа контрольні питання, звіряючи відповіді з даними документа, що посвідчує особа, перевіряють телефон (останні дзвінки, IMEI) на причетність до ДРГ рф.

4. Здійснення перевірки автомобільного транспорту, що перетинає блок пост, шляхом його огляду.

5. Виявлення та вилучення заборонених предметів, зброї, наркотичних речовин у осіб, які перетинають блокпост, затримують транспортний засіб, на якому здійснювалось їх перевезення до прибуття слідчо-оперативної групи Національної поліції чи Служби безпеки України.

Перед несенням служби поліцейські, які заступають прибувають на інструктаж, на якому уповноважена особа ставить певні задачі, перевіряє функціональні обов'язки, підстави застосування вогнепальної зброї та матеріальну частину зброї. Несення служби відбувається в засобах індивідуального захисту (каска та бронежилети не нижче 4 класу) та з автоматичною зброєю.

На нашу думку, залучення курсантів до несення служби в умовах воєнного стану є досить доцільним. По-перше, для набуття нового досвіду, певних практичних вмінь та навичок. По-друге, через наявний не повний комплект працівників поліції в районних управліннях поліції, відділах та відділені поліції кількість наданих курсантів дозволяє керівництву збільшити кількість нарядів поліції для виконання поставлених завдань.

На даний час, для розвитку професійних якостей та навичок майбутніх поліцейських є досить доцільним залучення курсантів до несення служби

саме на блокпостах. Під час робочого дня кожен із курсантів проводить значну кількість превентивних заходів, вивчення яких без практичного застосування є неможливим. Зокрема це поверхнева перевірка і огляд, перевірка документів особи, опитування особи.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#n29> (дата звернення 01.06.2022)
2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24.02.2022 № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення 01.06.2022)
3. Про направлення здобувачів освіти ЗВО МВС до Національної поліції: наказ МВС України від 24.02.2022 №164.
4. Організація і тактика несення служби на блокпостах в умовах антитерористичної операції : метод. рек. / С. В. Албул, О. Т. Ніколаєв, А. О. Шелехов. Одеса : ОДУВС, 2014 34 с.
5. Порядок перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1456. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.06.2022)

Євген СУМІН

курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Ольга НАМЛИНСЬКА,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА МЕТА ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ
ЗАХОДІВ ПРИМУСУ ПРАЦІВНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ**

Кожного дня поліцейські, під час здійснення своїх професійних обов'язків ризикують власним життям. Головними завданнями їх службової діяльності виступає саме охорона не тільки публічного порядку, а також і

захист осіб від злочинних посягань та припинення будь-яких протиправних дій відносно людей, суспільства та держави в цілому. Працівник поліції повинен досконало володіти не лише теоретичними знаннями, тобто законодавчою базою, а також і практичними навичками, що в подальшому дозволять знаходити вихід навіть із ситуації де присутньою є ескалація конфлікту, що може поєднувати агресивні дії збоку особи, яка порушує чинне законодавство нашої країни.

Доцільним є зазначити норми Конституції України, яка висвітлюється в статті 3, а саме те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1], саме у зв'язку з цим держава повинна забезпечити реалізацію прав і свобод громадян, шляхом наділення відповідними повноваженнями працівників правоохоронних органів. Зокрема, у статті 2 Закону України «Про національну поліцію», завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах:

- 1) досягнення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства та держави взагалі;
- 3) протидії злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.[2]

Варто зазначити і факт того, що поліцейський на всій території України та незалежно від своєї посади, свого місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи певним повідомленням про подію, що безпосередньо загрожують особистій чи публічній безпеці, чи у разі відповідного виявлення таких подій зобов'язаний вжити необхідних заходів задля досягнення мети рятування людей, надання допомоги особам (тим, що її потребують), а також мають обов'язок повідомити про це найближчій орган поліції.[3]

Також, відповідно до чинного Закону України «Про Національну поліцію», працівникам правоохоронних органів надано повноваження, що поєднують в собі методичку та види застосування поліцейським заходів. Так, як зазначається в статті 30 даного нормативно-правового акту, то поліцейські заходи поділяються на превентивні та примусові. Крім того важливою є норма, що поліція задля виконання покладених на неї завдань може застосовувати інші заходи визначені окремими законами України.[2]

До примусових поліцейських заходів, законодавець відносить – застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї, але також існують випадки, коли їх безпосереднє застосування є неможливим. Також, слід пам'ятати про те, що поліцейський зобов'язаний заздалегідь попередити особу про застосування даних видів примусових заходів та надати їй достатнього часу задля відповідного виконання законної вимоги

працівника поліції, окрім випадків, коли певне зволікання може спричинити посягання на життя і здоров'я не тільки самого поліцейського, а також і будь-яких інших осіб чи спричинити тяжкі наслідки. Однією із вимогою ефективності та законності проведення всіх дій працівником правоохоронних органів, повинна враховуватися сама ситуація, яка склалася, адже дане попередження може бути невинуватим чи неможливим.

Отже, можна зробити висновок, що основна мета застосування примусових поліцейських заходів полягає саме в захисті життя як самого працівника поліції, так і інших осіб, які безпосередньо перебувають у небезпечному середовищі (ситуації). Однак, недотримання встановлених чинним законодавством України вимог, а також перевищення повноважень чи навпаки не здійснення всіх можливих та необхідних дій, в подальшому може призвести до трагічних наслідків.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року №254к/96 ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.06.2022 р.)
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 року №580-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 01.06.2022 р.)
3. Адміністративна діяльність поліції України у питаннях та відповідях : навчальний посібник / під ред. О.М. Бандурки. Харків: ХНУВС, 2017. 243 с.

Максим СУДОПЛАТОВ,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Артем ПЛАХОТНИЙ,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ХАРАКТЕРИСТИКА ВНЕСЕНИХ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ СТАТЕЙ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ”

У зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації на територію України 24 лютого 2022 року, на поліцейських, як на один з силових органів держави, були покладені задачі як по захисту населення, так

і на ряду з військовими відбиття нападу та відсічі агресору зі зброєю в руках. Але так як поліція, на відміну від тих же військових, має діяти лише в рамках закону (ст. 3 ЗУ “Про НП”, ч. 2 ст. 19 Конституції України) [2], то навіть застосування зброї чи інших заходів примусу проти російських військових повинно бути законодавчо регламентоване. Тобто до внесення змін, якщо спиратися виключно на законодавство, поліцейський мав право застосовувати заходи примусу виключно так, як і у звичайний мирний час. Але законодавець врешті вніс певні поправки, які розширюють список повноважень поліції у воєнний час та надав певний вибір та свободу дій щодо застосування заходів примусу.

Перша зміна ст. 42 Закону України “Про Національну поліцію” стосується редакції її частини п’ятої. Якщо стисло передати цю поправку, то нею було надано право поліцейському на час дії воєнного стану для відбиття нападу, затримання особи, протидії опору поліцейському тощо застосовувати підручні засоби. Тобто виходить, що поліцейський має право застосовувати підручні засоби на рівні з усіма раніше відомими спеціальними засобами.

Друга вагома зміна стосується доповнення даного закону та конкретно змісту статті 42 ЗУ “Про НП” частинами дев’ятою та десятою. Зміст частини 9 статті 42 надає право відступати від основних вимог щодо порядку застосування поліцейських заходів примусу. Тобто про застосування заходу примусу поліцейський має право не попереджувати, відступати від вимог щодо застосування кийків, кайданок, водометів та ін [1].

Отже, дані зміни стосуються саме щодо застосування поліцейських заходів примусу. Основне питання полягає саме у меті їх внесення.

По-перше, як усім відомо, то українська система законодавства має безліч недоліків та неточностей, можна навіть назвати її у певних місцях “дірявою”. В контексті поліцейських заходів, зокрема примусових це виявлялось у тому, що, з одного боку, законами передбачено та, начебто, надано усі повноваження поліцейському на їх застосування, але з іншого, поліцейський в Україні, у порівнянні зі своїми іноземними колегами, є найбільш юридично вразливим та незахищеним, що означає постійні питання з боку органів, які займаються захистом прав та свобод людини в Україні (окрім поліції), наприклад прокуратури щодо правомірності застосування тих чи інших заходів. Це виливалось у постійний головний біль з десятками рапортів, інших доказів тощо тільки для того, щоб довести, що поліцейський правильно та відповідно до закону виконав свою роботу. І якщо у звичайний мирний час поліцейські навчилися боротися з даними недоліками, та знайшли інші, але вже на свою користь, то у воєнний стан в Україні показав, що поліцейським недостатньо тих інструментів, які вони мають зараз, а також, що у немає особливих повноважень на час війни. Тобто як і у мирний, так і в воєнний час поліцейські керуються одними і тими ж правилами та нормами. Це заважає їм ефективно виконувати свою роботу із захисту і охорони населення через те, що до військових агресорів поліцейський

застосовує усі заходи примусу, у тому числі вогнепальну зброю, як до інших осіб поза війною. Але так як згідно ст. 8 ЗУ «Про Національну поліцію» та ст. 6 Конституції України поліцейський діє виключно так, як передбачено законом [2,3], то порушення закону, у тому числі щодо застосування заходів примусу, навіть щодо військового агресора має розцінюватись як порушення принципу законності. Це навіть звучить нелогічно, тому на практиці поліцейські відходили від даних вимог та на ряду з військовими давали і дають відсіч ворогу. Проте врешті було внесено зміни, які офіційно забезпечили поліцейських більшим арсеналом повноважень в період воєнного стану. Так, це не є тим рішенням, яке повністю вичерпує недоліки законодавства, але значно полегшує роботу правоохоронним органам.

По-друге, через вищезгадані факти, а саме на проблему українського законодавства та на вразливість співробітників Національної поліції перед законом, для забезпечення якомога ефективнішого виконання покладених на НПУ завдання є необхідним внесення змін до законодавства. Вищезгадані та ще деякі зміни, внесені Законом України № 2123-IX, є лише невеликим кроком до подальших змін, які дозволять поліцейським найбільш ефективно виконувати свої повноваження і в мирний час також. До речі, згідно ст. 11 ЗУ «Про Національну поліцію» рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції [2]. Посилаючись на свої власні спостереження я помітив, що після вторгнення та введення воєнного стану у населення рівень довіри до поліції та взагалі авторитет силових структур в очах населення виріс у порівнянні з мирним часом. Якщо у поліції буде більше законних інструментів у боротьбі зі злочинністю у позавоєнний час також, то це означатиме ефективніше виконання свої завдань, а це, у свою чергу, буде означати ще більший приріст рівня довіри населення. Тобто дані речі взаємопов'язані.

Отже, з раніше сказаного можна зробити висновок, що на законодавчому рівні почали вирішувати недоліки деяких норм що стосуються діяльності поліції та виконання ними своїх завдань. Воєнний стан остаточно розкрив усі дірки в законодавстві, що заважали коректному та ефективному виконанню покладених на поліцію завдань. У подальшому, можливо, також будуть вноситись зміни, що зможуть розв'язати руки поліцейським і розширять їх повноваження та можливість їх реалізації. І перш за все, коректувати потрібно контроль за діяльністю Національною поліцією, тому що саме надмірний контроль є основним джерелом проблем з реалізацією поліції своїх повноважень та, відповідно, є перешкодою для повноцінного виконання покладених на неї завдань.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. № 2123-

IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#n221> (дата звернення: 17.05.2022).

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015р. № 580-VIII. Дата оновлення: 01.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 17.05.2022).

3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996р. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 24.05.2022).

Анастасія ТІТОВА,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Олександр ЖУРАВЕЛЬ,
старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ШВИДКІСНИХ І СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ У СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У демократичному суспільстві головним завданням державної влади, у тому числі виконавчої, є гарантування прав і свобод громадян. У Конституції України зазначено: «Людина, її життя і здоров'я, її честь і гідність, її недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю в Україні». Права і свободи та їх гарантії визначають зміст і спрямованість дій держави. Держава відповідає за свої дії. Заохочення та захист прав і свобод людини є першочерговим завданням держави.

Водночас без правомірної поведінки громадян неможливо досягти високого рівня дисципліни та законності, що підвищує якість та ефективність правоохоронної діяльності. Обхід юридичних зобов'язань вимагає відповідної реакції уряду, включаючи застосування поліції. Застосування примусових заходів проти будь-якої протиправної діяльності завжди привертало увагу громадськості та соціальних груп, оскільки на кону стоять інтереси людей та їх об'єднань [1,с.209].

Одним із найсерйозніших вторгнень у життя громадян з боку правоохоронних органів є застосування до них сили поліції. Українська поліція – це не лише надійний суб'єкт, який гарантує та визнає людину

найвищою соціальною цінністю країни, ефективність якої залежить від вибору пріоритетів та напрямів діяльності, наукової організації та правового забезпечення діяльності поліції щодо захисту особистості в Україні. загальна, а й центральна виконавча влада, яка обслуговує суспільство, забезпечуючи захист прав і свобод людини, боротьбу зі злочинністю та підтримання громадської безпеки та порядку.

При виконанні покладених на них завдань поліція має право застосовувати фізичну силу та спеціальні засоби, а також вогнепальну зброю у випадках та в порядку, передбачених чинним законодавством України. Цим пояснюється підвищена увага до цієї проблеми, яка також є результатом обставини, що не виключає помилок, свавілля, гнучкості з боку органів державної влади чи посадових осіб із примусом.

Навіть у найекстремальніших умовах дії поліції мають бути безпечними, відповідними обставині та загрози та забезпечувати безпеку громадян. Застосування сили поліцією для запобігання злочинним актам агресії має бути суворо законним і в межах необхідної оборони. Жодні надзвичайні обставини чи вказівки офіцерів не можуть бути підставою для протиправних дій чи бездіяльності поліції[2,с.36].

Для виконання покладених на поліцію завдань працівники поліції мають право застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми бою чи рукопашного бою.

Відповідно до принципу пропорційності застосування сили має бути пропорційним опору суб'єкта та небезпечному характеру його дій. Однак слід зазначити, що ситуація протистояння, як правило, динамічна, тобто може змінюватися рівень загрози чи опору, а відповідно повинен змінюватися рівень застосування сили поліцією. У міру зростання опору або загрози офіцер повинен відповідним чином посилити застосування сили (наприклад, перетворення мирного протесту на крадіжку в магазині, крадіжки в магазині та підпали повинні змінити рівень застосування сили поліції: від присутності поліції на місці події до словесних груп і спеціальних заходів, тощо). І навпаки, ситуація може стати більш стабільною і спокійною. Динаміка, швидке розгортання, екстремальні ситуації, обмеженість ресурсів і часу на оцінку ситуації, час на прийняття рішень і реагування, необхідність контролювати рівень насильства та емоцій роблять цю сферу діяльності поліції надзвичайно складною задачею і, на думку статистика, область, де права людини найчастіше порушуються.

Проводяться курси тактики самооборони в навчальних групах за місцем служби та на навчальних зборах. Деякі елементи загальної практики, а саме фізичні вправи, які допомагають швидко адаптуватися до різних навантажень, відпрацьовуються на заняттях із тактичної самооборони [3,с.208].

Навчання має бути практичним (не менше 90% загального навчального часу для цього виду навчання).

Фізична підготовка персоналу проводиться під постійним наглядом спеціаліста відділу охорони здоров'я. Висновок про стан здоров'я працівника поліції формується Департаментом охорони здоров'я за результатами щорічного медичного огляду або окремо за хворобою, пораненням чи каліцтвом працівника.

Залежно від предмета, місця та погодних умов уроки фізкультури проходять у спортивній формі чи уніформі.

Список використаних джерел:

1. Вобленко Є. О., Цуркан О. П. Моделювання екстремальних ситуацій у процесі фізичної підготовки працівників поліції. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Харків : ХНУВС, 2018. С. 209–210.

2. Методичні рекомендації з проведення занять у формі поліцейського квесту в закладах вищої освіти, які здійснюють підготовку кадрів для МВС України і Національної поліції, лист ДПООНД від 12.10.2018 № 22/2-5178.

3. Криволапчук В. О., Кримська М. С., Ряшко С. М., Бутов С. Є. : навч. посібник для слухачів і курсантів ВНЗМВС України з навчальної дисципліни Спеціальна фізична підготовка / за заг. ред. проф. Є. М. Моїсєєва та проф. О. Ф. Долженкова. Київ-Одеса, 2009. 208 с.

Ірина ТІЦЬКА,

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олена БОЙКО,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОРГАНИ ВЛАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування в умовах введення воєнного стану зводиться до сприяння органам управління, створеним на визначеній території, в безпосередньому вирішенні завдань оборони держави.

На сучасному етапі розвиток законодавства про спеціальні адміністративно-правові режими ґрунтується, насамперед, на загально визнаних міжнародно-правових та конституційних положеннях, які

дають первинну легалізацію режимів, а також встановлюють основи та принципи 'режимних'^a обмежень права і свободи людини і громадянина.

За юридичною природою серед правових актів, що регулюють адміністративно-правові режими, можна виділити правовстановлюючі, які містять первинні режимні норми, та правозастосовні акти.

Крім міжнародних актів та Конституції, до правовстановлюючих відносяться загальнотематичні та спеціальні закони, які визначають вид правового режиму, його носіїв, підстави вступу, суб'єктів, які здійснюють режимне управління, режимні заходи та правила діяльності. Серед правозастосовних актів виділяються укази Президента, ухвали Уряду та інших. підзаконні акти, встановлюють конкретні заходи реалізації адміністративно-правових режимів.

Незалежно від того, з яких підстав та в якому територіальному масштабі введено надзвичайний стан, можливо повне або часткове зупинення повноважень органів виконавчої влади суб'єкта (Суб'єктів) та органів місцевого самоврядування [1].

При цьому також забезпечуються посилення охорони громадського порядку та військових об'єктів, встановлення обмежень для фінансово-економічної діяльності, запровадження особливого порядку продажу та розподілу продовольства та предметів першої необхідності.

Обмежується проведення зборів, мітингів, інших масових заходів, забороняються страйки. Запроваджуються обмеження на рух транспортних засобів, здійснюється їх огляд. Припиняється діяльність хімічних, біологічних та інших небезпечних виробництв.

Здійснюється евакуація матеріальних та культурних цінностей найбезпечніші райони. Вибори та референдум в умовах надзвичайного становища не проводяться. Президент у період надзвичайного стану вправі призупиняти правові акти органів державної влади суб'єктів та органів місцевого самоврядування [2].

Якщо режим надзвичайного стану введено у зв'язку з надзвичайними ситуаціями природного та техногенного характеру, можуть бути додатково здійснено такі заходи: тимчасове відселення мешканців у безпечні райони, введення карантину, інших санітарно-протиепідемічних заходів, залучення матеріальних ресурсів організацій незалежно від форми власності, зміна режиму роботи, тимчасове відсторонення від роботи керівників, які не забезпечують необхідні заходи, трудова повинність громадян та залучення їх транспортних засобів [3].

При введенні надзвичайного стану може бути утворений спеціальний орган (тимчасова адміністрація) або призначено коменданта району надзвичайного стану. Їхні розпорядження обов'язкові для виконання.

Залежно від підстав введення надзвичайного стану, можуть бути здійснені додаткові заходи.

Якщо причиною його введення послужили насильницькі дії (озброєний

заколот, масові безлади, тероризм та ін.), можуть бути введені комендантська година (заборона перебувати на вулицях та в громадських місцях у певний час) та попередня цензура. Закон допускає також застосування таких заходів, як вилучення розмножувальних (друкованих та інших.) коштів, призупинення діяльності політичних партій та інших громадських об'єднань, перевірка документів та особистий огляд, обмеження чи заборона продажу зброї, отруйних речовин, наркотичних засобів, видворення з території осіб, які порушують режим надзвичайного стану, продовження строку тримання під вартою деяких осіб [4].

Список використаної джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 1647-III // Відомості Верховної Ради. 2015. № 28. Ст. 250.
2. Адміністративна діяльність: навчальний посібник / Ковалів М. В. Кісіль З. Р., Калаянов Д. П. та ін. Київ. *Правова єдність*. 2009. 432 с.
3. Про національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 565-XII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40, 41. Ст. 379
4. Настюк В. Я., Белевцева В. В. Адміністративно-правові режими в Україні : монографія. Харків. *Право*. 2009. 128с.

Вікторія ТУТОВА,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Дмитро БОДИРЄВ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ
У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ**

Практика показує, що слабкий контроль за обігом зброї створює причини, що сприяють насильницькій, організованій, рецидивній, терористичній злочинності. Контроль держави за зброєю в Україні з давнини здійснювався за двома основними напрямками: встановлення правил законного обороту та визначення заходів відповідальності за незаконний

оборот [1, С. 161].

Довгий час нормативні акти про зброю встановлювали лише правила використання конкретних видів холодної зброї у певних ситуаціях або стосовно окремих категорій осіб. У «Руській Правді» (1054) першою згадкою про холодну зброю є покарання за удар рукояттю меча або мечем, не вийнятим з піхов, визнаний як акт образи. Під заборонаю було й розкрадання зброї, яке прирівнювалося до крадіжки коня.

Спеціальні правила зберігання зброї для приватних осіб не встановлювалися, але було прийнято відомчі статuti, положення та правила, що регламентували використання зброї у державних органах: Митний статут, Лісовий статут, Статут про засланих, Положення про корчової варти та ін. Військовий статут про покарання (1868 р.) передбачав відповідальність за військові злочини, які вчинялися із застосуванням зброї.

Судова практика свідчить, що за своїм складом аналізоване правопорушення не вимагає настання прямих несприятливих матеріальних наслідків, а виявляється у зневажливному відношенні правопорушника до виконання публічноправових і обов'язків [2].

Виходячи з преамбули та ст. 1 Закону про зброю реєстрація (перереєстрація) є невід'ємною частиною правовідносин з обігу зброї, у тому числі її придбання, зберігання та використання, у зв'язку з чим вчинення громадянином адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 20.11 КупАП є підставою для прийняття компетентним органом правомірного рішення про анулювання раніше виданих дозволів на носіння та зберігання згаданого вище виду зброї [3].

Організації, що займаються оленівництвом, мають право постійного використання такої зброї для охорони поголів'я оленів від великих хижаків.

Розглянуте правопорушення кваліфікується в момент протиправного застосування вогнепальної зброї [2, с. 116]. За ст. 20.14 КоАП «Порушення правил сертифікації зброї та патронів до неї» оголошується адміністративно караним порушення правил сертифікації під час виробництва та обороті зброї та патронів до неї. правопорушення виявляється у невиконанні зазначеного вище вимоги або у його виконанні, але з порушенням встановленого порядку сертифікації зброї та набоїв до неї [1, с. 92].

Слід зазначити, що відповідальність за цією статтею настає незалежно від настання наслідків. Крім того, є ст. 20.15 КупАП «Продаж механічних розпилювачів, аерозольних та інших пристроїв, споряджених сльозогінними або дратівливими речовинами, електрошоковими пристроями чи іскровими розрядниками, без відповідної ліцензії», що також передбачає незаконний продаж зазначених видів зброї [3].

Також слід зазначити, що правопорушення цього виду досить поширені. Цьому є безліч об'єктивних та суб'єктивних причин, серед яких відсутність високого ступеня. Соціально-економічної стабільності у суспільстві, значна поширеність адміністративно-деліктних умов їх вчинення у місцях

проживання громадян, сформована у громадян стійка звичка протиправної поведінки та цілий ряд інших.

До основних напрямів підвищення ефективності оперативно-розшукового забезпечення кримінальною поліцією кримінального провадження за злочинами проти громадської безпеки слід віднести вдосконалення роботи слідчих та оперативних підрозділів за фактами вчинення цих злочинів: створення в кожній області України постійної слідчооперативної групи з постійним складом зі співробітників різних правоохоронних органів, що спеціалізувалася б на розслідуванні злочинів терористичного характеру; відобразити в Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні [3] питання взаємодії органів досудового слідства та оперативних підрозділів під час документування фактів щодо утворення банд, злочинних організацій і незаконних воєнізованих або збройних формувань, а також взаємодії під час протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, бойових припасів або вибухових речовин.

Розв'язання зазначених проблем є одним із найважливіших напрямів у підвищенні ефективності оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки кримінальною поліцією.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. (із змінами та доповненнями) *Голос України*. 2012. № 90–91.
2. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XI. (із змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
3. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затверджена наказом МВС України від 07.07.2017 № 575.

Юлія ХАЛУС,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Всі ми знаємо, що фізична підготовка є одним з важливих та провідних напрямів виховання та професійної підготовки в лавах Збройних Силах України. Адже без гарної фізичної форми військовослужбовець не є професіональним. Фізична підготовка закладається не тільки в спортивному гарному тілі, а ще й в здоровому тілі. Здоров'я без фізичної підготовки не можливе.

Актуальних проблем фізичної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України існує досить багато. Наприклад, найголовнішою проблемою є недостатня кількість фахівців з фізичної підготовки та нестача кадрів в структурі Міністерства оборони України. Також існує проблема в неякісній та недосконаленій системі перепідготовки фахівців та військовослужбовців ЗСУ. Недосконала організації централізованої підготовки кадрів з фізичної підготовки і спорту для структур сектору безпеки і оборони України – також є досить актуальною проблемою на сьогодні.

На даний період життя, фізична підготовка військовослужбовців є вкрай важливою для ефективного виконання навчально-бойових завдань, а в період війни бойових завдань. Зараз для військовослужбовців Збройних Сил України є вкрай важким випробуванням бойові завдання без гарної фізичної підготовки. Адже фізична підготовка включає в себе витривалість, незламність духу, нескореність, нездоланність, міцність. Це все зараз є досить важливим для військовослужбовців Збройних Сил України.

Наразі, структура Збройних Сил України не може повною мірою та ефективно забезпечити високий рівень фізичної підготовки військовослужбовців МОУ. Я вважаю, що потрібно гарно заохочувати

військовослужбовців до покращення своїх власних показників з фізичної підготовки. Адже, саме через заохочення йде певне стимулювання та мотивація то плідної та важкої роботи над собою.

Але ми не можемо забувати про те, що постійні тренування досить часто негативно впливають на освітній процес у вищих військових навчальних закладів. Тому що. Недостатність часу і на службу, і на навчання, і на фізичну підготовку. Через це більшість курсантів та слухачів ВВНЗ витрачають свій час на освітній процес, а на фізичну підготовку часу залишається обмаль.

Метою мого дослідження є виявлення та аналіз актуальних проблем фізичної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України.

Я вважаю, що для ефективного вирішення наведених вище актуальних проблем потрібно звернутись до зарубіжного досвіду, а саме до досвіду фізичної підготовки силових структура країн НАТО і ЄС. Також потрібно регламентувати основні нормативно-правові та підзаконні акти, що регулюють сферу фізично підготовки та перепідготовки курсантів та слухачів ВВНЗ та інших військовослужбовців Збройних Сил України.

Для нормального та ефективного функціонування системи фізичного виховання військовослужбовців Збройних Сил України, на мою думку, потрібно проводити змагання між особовим складом Збройних Сил України, відвести місце на гарне заохочування особового складу ЗСУ. До заохочень потрібно віднести не тільки похвальні грамоти або подяки, а також грошові премії, додаткові короткочасні відпустки або подовжений час звільнення. Це насправді буде досить добре стимулювати військовослужбовців Збройних Сил України до покращення власних показників з фізичної підготовки та спорту.

Досить важливим є наявність малорухливого способу життя військовослужбовців, що пов'язано з їх функціональними та службовими обов'язками. Рухова активність – є необхідною умовою нормального розвитку і функціонування організму. Достатній рівень рухової активності не просто корисний, а життєво необхідний. Значна частина військовослужбовців веде малорухливий спосіб життя, тому що вони працюють в управліннях та штабах. При нестачі рухової активності організм поступово втрачає життєві сили, стає чутливим до негативного впливу зовнішніх несприятливих факторів, і тому у особового складу прискорюється процес професійної деформації та починається різке вигорання особистості.

Як висновок, хочу сказати, що в Україні у фізичній підготовці особового складу Збройних Сил України є досить багато актуальних проблем. Але до усіх цих проблем, якщо підійти з правильної та логічної сторони вирішення, можливо не досить швидко, але головне, що якісно вирішити ці питання та надалі вже випускати з ВВНЗ дуже професійних фахівців та військовослужбовців Збройних Сил України.

Список використаних джерел:

1. Височіна Н., Білошицький В., Малахова О. Фізична підготовка і спорт у збройних силах України: проблеми та перспективи. *Військова освіта*. 2021. с. 43–55.
2. Барков В. І. Забезпечення фізичної підготовки військовослужбовців: навч. посібн. Київ. 2016. 88 с.

Роман ШЕВЧИК,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро БОДИРЄВ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Загострення криміногенної ситуації в Україні, вчинення більш тяжких кримінальних правопорушень, а також кримінальних правопорушень з застосуванням вогнепальної зброї та кримінальних правопорушень скоєних кримінальними угрупованнями, змушує працівників поліції до більш жорстких дій та заходів примусу, таких як застосування вогнепальної зброї під час певних екстремальних ситуацій. На жаль, все частіше під час екстремальних ситуацій, гинуть працівники поліції.

Остаточно невідомо, скільки поліцейських загинуло через вагання, оскільки вони не застосували вогнепальну зброю, розуміючи наслідки її застосування та свою незахищеність на законному рівні.

Відповідно до статті 3 Конституції України найвищою соціальною цінністю людини є, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека [1].

Враховуючи зміни, що відбулися в Україні, зокрема реформу МВС, у тому числі ліквідацію міліції та появу нової правоохоронної структури Національної поліції, існує велика потреба у більш досконалих законах, інструкціях та інших нормативних актах для новостворених підрозділів.

Аналіз міжнародно-правових актів щодо застосування вогнепальної зброї дозволяє зробити висновок, що вони більш виважені та прозорі у

вирішенні цього питання.

Так, відповідно до ст. 3 Кодексу поведінки посадових осіб із підтримання правопорядку, ухваленого Резолюцією № 34/169 Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй (далі ООН), вогнепальну зброю використовувати не можна, за винятком випадків, коли підозрюваний озброєний чи іншим чином ставить під загрозу життя інших і коли інші заходи, що мають менший винятковий характер, недостатні для затримання підозрюваного правопорушника. Про будь-який інцидент із застосуванням вогнепальної зброї необхідно негайно повідомляти компетентні органи [2].

У Декларації про поліцію, ухваленої Парламентською асамблеєю Ради Європи (Резолюція № 690 (1979 р.)) зазначено, що офіцери поліції повинні отримувати зрозумілі та чіткі розпорядження щодо способу й обставин, за яких вони мають застосовувати зброю, поліцейські повинні отримувати ясні і чіткі вказівки щодо порядку і обставин застосування зброї [3].

Застосування сили та вогнепальної зброї регламентується в «Основних принципах застосування сили та вогнепальної зброї службовцями органів правопорядку», ухвалених Восьмим конгресом ООН із попередження злочинності та поведження з порушниками (від 27 серпня – 7 вересня 1990 р.).

У документі зазначено, що перед застосуванням сили чи вогнепальної зброї правоохоронці мають використовувати максимально ненасильницькі засоби під час виконання службових обов'язків. Їм дозволяється застосовувати силу та вогнепальну зброю лише тоді, коли інші засоби неефективні або коли без їх застосування неможливо досягти бажаної мети.

Також у документі зазначено, що правоохоронці не повинні застосовувати вогнепальну зброю проти осіб, крім як для самооборони або для захисту, інших від небезпеки, смерті чи тяжких тілесних ушкоджень, з метою запобігання вчиненню особливо серйозного кримінального правопорушення, яке пов'язане із серйозною загрозою життю, для затримання особи, яка являє собою таку загрозу та чинить опір їхнім розпорядженням або для запобігання її втечі, і виключно тоді, коли менш серйозні заходи недостатні для досягнення цих цілей. У будь-якому випадку умисне застосування сили, що має смертельний наслідок, допускається лише тоді, коли її абсолютно неможливо уникнути для захисту життя [4].

Проаналізовані три міжнародно-правові акти дозволяють зробити наступні висновки: правоохоронці зобов'язані використовувати у своїй діяльності ненасильницькі засоби; застосування вогнепальної зброї є крайнім заходом; зброя застосовується для захисту себе та інших від загрози смерті чи інших тяжких злочинів, коли інші заходи неефективні та не дають бажаного результату [5, с. 35].

Характерним є те, що в зазначених актах вжито термін «застосування» у всіх випадках, пов'язаних із вогнепальною зброєю.

У випадку України поліція виконує свої основні повноваження для виконання обов'язків, покладених на неї відповідно до статті 23 Закону

України «Про Національну поліцію» через використання поліцейських заходів, диференційованих на превентивні заходи та заходи примусу, визначені цим Законом. Так, в його ч. 2 ст. 30 чітко визначено, що «Поліція для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення також застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та заходи примусу <...>», серед яких застосування фізичною впливу (сили), спеціальних засобів і вогнепальної зброї віднесено до поліцейських заходів примусу, які поліція уповноважена застосовувати (ст. 42) [6].

Вид і інтенсивність заходів примусу визначаються з урахуванням конкретної ситуації, характеру правопорушення та індивідуальних особливостей правопорушника. Як правило, під час затримання особи застосовують фізичну силу та спеціальні засоби, а зброя традиційно використовується лише у виняткових випадках як крайній засіб усіх можливих заходів примусу.

Статтею 46 Закону України «Про Національну поліцію» допускається застосування зброї, якщо затримують особу, яка вчиняє тяжкий або особливо тяжкий злочин, та намагалася втекти (п. 5 ч. 4), або якщо особа чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також якщо вона озброєна і погрожує її застосуванням, або застосуванням інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського (її. 6 ст. 4) [6]. На таких підставах працівник поліції не може використовувати вогнепальну зброю, якщо він не попередить особу про необхідність припинення протиправної діяльності та про намір використати зброю для враження.

Водночас слід мати на увазі, що не завжди доцільно використовувати вогнепальну зброю для затримання особи, яка була затримана на місці вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину та намагається втекти. Так, у п. 5 ч. 4 ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейському надано таке право. Однак у ситуації, наприклад, коли член виборчої комісії чи інша службова особа з використанням свого службового становища перешкоджають без застосування насильства вільному здійсненню громадянином свого виборчого права (ч. 3 ст. 157 Кримінального кодексу – тяжке кримінальне правопорушення), і після цього намагаються втекти, то цілком очевидно, що за таких умов застосування вогнепальної зброї недоцільно, адже ця особа відома, її можна затримати в інший час, без застосування вогнепальної зброї.

Навпаки, застосування вогнепальної зброї вбачається доцільним у випадку не лише вчинення тяжкого або особливо тяжкого кримінального правопорушення, але обов'язково насильницького чи корисливо-насильницького спрямування, за умови, що така особа намагається втекти [7, с. 159].

Таким чином, аналіз міжнародного та внутрішнього законодавства, що регулює діяльність поліції, дозволяє зробити висновок, що термін

«використання вогнепальної зброї» вживається, коли йдеться про вогнепальну зброю. Основна мета використання вогнепальної зброї – захистити життя як поліцейських, так і інших людей, які знаходяться в групі ризику. Однак невиконання встановлених вимог, зловживання владою або, навпаки, невикористання зброї за необхідних умов може призвести до трагічних наслідків. У зв'язку з цим положення закону, що визначають умови застосування зброї, мають бути чіткими та зрозумілими.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку: Резолюція N? 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17 грудня 1979 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_282/card2#Card. (дата звернення 01.06.2022р.)
3. Декларація про поліцію: Резолюція № 690 (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи від 8 травня 1979 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_803. (дата звернення 01.06.2022р.)
4. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку від 7 вересня 1990 р. I Організація Об'єднаних Націй. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_334. (дата звернення 01.06.2022р.)
5. Ульянов О.І. Правові засади застосування поліцейських заходів примусу та вогнепальної зброї працівниками Національної поліції України. Південноукраїнський правничий часопис. 2018. № 1. С. 34-36.
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 40-41. Ст. 379.
7. Сіротченко Д.Ю. Застосування або використання вогнепальної зброї працівниками Національної поліції як гарантія особистої безпеки. Юридичний науковий електронний журнал. 2018. № 2. С. 158-160.

Анастасія ШЛЯНЧЯК,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро БОДИРЄВ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА

Питання вибору інформаційних критеріїв, за якими можна з високою ймовірністю робити висновки про фактичний стан технічної підготовки працівників правоохоронних органів, незалежно від стрілецьких вправ, є, на наш погляд, одним із найпріоритетніших. Багато авторів згадували цю проблему у своїх роботах. Однак наявні публікації мають фрагментарний характер без ретельного розгляду окремих параметрів в одному наборі, вказуючи на ті чи інші залежності. Звідси виникає проблема уточнення переліку кінематичних проявів процесу пострілу з наступним визначенням їх числових виразів [1, с. 2].

Безумовно, невід'ємним критерієм готовності будь-якого стрільця є фактичний рахунок у мішені. Однак виникнення досить суттєвих відмінностей у рівні результатів стрілянини в порівняно короткі проміжки часу, зокрема й у висококваліфікованих спортсменів, дає підстави говорити, що на перший погляд універсального критерію явно недостатньо для розв'язання задачі, тобто, селекційна діяльність адже сам результат стрільби не розкриває суті виконаної для досягнення роботи.

Тому, на наш погляд, щодо рівня технічної підготовленості стрільців з пістолета варто враховувати наступні кінематичні параметри :

- швидкість переміщення точки прицілювання за метою;
- відсоток тривалості кидка осі ствола в зону прицілювання навколо центру мішені на завершальній фазі пострілу;
- відсоток тривалості кидка осі ствола в зону прицілювання навколо центру точки прицілювання на завершальній фазі пострілу;
- тривалість завершальної фази прицілювання з моменту входу пускової установки до зони прицілювання (умовно розмір «дев'ятка») до моменту

пострілу;

–збереження проекції осі каналу ствола в районі прицілювання після пострілу;

–точність прицілювання;

–прицільна стійкість;

–відстань між апертурою та центром точки прицілювання [2, с. 10].

Одне з найбільш спірних записів, з нашого погляду, є трактування поняття часу прицілювання. У багатьох посібниках розкривають вимогу щодо не перевищування часу прицілювання, в основному торкаючись інтервалу 10-15 секунд. Однак автори не розкривають суті змісту, що вкладається ними у певні цифри, зокрема конкретних кінематичних проявів від початку до кінця процесу прицілювання [3].

Враховуючи практичну значущість одержаних просторово-часових характеристик, слід зазначити, що подібні дослідження дозволяють якісно визначити фактичний рівень технічної підготовленості стрілка в даний момент часу, а також створюють умови для створення унікальних моделей якісних стрільб.

Індивідуальні особливості техніки були націлені на стандарти висококваліфікованих стрільців. Перспективи подальших досліджень на цю тему безпосередньо пов'язані з тензодатчиком, що дозволить детально розглянути сумісність вказівного пальця з прицілюванням.

Таким чином, при визначенні рівня технічної підготовленості стрільців з пістолета окрім урахування власне стрілецького результату як інтегрального критерію доцільно здійснювати комплексний розгляд кінематичних параметрів техніки виконання влучного пострілу.

Список використаних джерел:

1. Пятков В. Т. Теоретико-методичні основи техніко-тактичної підготовки спортсменів у стрілецьких олімпійських вправах: дис. д-ра фіз. фих. Львів, 2002. 439 с.

2. Пятков В. Т. Вагомість основних чинників розсіювання куль у стрілецькій вправі зі службового пістолета. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. Харків.ХДАДМ (ХХП), 2003. № 11. С. 8-17.

3. Банах С. М. Диференціація чинників розсіювання пробоїн у спортивно-прикладних стрілецьких вправах. Молода спортивна наука України: збірник наукових статей аспірантів галузі фізичної культури та спорту. Львів: ЛДФК, 2004. Вип. 8. С. 165-168.

Денис ШРАМКО,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро ТІНІН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ СЕКТОРУ ПРЕВЕНЦІЇ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ ПРИ ВЗАЄМОДІЇ З ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ

Як відомо, через насильницьке вторгнення Російської Федерації до меж території незалежної та суверенної України, через загарбницькі та протизаконні дії військ армії країни-агресора, потерпають сотні й тисячі простих громадян країни. Їх домівки знищують, батьків, дітей та сусідів жорстоко вбивають, а чоловіків та осіб, які у теорії можуть протистояти їх агресії, закатовують або калічать, замордовують до смерті. Єдиним способом вижити для українців, на територію проживання яких вторглися російські «визвольники», є внутрішнє переміщення в межах держави України [1].

Керуючись положеннями Постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 року №509 «Про порядок обліку внутрішньо переміщених осіб», який регулює механізм видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи – особа, яка змінила місце проживання, має встати на облік та включення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб. Відповідно до можливостей часу – дану процедуру можна пройти дистанційно, скориставшись Єдиним державним веб-порталом електронних послуг – Портал Дія.

У період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», внутрішньо переміщена особа для отримання довідки може звернутися до уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг.

Через воєнні дії на різних територіях областей України, в межах нашої держави почали відбуватися мобілізаційні процеси: з метою виживання більшість осіб, які проживають на територіях, на яких на даному етапі державотворення ведуться воєнні дії, змушені були переселятися до більш

безпечних областей, що суттєво ускладнило роботу поліцейським по забезпеченню публічної безпеки і порядку, адже разом із великим притоком внутрішніх мігрантів, випадково можуть просочитися диверсанти або особи, які працюють на користь Російської Федерації.

Розглядаючи даний процес з ретроспективи поліцейського сектору превенції, на плечі якого покладено завдання із забезпечення публічної безпеки та порядку на визначеній території, активний приток вимушених переселенців змушує правоохоронця бути втричі пильним, аніж за звичайних умов. Певні області, які на даний момент перебувають у повній окупації, не здатні забезпечити достатніми умовами життя своїх мешканців та гостей, через що люди мусять тікати всіма можливими способами до сусідніх областей [2, с. 230]. Проте, нажаль, разом із жертвами обставин, користуючись положенням та панікою, виконувати належний контрольно пропускний режим не видається можливим, у зв'язку із чим, хоч і у невеликій кількості, на територію сусідніх областей потрапляють окупанти, диверсанти та інші особи, які співпрацюють із державою-окупантом у власних корисливих цілях. Такі особи, зазвичай, потрапивши на територію із спокійною воєнною обстановкою намагаються засісти, та збирати інформацію, провіант, зброю, інакше кажучи все те, що знадобиться окупантам у випадку із прориву у межі такої області [3, с. 308].

Саме для уникнення подібних подій поліцейські сектору превенції мають періодично спілкуватися із внутрішньо переміщеними особами, виявляти осіб, схильних до девіантної поведінки, осіб нещодавно звільнених з місць позбавлення волі на непідконтрольних територіях, яким нікуди повертатись та іншого, небезпечного для оточення, кола осіб [4, с. 29].

Отже, аналізуючи вищенаведену інформацію, логічним завершенням викладу буде нагадування всім правоохоронцям за теперішніх умов про необхідність завжди бути уважним, слухати та чути, реагувати та залишатися взірцем для наступних поколінь. Пильність до деталей та малозначних ознак поведінки різного кола осіб можуть зберегти як мінімум – життя містян, та як максимум – територіальну цілісність держави.

Список використаних джерел:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 року №509 «Про порядок обліку внутрішньо переміщених осіб». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2014-п#Text> (дата звернення 01.06.2022р.)
2. Тактико-спеціальна підготовка: навчальний посібник / О.Г. Комісаров, А.О. Собакарь, Е.Ю. Соболев, О.С. Юнін та ін. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017. 277 с.
3. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навчальний посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.
4. Нормативно-правові засади спілкування та перевірки документів, порядок проведення зовнішнього огляду речей та одягу особи (особистого огляду та огляду речей затриманої особи) : Методичні рекомендації / Кол. авторів – Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 32 с.

Дар'я ЩЕРБИНА,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро ТІНІН,
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ СЕКТОРУ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

У системі забезпечення прав і свобод людини важливе місце посідає Національна поліція. Конституція України встановила потребу утвердження прав людини та громадянина як основ, яких має дотримуватись держава й кожен державний орган. Таким чином ст. 3 Конституції проголошує утвердження і забезпечення прав та свобод людини головним обов'язком держави, а також визначає цю діяльність як основну функцію держави. Згідно ст. 64 встановлено гарантію неможливості обмеження права і свобод громадянина, крім випадків, передбачених нею, де чітко визначено перелік прав, що не можуть бути обмежені [1]. Взагалі права і свободи людини – це формально-визначені, юридично гарантовані можливості користуватися соціальними благами, офіційна міра можливості поведінки людини в державно-організованому суспільстві.

Адміністративно – правовий захист прав і свобод людини і громадянина являє собою сукупність застосованих у порядку, врегульованому нормами адміністративного права, засобів, спрямованих на здійснення уповноваженими на те органами [2]. Процес забезпечення прав і свобод людини в адміністративній діяльності поліції відбувається через механізм правового регулювання, який допомагає об'єднати різні правові засоби в певну сукупність і направити в потрібне русло, підпорядкувати інтересам особистості, суспільства і держави.

Під механізмом адміністративно – правового регулювання розуміють сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин [3, с. 64].

Основою механізму адміністративно-правового регулювання діяльності

поліції в сфері забезпечення прав і свобод людини є конституційні приписи. Ці приписи можуть стосуватися як прав і свобод громадян, так і безпосередньо поліцейського, який реалізує компетенцію в сфері внутрішніх справ. Необхідно зазначити, що діяльність поліції підпорядкована нормам міжнародного права, що містять універсальні приписи діяльності поліції. До зазначених норм може належати: Загальна декларація прав людини, Конвенція про захист прав людини і основних свобод, Міжнародний пакт «Про громадянські та політичні права», Міжнародний пакт «Про економічні, соціальні та культурні права». Стандарти забезпечення прав і свобод громадян в діяльності поліції визначаються Міжнародним кодексом поведінки державних посадових осіб, Європейським кодексом поліцейської етики та іншими [4, с. 178]. Також нормативну основу механізму забезпечення прав і свобод людини у діяльності поліції становлять норми адміністративного права, які визначають компетенцію поліції в адміністративно-правовій сфері.

Доцільно зазначити, що крім конституційних приписів у питанні забезпечення прав і свобод людини в адміністративній діяльності поліція також використовує регулятивні та охоронні нормативні приписи. Регулятивні приписи дають змогу громадянину отримати від поліції відповідну послугу, зокрема в сфері дозвільної системи, інформаційного забезпечення. Відповідними нормами адміністративного права визначається компетенція підрозділів поліції в реалізації законодавства про поліцію. Наприклад, наказ МВС України від 28 липня 2017 р. № 650 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» визначає компетенцію офіцера поліції, в тому числі в питаннях забезпечення прав і свобод громадян [5]. Основним напрямом діяльності дільничного офіцера поліції є захист особи, суспільства, держави від протиправних посягань. На нашу думку, важливість таких наказів насамперед полягає в тому, що спостерігається посилення заходів адміністративної відповідальності, які застосовуються до громадян.

Щодо охоронних норм адміністративного права, то вони закріплюють відповідні заборони, тобто імперативні приписи. Метою таких приписів є упорядкування суспільних відносин та попередження адміністративних правопорушень. Важливо зазначити, що заборонні приписи необхідні для забезпечення прав і свобод громадян, наприклад, у публічних місцях.

Важливим елементом механізму адміністративно – правового забезпечення прав і свобод людини в діяльності Національної поліції є правозастосовні акти. Правозастосовний акт завжди має індивідуальний характер, тобто спрямований на певну особу. Такі акти мають юридичну силу та обов'язковий характер для сторін адміністративних правовідносин.

В провадженні у справах про адміністративні правопорушення, яке здійснюється в поліції, основним процесуальним актом є протокол про адміністративне правопорушення. На практиці досить часто поліцейські

недбало відносяться до заповнення, не логічно описують суть правопорушення і, зрештою, ці факти тягнуть за собою порушення прав і свобод людини.

Отже, важливо сказати, що Національній поліції в нашій державі належить важлива роль у реалізації та дотриманні прав і свобод людини. Тому нинішнє законодавство вимагає від працівників поліції високого морального та культурного рівня, чіткому знанні та правильному застосуванні нормативно – правових актів, міжнародно – правових документів, що стосуються адміністративно – правового забезпечення прав і свобод людини в Україні.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. // – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%> (дата звернення 31.05.2022).

2. Адміністративно-правові засоби захисту прав людини і громадянина. Безоплатна правова допомога. 17.11.2021. wiki.legalaid. URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php> (дата звернення 31.05.2022)

3. Стеценко С.Г. Адміністративне право України: навч. посіб. Київ: Атіка, 2008. 624 с.

4. Гурковський М.П., Єсімов С.С. Основні принципи діяльності поліції щодо забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2017. № 1. С. 171–184.

5. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : Наказ МВС України від 28.07.2017 р. № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text> (дата звернення 31.05.2022)

Валерія ЯКИМЧУК,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Анатолій НАТОЧІЙ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОБОТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ ТА ВИЯВЛЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Сьогодні в Україні надзвичайно складна ситуація, в країні ведений воєнний стан. Російське вторгнення в Україну 2022 року — відкритий воєнний напад РФ за підтримки Білорусі на Україну, початий о 3:40 24 лютого 2022 року. Вторгнення є частиною російсько-української війни, розв'язаною Росією 2014 року, участь у якій РФ намагалася заперечувати. У ЗМІ та документах російське вторгнення в Україну 2022 року розглядають як агресивну війну Росії проти України.

Російські війська вторглися в Україну поблизу Харкова, Херсона, Чернігова та Сум, увійшовши з Росії, Білорусі та окупованого Росією Криму. Білорусь веде війну ПРОТИ України з Росією: ракетні удари по території України з прикордонних районів, винищувачі направляються для ракетно-бомбових ударів по території України, передислокуються та постачаються війська. Підконтрольне Росії Придністров'я (Молдова) також потенційна загроза. Окупанти зазнали великих втрат у живій силі та техніці через опір та протидію української армії, СДС та правоохоронних органів у перші дні агресії російської армії.

Аналізуючи сучасну історію, на думку України, росія, з усіх воєн, які вона вела і вела, ніколи в своїй історії не зазнала таких величезних втрат за такий короткий проміжок часу [1, с.42]. За даними західної розвідки, росія зіткнулася з сильнішим, ніж очікувалося, опором, що спричинило логістичні проблеми для її сил, а саме дефіцит палива, продовольства, боєприпасів та послабило моральний дух нападників. Швидке реагування на ситуацію в Україні та об'єднання світу допомогли Україні, а також посилені санкції проти Росії стали несподіваним ударом для країни-агресора.

З першого дня вторгнення росія порушила правила ведення війни та вчинила масові військові злочини. Крім того, російський уряд веде інформаційну війну та пропаганду. Президент Зеленський оголосив воєнний стан і розірвав дипломатичні відносини з Росією. Відкрита збройна агресія Росії проти України порушила Статут ООН і є злочинною агресією за міжнародним кримінальним правом, який може переслідуватися за універсальною юрисдикцією. Станом на початок квітня лише в Київській області зафіксовано 1200 випадків російських військових злочинів. Супутникові знімки підтверджують злочини, скоєні російськими військами під час окупації. Відтоді, як Росія розпочала відкриту агресію проти України, на окупованій українській території мали місце численні випадки руйнування житлової інфраструктури, вбивств мирного населення та пограбування. Внаслідок обстрілів українських населених пунктів російські війська знищили велику кількість пам'яток архітектури та храмів. Зазначається, що станом на 15 березня 2022 року російські агресори знищили 3,5 тисячі українських об'єктів інфраструктури, а також 230 транспортних об'єктів, 165 цивільних об'єктів, таких як електропідстанції та газопроводи – повністю або частково [3].

Поліція працює як єдиний механізм з іншими правоохоронними органами для боротьби з будь-якими спробами дестабілізації країни. Під час воєнного стану правоохоронні органи працюють у посиленому режимі, а ситуаційний центр переходить на посилений варіант роботи. Інформація збирається та агрегується 24/7.

Поліція патрулює вулиці, перевіряє документи підозрюваних, у разі потреби має право оглядати речі, транспортні засоби, багаж і товари, офіси та будинки. Також під час воєнного стану в Україні поліцію зобов'язали перевіряти магазини з метою заборони торгівлі зброєю, сильнодіючими хімічними та отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виготовленими на основі спирту.

Крім того, поліція перевіряє магазини, де продають гуманітарну допомогу, що суворо заборонено. Крім того, в умовах воєнного стану в Україні запроваджено спеціальний режим безпеки. У країні запровадили комендантську годину та встановили блокпости, на яких чергують представники АТО, Нацгвардії та поліції. Співробітники служби безпеки перевіряють документи водія та пасажира.

На сьогоднішній день задокументовано такі воєнні злочини, як:

- те, що цивільне населення було поранено/вбито від застосування зброї окупантом;
- фізичне насильство, те, як окупант ув'язнював цивільних осіб;
- насильство проти медичного персоналу, руйнування медичних транспортних засобів, лікарень, пошкодження обладнання;
- Насильство проти духовенства, вандалізм/руйнування релігійних споруд (храми, мечеті, синагоги тощо);

- Розташування та використання військової техніки, бойові дії окупантів у міських житлових районах;
- Пошкодження цивільної інфраструктури;
- Окупаційне використання цивільного одягу, уніформа збройних сил, емблеми гуманітарних та медичних установ;
- використання цивільної інфраструктури у військових цілях під цивільним прикриттям;
- конфіскація майна, мародерство [2].

Верховною Радою прийняти законопроект № 7147 з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану.

Законопроектom № 7147 доповнено статтю 23 Закону України «Про Національну поліцію» новими пунктами та наділено поліцію повноваженнями, необхідними для виконання покладених на неї завдань, у тому числі в умовах воєнного стану. Зокрема, доповнення стосуються органів і філій Національної поліції та державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб, які перебувають у державній власності, у тому числі військовополонених, супроводу та утримання затриманих.

Крім того, зміни, передбачені законопроектom 7147, також мають на меті врегулювати збір біометричних даних про людей, у тому числі зняття відбитків пальців, та розширити перелік причин зупинки та перевірки, а також перевірки водіїв та пасажирів.

Закон № 7147 доповнює новий розділ Дисциплінарного статуту Національної поліції України, який визначає деталі офіційних розслідувань у Національної поліції під час воєнного стану.

Відтак, українські правоохоронні органи працюватимуть цілодобово, обмінюючись інформацією та координуючи з Генеральним штабом Збройних Сил України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Головною розвідкою Міністерства оборони, Держ. Служби безпеки.

Варто зазначити, що особовий склад різних підрозділів МВС перейшов на посилену модель служби. Під час воєнного стану прямі повноваження здійснюватиме МВС та підпорядковані йому органи. Зокрема, ці органи будуть залучені до впровадження та дотримання воєнного стану в межах своєї компетенції та відповідно до чинного законодавства.

Список використаних джерел:

1. Воєнні аспекти протидії “гібридній” агресії: досвід України : монографія / за заг. ред. А. М. Сиротенка. Київ. НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 176 с.
2. Офіс генерального прокурора. <https://warcrimes.gov.ua> (дата звернення: 08.04.2022)
3. Звернення Комітету Верховної Ради України з прав людини до Міжнародного Комітету Червоного Хреста, Верховного Комісара ООН з прав людини, Ради Європи, Організації з безпеки і співробітництва в Європі. <https://www.rada.gov.ua/news/razom/220378.html> (дата звернення: 08.04.2022).

Яна ЯЛАНСЬКА,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Дмитро БІЛАН,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СПОРТИВНА МЕДИЦИНА ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ

Сам термін «спортивна медицина» був поширений у 50-ті роки минулого століття. Спортивна медицина – це наука, яка вивчає здоров'я, фізичний розвиток, особливості організму при заняттях фізичними вправами, навантаженнями. Основні завдання – контроль стану тих, хто займається фізичною культурою, своєчасна діагностика, профілактика та лікування станів, котрі можуть виникати при заняттях. З моменту народження дисципліна ще називалася «лікарський контроль за здоров'ям осіб, які займаються фізичною культурою і спортом». Розвиток спортивної медицини тісно пов'язаний з фізичною культурою. З кожним новим етапом спортивного руху з'являлися нові завдання перед спортивною медициною, котрі стимулювали її прогрес.

Нова галузь вказувала на необхідність лікарського контролю під час заняття спортом, і таке положення стало основою сучасного фізичного виховання. Слід розглянути основи ефективного лікарського контролю. Перш за все це – правильно організована система лікарських спостережень, яка в основному складається з комплексного обстеження, точних спостережень в умовах тренувань і змагань. Основа системи комплексного лікарського обстеження полягає у наданні найповнішої характеристики стану спортсменів. І на цій основі вирішення питань допуску до занять, визначення найбільш адекватних для обстежуваних форм занять, методів тренування, режиму. Усі етапи роботи лікаря з спортсменами і фізкультурниками тісно взаємопов'язані, таким чином доповнюють один одного і представляють собою єдиний процес. Таким чином ефективність тренувального процесу залежить від правильно обраних тренувальних засобів та їх дозування. Тренер повинен знати, який вплив на організм серії різних вправ, їх тривалість, одного тренувального дня, етапу тренування. При цьому тренер або викладач визначає працездатність спортсмена, виконання плану, результативність виконання рухів. А лікар оцінює стан спортсмена, та його

реакцію на навантаження, відновлення.

Стосовно сучасного стану, то можна побачити що практично всі диспансери в Україні мають відділення для юних спортсменів дитяче-юнацькі спортивні школи, інтернати олімпійського резерву. Було накопичено великий досвід, і, методики загартування дітей, масажу та гімнастики, а також проведення лікарсько-педагогічних спостережень. Сучасні методи спостережень ґрунтуються на комплексному обстеженні спортсменів. Результати такого обстеження є основою для подальшого планування роботи. Методика комплексного обстеження ґрунтується на загальних принципах клінічної медицини та фізіології. Водночас має свої особливості, а саме необхідність дослідити специфічні особливості рухливої діяльності людини, виявити функціональний стан, резерви організму, ознаки порушень які можуть бути викликані захворюваннями і нераціональним режимом навантажень.

Оздоровчий ефект занять спортом забезпечується лише при повній відповідності фізичних навантажень можливостям організму людини. Зміст комплексного обстеження:

- загальний і спортивний анамнез;
- огляд лікаря і фізикальне обстеження;
- пара-клінічні методи дослідження;
- клінічний аналіз крові і сечі;
- дослідження основних систем, які забезпечують спортивну

працездатність, зокрема: дихальна, серцево-судина, нервова, м'язовий апарат і аналізатори та функціональні проби.

Фізична реабілітація – один з напрямів медичної реабілітації, який застосовує фізичні вправи, природні фактори з профілактичною та лікувальною метою. Усе це проводиться у комплексному процесі відновлення здоров'я, фізичного стану та працездатних хворих. Така реабілітація має великий арсенал методів, засобів лікування і профілактики, зокрема це методи фізичної культури, масажі, деякі рекреаційні методи зі застосуванням природніх елементів.

Особи з інвалідністю отримують також систему заходів, скерованих на інтеграцію таких людей до активного способу життя у суспільстві, покращення їх фізичного і функціонального стану, відновлення працездатності, за допомогою фізичної культури і спорту. Такі методи мають позитивний вплив на інвалідів, так як вони мають можливості займатися фізичною культурою, і не почуватися вигнанцем у суспільстві.

Фізкультурно-спортивна реабілітація – заходи, спрямовані на відновлення здоров'я особи шляхом відновлення і компенсації за допомогою фізичних вправ та занять фізичною культурою.

У випадку травми, здебільшого спортивний лікар отримує прохання від тренера – пришвидшити процес реабілітації. Причиною є різні фактори: важливі кваліфікаційні змагання, щільний графік, можливість втрати професійних фізичних навичок. Процес реабілітації проходить з використанням

досліджень сучасної медицини. В основному це: біотехнології, засоби фармакології, медичні технології, психоемоційна реабілітація.

Список використаних джерел:

1. Осіпов В.М. Спортивна медицина: навчальний посібник (для студентів напрямів підготовки 6.010201 «Фізичне виховання», 6.010203 «Здоров'я людини»). Бердянськ: БДПУ, 2013. 215 с. (дата звернення 10.12.21)
2. Спортивна медицина. Лікування і реабілітація спортсменів. URL: <https://uamt.com.ua/RU/sportivnaya-meditsina-lechenie-i-reabilitatsiya-sportsmenov.html>. (дата звернення 10.12.21)
3. Реабілітаційно-спортивні заходи серед осіб з інвалідністю. URL: <https://mms.gov.ua/invasport/reabilitacijno-sportivni-zahodi>. (дата звернення 10.12.21).

Яна ЯЛАНСЬКА,

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ,
завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Спорт у деяких спосіб життя або професія, у інших спосіб бути кращим і досягати висот, а для деяких розвага. У сучасності це питання актуальне для кожної людини. Кожен говорить, що для того щоб бути успішним, здоровим і красивим – потрібно займатися спортом. Тому слід зазначити, що роль фізичної культури і спорту у сучасному суспільстві мабуть одна з найважливіших. Особливої уваги заслуговує професійний спорт, учасникам якого є спортсмени, які стають майстрами спорту та встановлюють нові рекорди.

Аналізуючи сучасний стан спортивної культури, можна побачити що спорт став складовою частиною загальної культури суспільства. Яка орієнтована на зміцнення здоров'я, розвиток моральних, фізичних, інтелектуальних здібностей за для гармонійного формування її особистості.

Стосовно історії виникнення фізичної культури, можна побачити, що вона існувала завжди, і її виникнення простежується разом з появою

загальної культури на ранніх етапах розвитку цивілізації. Першим щаблем формування засобів фізичної культури в основному були заняття, котрі відбивали матеріальний рівень життя людини, а саме: кидання каміння та палок, біг, ходьба, стрибки, плавання тощо. Це готувало людей до виживання. Потім разом з розвитком суспільства та його матеріального стану, розвиваються культури: загальна і фізична. Де одна має вплив на іншу. Саме у цей період виникають основні компоненти фізичного виховання: розвиток рухливих, морально-вольових, інтелектуальних та інших якостей і здібностей. На сучасному етапі це особлива і загальна галузь культури, яка спрямована на зміцнення здоров'я, продовження життя та активності, всебічного розвитку професійних якостей у суспільстві та різних видах діяльності.

Для розгляду особливості функціонування цієї сфери у ринковій економіці, слід використовувати аналізи функціонування та розвитку даної культури, в країнах з стабільними системами економіки ринку. На жаль у нашій країні склалася критична ситуація у сфері фізичної культури та спорту. За даними, лише 13% населення залученні до занять спортом. Крім цього, за інтегральним показником здоров'я населення Україна займає одне з останніх місць у Європі за середньою очікуваністю тривалості життя.

Таку ситуацію в Україні зумовили такі фактори:

- невідповідність нормативно-правовим вимогам;
- недосконалість інфраструктури у навчально-виховній, соціальній та виробничій сфері;
- недосконалість систем центральної підготовки спортсменів, збірних команд, низький рівень матеріально-технічного і фінансового забезпечення дитячого і юнацького спорту;
- незадовільний стан та не високий рівень забезпеченості населення спортивними залами;
- низький рівень фінансування та заробітних плат, нестача інструкторів з фізкультурно-оздоровчої діяльності;
- низький рівень наукового забезпечення розвитку фізичної культури та спорту, розбалансованість у системі підготовки та підвищення кваліфікації;
- недостатнє пропагування серед населення здорового способу життя та мотивації займатися спортом.

Але це не є причиною думати, що стан фізичної культури в Україні настільки низький. Такі дані отриманні у результаті оцінки та співвідношення становищ у різних країнах. Тому, слід визначити причини пасивного ставлення громадян до спортивної культури. Серед них:

- висока вартість послуг у спортивних центрах, недостатня кількість спортивних клубів та центрів;
- відсутність вільного часу;
- відсутність матеріальних стимулів для покращення фізичного стану;
- не високий рівень індивідуальної фізичної підготовки;

- незадовільний рівень життя, здоров'я, часті захворювання;

Все це говорить знову про незадовільний стан економіки країни, недостатній рівень забезпечення та підтримки державою у сфері фізичної культури та спорту. Одним з головних соціально-економічних факторів негативного впливу на формування і розвиток ринку фізичної культури у нашій країні це – низький рівень доходів населення.

Але незважаючи на негативні фактори, слід розглянути також і позитивні. На початку нового тисячоліття все таки простежується тенденція зростання кількості осіб які займаються фізичною культурою. Доповненням приємного є і створення державних програм розвитку фізичної культури і спорту. Основними завданнями таких програм є:

- проведення у закладах освіти, окремих місць проживання, роботи, та в інших сферах діяльності фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масових робіт;

- забезпечення розвитку професійного спорту, зокрема олімпійських, параолімпійських, неолімпійських видів;

- підвищення нормативно-правового, матеріально-технічного кадрового, фінансового, інформаційного, медичного забезпечення;

- участі у міжнародній діяльності, наприклад у змаганнях.

На основі розглянутого матеріалу, можна зробити висновок що фізична культура у сучасній тенденції базується на підвищенні рівня здоров'я та життя. Сприятли подальшому розвитку фізичної культури може держава, шляхом підтримки та забезпечення необхідними факторами.

Список використаних джерел:

1. Шкребтій Ю.М. Напрями реформування системи фізичної культури і спорту в Україні. Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. 2004. №4. С. 5-11.
2. Розвиток фізичної культури у сучасних умовах. URL: http://www.rusnauka.com/17_APSN_2009/Sport/48353.doc.htm. (дата звернення 10.12.21)

Валерія ЯКИМЧУК,
курсант Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Ольга НАМЛИНСЬКА,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Пройшло багато часу від зародження нової патрульної поліції. Видимі ознаки проведеної реформи – це певний крок у процесі реформування вітчизняної правоохоронної системи та її переорієнтації, в тому числі на зміни негативних стереотипів, що склалися в дореформений період, зводилися до уявлення про поліцейського, арсенал якого відіграє значну роль в агресивно-силовому дозволі.

Девізом новоствореної Національної поліції України було «Служити та захищати». Виходячи з бачення концепції новоствореного органу — це гасло має відображати нову філософію поліції в демократичному суспільстві та суть безпосередніх поліцейських дій — постаратися бути ближче до суспільства, відкрити його потребам і бажанням [1].

Перші кроки реформаторів щодо адресних аспектів служби у Національній поліції були успішними, зокрема у формуванні позитивного сприйняття престижу Національної поліції України. Патрульний поліцейський стає актуальним і навіть модним трендом та обличчям усієї поліції, адже саме патрульний щодня безпосередньо спілкується зі значною кількістю громадян під час вирішення професійних завдань.

Отже, ввічлива чи стримана манера спілкування співробітників патрульно-постової служби залежить від того, яке враження вони справили на оточуючих громадян у різних ситуаціях, пов'язаних з їхньою повсякденною професійною діяльністю.

Патрульний поліцейський, інтегруючись у систему міжособистісних відносин, виконує роль регулятора суспільних відносин, заснованого на образі правоохоронних органів у конфліктних ситуаціях із населенням. Згідно з численними опитуваннями простих громадян, довіра до української

поліції була вкрай низька. Ця тенденція є вкрай небезпечною для перспектив країни, що спирається на демократичні стандарти суспільства, оскільки без довіри до державних інституцій демократія не може функціонувати.

Одним із морально-етичних обов'язків співробітників поліції є дотримання коректності та гідності поведінки представника виконавчої влади. Служба в національній поліції базується на найважливішому факторі – виховання у громадян поваги до закону та правоохоронної системи загалом [2].

Тому, враховуючи актуальність питань, пов'язаних з професійним спілкуванням співробітників патрульно-постової служби з представниками різних груп соціальних інтересів, завдяки налагодженій системі навчання в галузі красномовства та культури спілкування проблему підвищення рівня довіри населення до представників Національної поліції можна якщо не вирішити-то суттєво покращити.

Незважаючи на наявність численних наукових досліджень культури спілкування співробітників правоохоронних органів з різними верствами суспільства та категоріями людей, залишається ще багато питань, які потребують ретельного та детального вивчення, особливо з урахуванням динаміки соціальних відносин та ролі мереж.

Важливим критерієм ефективності популярної в розвинених демократіях моделі Community Policing є швидкість прийняття рішення або вибір ефективного алгоритму поведінки у конкретній ситуації, яка потребує втручання поліції, на основі суспільної думки. Поліцейський повинен оперативно оцінювати настрої різних категорій громадян і передбачати наслідки їхніх праведних, хоч часом і непопулярних дій.

Залучення спільноти до співпраці з поліцією ґрунтується на побудові довіри з місцевою спільнотою, що потребує прозорості та відкритості в роботі поліції. Важливим елементом такої довіри є швидке реагування центрів зв'язків із громадськістю на запити щодо публічної інформації від працівників Національної поліції або обставини, пов'язані з гучними інцидентами у сфері діяльності поліції. Люди очікують і повинні бути поінформовані про практику, дії та інциденти, що відбуваються за участю поліцейських, а також про повагу та захист прав людини [3].

Серед явних показників, що свідчать про професійну придатність та комунікативні здібності співробітника поліції, слід назвати наступні:

- якість спілкування з колегами по роботі, особливо з підлеглими чи громадянами із соціально незахищених груп;
- тенденції до зміни емоційно-психологічного фону спілкування у стресових чи динамічних умовах роботи;
- вміння точно пояснювати, обґрунтовувати конфліктуючі позиції не лише зі співрозмовниками у службовому середовищі, а й у спілкуванні з громадянами;
- вміння уникати конфліктів під час конструктивного вирішення службових ситуацій різної складності.

Узагальнюючи вищевикладене та зважаючи на сучасні реалії реформи правоохоронної системи, що полягає у зміні основної функції правоохоронної системи з кримінальної на службову, можна з упевненістю констатувати, що використання соціально-психологічного тренінгу з метою покращення комунікації в поліції – це ефективний спосіб вивчення справ, аби повністю освоїти та освоїти необхідні навички спілкування.

Список використаних джерел:

1. Козяр М. М. Екстримально-професійна підготовка до діяльності у надзвичайних ситуаціях: монографія. Львів. 2004. 376 с.
2. Оліградський В. П., Долішня В. Я. Особиста безпека працівників органів внутрішніх справ та охорона праці в галузі: навч.-практ. посіб. Івано-Франківськ, 2004. С. 79-80.
3. Соболь Є. Ю. Досвід організації та діяльності поліції провідних країн Європи. Форум права. 2012. № 31(2). С. 461-463.

РЕЗОЛЮЦІЯ

засідання регіонального круглого столу
**«Організаційно-правове забезпечення функціонування
підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України в
умовах воєнного стану»**

(м. Дніпро, 3 червня 2022 року)

3 червня 2022 року на базі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ за підтримки парламентарів, керівництва Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції а також за активної участі представників Харківського національного університету внутрішніх справ, Національної академії внутрішніх справ, Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, головних управлінь Національної поліції в Дніпропетровській та Луганській областях проведено Всеукраїнський круглий стіл «Організаційно-правове забезпечення функціонування підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану».

Під час заходу учасниками були обговорені питання діяльності підрозділів Національної поліції щодо запобігання правопорушенням у сфері обігу вогнепальної зброї; діяльності підрозділів ювенальної превенції щодо недопущення вчиненню неповнолітніми особами правопорушень під час введення воєнного стану; інформаційного забезпечення діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції тощо. Окрему увагу приділено питанню законодавчих змін, які пов'язані із запровадженням адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану.

За результатами обговорених на науково-практичному заході питань учасниками схвалені рекомендації щодо внесення змін до законодавчих актів в окремих сферах життєдіяльності держави в умовах воєнного стану, до напрямів удосконалення діяльності Національної поліції, які в подальшому сприятимуть удосконаленню практичної діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції:

1. Щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану:

1) внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо розширення переліку товарів, продаж яких обмежується в період воєнного стану.

Для цього доповнити статтю 156 КУпАП частиною 5, диспозицію якої викласти у такій редакції: «Порушення встановлених обмежень щодо продажу пива, алкогольних та слабоалкогольних напоїв під час дії воєнного стану»;

2) внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо розширення території, на яку розповсюджуються

більш жорсткі обмеження, за рахунок не тільки прикордонної смуги, а й прифронтової зони.

Для цього доповнити статтю 202 КУпАП частиною 2, диспозицію якої викласти у такій редакції: «Порушення комендантської години у межах прикордонної смуги, тобто перебування у певний період доби, під час дії воєнного стану, у межах прикордонної смуги та прифронтової зони, без спеціально виданих перепусток або посвідчень». Поняття прифронтової зони та приналежність конкретних територій України такій зоні також має бути визначено нормативно, наприклад, відповідною Постановою Кабінету Міністрів України у кожному конкретному випадку;

3) внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану, але з урахуванням положень теорії адміністративного права, а зокрема бланкетного характеру норм КУпАП.

Для цього запропоновану авторами проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7356 від 09.05.2022) статтю 210-2 КУпАП «Порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» викласти у такій редакції: «Ч.1 Порушення комендантської години без спеціально виданих перепусток або посвідчень під час дії воєнного стану». При цьому зміст понять «комендантська година» та «спеціальний режим світломаскування», особливості та умови запровадження таких режимів, суб'єктів їх встановлення та інші докладні питання варто визначити в окремому законі або підзаконному нормативно-правовому акті;

4) внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо визначення суб'єкта, уповноваженого складати протокол про адміністративне правопорушення за статтею 210-2 КУпАП, запровадження якої пропонують автори проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7356 від 09.05.2022).

Для цього доповнити абзац 1 частини 1 статті 255 КУпАП цифрами «210-2».

2. У сфері оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану:

1) внести зміни в Закон України «Про Національну поліцію» щодо врегулювання процесу професійного навчання під час дії воєнного стану.

Для цього доповнити статтю 72 Закону України «Про Національну поліцію» частиною 3 такого змісту: «Під час дії воєнного стану професійне навчання поліцейських припиняється. Рішення про відновлення професійного навчання приймає Міністр внутрішніх справ з урахуванням інтересів служби.»;

2) внести зміни до Закону України «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» від 15.03.2022 № **2123-IX** щодо відміни тимчасового характеру змін, внесених Законом.

Для цього внести зміни до пункту 2 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» від 15.03.2022 № **2123-IX** і викласти його у такій редакції: «Установити, що пункт 1 розділу I цього Закону в частині здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України діє на період введення в Україні воєнного стану та 60 днів після цього.»;

3) внести зміни в Закон України «Про Національну поліцію» щодо застосування вогнепальної зброї поліцейськими під час дії воєнного стану.

Для цього доповнити зміст Закону України «Про Національну поліцію» статтею 46-1 такого змісту:

«Стаття 46-1. Застосування вогнепальної зброї у період дії воєнного стану

1. Під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України у період дії воєнного стану поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю для:

відбиття нападу або запобігання загрози нападу на військові та/або цивільні об'єкти, що охороняються;

запобігання вчиненню та/або припинення протиправних дій чи діяльності осіб, причетних до збройної агресії;

звільнення захоплених військових та/або цивільних об'єктів або запобігання (перешкоджання) такому захопленню;

знищення зброї, бойової техніки, транспортних або технічних засобів, які перебувають у користуванні осіб, причетних до збройної агресії;

захисту цивільних осіб, військових та/або цивільних об'єктів від нападу;

запобігання та/або припинення діяльності, затримання, роззброєння або знешкодження осіб, причетних до збройної агресії;

припинення дій осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення;

припинення дій осіб, які перешкоджають виконанню законних вимог осіб, залучених до виконання завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану;

відбиття нападу на осіб, залучених до виконання завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану, або інших осіб, у разі виникнення загрози їх життю чи здоров'ю.

2. Поліцейський приймає рішення про застосування зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України у період дії воєнного стану з урахуванням обстановки у взаємодії з відповідним керівником,

відповідними підрозділами, залученими до виконання службових завдань.

3. Поліцейські під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України у період дії воєнного стану мають право самостійно приймати рішення про застосування вогнепальної зброї відповідно до вимог цього Закону з подальшим обов'язковим повідомленням свого керівника про активне застосування вогнепальної зброї, який, у свою чергу, зобов'язаний поінформувати центральний орган управління поліції та відповідного прокурора у разі:

індивідуальної самооборони;
захисту життя і здоров'я інших осіб».

3. Щодо запровадження адміністративної відповідальності за виготовлення та використання ворожих символів:

1) внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за виготовлення та використання ворожих символів, а також врегулювання законодавчих прогалин, які виникають під час притягнення до адміністративної відповідальності за виготовлення та пропаганду георгіївської стрічки.

Для цього статтю 173-3 КУпАП викласти у такій редакції:

«Стаття 173-3. Виготовлення та використання ворожих символів

Публічне використання, демонстрація або носіння ворожих символів чи їх зображення -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією ворожого символу або предметів, що містять його зображення.

Виготовлення або поширення ворожих символів чи їх зображення –

тягнуть за собою накладення штрафу від ста п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб з конфіскацією ворожого символу або предметів, що містять його зображення.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від ста п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб з конфіскацією ворожого символу або предметів, що містять його зображення.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною другою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб з конфіскацією ворожого символу або предметів, що містять його зображення.

Примітка. Ворожим символом варто вважати символи, що демонструють

вороже, недоброзичливе ставлення до України, українського населення, пропагують військову агресію, порушення територіальної цілісності, нацизм, геноцид тощо (наприклад, георгіївська стрічка, великі літери «Z», «V» та «O» тощо). Символи визнаються ворожими відповідною постановою Кабінету Міністрів України».

2) внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо визначення суб'єктів, які уповноважені розглядати справу про адміністративне правопорушення за статтею 173-3 КУпАП та складати протокол у таких справах.

Для цього частину 2 статті 221 КУпАП після слів «173-2» доповнити словами «173-3», а абзац перший частини першої статті 255 КУпАП після слів «173-2» доповнити словами «173-3».

4. Щодо удосконалення наукового забезпечення діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції:

1) Продовжити практику співпраці з МВС України та практичними підрозділами Національної поліції в частині виконання замовлень на проведення науково-дослідних робіт;

2) під час виконання замовлень на проведення НДР та під час виникнення проблемних питань щодо правозастосування забезпечувати взаємне консультуванням практичних підрозділів з науковими підрозділами вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання, з метою підвищення ефективності виконання завдань підрозділами Національної поліції;

2) після завершення бойових дій розширити формат проведення круглого столу з залученням представників регіональних підрозділів Національної поліції за напрямами запланованих тем.

Враховуючи вищевикладене учасники круглого столу вирішили:

1. Визнати актуальність, проблемність та своєчасність розгляду проблем організаційно-правового забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану.

2. Відмітити вдалість та результативність обраного формату проведення круглого столу із залученням практичних працівників ГУНП в Дніпропетровській області, що сприяє обміну досвідом у вирішенні повсякденних практичних завдань та проблемних питань, спрямовує науку на забезпечення практичних потреб підрозділів превентивної діяльності Національної поліції.

3. Враховуючи важливість та своєчасність окремих тем довести проблемні питання та пропозиції учасників семінару керівництву УПД ГУНП в Дніпропетровській області для розгляду можливості їх обговорення на відомчому рівні з прийняттям конкретних рішень.

4. Учасники засідання круглого столу вважають необхідним продовжити дослідження теми організаційно-правового забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції з обов'язковим урахуванням наданих пропозицій, а результати направити територіальним підрозділам для використання.

Оргкомітет круглого столу.

Наукове видання

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Матеріали Всеукраїнського круглого столу
(Дніпро, 3 червня 2022 року)*

Упорядники –
к.ю.н., с.н.с. *Олексій Бочковий*,
к.ю.н., доцент *Ірина Дрок*

За редакцією авторів

Редактори, оригінал-макет –
Євгенія Коваленко-Марченкова,
Андрій Самотуга

Підп. до друку 25.08.2021. Формат 60x84/16. Друк – трафаретний, цифровий.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 15,39. Обл.-вид. арк. 16,50. Тираж – 45 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 756-46-41
Свідоцтво про внесення до державного реєстру ДК № 6054 від 28.02.2018